

ประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี
ของนักเรียนเป็ยโน: การวิจัยผสานวิธี

ปริญญาานิพนธ์

ของ

มราพันธ์ ชะยะมังคะลา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
กรกฎาคม 2561

ประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี
ของนักเรียนเป็ยโน: การวิจัยผสานวิธี

ปริญญาานิพนธ์

ของ

มราพันธ์ ชะยะมังคะลา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กรกฎาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี
ของนักเรียนเป็ยโน: การวิจัยผสานวิธี

บทคัดย่อ

ของ

มราพันธ์ ชะยะมังคะลา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กรกฎาคม 2561

มราพันธ์ ชะยะมังคะลา. (2561). *ประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน: การวิจัยผสมผสานวิธี*. ปริญญาโท ปร.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชุดา กิจธรรรม, อาจารย์ ดร. ชนิตา ตังเดชะหิรัญ.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาจิตลักษณะ สภาพแวดล้อมและกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนแข่งเปียโนสู่ความสำเร็จ และ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ใช้การวิจัยผสมผสานวิธีแบบสำรวจต่อเนื่อง 2 ระยะ การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นนักเรียนแข่งเปียโนที่ได้รางวัลจากการแข่งขันเปียโน จำนวน 9 คน และการวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเปียโน จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน ใช้รูปแบบการทดลองแบบกึ่งการทดลองมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและมีการเก็บก่อนการทดลองและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ และ 2) แบบวัด ได้แก่ ความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การจัดการตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม วิเคราะห์ด้วยการเปรียบเทียบสองกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน (Paired sample t-test)

การวิจัยระยะที่ 1 พบว่า เจาะลึกจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี คือ แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง ส่วนเงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี คือ ครูผู้สอนดนตรี ครอบครัว และบรรยากาศในการซ้อมดนตรี และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ คือ ระยะเริ่มต้น เป็นระยะที่นักเรียนให้ความสนใจต่อดนตรี มีความรักความชอบต่อดนตรี ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาความสามารถทางดนตรี เป็นระยะที่นักเรียนมีการจัดการตนเองในการฝึกซ้อม และระยะที่ 3 ระยะคงความสามารถทางดนตรีและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะที่นักเรียนยกระดับความสามารถทางดนตรีของตนเองให้มีความคุ้นเคย สามารถเล่นเปียโนได้ดีในระดับหนึ่ง

การวิจัยระยะที่ 2 พบว่า นักเรียนเปียโนที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีความสามารถทางดนตรีดีกว่านักเรียนเปียโนที่ไม่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ และหลังการทดลอง นักเรียนเปียโนมีแรงจูงใจต่อดนตรี และการกำกับตนเอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

EFFECTIVENESS OF THE BEHAVIORAL SCIENCE PROGRAM ON DEVELOPING MUSICAL
ABILITY AMONG PIANO STUDENTS: MIXED METHODS RESEARCH

AN ABSTRACT

BY

MARAPHAN CHAYAMANGKALA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Philosophy Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

July 2018

Maraphan Chayamangkala. (2018). *Effectiveness of the Behavioral Science Program on Developing Musical Ability among Piano Students: Mixed Methods Research*. Dissertation Ph.D. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduated School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Dr. Wichuda Kijtorntam, Dr. Janida Tangdajahiran

The objectives of this research were as follows: 1) to study the psychological characteristics, social conditions and the process of developing musical ability for achievement in orientation piano among competition students; and 2) to study the effectiveness of the behavioral science program to develop types of musical ability for piano students. This research was a mixed method design, with two phases, exploratory and sequential research. Phase one consisted of qualitative research, using in-depth interviews and the key informants were nine competitive piano students who received awards in piano competitions. Phase two was concerned with the experimental research. The sample consisted of thirty piano students; categorized into two groups of fifteen students in an experimental and a control group. This research used a quasi-experimental design. The instruments consisted of the following: 1) the behavioral science program; and 2) the questionnaires, which analyzed aspects such as musical ability, music motivation, self-regulation and self-efficacy. The paired sample t-test was used for data analysis.

The results of phase one found the following: psychological characteristics and the conditions related to musical ability included music motivation, self-regulation and self-efficacy. The social conditions related to musical ability included music teachers, family and practicing climate. The process of developing musical ability included three steps; the first step was an interest in music or a love of music; the second step was the practice of self-management; and third step was to develop a familiarity with improving musical ability and a familiarity and ability to play the piano at a certain level.

In phase two, the results revealed that the piano students who received the behavioral science program had more musical ability than those who did not receive the behavioral science program, and in posttest had more music motivation and self-regulation than pretest.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

ประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี

ของนักเรียนเปียโน: การวิจัยผสมวิธี

ของ

มราพันธ์ ชะยะมังคะลา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ที่ปรึกษาหลัก

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุดา กิจธรรวม)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศจีมาจ ณ วิเชียร)

..... ที่ปรึกษาร่วม

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชนิดา ตั้งเดชะหิรัญ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุดา กิจธรรวม)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชนิดา ตั้งเดชะหิรัญ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล)

ประกาศขอบคุณ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี จากความเมตตาและกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุดา กิจธรรรม อาจารย์ที่ปรึกษาหลักปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ชนิดา ตังเดชะหิรัญ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ และข้อคิดเห็นในการทำปริญญาานิพนธ์ในทุกขั้นตอน ด้วยความปรารถนาดีและให้ความเอาใจใส่แก่ผู้วิจัยตลอดมา

รวมทั้งขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญหญิง ศรีประเสริฐสุภาพ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยดา สมบัติวัฒนา อาจารย์ ดร.พิชญานี พูลผล อาจารย์ ดร.นัฐสิกา สุนทรณผล และอาจารย์ ดร.ฉานิก หวังพานิช ที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย คอยให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศจีมาจ ณ วิเชียร และอาจารย์ ดร.นำชัยศุภฤกษ์ชัยสกุล ที่ให้เกียรติเป็นประธาน และกรรมการสอบปากเปล่า ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงแก้ไขให้งานวิจัยงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุกท่าน ที่คอยอบรมสั่งสอนให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์ เสริมสร้างจรรยาบรรณนักวิจัยที่ดีให้กับผู้วิจัยและบุคลากรของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุกท่านที่คอยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนเปียนโน ผู้ปกครอง และคุณครูสอนเปียนโนของนักเรียนเปียนโนทุกท่าน ที่เป็นผู้ให้ข้อมูล และเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่สละเวลาและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมในการทำวิจัยครั้งนี้ จนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณป้า มีา น้องสาวทุกคนในครอบครัว และครูสอนเปียนโนที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจและอยู่เคียงข้างมาโดยตลอด ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ปริญญาโทครบเอกรหัส 53 พี่ ๆ ปริญญาเอกและโทครบเอกรหัส 54 พี่ ๆ น้อง ๆ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจในการทำปริญญาานิพนธ์เสมอมา ขอขอบคุณกำลังใจจากเพื่อน ๆ คุรียงค์ (MU17) คุณครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเปียนโนทุกคน

มราพันธ์ ชะยะมังคะลา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับดนตรีกับเด็ก	8
ความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเป็ยโน	12
แนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความสามารถทางดนตรี	25
เงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี	32
เงื่อนไขจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี	33
แรงจูงใจต่อดนตรี	33
การกำกับตนเอง	35
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	43
เงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี	47
การสนับสนุนทางสังคม	49
การพัฒนาความสามารถทางดนตรี	52
การวิจัยผสมวิธี	61
นิยามปฏิบัติการ	64
กรอบแนวคิดในการวิจัย	66
สมมติฐานการวิจัย	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีการดำเนินการวิจัย 69
	การวิจัยระยะที่ 1 69
	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 70
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 70
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 71
	การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล 72
	การวิเคราะห์ข้อมูล 72
	การวิจัยระยะที่ 2..... 74
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 74
	แบบแผนการทดลอง 74
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 75
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 83
	การวิเคราะห์ข้อมูล 86
	สรุปความสัมพันธ์ของขั้นตอนการดำเนินการวิจัยทั้ง 2 ระยะ..... 86
	การพิทักษ์สิทธิ์และจรรยาบรรณการวิจัย 87
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 88
	ผลการวิจัยระยะที่ 1..... 88
	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก 88
	เงื่อนไขจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรี 93
	เงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรี 97
	กระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี..... 101
	ผลการวิจัยระยะที่ 2..... 108
	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร 108
	ผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย..... 112

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	117
สรุปผลการวิจัย	118
อภิปรายผลการวิจัย	120
อภิปรายผลการวิจัยระยะที่ 1.....	120
อภิปรายผลการวิจัยระยะที่ 2.....	125
อภิปรายผลการวิจัยผลฐานวิธี	129
ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการวิจัย	130
ข้อจำกัดการวิจัย.....	130
ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ	130
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	131
บรรณานุกรม	133
ภาคผนวก	149
ภาคผนวก ก คู่มือพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์.....	150
ภาคผนวก ข แบบสอบถามความสามารถทางดนตรี.....	196
ภาคผนวก ค ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	207
ภาคผนวก ง ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย	209
ภาคผนวก จ จริยธรรมในการทำวิจัย.....	213
ประวัติย่อผู้วิจัย	216

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	การใช้ทักษะดนตรีกับระบบสมอง	10
2	องค์ประกอบทางดนตรีที่ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึก.....	11
3	ตัวอย่างแนวคำถามในการสัมภาษณ์.....	71
4	โครงสร้างกิจกรรมพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์	77
5	รายละเอียดของนักเรียนแข่งเปียโน	91
6	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	109
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองและการสนับสนุนทางสังคมของนักเรียนเปียโน.....	110
8	ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนเปียโน.....	111
9	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมในระยะหลังการทดลองของนักเรียนเปียโน.....	112
10	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างแรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม จำแนกตามกลุ่มการทดลองและระยะการทดลอง.....	113
11	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน จำแนกตามกลุ่มการทดลองและระยะการทดลอง.....	114
12	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ระยะหลังการทดลองกับคะแนนความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี.....	115
13	เปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี.....	116
14	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถทางดนตรี.....	210
15	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแรงจูงใจต่อดนตรี.....	211

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดกำกับตนเอง	211
17	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการรับรู้ความสามารถ ของตนเอง.....	212
18	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม.....	212

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 อัตราส่วนของอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็ก	9
2 การกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางด้านพฤติกรรม (B) สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P) ได้แก่ ปัญญาชีวภาพและสิ่งภายในอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้และการกระทำ.....	26
3 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น.....	31
4 กระบวนการย่อยในกระบวนการกำกับตนเอง.....	39
5 ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	45
6 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	67
7 แผนผังขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“...ดนตรีทุกชนิดเป็นศิลปะที่สำคัญอย่างหนึ่ง มนุษย์เกือบทั้งหมดชอบและรู้จักดนตรี ตั้งแต่เยาว์วัยคนเริ่มรู้จักดนตรีบ้างแล้ว ความรอบรู้ทางดนตรีอย่างกว้างขวางย่อมขึ้นกับเขาวินัยและความสามารถในการแสดงของแต่ละคน อาศัยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า ดนตรีเป็นศิลปะที่แพร่หลายกว่าศิลปะอื่น ๆ และมีความสำคัญในการศึกษาของประชาชนทุกประเทศด้วย”

สถาบันดนตรีและศิลปะแห่งกรุงเวียนนา

วันที่ 4 ตุลาคม พุทธศักราช 2507

ดนตรีมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของบุคคลและสังคมที่ถูกนำมาผสมผสานกันอย่างกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงความเชื่อต่าง ๆ ของแต่ละชนชาติซึ่งต่างมีดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มีการสั่งสมและถ่ายทอดมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน นอกจากนี้ดนตรีเป็นภาษาสากลที่สามารถสื่อสารให้เข้าใจกันได้ไม่ว่าอยู่ในวัยใด หรือวัฒนธรรมใดก็ตาม ปัจจุบันเสียงดนตรีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นจะเห็นได้จาก เสียงเรียกเข้าโทรศัพท์ เสียงโฆษณาทางโทรทัศน์ เสียงเพลงจากวิทยุ การแสดงของศิลปินนักร้อง นักแสดง นักดนตรี หรือแม้กระทั่งกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม จึงทำให้ผู้คนหันมาให้ความสนใจดนตรีกันมากขึ้น (เบญจวรรณ เหมือนสุวรรณ. 2547) จะเห็นได้ว่าดนตรีไม่ได้มีความแตกต่างจากศิลปะแขนงอื่นแต่อย่างใด กล่าวคือ ดนตรีไม่สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง แต่จะสามารถเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในชีวิตประจำวันของบุคคลในสังคม และจะต้องมีความสัมพันธ์กับศิลปะหรือวัฒนธรรมอื่นในสังคมเช่นกัน นอกจากนี้จะเข้าถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อดนตรีแล้ว การเข้าใจดนตรีในแต่ละยุคก็มีความจำเป็นเพื่อที่จะสามารถเข้าใจพัฒนาการของดนตรีได้อย่างถ่องแท้ (ศศิ พงศ์สรายุทธ. 2560)

จากสถานการณ์ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าดนตรีเป็นส่วนประกอบสำคัญมากในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ โดยไม่สามารถแบ่งแยกชั้นวรรณะ ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือเผ่าพันธุ์ได้ จากการพิจารณาการใช้ชีวิตประจำวัน เราไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าดนตรีไม่ได้มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การร่วมร้องเพลงเคารพธงชาติ การร้องเพลงในระหว่างทำกิจกรรม หรือแม้กระทั่งการเชียร์กีฬาในสนามก็ตาม และยิ่งไปกว่านั้นรายการโทรทัศน์แทบทุกรายการไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ ละคร สารคดี ข่าว หรือโฆษณายังอาศัยเสียงดนตรีเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ (สธน วจนตระกูล.

2559) และเจอร์ ลำอางค์ (2550: 27) กล่าวว่า โอน์สไตน์ได้ค้นพบว่า ดนตรีมีส่วนในการส่งเสริมศักยภาพในการทำงานของสมองได้มาก เพราะโอน์สไตน์เริ่มเรียนไวโอลินตั้งแต่อายุ 6 ปี ควบคู่ไปกับการเรียนวิทยาศาสตร์และมีความสุขไปกับการเรียนดนตรีกับวิทยาศาสตร์ จนมีคำกล่าวว่า “หากเขาไม่ได้เป็นนักฟิสิกส์ เขาอาจจะเป็นนักดนตรี ฝึกล่วงวันเป็นดนตรี ความสุขส่วนใหญ่ล้วนมาจากดนตรี” และนี่เป็นสิ่งที่ทำให้หลายคนยอมรับว่าดนตรีมีส่วนสำคัญที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการทำงานของสมองได้อย่างดีเยี่ยม

ดนตรีจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญและได้รับการยอมรับว่ามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เมื่อเด็กได้ฟังดนตรีหรือได้เล่นดนตรีก็จะมีอาการเคลื่อนไหวร่างกาย มีความคิดสร้างสรรค์ ลดความเครียด และทำให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2542; พรพรรณ แก่นอำพรพรณ. 2550; อ้างอิงจาก Hammond. 1967; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. 2559) จากการศึกษาของอริยะ สุพรรณเภัชช (2543) พบว่า ดนตรีส่งผลต่อพัฒนาการทางสมองของเด็กทั้งด้านการเรียนรู้ความจำ ความคิดความสัมพันธ์ และช่วยทำให้เด็กมีความตั้งใจสนใจการเรียนนอกจากนี้ ดนตรียังส่งผลต่อการทำงานของสมอง ทำให้ร่างกายรู้สึกผ่อนคลาย มีความสงบในจิตใจ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของสมองอีกด้วย จากการศึกษาของเซอร์เจนท์และคณะ (เจอร์ ลำอางค์. 2553; อ้างอิงจาก Sergent; et al. 1992) พบว่า กิจกรรมดนตรีจะกระตุ้นการทำงานของสมองซึ่งทำให้มีผลต่อการเคลื่อนไหวและการทรงตัวของร่างกายที่ดีขึ้น ดังนั้นการเรียนและฝึกฝนดนตรีจะช่วยเสริมสร้างโครงสร้างในสมองและการคิดเชิงมิติสัมพันธ์ สอดคล้องกับเลงและชอว์ (เจอร์ ลำอางค์. 2553: 135; อ้างอิงจาก Leng; & Shaw. 1998) พบว่าการเล่นหรือฝึกดนตรีต้องอาศัยการทำงานประสานกันของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายเป็นผลทำให้การเชื่อมโยงของสมองมีประสิทธิภาพทั้งนำไปสู่พัฒนาการทางภาษา การจำ คณิตศาสตร์ เซวรณ์ปัญญา ส่งผลให้มีสมาธิและมีจิตใจที่จดจ่ออยู่กับสิ่งสำคัญรอบตัวได้ จะเห็นได้ว่าดนตรีจึงเป็นรากฐานที่สำคัญและส่งผลต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์อารมณ์ และสังคมเราจึงสนับสนุนการเรียนดนตรีในแต่ระดับปฐมวัย โดยมีการส่งเสริมกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้คุณค่าทางดนตรีได้ถูกปลูกฝังในชีวิตเด็ก ดนตรีจะช่วยในการฝึกสมาธิ ฝึกความสามารถทางการได้ยิน ช่วยให้การพัฒนาการทางด้านร่างกายเป็นไปอย่างสมบูรณ์เกิดสุนทรียภาพและจินตนาการในการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของตนผ่านเสียงดนตรี การอธิบายถึงคุณค่าทางด้านดนตรีด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือทางการแพทย์นั้นจึงเป็นการตอกย้ำความสำคัญที่น่าเชื่อถือและมุ่งมั่นให้เด็กได้รับการศึกษาทางดนตรีที่ดี และใช้ดนตรีพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพของเด็กทุกคนขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความเข้าใจ (อุดมเพชรสังหาร. 2554: ออนไลน์)

ปัจจุบันในประเทศไทยมีสถาบันจัดสอบวัดความสามารถทางดนตรีเป็นจำนวนมาก อาทิ The Associated Board of the Royal School of Music (ABRSM), Trinity College London, London College of Music (LCM) และศูนย์สอบเทียบดนตรีแห่งประเทศไทย หรือ Thailand International Music Examination (TIME) เป็นต้นจากการสำรวจสถิติจำนวนนักเรียนที่เข้าสมัครสอบวัดความสามารถทางดนตรีของสถาบันจัดสอบต่างประเทศของธวัช อัครเดชาฤทธิ (2553) พบว่า อัตราส่วนของจำนวนนักเรียนที่เข้าสอบในระดับชั้นสูงต่อจำนวนนักเรียนที่เข้าสอบในระดับชั้นต้น 1 : 4 (Trinity Guildhall College) แสดงให้เห็นว่าในระดับชั้นต้นผู้ให้ความสนใจในการเรียนดนตรี แต่เมื่อก้าวเข้าสู่ในระดับชั้นที่สูงขึ้นกลับพบว่า มีนักเรียนที่เรียนต่อในระดับชั้นสูงนั้นกลับมีจำนวนน้อยลง เนื่องจากสาเหตุมาจากหลายปัจจัย เช่น การเรียนเริ่มมีความยากและซับซ้อนมากขึ้น จึงเกิดความรู้สึกท้อแท้ทำให้ไม่ต้องการที่จะฝึกซ้อมหรือเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น นักเรียนบางคนอาจเริ่มเรียนตั้งแต่อายุยังน้อยและเรียนต่อมาเรื่อย ๆ จนโตขึ้น การทำกิจกรรมในการเรียนก็มากขึ้นจึงทำให้มีสิ่งอื่นมาดึงความสนใจของนักเรียนเป็โนไปจากการเรียนเป็โนซึ่งจะพบมากในเด็กช่วงวัยรุ่นตอนต้น อายุระหว่าง 12-15 ปี (Hilton. 1960) สอดคล้องกับสไตน์เนล (Steinel. 1984) กล่าวว่า การที่นักเรียนที่เรียนดนตรีมีจำนวนลดลงเป็นอย่างมากเมื่อนักเรียนมีอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงประถมปลายถึงมัธยมต้นเป็นช่วงอายุที่นักเรียนตัดสินใจที่จะเลิกเรียนดนตรี แสดงให้เห็นว่าในการเรียนดนตรีนั้นผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ทักษะทางดนตรี ได้แก่ การฟัง การร้อง การเล่นเครื่องดนตรี การอ่าน การเขียนโน้ต และการสร้างสรรค์ ซึ่งจะต้องอาศัยการฝึกฝน ความพยายามมุ่งมั่น เพื่อที่จะก้าวเข้าสู่ในระดับที่สูงและประสบความสำเร็จทางดนตรี มีความสามารถทางดนตรีอย่างเห็นได้ชัดและได้รับการยอมรับสถาบันจัดสอบที่เป็นมาตรฐานสากลดังนั้นการที่ผู้เรียนจะมีความสามารถทางดนตรีนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะทางดนตรีเพียงอย่างเดียว แต่ผู้เรียนจะต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากทางสังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา และกระบวนการในการฝึกทักษะทางดนตรี และสิ่งสำคัญที่สุด คือ ตัวผู้เรียนจะต้องมีการรับรู้ มีแรงจูงใจ ประสพการณ์ และความปรารถนาที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองจนนำไปสู่ความสำเร็จทางดนตรี (O'neill. 1999: 49)

จากการศึกษางานวิจัยของฮอลแลม (Hallam. 2010) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของความสามารถทางดนตรีในภาพรวมเพียงเท่านั้นและการศึกษางานวิจัยทางดนตรีในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2554 จากการสังเคราะห์งานวิจัยของประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2557: 97) พบว่าในงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยด้านการเกิดแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมทางดนตรีคิดเป็นร้อยละ 34.43 และพบว่า งานวิจัยด้านดนตรีกับการเชื่อมโยงความรู้ด้านอื่นในการบูรณาการทางการศึกษายังมีอยู่ค่อนข้างน้อยคิดเป็นร้อยละเพียง 2.64 การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรีด้านทักษะเพียงอย่างเดียว การพัฒนาความสามารถทางดนตรีนอกจากทักษะทางดนตรีแล้วยังมีปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีส่วน

เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ได้แก่ เจื้อนไขจิตลักษณะ และเจื้อนไขสภาพแวดล้อม ในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของเด็กจึงเป็นโอกาสที่จะสร้างศักยภาพเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ไว้ใช้กับตัวเด็กเอง เพราะทักษะทางดนตรีเป็นการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของบุคคล เมื่อเด็กมีความสามารถทางดนตรีเด็กจะสามารถแสดงออกเกี่ยวกับความเป็นเลิศให้บุคคลอื่นได้ดูได้ฟังมากขึ้น (สุกรี เจริญสุข. 2548) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทำความเข้าใจ ค้นหาเจื้อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ และนำข้อค้นพบที่ได้ไปสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเป็ยโน

ในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเป็ยโน นอกจากพัฒนาทางด้านทักษะทางดนตรีแล้ว การพัฒนาเจื้อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อมยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ดังนั้นผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีเพื่อที่พัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเป็ยโน โดยแบ่งการวิจัยเป็น 2 ระยะเวลา การวิจัยในระยะเวลาที่ 1 ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเพื่อทำความเข้าใจ เจื้อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยทำการศึกษากับนักเรียนแข่งเป็ยโนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันเป็ยโน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยในระยะเวลาที่ 2 นำผลการศึกษาเจื้อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ที่ได้จากการวิจัยในระยะเวลาที่ 1 นำมาสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี เพื่อให้นักเรียนเป็ยโนมีความสามารถทางดนตรีเพิ่มมากขึ้น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับนักเรียนเป็ยโนที่มีอายุ 7-12 ปี เนื่องจากพัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัยนี้จะมีความก้าวหน้าเป็นอย่างมากและเป็นจุดเริ่มต้นของพื้นฐานของความสามารถทางดนตรี มีความคงที่ของจังหวะ สามารถตอบสนองจังหวะที่ซับซ้อน มีความเข้าใจในเรื่องของระดับเสียงและสามารถเล่นเครื่องดนตรีทำนอง เช่น คีย์บอร์ดได้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2541) ในส่วนของสุกรี เจริญสุข (2548) อธิบายว่า ในเด็กวัย 7-12 ปี เด็กจะมีการแก้ปัญหาของตัวเอง สนใจเรื่องที่ยากและซับซ้อน มีการเคลื่อนไหวนิ้วมือได้เป็นอย่างดี ฟังเสียงได้ชัดและบอกเสียงได้ถูก สามารถพัฒนาการเล่นดนตรีได้อย่างชัดเจน เช่น ฟังเสียงได้ชัด เล่นได้ชัด สามารถจำเพลงยาวได้หรือจำได้ทั้งเพลง ร้องเพลงได้ตรงเสียง มีการควบคุมการใช้มือหรือการใช้นิ้ว เป็นช่วงเวลาที่มีความเหมาะสมในการฝึกซ้อมการเล่นดนตรีไปได้อย่างรวดเร็วและเป็ยโนเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมอันดับหนึ่งในการเลือกเรียนดนตรี มีลักษณะที่ง่ายต่อการเล่น สามารถเล่นได้หลายโน้ตในครั้งเดียวทั้งทำนองและส่วนประกอบของบทเพลง ใช้อวัยวะในการเล่นครบทุกส่วนเป็นเครื่องดนตรีที่มีระดับเสียงครอบคลุมเครื่องดนตรีในวงออเคสตรา (Orchestra) (Kamien. 1992) และในยุคปัจจุบันการพัฒนาความสามารถทางดนตรีมีความต้องการที่จะพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับและมีความเทียบเท่ากับสากล เพื่อที่ในอนาคตนักเรียนจะ

สามารถนำความรู้ ความสามารถทางดนตรีของตนเองไปต่อยอดทางการศึกษาและสามารถนำไปใช้ ในการประกอบอาชีพของตนในอนาคตต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1

1) เจือนไขจิตลักษณะสภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีสู่ ความสำเร็จของนักเรียนแข่งเปียโนเป็นอย่างไร

การวิจัยระยะที่ 2

1) โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนควร เป็นอย่างไร

2) ประสิทธิภาพของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของ นักเรียนเปียโนเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1

1) เพื่อศึกษาจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ของนักเรียนแข่งเปียโนสู่ความสำเร็จ

การวิจัยระยะที่ 2

1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทาง ดนตรีของนักเรียนเปียโน

ความสำคัญของการวิจัย

1) ได้แนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนจาก มุมมองด้านพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความสามารถทางดนตรีของนักเรียน เปียโนให้กับครูผู้สอนดนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2) ครูผู้สอนดนตรีสามารถนำรูปแบบหรือวิธีการที่เหมาะสมในโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ไปปรับใช้ในการเสริมสร้างการพัฒนาความสามารถทางดนตรีให้กับนักเรียนเปียโนในวงกว้างและ ระยะยาวต่อไป ส่งผลให้นักเรียนเปียโนมีความสามารถทางดนตรีที่เพิ่มขึ้นและสามารถนำไปต่อยอด ด้านการศึกษาหรือการประกอบอาชีพได้ในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed methods research) แบบ Exploratory sequential mixed methods design (Creswell; & Plano Clark. 2011) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ในรูปแบบกรณีศึกษา (Case study) เพื่อศึกษาถึงเงื่อนไขจิตใจลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนแข่งเปียโน โดยในการศึกษาระยะที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทำการพิจารณาจากกลุ่มนักเรียนเปียโนที่เข้าแข่งขันและได้รับรางวัลชนะเลิศ รองชนะเลิศอันดับ 1 หรือรองชนะเลิศอันดับ 2 จากเวทีแข่งขันเปียโนที่เป็นสากล ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถทางดนตรีได้รับรางวัล รวมไปถึงผู้ปกครองของนักเรียนเปียโน เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยในระยะที่ 1 ดังกล่าวทำให้ได้เงื่อนไขจิตใจลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน เพื่อนำไปสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนในการวิจัยระยะที่ 2

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ด้วยการศึกษาคงที่ทดลอง เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนเปียโนที่มีอายุ 7-12 ปีและเรียนเปียโนเพื่อเตรียมสอบวัดความสามารถทางดนตรีของสถาบันจัดสอบจากต่างประเทศ Trinity College London และ The Associated Board of the Royal School of Music (ABRSM)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถทางดนตรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของคะแนนความสามารถทางดนตรีในกลุ่มทดลอง เมื่อเทียบกับก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ และเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมซึ่งสามารถประเมินได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี หมายถึง ชุดกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ด้วยแนวคิดทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ ได้แก่ แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม ใช้เทคนิคที่ให้นักเรียนเข้าร่วมและปฏิบัติด้วยตนเองในทุกกิจกรรม มีการฟังและเล่นดนตรี

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นการเรียนรู้ด้วยกันในการจัดการสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อมของตนเอง ฝึกประเมินการเล่นดนตรีของตนเองเพื่อแก้ไขและพัฒนาการเล่นดนตรีของตนเอง และการให้กำลังใจในการเล่นดนตรีแก่นักเรียนเปียโน รวมระยะเวลา 7 สัปดาห์

นักเรียนเปียโน ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งนักเรียนเปียโนออกเป็น 2 กลุ่ม ตามระยะของการวิจัย การวิจัยระยะที่ 1 คือ นักเรียนแข่งเปียโนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขัน และในการวิจัยระยะที่ 2 คือนักเรียนเปียโนที่มีอายุ 7-12 ปีเป็นผู้ที่กำลังเตรียมตัวในการสอบวัดความสามารถทางดนตรีของสถาบันจัดสอบต่างประเทศ Trinity College London และ The Associated Board of the Royal School of Music (ABRSM)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนโดยผู้วิจัยได้ทำการเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับดนตรีกับเด็ก

ตอนที่ 2 ความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน

ตอนที่ 3 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความสามารถทางดนตรี

ตอนที่ 4 เงื่อนไขจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี

ตอนที่ 5 การพัฒนาความสามารถทางดนตรี

ตอนที่ 6 วิธีการศึกษาแบบผสมวิธี

ตอนที่ 7 นิยามปฏิบัติการ

ตอนที่ 8 กรอบแนวคิดการวิจัย

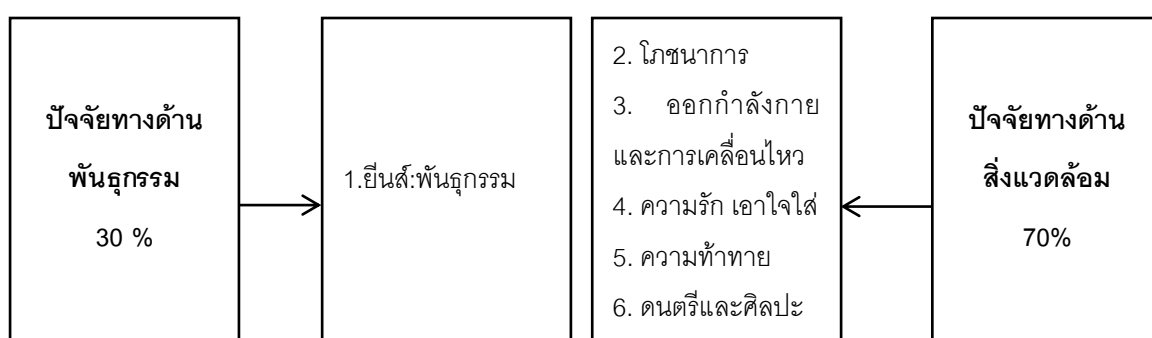
ตอนที่ 9 สมมติฐานการวิจัย

ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับดนตรีกับเด็ก

เด็กในช่วงอายุ 7-12 ปี จะมีพัฒนาการทางความคิดเจริญขึ้นตามลำดับ เด็กสามารถคิดเกี่ยวกับด้านของรูปธรรมอย่างมีเหตุผลได้ เด็กในวัยนี้จะเริ่มมองหาสิ่งต่าง ๆ ในหลายแง่มุม เพียเจต์จึงเรียกเด็กวัยนี้ว่า Concrete Operational Stage เนื่องจากเป็นวัยที่ความคิดเกี่ยวกับรูปธรรมพัฒนาเป็นอย่างดีของเด็กวัยนี้ เด็กจะมีแนวคิดเกี่ยวกับความคงที่ของจำนวนความจุ ปริมาณ สามารถจัดหมวดหมู่ของสิ่งของหรือสิ่งอื่น ๆ ได้ มีสมาธิมากขึ้น ปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ และโรงเรียนได้ ชอบการให้รางวัลเมื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จ แต่ยังไม่สามารถคิดแก้ไขปัญหาในการตั้งสมมติฐานได้และเด็กจะมีพัฒนาการทางดนตรีที่ก้าวหน้ามากขึ้น ทั้งในด้านของจังหวะที่สามารถตอบสนองจังหวะที่มีความซับซ้อนมากขึ้นได้ มีจังหวะที่คงที่มากขึ้น สามารถเล่นออกสตินาโตได้ร้องเพลงวงและแคนนอน (Round and Canon) ได้ แสดงว่าพัฒนาการด้านเสียงประสานเริ่มในเด็กวัยนี้ มีสมาธิในการฟังที่มากขึ้น ฟังเพลงบรรเลงได้ดีขึ้น มีความเข้าใจในเรื่องของระดับเสียงที่มากขึ้น มีการร้องเพลงเพียงน้อยลง เล่นเครื่องทำนอง เช่น คีย์บอร์ดได้ และนอกเหนือจากเครื่องประกอบจังหวะต่าง ๆ การเคลื่อนไหวเพื่อตอบสนองเสียงดนตรียังมีความสำคัญและใช้ในการพัฒนาแนวคิดทางดนตรีได้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2541: 11-12)

ดนตรีกับการพัฒนาสมองในวัยเด็ก

จเร สำอางค์ (2553: 12) อธิบายว่า ปัจจัยหลักที่สำคัญ 2 อย่างที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็ก คือ ปัจจัยทางด้านพันธุกรรมและปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว เมื่อกล่าวถึงปัจจัยทั้ง 2 ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเด็ก พบว่าปัจจัยทางพันธุกรรมมีส่วนในการพัฒนาเพียง 30 % และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีถึง 70% โดยอิทธิพลที่ส่งผลต่อการพัฒนาสามารถแบ่งออกได้ทั้งหมด 6 ปัจจัย คือ 1) ยีนส์: พันธุกรรม 2) โภชนาการ 3) การออกกำลังกายและการเคลื่อนไหว 4) ความรัก เอาใจใส่ 5) ความท้าทายและ 6) ดนตรีและศิลปะ จากภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 อัตราส่วนของอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็ก

ที่มา: จเร สำอางค์. (2553). *ดนตรีเล่นสมองเล่น*. หน้า 13

ถ้ามีการยกเว้นปัจจัยเรื่องของพันธุกรรม ในส่วนที่เหลือทั้งหมดถือว่าเป็นสิ่งแวดล้อมทั้งหมด และหนึ่งในปัจจัยภายนอกเหล่านั้น คือ ดนตรี

“ดนตรี” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากในการพัฒนาสมองและเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ของเด็ก ถ้าเด็กมีโอกาสได้สัมผัสกับดนตรีในช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 12 ปี ถือว่าเป็นโอกาสในการพัฒนาสมอง เนื่องจากเซลล์และใยสมองจะมีการพัฒนาแตกกิ่งก้านสาขาอย่างเต็มที่มีการเล่นดนตรีถือว่าเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มศักยภาพสมองและพัฒนาสมองในการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการเตรียมความพร้อมเชิงโครงสร้างทางสมองให้มีการพัฒนา เพื่อการรองรับข้อมูลต่าง ๆ ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการคิด สถิติปัญญา อารมณ์ สังคม ความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้สามารถสื่อสารและแสดงออกทางอารมณ์สังคมได้ดี ดนตรีจึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในการพัฒนาสมองเด็กการเรียนรู้ดนตรีไม่ใช่เพียงแค่เป็นการเล่นดนตรีได้เท่านั้นแต่การเรียนรู้และเล่นดนตรีได้เพื่อที่จะเรียนอย่างอื่นได้ดีด้วยดนตรีกับเด็กเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาให้คู่กันโดยธรรมชาติ

ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ดังนั้นดนตรีจึงเป็นเครื่องมือที่จะสามารถช่วยในการพัฒนาเด็กให้มีศักยภาพมากขึ้น (จเร สำอางค์. 2553: 14-17)

ทิโม (Timo. 2000) ได้ศึกษานักเปียโนและผู้ที่ไม่ใช่ นักดนตรีมีเพศและอายุเดียวกัน โดยใช้เครื่องสแกนสมอง fMRI (functional Magnetic Resource Imaging) เปรียบเทียบระดับกิจกรรมของเซลล์สมองในส่วนต่าง ๆ จากการวิจัยถึงแม่ผู้ที่ไม่ได้เรียนดนตรีมาจะมีการเคลื่อนไหวนี้เลียนแบบการเล่นเปียโน แต่กิจกรรมหรือการทำงานของเซลล์สมองที่ถูกกระตุ้นนั้นมีน้อยกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มของนักเปียโน ผลการวิจัยนี้จึงชี้ให้เห็นว่าสมองของนักเปียโนในส่วนที่ทำการควบคุมการเคลื่อนไหวแบบมีทักษะนั้นจะมีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ นักดนตรี แสดงให้เห็นว่า การฝึกดนตรีสามารถช่วยพัฒนาการทำหน้าที่ของสมองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและส่งผลต่อในเรื่องของการคิดประมวลผล ในส่วนซอร์และเรเซอร์ (จเร สำอางค์. 2553; อ้างอิงจาก Shaw; & Rauscher. 1997) ได้ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างดนตรีกับการใช้เหตุผลทางด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นและเป็นพื้นฐานต่อการเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยรายงานว่า เด็กที่ได้เรียนดนตรีจะมีทักษะด้านการให้เหตุผลทางด้านมิติสัมพันธ์และเชิงนามธรรมดีกว่ากลุ่มที่เรียนด้านคอมพิวเตอร์อย่างชัดเจน นอกจากนี้นักเรียนที่เข้าโปรแกรมการฝึกทักษะทางดนตรีมาแล้ว พบว่าเด็กกลุ่มนี้มีคะแนนในด้านคณิตศาสตร์และด้านการอ่านเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน (จเร สำอางค์. 2553; อ้างอิงจาก Gardner. 1996) และชอร์ว (Shaw. 2000) กล่าวว่า ยิ่งเรารู้ว่าดนตรีมีผลต่อสมองมากเท่าใด เราจะเน้นความสำคัญของดนตรีมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ดนตรีไม่เพียงแต่ส่งผลต่ออารมณ์ ยังมีผลต่อส่วนที่ทำการคิดและการให้เหตุผลด้วย ดนตรีจึงซึมเข้าสู่โครงสร้างสมองจึงทำให้มีการคิดที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและทำให้ได้ใช้สมองในการคิดสร้างสรรค์มากขึ้นจเร สำอางค์ (2550: 65) ได้อธิบายการใช้ทักษะดนตรีกับระบบสมอง ดังตาราง 1

ตาราง 1 การใช้ทักษะดนตรีกับระบบสมอง

ทักษะดนตรี	ระบบต่าง ๆ ของสมอง				
	การคิด	อารมณ์	การรับรู้/ เคลื่อนไหว	การตอบสนองต่อ ความเครียด	การจำ
การฟัง	/	/	/	/	/
การร้อง	/	/		/	
การเล่น	/	/	/	/	/
การเคลื่อนไหว		/			
การสร้างสรรค์	/				
การอ่านสัญลักษณ์	/				/

ดนตรีกับอารมณ์

บทเพลงแต่ละเพลงสามารถทำให้เรารู้สึกได้ในอารมณ์ที่หลากหลาย ส่วนหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในบทเพลงนั้น ๆ (Wilson. 1992) ดังตาราง 2

ตาราง 2 องค์ประกอบทางดนตรีที่ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึก

องค์ประกอบ	ร่าเริง	เศร้า	ตื่นเต้น
ความถี่	สูง	ต่ำ	หลากหลาย
ทำนอง	หนัก	เบา	หนัก
ความเร็ว	เร็ว	ช้า	กลาง
ความดัง	ดัง	เบา	หลากหลาย
จังหวะ	ไม่สม่ำเสมอ	สม่ำเสมอ	ไม่สม่ำเสมอ

ดนตรีจึงเป็นศิลปะของการแสดงอารมณ์ การถ่ายทอดความรู้สึกออกมา เป็นที่ระบายนอารมณ์ เมื่อเด็กมีปัญหาดนตรีจะเป็นสิ่งที่ระบายนอารมณ์ออกจากตัวเพื่อให้มีทางปลดปล่อยในความคิดอัด ความคับแค้นใจให้ออกไปเป็นเสียงดนตรี ดนตรีจึงกลายเป็นสิ่งที่ช่วยบำบัดอารมณ์และความรู้สึก ทำให้มีจิตใจที่เบิกบานและสบายใจ (สุกรี เจริญสุข. 2544: 19-21)

ดนตรีกับสังคม

ดนตรีช่วยให้เด็กมีการพัฒนาด้านสังคมได้ง่ายขึ้น มนุษย์มีความต้องการที่จะมีสังคมร่วมกัน การเล่นดนตรีเป็นอีกวัตถุประสงค์หนึ่งที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาทางสังคมให้กับมนุษย์ได้เช่นกัน โดยส่วนใหญ่แล้วในการสร้างงานศิลปะก็ต้องการให้คนอื่นได้ดู ได้ชม นักดนตรีต้องการผู้ฟัง นักแสดงต้องการผู้ชม แม้แต่การเล่นดนตรีก็ต้องเล่นเป็นวงพร้อม ๆ กันในเพลงเดียวกัน สามารถสร้างบทเพลงให้มีความไพเราะร่วมกันหมายความว่าในสังคมนั้นทุกฝ่ายต้องอาศัยความร่วมมือกันเช่น คนแต่งเพลงต้องตั้งใจในการสร้างผลงาน คนเล่นต้องตั้งใจฝึกซ้อม เพื่อให้ผู้ฟังมีอารมณ์ร่วมและเกิดความประทับใจ จะเห็นได้ว่าวงดนตรี ผู้ฟังดนตรี นักแสดงดนตรี ต่างเป็นชุมชนและสังคมได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นการที่ให้เด็กได้แสดงดนตรีต่อสังคมหรือที่สาธารณะนั้น จะทำให้เด็กเป็นคนกล้าหาญ กล้าที่จะตัดสินใจ การรวบรวมพลังจากตัวเด็กสร้างออกมาเป็นเสียงดนตรีเพื่อสะกดใจผู้ฟังอีกทอดหนึ่ง ซึ่งจะต้องอาศัยทักษะและกำลังใจถึงจะสามารถถ่ายทอดเสียงดนตรีออกมาได้ (สุกรี เจริญสุข. 2544: 24-25)

พัฒนาการทางดนตรีของเด็กช่วงวัย 7-12 ปี

เด็กในช่วงอายุ 7-9 ปี จะมีความจำที่ดี มีความกระตือรือร้นและมีศักยภาพในการเรียนรู้สูง ในขณะที่เดียวกันเด็กในวัยนี้ยังมีสมาธิอย่างจำกัด โดยเด็กเริ่มซึมซับและทำความเข้าใจในเรื่องโครงสร้างทางดนตรีที่มากขึ้น โดยผ่านการเล่น การฟังและกิจกรรมต่าง ๆ จะเริ่มเห็นความสามารถและพัฒนาการทางการเรียนดนตรีของเด็กมากยิ่งขึ้น เช่น เด็กสามารถเริ่มเล่นเพลงที่ยากขึ้นได้ และเมื่อเด็กมีช่วงอายุที่เพิ่มมากขึ้นเป็น 10-12 ปี เด็กจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับระเบียบวินัยต่าง ๆ มากขึ้น และมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ไม่ใช่แค่เรื่องรูปแบบเสียง แต่ยังสามารถที่จะเรียนรู้การเล่นเครื่องดนตรีได้มากกว่าหนึ่งประเภท สามารถเรียนรู้เรื่องของโครงสร้างทางดนตรี เด็กจะเริ่มสัมผัสถึงเสียงของเนื้อร้องที่มากขึ้น มีการเล่นในทำนองที่เป็นอิสระ (Improvise) ได้ สามารถเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงจังหวะและรูปแบบพื้นฐานของเพลง ๆ นั้นได้ มีการรับรู้ถึงความละเอียดอ่อนเกี่ยวกับอารมณ์เพลงได้มากขึ้น กล้ามเนื้อในส่วนต่าง ๆ ของเด็กวัยนี้โดยเฉพาะกล้ามเนื้อละเอียด (Fine motor) เช่น กล้ามเนื้อบริเวณนิ้วมือมีความพร้อมสำหรับทักษะที่มีความเข้มข้นขึ้น ดังนั้นเด็กในช่วงวัยดังกล่าวจะเริ่มมีการเรียนรู้อย่างซับซ้อนและไวขึ้น สามารถสอดแทรกความท้าทายและเทคนิคแนวคิดใหม่ ๆ ในการฝึกดนตรี การอ่านโน้ต เด็กจะสามารถทำได้ดีขึ้น ช่วงนี้จึงถือว่าเป็นช่วงที่ดีที่สุดในการส่งเสริมเรื่องดนตรีแก่เด็ก และเป็นก้าวแรกในการที่จะทำให้เด็กพร้อมที่จะเป็นนักคิดสร้างสรรค์ในอนาคตต่อไป (จเร สำอางค์. 2553: 53-55)

ดังนั้นช่วงวัยที่ดีที่สุดในการให้เด็กเริ่มเรียนดนตรี คือ 7-12 ปีแรก โดยเด็กเริ่มเรียนดนตรีเมื่ออายุยังน้อยและมีการเรียนอย่างต่อเนื่องจะยิ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาสมองของเด็ก ช่วงวัยการเริ่มฝึกดนตรีเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในการส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการเพิ่มเส้นใยประสาทและการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของสมอง อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรคำนึงถึงอยู่เสมอว่า การปลูกฝังเรื่องใด ๆ ให้กับเด็กนั้นสิ่งที่จำเป็น คือ การต้องอาศัยเวลาค่อยเป็นค่อยไป (จเร สำอางค์. 2553: 61)

ตอนที่ 2 ความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเป็ยน

ความหมายของความสามารถทางดนตรี

ดนตรีเป็นศาสตร์ทางด้านศิลปะแขนงหนึ่ง que แสดงถึงการรับรู้ทางการฟัง คือ โสตศิลป์ (Auditory art) และศิลปะการแสดง (Performing art) เป็นความงามที่มองเห็นด้วยจิตใจและความรู้สึกนึกคิด ประกอบด้วย ระดับเสียงสูงเสียงต่ำที่มีการเรียบเรียงไว้อย่างมีแบบแผน มีโครงสร้างรูปแบบและเนื้อหาของตนเองในการสื่อสาร โดยนักვიต่าง ๆ ได้ประพันธ์อย่างไร้ระงดงาม ทำให้ผู้ฟังได้ยินเสียงดนตรีแล้วเกิดความประทับใจ (Appreciation) ดังนั้นดนตรีจัดว่าเป็นภาษาแขนงหนึ่งที่สะท้อนถึงอารมณ์ (Emotions) ความรู้สึก (Feeling) สัมผัส (Sense) ยังสื่อความหมายและถ่ายทอดความนึกคิด (Ideas) ให้เข้าถึงกันด้วยเสียง ด้วยการแสดงออกทักษะทางดนตรี ด้วยการขับร้อง เล่น

เครื่องดนตรี และการเขียนโน้ต เพื่อให้ตนเองและผู้อื่นชื่นชมเข้าใจ (จำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2511; อ้างอิงจาก Alvin. 1966: 97; ฌูทท์ สุทธิจิตต์. 2534) ดังนั้น ดนตรี หมายถึง งานศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้นอาศัยการเรียบเรียงเสียงขึ้นเป็นบทเพลง โดยการถ่ายทอดความรู้สึกของนักประพันธ์ การปรุงแต่งจัดสรรโครงสร้างของเสียงให้มีความหมายในตัวของมันเองโดยไม่ต้องอาศัยคำพูดใดๆ และสามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างกว้างขวาง เสียงที่ถูกนำมาเรียบเรียง มีโครงสร้างเนื้อหาเฉพาะ มีแบบแผน ซึ่งประกอบด้วยจังหวะทำนอง เสียงประสาน ฉันทลักษณ์ สีสันทัน และอารมณ์เพลง นอกจากนี้ยังเป็นภาษาที่แสดงถึงสุนทรียภาพทางด้านโสตศิลป์ที่ใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกผ่านเสียงเพลง โดยการแสดงออกผ่านการเล่นดนตรีและทำให้มนุษย์มีความเข้าใจกัน (สุกรี เจริญสุข. 2548; สุรวิญา สิมะเดื่อ. 2546)

ความสามารถทางดนตรีเป็นการแสดงออกทางดนตรีไม่ว่าจะเป็นการเล่นเครื่องดนตรีที่เกิดจากการเรียนรู้ การฝึกฝน การรับรู้ทำความเข้าใจโครงสร้างและองค์ประกอบ และการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกของบทเพลง จากแนวคิดความสามารถทางดนตรีของฮอลแลม (Hallam. 2003) กล่าวว่าความสามารถทางดนตรี ประกอบด้วย 1) ทักษะทางการฟัง มีความสามารถทางด้านในการจับจังหวะและสนใจฟังดนตรี 2) การรับรู้และการตอบสนองต่อดนตรี เป็นการเข้าใจและสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับดนตรี กระจือหรืออื่นในการตอบสนองต่อดนตรี ชื่นชมและประเมินคุณค่าทางดนตรี 3) ทักษะพื้นฐานทางดนตรี กล่าวคือการแสดงดนตรี เล่นเครื่องดนตรีหรือร้องเพลง อ่านโน้ตดนตรี การพัฒนาทักษะเทคนิค รับรู้อารมณ์เพลง สื่อสารและตีความบทเพลง เล่นดนตรีเป็นกลุ่ม การประพันธ์และการประพันธ์เพลงอย่างที่ไม่ได้เตรียมมาก่อน (Improvisation) การจัดองค์ประกอบเสียงและความสร้างสรรค์ 4) การผสมกันของทักษะทางดนตรี 5) ลักษณะส่วนบุคคล เช่น แรงจูงใจต่อดนตรี การแสดงออกของแต่ละบุคคล การมุ่งมั่นในดนตรี การรับผิดชอบและรู้เป้าหมายของตนเอง เป็นต้น และ6) พื้นฐานทักษะดนตรี การมีความสามารถทางดนตรีแต่กำเนิด การเรียนรู้ และการพัฒนาหรือการรวมกันของทั้งสามด้าน ต่อมาปี 2006 ฮอลแลมได้นำข้อค้นพบนี้มาให้ความหมายของความสามารถทางดนตรีไว้ว่า ความสามารถทางดนตรีเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรับรู้ด้านจังหวะ การทำความเข้าใจ การตีความดนตรี และแสดงอารมณ์ความรู้สึกผ่านเสียงดนตรีโดยการเล่นหรือการแสดงให้เห็นถึงเทคนิคทางดนตรี รวมไปถึงการประพันธ์เพลง พิทักษ์ คชวงษ์ (2535) ได้กล่าวว่าความสามารถทางดนตรี เป็นการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกในดนตรีและฝึกฝนตนเองตลอดจนสามารถตรวจสอบความผิดพลาดในการเล่นดนตรี ซึ่งความสามารถทางดนตรีเป็นความสามารถทางการปฏิบัติ ที่แสดงออกทางอวัยวะสัมผัส เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างมือทั้งสองข้าง เท้า การประสานสัมพันธ์ระหว่างตา หู มือ หรืออวัยวะอื่น ๆ ความคล่องแคล่วว่องไวของการใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ในการบรรเลงหรือการอ่านโน้ต ส่วนฌูทท์ สุทธิจิตต์ (2544) ได้กล่าวถึงความสามารถทางดนตรีไว้ว่าความสามารถทางดนตรีสามารถยึดหลักการเดียวกับกระบวนการเรียนรู้ด้านภาษา คือ ทักษะด้านการ

ฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันในทางดนตรี คือ การฟัง การรับรู้ การเล่น การอ่าน โน้ต และการเขียน และมีปฏิริยาตอบโต้ต่อจังหวะดนตรีและเสียงเพลง โดยแสดงอาการ เช่น ปรบมือ ร้องเพลง/ฮัมเพลง ส่งเสียงแสดงความพอใจ และมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมที่มีดนตรี ประกอบ

จากการศึกษาของฮอลแลม (Hallam. 2010) พบว่าความสามารถทางดนตรี สามารถแบ่งได้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1) การเล่นเครื่องดนตรี หมายถึง การเล่นเครื่องดนตรีและมีเทคนิคในการเล่นเครื่องดนตรีได้ เป็นอย่างดี รวมไปถึงการอ่านโน้ตดนตรี และการวิเคราะห์ทำความเข้าใจโครงสร้างของบทเพลง (Hallam. 2010) การแสดงออกในเชิงทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติ เครื่องดนตรีเพื่อการถ่ายทอดบทเพลงนั้น ๆ ได้อย่างมีแบบแผนและไพเราะ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2555) ดังนั้นการเล่นเครื่องดนตรีหมายถึง การปฏิบัติเครื่องดนตรีโดยการแสดงออกทางทักษะ เทคนิคในการเล่นเครื่องดนตรี รวมไปถึงการอ่านโน้ตและการวิเคราะห์ทำความเข้าใจบทเพลง เพื่อถ่ายทอดบทเพลง ได้อย่างมีแบบแผนและไพเราะ

2) การสื่อสารทางดนตรี หมายถึง การถ่ายทอดและแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกของบท เพลงผ่านการเล่นเครื่องดนตรีให้ผู้ฟัง และรับรู้ถึงสุนทรียภาพของบทเพลง

3) เห็นคุณค่า ชื่นชม และตอบสนองต่อดนตรี หมายถึง การชื่นชมดนตรี ตอบสนองอารมณ์ ของบทเพลง และสามารถอธิบายดนตรีออกมาในรูปแบบของคำพูดหรือท่าทางได้ รวมไปถึงการ ประเมินค่าของดนตรี

4) การประพันธ์เพลง หมายถึง การเล่นบทเพลงโดยการประยุกต์จังหวะ ทำนองของบทเพลง ขึ้น โดยที่ไม่ได้เตรียมล่วงหน้า (Hallam. 2010) โดยณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555) ได้แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1) ในเชิงการเรียนรู้ดนตรี เป็นการประพันธ์เพลงในด้านการเรียนการสอนดนตรี ในรูปแบบของ จังหวะ หรือการร้องทำนองสั้น ๆ และ 2) เป็นการประพันธ์เพลงที่นำเทคนิคการประพันธ์เพลงต่าง ๆ นำมาสร้างเป็นบทเพลงได้อย่างมีแบบแผนและไพเราะ ซึ่งงานวิจัยนี้ การประพันธ์เพลงเป็นการ ประพันธ์เพลงในเชิงของกระบวนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้รูปแบบจังหวะและการร้องทำนอง สั้น ๆ

5) ลักษณะบุคคล เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางดนตรี ประกอบด้วย แรงจูงใจต่อดนตรี ความผูกพันต่อดนตรี การจัดการ และระเบียบวินัย สามารถได้ดังนี้

5.1) แรงจูงใจต่อดนตรี หมายถึง ความปรารถนา ความต้องการ หรือสิ่งกระตุ้นที่โน้มน้าว ชักนำให้บุคคลเกิดความคิด กระทำ มุ่งมั่น มีความพยายาม และผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมใน การกระทำกิจกรรมต่างๆ ที่นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (Lovell. 1980; Glueck. 1982; Crider; et al. 1983; สุชา จันทรโอม; และสุรางค์ จันทรโอม. 2518; พรรณี ช. เจนจิต. 2528; งามตา วนิทานนท์.

2535; มาลินี จุฑะรพ. 2537: 138-139) นอกจากนี้มีผู้ให้ความหมายของแรงจูงใจต่อดนตรี หมายถึง ความปรารถนาของบุคคลที่จะได้รับผลสำเร็จในการเรียนดนตรี ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวางและพยายามหาวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา และมุ่งมั่นที่จะทำให้ดีเลิศเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จทางดนตรี (เบญจวรรณ เหมือนสุวรรณ. 2547) โดยใช้แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจภายในของเดซีและไรอัน (Deci; & Ryan. 1985) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นปัจจัยภายในที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมหรือทำให้พฤติกรรมคงอยู่ และมุ่งมั่นทำให้ดีเลิศ ซึ่งมองว่า ธรรมชาติของมนุษย์มีความกระตือรือร้นและเริ่มลงมือกระทำ เป็นการศึกษาความต้องการพื้นฐานทางจิตใจ 3 ประการคือ ความต้องการมีความสามารถ ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง และความต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังนั้นความต้องการ 3 ประการเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการส่งเสริมแรงจูงใจภายในส่งผลต่อความเจริญงอกงามตามธรรมชาติของมนุษย์ และช่วยให้มนุษย์มีความสุขในการทำงานและดำรงชีวิต ดังนั้นแรงจูงใจต่อดนตรีหมายถึง ความปรารถนา มุ่งมั่นที่มีต่อดนตรี ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และพยายามคิดหาวิธีต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จทางดนตรี

5.2) ความผูกพันต่อดนตรี หมายถึง การกระทำด้วยความทุ่มเท เต็มใจ และอุทิศตนต่อสิ่งที่ตนเองให้ความสนใจหรือเป้าหมาย และกระทำพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอต่อสิ่งนั้น (Becker. 1960; Scholl. 1981; Brickman. 1987; Oliver. 1990; Meyer; & Herscovitch. 2001) ในทางดนตรีความผูกพันต่อดนตรี หมายถึงความทุ่มเทให้กับดนตรี มีแรงบันดาลใจในการเล่นดนตรี แสดงดนตรีด้วยความมั่นใจและมุ่งหวังที่จะประสบความสำเร็จจากการเล่นดนตรี (Hallam. 2003) จากแนวคิดทฤษฎีความผูกพันของเบกเกอร์ (Becker. 1960) กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลให้ความทุ่มเท (Making a side bet) กับสิ่งที่ให้ความสนใจ (Extraneous interest) และทำกิจกรรมนั้นอย่างคงเส้นคงวา (Consistent line of activity) โดยเริ่มกระทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ และกระทำต่อสิ่งนั้นโดยตรง ยิ่งถ้าให้คุณค่ากับสิ่งนั้นมากแค่ไหนก็จะเกิดความผูกพันต่อสิ่งนั้นมากขึ้น ดังนั้นความผูกพันจะสัมฤทธิ์ผลได้โดยการที่บุคคลให้ความทุ่มเท และแสดงออกในวิธีการกระทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจโดยตรง และสิ่งนั้นมีคุณค่ากับตนเอง การอธิบายความคงที่ของพฤติกรรมนั้น จะต้องสังเกตจากองค์ประกอบหลักดังนี้ 1) การกระทำของบุคคลที่ให้ความทุ่มเทกับสิ่งที่ให้ความสนใจอย่างมากและดำเนินการกระทำต่อสิ่งนั้นอย่างสม่ำเสมอ 2) แสดงให้ผู้อื่นเห็นว่ากิจกรรมที่ตนเองกำลังทำอยู่นั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก และ 3) เห็นผลจากการกระทำอย่างสม่ำเสมอของกิจกรรม ดังนั้นความผูกพันต่อดนตรี หมายถึง ความมุ่งมั่น ทุ่มเทต่อดนตรี และแสดงกระทำกิจกรรมที่สม่ำเสมอต่อดนตรี เพื่อที่จะนำไปสู่ความสามารถทางดนตรี

5.3) การจัดการตนเอง หมายถึงกลยุทธ์และวิธีการปฏิบัติที่ควบคุมความรู้สึก ความคิด และการกระทำด้วยตนเองเพื่อบรรลุถึงเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้ (O'Keefe; & Berger. 1999: 1-7) ในทางดนตรีการจัดการหมายถึง การตั้งเป้าหมาย วางแผน หรือการเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเรียน หรือเล่นดนตรีเพื่อให้ตนเองดำเนินไปตามเป้าหมายที่ตนเองวางไว้ รวมไปถึงการประเมินในการปฏิบัติ ของตนเองได้ (Hallam. 2004) ดังนั้น การจัดการตนเองหมายถึง การตั้งเป้าหมาย วางแผน ในการ เลือกใช้กลยุทธ์หรือวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้ตนเองดำเนินไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสามารถ ประเมินผลการปฏิบัติของตนเองได้ ดังนั้น การจัดการตนเองเป็นสิ่งสำคัญต่อความสามารถทางดนตรี ซึ่งนักเรียนจะต้องควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผน มีเหตุผลและเป้าหมายใน การพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยการจัดตารางเวลาเรียนและเวลาการฝึกซ้อมดนตรี สามารถ ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามตารางการเรียนดนตรีและการฝึกซ้อมดนตรีได้อย่างสม่ำเสมอ

6) ทักษะการฟัง หมายถึง การรับรู้ด้านจังหวะ ทำนองของบทเพลง รวมไปถึงการจำจังหวะ และทำนองของบทเพลงได้

จากองค์ประกอบความสามารถทางดนตรีที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีความสามารถ ทางดนตรีจะมีลักษณะเป็นผู้ที่แสดงออกทางดนตรีอย่างเป็นรูปธรรม มีความสนใจและมีความมุ่งมั่น ต่อกิจกรรมทางดนตรีมากกว่าเด็กที่อยู่ในวัยระดับเดียวกันหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์. 2555: 322) สรุปได้ดังนี้ 1) มีการรับรู้เรื่องระดับเสียงที่คงที่แน่นอน (Perfect pitch) 2) มีความละเอียดอ่อนต่อการรับรู้เรื่องเสียงอย่างยิ่ง (Sensitivity to sound) 3) แสดงออกถึงความชื่นชอบ และตอบสนองต่อเสียงดนตรี 4) สามารถจดจำองค์ประกอบดนตรีได้อย่างรวดเร็ว ครบถ้วน และสามารถตอบสนองด้านจังหวะและทำนองที่มีลักษณะซับซ้อน เมื่อได้ยินครูลเล่นหรือร้องให้ฟัง บางครั้ง หลังจากได้ยินเสียงเพียงครั้งเดียว 5) การให้ความสนใจและทุ่มเท อยากรู้อยากเห็นในเรื่องดนตรีอย่าง จริงจัง 6) เลือกเล่นเครื่องดนตรีอย่างพิถีพิถันและไม่เลิกละง่าย ๆ 7) สามารถเรียนรู้ในทักษะในการ เล่นดนตรีได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ หรือแสดงออกถึงความสร้างสรรค์และประพันธ์เพลงอย่าง รวดเร็วได้และชัดเจน 8) แสดงความสามารถในการสื่อผ่านดนตรีได้อย่างดี เช่น การขับร้องได้อย่าง ยอดเยี่ยม และมั่นใจ และ 9) มีสมาธิสูง มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จนอกจากนี้ โกวทิพย์ ชันธุศิริ (2558: 294) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความสามารถทางดนตรีไว้ว่า เป็นผู้ที่รักดนตรีเป็นชีวิตจิตใจและรัก โดยสมัครใจ ช่างสังเกต เอาใจใส่ในเรื่องดนตรี ให้ความสนใจกับดนตรีที่ได้ยินและได้ฟัง สามารถ จดจำและนำไปปรับปรุงในการบรรเลงเพลงของตนเองให้ดีขึ้น และสุกฤษ เจริญสุข (2555: 40-41) กล่าวถึงเด็กที่มีความสามารถทางดนตรีว่าเป็นผู้ที่สามารถรับรู้องค์ประกอบต่าง ๆ ของดนตรี ระดับ เสียง (Pitch) จังหวะ (Rhythm) สีสันของเสียง (Timbre) ได้ชัดเจน ซึ่งเป็นเรื่องของทักษะทางดนตรี ประกอบด้วยการฟัง สามารถบอกได้ว่าเพลงที่ได้ยินเล่นด้วยเครื่องดนตรีชนิดใด ระดับเสียง จังหวะ เสียงประสาน วิเคราะห์ประโยคเพลง จังหวะและทำนองได้ การเล่นสามารถเล่นเครื่องดนตรีได้อย่าง

ถูกต้อง แม่นยำ ใช้เทคนิคและการบรรเลงในการแสดงด้านอารมณ์และสื่อสารออกมาได้เป็นอย่างดี การอ่านโน้ต การเขียนโน้ต สามารถแต่งทำนองและจังหวะได้ ดังนั้นลักษณะของผู้ที่มีความสามารถทางดนตรี เป็นผู้ที่แสดงออกทางการเล่นดนตรีได้เป็นอย่างดี มีความสนใจดนตรีอย่างจริงจัง รับรู้ระดับเสียงอย่างคงที่ ตอบสนองต่อเสียงดนตรี และสามารถจดจำทำนององค์ประกอบทางดนตรีได้อย่างรวดเร็ว

โมซาร์ทเอฟเฟค (Mozart Effect) คือ พลังแห่งเสียงดนตรีที่สามารถเปลี่ยนรูปมาสู่การส่งเสริมการเรียนรู้ สุขภาพ การศึกษา และความเป็นอยู่ เป็นการใช้พลังแห่งดนตรีเพื่อส่งเสริมสุขภาพของครอบครัวและชุมชน การใช้ดนตรีในเรื่องของความจำ การรับรู้ และการเรียนรู้ การใช้ดนตรีเพื่อจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ การใช้ดนตรีเพื่อการบำบัดรักษา จากการศึกษาทางด้านบทเพลงของโมซาร์ทได้นำมาทดลองเกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ โดยทำการศึกษาผลของดนตรีต่อการกระตุ้นระบบการได้ยิน การพูด และการสื่อสารของเด็กได้เป็นอย่างดี (จเร ส่ำอางค์. 2550: 117) และการ์ดอน (จเร ส่ำอางค์. 2550; อ้างอิงจาก Gardon. 2000) พบว่า การฟังเสียงดนตรีของโมซาร์ท ถึงแม้จะเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ สามารถเปลี่ยนแปลงสมองของมนุษย์ได้ จากการทดลองกับนักศึกษา 36 สถาบันโดยให้กลุ่มทดลองฟังเพลง Sonata for Two Pianos in D Major K 448 ของโมซาร์ทหลังจากนั้นได้ทำการทดสอบ I.Q. โดยทำการทดสอบด้วยการตัดกระดาษที่พับไว้และให้เดารูปทรงที่จะคลี่แผ่นกระดาษออกมา พบว่า กลุ่มที่ทำการทดลองมีระดับไอคิวสูงขึ้นกว่า 8-9 แต้ม เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ฟังดนตรี นอกจากนี้ยังมีการทดลองต่อกับหนู โดยให้หนูชุดที่หนึ่งฟังเพลงตั้งแต่อยู่ในท้องและหลังเกิดอีก 2 เดือน ต่อมาทดลองให้เดินในเขาวงกต พบว่าหนูที่ได้ฟังเพลงของโมซาร์ทเดินได้เร็วกว่าหนูที่ได้ยินเสียงธรรมชาติ ไม่ได้ยินเสียงเลยและได้ยินเสียงเพลงดังเข้าไปเข้ามา

จากความหมายของความสามารถทางดนตรีข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความสามารถทางดนตรี หมายถึง การแสดงออกทางดนตรี ประกอบด้วยการฟัง การร้อง การเล่น การอ่าน และการเขียนโน้ตสามารถแยกแยะเสียงโน้ตดนตรีและจังหวะของบทเพลง สามารถร้องทำนองดนตรีที่ได้ยินได้ถูกต้อง เล่นเครื่องดนตรีได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว เล่นเครื่องดนตรีตามเสียงที่ได้ยิน อ่านโน้ตและการอ่านโน้ตโดยฉับพลัน และการเขียนโน้ตดนตรี แต่งทำนองและจังหวะ รวมถึงการทำความเข้าใจโครงสร้าง องค์ประกอบของบทเพลงและแสดงออกถึงอารมณ์ของบทเพลงได้เป็นอย่างดีในการวัดความสามารถทางดนตรีทำการวัดโดยนักเรียนและผู้เชี่ยวชาญ

การวัดความสามารถทางดนตรี

พื้นฐานการวัดความสามารถทางดนตรีเริ่มต้นจากการฟังโดยแยกแยะระดับเสียง ทำนอง และจังหวะ อย่างไรก็ตามในการทดสอบความสามารถทางดนตรีควรประกอบด้วย การฟัง การรู้คิด เทคนิค ทักษะทางดนตรี การแสดงและการเรียนรู้ทักษะ (Hallam. 2003) นอกจากนี้ แมคเพอร์สัน (McPherson. 1995) กล่าวถึงลักษณะของทักษะทางดนตรีคือ การอ่านโน้ตฉับพลัน (Sight reading)

การแสดงดนตรี (Performing rehearsed music) การเล่นโดยความจำ (Playing from memory) การเล่นจากการฟัง (Playing by ear) และการเล่นโดยที่ไม่ได้เตรียมตัวล่วงหน้า (Improvisation) ดังนั้น การวัดความสามารถทางด้านดนตรีควรวัดด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ด้านการฟัง (Listening) เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญและเป็นหัวใจสำคัญของดนตรี การฟังทำให้เข้าใจดนตรี สามารถแยกแยะชนิดของเสียง และเครื่องดนตรี เข้าใจทำนองเพลง อารมณ์ และความซาบซึ้งของบทเพลง 2) การร้อง (Singing) 3) การเล่นเครื่องดนตรี (Playing) ถือว่ามีประสบการณ์ดนตรีอย่างครบถ้วนและเกิดความชำนาญ สร้างความเข้าใจทางดนตรี แต่การเล่นเครื่องดนตรีต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อม และใช้สมาธิเป็นพิเศษ 4) การเคลื่อนไหว (Moving) 5) การสร้างสรรค์การประพันธ์เพลง (Creating) และ 6) การอ่านสัญลักษณ์ทางดนตรี (Reading) เป็นการอ่านโน้ตดนตรีที่สำคัญต่อทักษะทางด้านดนตรี ถ้าผู้เรียนเข้าใจสัญลักษณ์ดนตรี จะแสดงออกและสามารถสื่อสารบทเพลงสู่ผู้ฟังได้อย่างถูกต้อง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2534: 8) ในการวัดและประเมินผลความสามารถทางดนตรี ควรคำนึงโครงสร้างสาระทางดนตรีทั้งในด้านเนื้อหา ทักษะ และเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อดนตรีร่วมกับการวัดและประเมินผลที่ต้องคำนึงถึงการสร้างแบบทดสอบ วิธีการวัดตลอดจนเกณฑ์การประเมิน ดังนั้นหลักการประเมินผลทางดนตรีแบ่งเป็น 3 ส่วนได้แก่ 1) การประเมินผลเนื้อหาทางดนตรี ได้แก่ องค์ประกอบของดนตรี (จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปแบบ ลีลา และลักษณะของเสียง) และวรรณคดี (บทเพลงและประวัติดนตรี) 2) การประเมินผลทักษะทางดนตรี ได้แก่ การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่านและการสร้างสรรค์ และ 3) การประเมินผลเจตคติทางดนตรี ได้แก่ ความตั้งใจเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมการฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน การสร้างสรรค์ และความสนใจดนตรี เกณฑ์ในการประเมินผลควรคำนึงถึงความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือในการวัด โดยทั่วไปเนื้อหาทางดนตรีสามารถใช้แบบทดสอบวัดได้ ซึ่งเป็นวิธีการที่สะดวก มีความเชื่อถือได้และ มีความเที่ยงตรง ถ้าข้อสอบนั้นผ่านกระบวนการวิเคราะห์มาแล้ว สำหรับการวัดทักษะทางด้านดนตรี ที่ควรใช้เป็น การทดสอบรายบุคคล เพื่อให้ได้ผลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และในการวัดเจตคติทางด้านดนตรี เป็นการวัดที่ยากที่สุด ควรใช้วิธีการต่างๆตลอดระยะเวลาตลอดการเรียนการสอนในการเก็บข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการประเมินผล (ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2538: 161-179) และรังสี เกษมสุข (2535: 100-102) กล่าวถึงการวัดผลและการประเมินผลทางวิชาศิลปะ ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการวัดและการประเมินผลในวิชาอื่น ๆ คือการวัดและการประเมินผลความสามารถทางดนตรีควรเป็นไปในลักษณะติดตามระดับพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนและเป็นการประเมินแบบอิงเกณฑ์ ดังนี้ 1) การสังเกต เป็นแบบสังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรี เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ 2) การทดสอบการปฏิบัติทางดนตรี โดยการประเมินทักษะการฟัง การร้อง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย การสร้างสรรค์ผลงาน การเขียนและการอ่านโน้ตเพลง ความสนใจและความตั้งใจ 3) การทดสอบปฏิบัติทางดนตรีเป็นกลุ่ม 4) การสัมภาษณ์ ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกทางอารมณ์ ในการ

เล่นดนตรีและเจตคติที่มีต่อดนตรี 5) การใช้แบบทดสอบ เป็นการวัดความรู้ ความเข้าใจ และ ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับดนตรี แต่ไม่สามารถวัดทักษะทางดนตรีได้ เป็นได้ทั้งแบบอัตโนมัติและปรนัย

ในการวัดความสามารถทางด้านดนตรีเป็นการประเมินผลทางด้านทักษะด้านการปฏิบัติ ดนตรี ซึ่งประกอบด้วยการฟัง การอ่าน และการปฏิบัติดนตรี ดังนั้นในการวัดความสามารถทางดนตรี มีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความสามารถทางด้านดนตรีหลายรูปแบบ ซึ่งเน้นในเรื่องของระดับเสียง จังหวะ และความไวต่อการสัมผัส โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความสามารถทางด้านดนตรีมี หลากหลาย สามารถสรุปได้ดังนี้ (Boyle; & Radocy. 1987: 143-155)

1) Seashore Measures of Musical Talents เป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เป็น แบบวัดที่พัฒนาขึ้นโดย Carl Seashore ในปี ค.ศ. 1919 ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 5 ฉบับ ต่อมา ในปี ค.ศ. 1925 ได้เพิ่มแบบทดสอบย่อยชุดที่ 6 ขึ้น และพัฒนาเป็นแบบวัดฉบับสมบูรณ์ ในปี ค.ศ. 1939 ซึ่งประกอบด้วย 1) ระดับเสียง (Pitch) 2) ความดัง-เบาของเสียง (Loudness) 3) อัตราจังหวะ (Time) 4) คุณภาพเสียง (Timbre) 5) การจดจำทำนอง (Tonal Memory) และ 6) ลีลาจังหวะ (Rhythm)

2) The Standardized Tests of Musical Intelligence เป็นแบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นโดย Wing เป็นแบบวัดที่ใช้เปียโนเป็นเครื่องมือในการทดสอบ ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 7 ฉบับ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์คอร์ด (Chord analysis) 2) การเปลี่ยนระดับเสียง (Pitch change) 3) การจดจำ ทำนอง (Tonal memory) 4) การเน้นจังหวะ (Rhythm accent) 5) การประสานเสียง (Harmony) 6) ความดังเบา (Intensity) และ 7) การแบ่งประโยคเพลง (Phrasing) โดยแบบทดสอบย่อยฉบับที่ 4-7 เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้สึกต่อดนตรีโดยการฟังทำนองสั้นๆ และตอบว่าการเล่นแต่ละครั้งมี ความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

3) Kwalwasser-Dykema Music Test เป็นแบบทดสอบที่สร้างและพัฒนาโดย Kwalwasser and Dykema ในปี ค.ศ. 1930 ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 10 ฉบับ ได้แก่ 1) การจดจำทำนอง (Tonal Memory) 2) การจำแนกระดับเสียง (Pitch discriminant) 3) การจำแนกความดังเสียง (Intensity discriminant) 4) การจำแนกความยาวเสียง (Time discriminant) 5) การจดจำจังหวะ (Rhythm memory) 6) การจำแนกคุณภาพเสียง (Quality discriminant) 7) การรับรู้ความไพเราะของ ทำนองเพลง (Melodic test) 8) การเคลื่อนไหวของทำนอง (Tonal movement) 9) สัญลักษณ์ทาง จังหวะ (Rhythm notation) และ 10) สัญลักษณ์ทางทำนอง (Tonal notation) โดยแบบทดสอบชุดที่ 1-6 จะมีความคล้ายคลึงกับ Seashore Measures of Music Talent ส่วนแบบทดสอบชุดที่ 7 และ 8 เป็นการวัดเกี่ยวกับความรู้สึกต่อดนตรี และแบบทดสอบชุดที่ 9 และ 10 เป็นการวัดความสำเร็จทาง ดนตรี โดยในการทดสอบจะใช้เครื่องดนตรีในวงออเคสตราและเปียโนเป็นเครื่องมือในการทำ การทดสอบ

4) Musical Aptitude Profile(MAP) เป็นแบบทดสอบที่ถูกสร้างขึ้นโดย Edwin Gordon ในปี ค.ศ. 1965 เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางด้านดนตรี แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ จินตนาการระดับเสียง (Tonal imagination), จินตนาการจังหวะ (Rhythm imagination) และความไวต่อดนตรี (Musical sensitivity) ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 6 ฉบับ

การวัดความสามารถทางดนตรีพีโร (Piro. 2010) ได้นำเครื่องมือ Music Ability Screening Test(MAST) ในการทำวัดความสามารถทางดนตรี ซึ่งนำมาสร้างและใช้กับนักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถทางดนตรี ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) การเปรียบเทียบระดับเสียง 2) การแยกแยะจังหวะ และ 3) การวิเคราะห์ทำนอง นอกจากนี้บิเอสตูติ (Biasutti. 2010) ได้ศึกษาถึงความเชื่อของครูเกี่ยวกับความสามารถทางดนตรีของนักเรียน (MABQ) จำนวน 51 ข้อ ประกอบด้วย วิธีการเรียนความสามารถด้านการฟัง ทักษะทางการปฏิบัติและการตีความส่วนแบบสอบถามความคิดเห็นด้านการเรียนรู้ดนตรี (MLBQ) จำนวน 59 ข้อ ประกอบด้วย เช่น บุคลิกภาพ ลักษณะการรู้คิด ครอบครัวองค์ประกอบทางสังคม และองค์ประกอบทางร่างกาย เป็นต้น ส่วนวอลเลนตินและคณะ (Wallentin;et al. 2010) ได้ทำการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถทางดนตรี Musical Ear Test (MET) เพื่อวัดความสามารถทางดนตรีของนักดนตรีและผู้ที่ไม่ใช่นักดนตรีซึ่งมีพื้นฐานของมุมมองทางดนตรีได้แก่ ทำนอง จำนวน 52 ข้อ และจังหวะ จำนวน 52 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87 และมอสซิงและคณะ (Mosing;et al. 2014) ได้วัดความสามารถทางด้านดนตรีโดยใช้เครื่องมือ Swedish Musical Discrimination Test ซึ่งมีพื้นฐานมาจากเครื่องมือวัดของซีซอร์ ซึ่งแบบวัดประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 3 ด้านคือ 1) ระดับเสียง ทำนอง และจังหวะ การวิเคราะห์ระดับเสียง จำนวน 27 ข้อ 2) แยกความแตกต่างของระดับเสียง การวิเคราะห์ทำนอง จำนวน 18 ข้อ และ 3) แยกความแตกต่างของทำนองทั้งสองทำนอง และการทดสอบทางด้านจังหวะ เป็นการให้แยกความแตกต่างของประโยคที่มีทำนองเหมือนกันแต่มีจังหวะที่ต่างกัน จำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง .79-.89 ในประเทศไทยได้มีผู้สร้างแบบวัดความสามารถทางดนตรีเช่น สโรชรัตน์ นันโท (2544) ได้ทำการสร้างแบบวัดทักษะทางดนตรีกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยขั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย แบบสังเกต (แบบสังเกตการฟัง แบบสังเกตการร้องเพลง แบบสังเกตการณ์เคลื่อนไหวและประกอบจังหวะ และแบบสังเกตการณ์สร้างสรรค์) และแบบทดสอบ (แบบทดสอบการฟังเพลง แบบทดสอบการอ่านโน้ต) มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง .77-.85 ส่วนประยูทธ ไทยธานี (2546) ได้สร้างและพัฒนาแบบสอบความถนัดทางดนตรีไทยสำหรับนักเรียนอายุ 10-18 ปี ประกอบด้วยแบบสอบย่อย 12 ชุดตามองค์ประกอบของความถนัดทางดนตรีไทย ได้แก่ 1) ความรู้ลึกที่มีต่อดนตรีไทย 2) ความสามารถในการจำแนกเสียงสูง-ต่ำ 3) ความสามารถในการจำแนกเสียงสั้น-ยาว 4) ความสามารถในการจำแนกเสียงเบา-ดัง 5) ความสามารถในการจำแนกคุณลักษณะเฉพาะของเสียง 6) ความสามารถในการจำแนกช่วงเสียง 7) ความสามารถ

ในการจำทำนองเพลง 8) ความสามารถในการจำจังหวะ 9) ความสามารถในการรับรู้ทำนองหลักกับทำนองแปล 10) ความสามารถในการรับรู้ความกลมกลืนของเพลงไทย 11) ความสามารถในการรับรู้ความไพเราะของเพลงไทย และ 12) ความสามารถในการสังเกตรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติดนตรีไทยด้วยสายตา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง .52-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง .79-.94 นอกจากนี้ณัฐวรรณ หิรัญรัตน์ (2550) ได้ทำการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถทางดนตรีไทย โดยศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรวิชาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งเน้นทักษะด้านการฟังและการปฏิบัติ แบ่งเป็น 2 ฉบับดังนี้ ทักษะการฟัง จำนวน 30 ข้อ และทักษะด้านการปฏิบัติ จำนวน 2 ข้อ แบบทดสอบวัดด้านทักษะการฟัง มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .27-.74 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .25-.68 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .72 ส่วนด้านทักษะการปฏิบัติมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .82 และนางนุช ศรีรักษา (2553) ได้ทำการสร้างแบบวัดความสามารถทางดนตรีไทยด้านทักษะการฟังสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วย การฟังเสียงเครื่องดนตรีไทย การฟังเสียงโน้ตเพลงไทย การฟังเสียงโน้ตเพลงไทยที่สูงกว่าที่กำหนด การฟังเสียงโน้ตเพลงไทยที่ต่ำกว่าที่กำหนด และการฟังเสียงทำนองเพลงไทย มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .93

เกณฑ์การวัดความสามารถทางดนตรีตามมาตรฐานสากล

เกณฑ์มาตรฐานเป็นเกณฑ์ในการประเมินความสามารถทางดนตรีของสถาบันจัดสอบจากต่างประเทศ เพื่อให้ผู้ที่เรียนดนตรีได้รับการทดสอบวัดความสามารถทางดนตรีของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและวัดระดับความสามารถทางดนตรีของผู้เรียนในแต่ละระดับ และเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาฝีมือของผู้เรียนดนตรี เป็นการศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียน และทำให้ผู้เรียนทราบว่าตนเองมีความเข้าใจและมีความสามารถในระดับใด ด้านใดบ้าง มีจุดอ่อนใดบ้างที่ต้องทำการแก้ไข นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องและมีแบบแผน ทำให้มีความมั่นใจว่าผู้เรียนมีพื้นฐานมากเพียงพอที่จะก้าวเข้าสู่ความสามารถในระดับต่อไป ในประเทศไทย ได้มีสถาบันจัดสอบจากต่างประเทศหลายสถาบันด้วยกัน ซึ่งสถาบันที่ได้รับความนิยมในการเข้าสอบวัดความสามารถทางดนตรี ได้แก่ Trinity College London และ The Associated Board of the Royal School of Music (ABRSM)

Trinity College London เป็นการสอบบอर्डสอบวัดความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเทียบกับระดับมาตรฐานสากลจากประเทศอังกฤษ โดยมีการแบ่งเป็นระดับความยากง่ายอย่างละเอียดและชัดเจน และยังรวมไปถึงการสอบทักษะด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการบรรเลงบทเพลง เช่น การฟัง การอ่านโน้ต ความรู้ทางดนตรี เป็นต้น แบ่งระดับการสอบ 9 ระดับ ตั้งแต่ Initial ถึงเกรด 8 ซึ่งในแต่ละระดับจะมีข้อกำหนดที่แตกต่างกัน เช่น ในระดับเริ่มต้น เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานทางดนตรี เมื่อถึงระดับเกรดสูงขึ้น การให้คะแนนจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการสื่ออารมณ์

และตีความบทเพลงได้อย่างถูกต้อง การแบ่งระดับ Entry: Initial, Foundation: Grade 1 - Grade 3, Intermediate: Grade 4-Grade5 และ Advance: Grade 6-Grade 8 โครงสร้างในการสอบเกรดแต่ละเกรดมีดังนี้

1) บรรเลงบทเพลง ผู้สอบเล่นเพลง 3 บทเพลงโดยเลือกจากรายการที่กำหนดไว้ในแต่ละเกรด

2) เทคนิค (Technique) เป็นการสอบ Scales และ Arpeggios หรือเล่นแบบฝึกหัด (Exercise)

3) ทักษะเสริม เช่น การฟัง (Aural) การอ่านโน้ต (Sight reading) การด้นสด (Improvisation) การตอบคำถามความรู้ทางดนตรี (Music knowledge)

การให้คะแนนการให้คะแนนเป็นการให้คะแนนแยกคะแนนในแต่ละส่วน ได้แก่ เพลงสอบเทคนิค และทักษะเสริม โดยมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ดังนี้

การบรรเลงบทเพลง เพลง 1	22 คะแนน
การบรรเลงบทเพลง เพลง 2	22 คะแนน
การบรรเลงบทเพลง เพลง 3	22 คะแนน
เทคนิค	14 คะแนน
ทักษะเสริม 1	10 คะแนน

นั่นคือ ผู้ที่สอบได้คะแนน 60 คะแนน ถือว่าสอบผ่าน (Pass) ส่วนผู้ที่สอบได้คะแนน 75 คะแนนขึ้นไปถือเป็นเกียรติคุณอันดับ 2 (Merit) และผู้ที่สอบได้คะแนน 87 คะแนนขึ้นไป ถือเป็นเกียรติคุณอันดับ 1 (Distinction)

The Associated Board of the Royal School of Music (ABRSM) เป็นองค์กรที่เกิดจากความร่วมมือของสถาบันดนตรีชั้นนำระดับโลก 4 แห่ง รวมตัวกันเพื่อวางแนวทางการสอบด้านดนตรีให้เป็นมาตรฐานสากลและเป็นที่น่าเชื่อถือ ซึ่งประกอบด้วย Royal Academy of Music, London, Royal College of music, London, Royal Northern College of Music, Manchester, และ Royal Conservatoire of Scotland ซึ่งแนวทางการสอบมีการกำหนดรายละเอียดความรู้ที่นักเรียนต้องเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นอย่างเป็นระบบและครบถ้วน นอกจากนี้แนวทางการสอบ ABRSM ยังเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีทิศทางมีมาตรฐานตามแนวของสถาบัน Royal การสอบของ ABRSM นั้นได้แบ่งระดับการสอบเป็น 9 ระดับ ตั้งแต่ Prep Test จนถึง ระดับเกรด 8 ในการสอบปฏิบัติ Grade 1-8 นั้นจะมีการวัดผลผู้เรียน 4 ด้านคือ

- 1) การบรรเลงเพลง (Pieces or Song)
- 2) Scale and Arpeggios/Broken chord
- 3) Aural test

4) Sight reading

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

การบรรเลงเพลง เพลง 1	30 คะแนน
การบรรเลงเพลง เพลง 2	30 คะแนน
การบรรเลงเพลง เพลง 3	30 คะแนน
Scale and Arpeggios/Broken Chord	21 คะแนน
Aural test	18 คะแนน
Sight-reading	21 คะแนน
คะแนนรวม	150 คะแนน

นั่นคือ ผู้ที่สอบได้คะแนน 100 ขึ้นไปถือว่าสอบผ่าน (Pass) ส่วนผู้ที่สอบได้คะแนน 120 ขึ้นไปถือว่าสอบผ่านในระดับเกียรตินิยมชั้น Merit และผู้ที่สอบได้คะแนน 130 ขึ้นไปถือว่าสอบผ่านในระดับเกียรตินิยมชั้น Distinction

เกณฑ์มาตรฐานสากล เป็นเกณฑ์ในการประเมินความสามารถทางด้านดนตรีจากสถาบันจัดสอบจากต่างประเทศ ซึ่งในการทดสอบประกอบด้วย การบรรเลงบทเพลง เทคนิค การฟัง การอ่านโน้ต โดยจับพลัน (Sight reading) โดยเกณฑ์ในการประเมินในการให้คะแนน ประกอบด้วย ความถูกต้อง แม่นยำ ความคล่องแคล่วด้านเทคนิคในการเล่น การตีความและการสื่อสารทางดนตรี และความมั่นใจในการเล่นดนตรี ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความสามารถทางดนตรีขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีโดยสร้างตามองค์ประกอบของ ฮอลแลม (Hallam, 2010) และผลการศึกษาจากระยะที่ 1 โดยแบบวัดความสามารถทางดนตรีสร้างขึ้นให้สอดคล้องกับบริบทของดนตรีสากลและครอบคลุมถึงเกณฑ์มาตรฐานสากล คือ Trinity College London และ The Associated Board of the Royal School of Music (ABRSM) ซึ่งเป็นสถาบันการสอบของประเทศอังกฤษและเป็นที่ยอมรับในประเทศไทย

ในการวัดความสามารถทางดนตรี ผู้วิจัยวิธีการวัดความสามารถทางดนตรี 2 วิธี โดยวิธีการที่ 1 ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวัดความสามารถทางดนตรีตามแนวคิดของฮอลแลม (Hallam, 2010) มีลักษณะเป็นมาตรวัดลิเคิร์ท 5 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยให้นักเรียนเปียโนเป็นผู้ตอบแบบวัดความสามารถทางดนตรี และวิธีการที่ 2 เป็นการวัดความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีเป็นผู้ประเมินความสามารถทางดนตรีด้วยวิธีการดูวิดีโอการเล่นเปียโนของนักเรียนโดยมีเกณฑ์ในการประเมินตามสถาบันจัดสอบต่างประเทศ ประกอบด้วย ความถูกต้อง แม่นยำ ความคล่องแคล่วด้านเทคนิคในการเล่น การตีความและการสื่อสารทางดนตรี และความมั่นใจในการเล่นดนตรี นักเรียนเปียโนผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถทางดนตรีมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี พบว่า มีผู้ทำการศึกษาศิลปะความสามารถทางดนตรีไว้หลายท่าน เช่นฮอลแลมและปรินซ์ (Hallam; & Prince. 2003) ได้ศึกษาค้นหาโครงสร้างของความสามารถทางดนตรี โดยทำการศึกษากับนักดนตรี นักวิชาการที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางดนตรีบุคคลทั่วไปที่ประกอบอาชีพอื่น นักเรียนที่เรียนดนตรี และนักเรียนที่ไม่ได้เรียนดนตรี โดยทำการศึกษาวินิจฉัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางดนตรีเกี่ยวข้องกับ ทักษะการฟัง การรับรู้ ตอบสนองต่อดนตรี กิจกรรมทางดนตรี การผสมกันของทักษะ คุณลักษณะของบุคคล และพื้นฐานความสามารถทางดนตรี ต่อมาฮอลแลม (Hallam. 2010) ได้นำผลการศึกษาของฮอลแลมและปรินซ์ (Hallam; & Prince. 2003) นำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางด้านดนตรี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีและการเล่นเครื่องดนตรี 2) การสื่อสารผ่านเสียงดนตรี 3) การเห็นคุณค่าและการตอบสนองต่อดนตรี 4) การประพันธ์เพลง 5) ลักษณะบุคคล (แรงจูงใจต่อดนตรี ความผูกพันต่อดนตรี การจัดการระบบ และการมีวินัยในตนเอง) และ 6) ทักษะทางด้านจังหวะและทักษะด้านการฟัง ส่วนสุรางคนางค์ พิมานแมน (2539) ทำการศึกษาวินิจฉัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางการร้องเพลง และค้นหากลุ่มพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญในการทำนายความเป็นเลิศ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางการร้องเพลงประกอบด้วย ปัจจัยทางจิตลักษณะ ประกอบด้วย การให้ความสำคัญ มุ่งมั่น ทุ่มเทขยันหมั่นเพียรต่อกิจกรรมที่พัฒนาไปสู่ความสำเร็จ วิธีการเรียนรู้ และปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย การทำความเข้าใจถึงประสบการณ์ความสามารถของเด็ก และการสนับสนุนของผู้ปกครอง นอกจากนี้จิณพัทธ์ ประเสริฐยิ่ง (2549) ได้ทำการศึกษาระบบการเรียนรู้ดนตรีของเด็กวัยประถมศึกษาระหว่างผู้มีความสามารถต่างกัน จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการเรียนรู้ดนตรีของเด็กประถมศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยทางจิตลักษณะคือ แรงจูงใจ นักเรียนมีความรักและความชอบในการเรียนเปียโนส่งผลให้มีความตั้งใจในการเรียนเป็นอย่างดี และปัจจัยสภาพแวดล้อมคือ การสนับสนุนทางสังคม โดยที่ครอบครัวให้กำลังใจ และมีการส่งเสริมให้การเรียนและการทำกิจกรรมมีความสำคัญที่เท่าเทียมกัน และธวัช อัสวเดชาฤทธิ์ (2553) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนเปียโนระดับสูงให้ประสบความสำเร็จ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเรียนวิชาเปียโนระดับสูงที่ผ่านการสอบวัดระดับความสามารถการเล่นเปียโนกับศูนย์สอบ Trinity Guildhall ของจังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่เกรด 6 ขึ้นไป ได้แก่ ผู้ปกครอง ผู้เรียนและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทางจิตลักษณะ ได้แก่ แรงจูงใจ ความผูกพันต่อดนตรี การจัดการและการเรียนรู้ ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม ส่งผลต่อการเรียนเปียโนในระดับสูงของนักเรียนเปียโน

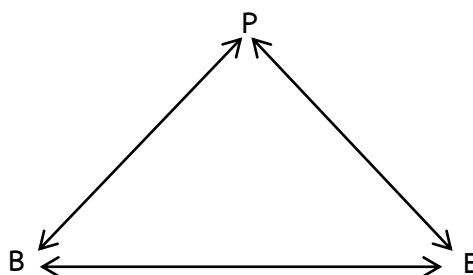
จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีพบว่า งานวิจัยที่พบส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ การศึกษาแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี และการค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถทางดนตรี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถทางดนตรีประกอบด้วย ปัจจัยทางจิตลักษณะและปัจจัยสภาพแวดล้อม ส่วนงานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาโครงสร้างของความสามารถทางดนตรี ซึ่งเป็นการศึกษาที่แยกส่วนกันในแง่การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงเห็นความสำคัญของการวิจัยผสมผสานวิธี ซึ่งจะทำให้เข้าใจความสามารถทางดนตรีได้อย่างครบถ้วนและลึกซึ้งมากขึ้น จึงเริ่มศึกษาเงื่อนไขของความสามารถทางดนตรีด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ และต่อด้วยการสร้างโปรแกรมและศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีต่อไป

ตอนที่ 3 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความสามารถทางดนตรี

ความสามารถทางดนตรีประกอบขึ้นทั้งเงื่อนไขต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ความสามารถทางดนตรีสามารถแบ่งการวิเคราะห์เกี่ยวกับสาเหตุเงื่อนไขของความสามารถทางดนตรีได้ดังนี้ เงื่อนไขระดับบุคคล โดยให้ความสำคัญที่เงื่อนไขทางจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีของนักเรียน แห่งเปียโน และเงื่อนไขระหว่างบุคคล ให้ความสำคัญไปที่เงื่อนไขภายนอกที่ส่งผลต่อความสามารถทางดนตรี เน้นไปที่ความสัมพันธ์ของครอบครัวและครูผู้สอน ซึ่งส่งผลต่อความสามารถทางดนตรี ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้อธิบายเงื่อนไขและกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความคิด การกระทำของบุคคล โดยผู้วิจัยได้นำทฤษฎีมาใช้ในการศึกษาดังต่อไปนี้

ทฤษฎีทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory)

ทฤษฎีนี้ได้ถูกพัฒนาขึ้นโดยแบนดูรา (Bandura. 1989) แนวคิดพื้นฐานนี้แบนดูราเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัญญา ชีวภาพและสิ่งภายในอื่น ๆ ร่วมด้วย การร่วมมือของปัจจัยส่วนบุคคลนั้นจะต้องร่วมกันในลักษณะที่กำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal determinism) กับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2553: 48-50; อ้างอิงจาก Bandura. 1989) สามารถอธิบายตามภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางด้านพฤติกรรม (B)สภาพแวดล้อม(E)และส่วนบุคคล (P) ได้แก่ ปัญญา ซึ่ภาพและสิ่งภายในอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้และการกระทำ

ที่มา: สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคปรับพฤติกรรม*. หน้า 48-50

การที่ปัจจัยทั้ง 3 ทำหน้าที่ซึ่งกันและกันไม่ได้หมายความว่าทั้งสามปัจจัยจะมีอิทธิพลในการกำหนดซึ่งกันและกันอย่างเท่าเทียมกัน บางปัจจัยอาจมีอิทธิพลมากกว่าอีกบางปัจจัยและอิทธิพลของทั้ง 3 ปัจจัยนั้นไม่ได้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน แต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่น ๆ

การกำหนดซึ่งกันและกันของ P กับ B เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบุคคลและพฤติกรรม โดยความหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมาย และความตั้งใจ เป็นตัวกำหนดลักษณะและทิศทางของพฤติกรรม โดยสิ่งที่บุคคลคิด เชื่อ และรู้สึก จะกำหนดว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นใด ในขณะที่เดียวกันการกระทำของบุคคลจะเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดลักษณะการคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ ทั้งนี้ลักษณะทางร่างกาย ระบบการรับรู้ และระบบประสาทจะส่งผลต่อพฤติกรรมและศักยภาพของบุคคล เช่นเดียวกับระบบการรับรู้และโครงสร้างของสมองที่ปรับเปลี่ยนได้โดยประสบการณ์ทางพฤติกรรมเช่นกัน (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2553: 49)

การกำหนดซึ่งกันและกันของ E กับ P เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมและลักษณะของบุคคล โดยความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์ และความสามารถทางปัญญาของบุคคลจะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงโดยอิทธิพลทางสังคมที่ให้ข้อมูลและกระตุ้นการตอบสนองทางอารมณ์ผ่านตัวแบบการสอน และการชักจูงทางสังคม ขณะเดียวกันบุคคลจะกระตุ้นปฏิกิริยาตอบสนองที่แตกต่างกันจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่อาศัยจากลักษณะทางกายภาพ เช่น อายุ ขนาดร่างกาย เพศ เชื้อชาติ และความสนใจของร่างกายที่จะค่อนข้างแยกออกจากสิ่งที่พูดและกระทำ ทั้งนี้การตอบสนองนั้นยังขึ้นอยู่กับบทบาทและสถานภาพทางสังคมอีกด้วย ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าสถานภาพทางสังคมของบุคคลและลักษณะที่ปรากฏนั้นสามารถมีผลต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมก่อนที่จะพูดหรือกระทำสิ่งใดนั่นเอง

การกำหนดซึ่งกันและกันของ B กับ E เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม พฤติกรรมเปลี่ยนเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ขณะเดียวกันเงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจะทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปด้วย สภาพแวดล้อมจะไม่มีอิทธิพลใด ๆ จนกว่าพฤติกรรมบางอย่างจะเกิดขึ้น เช่น ครูผู้สอนดนตรีไม่มีอิทธิพลต่อนักเรียนจนกว่านักเรียนจะเข้าเรียนดนตรี ผู้ปกครองไม่ชมเด็กถ้าเด็กไม่แสดงพฤติกรรมการเล่นดนตรีที่จะให้ชม เนื่องจากพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ดังนั้นบุคคลเป็นทั้งผู้ก่อให้เกิดและผลิตผลของสภาพแวดล้อม การมีผลซึ่งกันและกันนี้ทำให้เปลี่ยนมุมมองของกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมจากเดิมที่มองว่าผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อเด็กมาเป็นทั้งผู้ปกครองและเด็กต่างมีอิทธิพลต่อกันและกัน

พฤติกรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยลักษณะบุคคล พฤติกรรมและสภาพแวดล้อมที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ลักษณะบุคคลสามารถกำหนดพฤติกรรม พฤติกรรมก็สามารถกำหนดลักษณะบุคคล สภาพแวดล้อมสามารถกำหนดลักษณะของบุคคล ลักษณะของบุคคลก็สามารถกำหนดสภาพแวดล้อมได้เช่นกัน ในทำนองเดียวกันพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน โดยลักษณะบุคคลได้แก่ ความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกจะทำหน้าที่ควบคุมหรือกำกับการทำงานของบุคคลในลักษณะต่าง ๆ

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมเป็นกรอบแนวคิดที่มีข้อสมมติฐานว่า การเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ต้องประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อม ดังนั้นการที่พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงนอกจากจะมีอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมแล้วนั้น ยังเกิดจากอิทธิพลทางปัญญากกล่าวคือ ถ้ากระบวนการทางปัญญาเปลี่ยนส่งผลให้พฤติกรรมของบุคคลก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นแบนดูราจึงได้เสนอวิธีการที่จะเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาหรือพฤติกรรมภายใน 3 ประการ

1) การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational learning)

แบนดูราเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงความคิดหรือการเรียนรู้บุคคลเกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ทั้งนี้เพราะตัวแบบเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมกัน และเนื่องจากคนเรานั้นใช้ชีวิตในแต่ละวันในสภาพแวดล้อมที่แคบ ดังนั้น การรับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ของสังคมจึงผ่านมาจากประสบการณ์ของผู้อื่นโดยการผ่านสื่อทั้งสิ้นแบนดูราได้แบ่งตัวแบบเป็น 4 ประเภท คือ ตัวแบบทางพฤติกรรม ตัวแบบทางวาจา ตัวแบบสัญลักษณ์ และตัวแบบสัมผัส

1) ตัวแบบทางพฤติกรรม (Behavior modeling) หมายถึง การมีตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมให้บุคคลเห็น เช่น พ่อแม่ทิ้งขยะให้ลูกเห็น ครูทำงานเป็นระเบียบให้นักเรียนเห็นให้ความสำคัญกับการเป็นตัวแบบทางพฤติกรรมเพราะตัวแบบมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่

2) ตัวแบบทางวาจา (Verbal modeling) หมายถึง การมีตัวแบบที่พูด บอกหรือเขียน บอกว่าจะทำอย่างไร เพราะมนุษย์สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากมายจากการฟัง การบอกเล่าของผู้อื่น หรือจากการอ่านสิ่งที่ผู้อื่นเขียนขึ้น เช่น การทำอาหารจากตำรา วิธีการฝึกซ้อมดนตรีจากครูผู้สอน ดนตรี ฯลฯ

3) ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic modeling) หมายถึง การมีตัวแบบภาพหรือเสียงที่ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ มนุษย์ในปัจจุบันเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผ่านสื่อเหล่านี้ทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น การแต่งกาย การใช้สินค้า การแสดงอาภักภักิริยาต่าง ๆ และที่เป็นนามธรรม เช่น ความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ เป็นต้น ซึ่งแบนดูราเห็นว่า ตัวแบบสัญลักษณ์เป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะมีการเผยแพร่ตัวแบบอย่างกว้างขวาง ทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์ผ่านตัวแบบสัญลักษณ์ทางสื่อมวลชน ตลอดจนเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้บุคคลเก็บภาพการทำพฤติกรรมหลาย ๆ อย่างมาต่อเป็นการทำพฤติกรรมได้อย่างละเอียด เช่น ตัวแบบสาธิตการเล่นดนตรี เป็นต้น

4) ตัวแบบสัมผัส (Kinesthetic modeling) หมายถึง การมีตัวแบบโดยใช้การสัมผัส เช่น เด็กที่หูนวกและตาบอดเวลาเรียนการออกเสียงอาจต้องใช้การสัมผัสจากริมฝีปากของครูผู้สอน เป็นต้น

ในการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบประกอบด้วย 4 กระบวนการต่อไปนี้ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2553; อ้างอิงจาก Bandura. 1989)

1) กระบวนการตั้งใจ (Attentional processes) กระบวนการตั้งใจจะเป็นตัวกำหนดว่าคุณจะสังเกตอะไรจากตัวแบบนั้น แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบของตัวเอง ความเด่นชัดของตัวแบบที่ทำให้บุคคลมีความตั้งใจจะสังเกตเป็นตัวแบบที่ทำให้ผู้ที่สังเกตเกิดความพึงพอใจ แสดงพฤติกรรมที่ไม่ซับซ้อน จิตใจและพฤติกรรมของตัวแบบมีคุณค่าในการใช้ประโยชน์อีกด้วย และองค์ประกอบของตัวผู้สังเกตอีกด้วย ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ ความสามารถทางปัญญา ระดับของการตื่นตัว และความชอบที่เคยเรียนรู้มาก่อน

2) กระบวนการเก็บจำ (Retention processes) เป็นกระบวนการที่บุคคลจะแปลงข้อมูลจากตัวแบบเป็นรูปแบบของสัญลักษณ์และจัดโครงสร้างให้จำได้ง่ายขึ้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการเก็บจำคือ การเก็บรหัสเป็นสัญลักษณ์ เพื่อให้ง่ายแก่การจำ การจัดระบบโครงสร้างทางปัญญา การชักข้อมลักษณะของตัวแบบที่สังเกตในความคิดของตนเองและชักข้อมด้วยการกระทำ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถทางปัญญาและโครงสร้างทางปัญญาของผู้สังเกต

3) กระบวนการกระทำ (Production process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตแปลงสัญลักษณ์มาเป็นการกระทำ ขึ้นอยู่กับสิ่งที่จำได้ในการสังเกตว่าการกระทำของตนเองนั้นทำได้ดีหรือไม่ การได้ข้อมูลย้อนกลับจากการกระทำของตนเอง และการเทียบเคียงภาพที่จำได้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้ที่สังเกต ได้แก่ ความสามารถทางกาย และทักษะในพฤติกรรมย่อยที่จะทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามตัวแบบ

4) กระบวนการจูงใจ (Motivational processes) เป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลจะเกิดการเรียนรู้และแสดงพฤติกรรมหรือไม่ ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของสิ่งล่อใจภายนอกและจะต้องกระตุ้นการรับรู้ เป็นสิ่งของที่จับต้องได้และเป็นที่ยอมรับกับสังคมและพฤติกรรมที่ทำตามตัวแบบว่าสามารถควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ และขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจที่เห็นผู้อื่นได้รับ ตลอดจนในสิ่งล่อใจของตนเองซึ่งอาจจะเป็นวัตถุประสงค์ของการประเมินตนเอง ในแง่ของผู้สังเกตขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในสิ่งล่อใจ ความลำเอียงในการเปรียบเทียบทางสังคมและมาตรฐานภายในของตนเอง

2) การกำกับตนเอง (Self-regulation)

การกำกับตนเอง หมายถึง กระบวนการที่บุคคลวางแผน ควบคุม และกำกับพฤติกรรมของตนเอง ประกอบด้วย กระบวนการสังเกตตนเอง กระบวนการตัดสินใจ และกระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งการกำกับตนเองนั้นจะประกอบด้วย 3 กระบวนการ

1) การสังเกตตนเอง (Self-observation) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการกำกับตนเอง เพราะบุคคลทราบว่ามีอะไรเกิดขึ้นกับตนเอง เกิดความคิดที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และใช้ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการสังเกตมาเป็นข้อมูลในการตั้งเป้าหมาย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินการกระทำของตน ซึ่งในการสังเกตบุคคลจะต้องรู้ตนเองว่าสังเกตพฤติกรรมใด และสังเกตในพฤติกรรมด้านใด ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมแต่ละประเภทมีหลายด้านที่สามารถสังเกตได้ แบบดูราได้เสนอกระบวนการในการสังเกตตนเองไว้ 4 ด้าน คือ ด้านการกระทำ ความสม่ำเสมอ ความใกล้เคียง และความถูกต้อง

2) กระบวนการตัดสินใจ (Judgment process) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตตนเองนั้นจะมีผลต่อเมื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนไม่มากนัก ถ้าปราศจากกระบวนการตัดสินใจ ถ้าข้อมูลดังกล่าวเป็นที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ โดยอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลที่ได้จากการถูกสอนโดยตรง การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองทางสังคมต่อพฤติกรรม และจากการสังเกตตัวเองซึ่งแบบดูราให้ความสำคัญมากต่อการถ่ายทอดมาตรฐานจากกระบวนการตัวเอง นอกจากนี้มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจคือ การเปรียบเทียบกลุ่มอ้างอิงทางสังคม ประกอบด้วย การเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานทางสังคม เปรียบเทียบทางสังคม เปรียบเทียบกับตนเอง และเปรียบเทียบกับกลุ่ม ดังนั้นกระบวนการตัดสินใจจะไม่ส่งผลใด ๆ ต่อบุคคล ถ้าหากพฤติกรรมนั้นที่ตัดสินใจนั้นยังไม่มีคุณค่าพอแก่ความสนใจของบุคคล แต่ถ้าพฤติกรรมนั้นมีคุณค่าการประเมินตนเองก็จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมของบุคคล อย่างไรก็ตามการที่บุคคลจะตอบสนองต่อกระบวนการตัดสินใจขึ้นอยู่กับอารมณ์ความรู้สึกในการกระทำ บุคคลจะเกิดความรู้สึกภูมิใจ หากการประเมินความสำเร็จมาจากการกระทำของตนเอง แต่ถ้าการกระทำนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกทำให้รู้สึกไม่พึงพอใจเท่าใดนัก

3) การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-reaction) เป็นการพัฒนามาตรฐานในการประเมินและทักษะในการตัดสินใจและนำไปสู่การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจในการที่จะนำไปสู่ผลทางบวกทั้งในแง่ของสิ่งของที่จับต้องได้ หรือในแง่ของความพึงพอใจในตนเอง ส่วนมาตรฐานภายในบุคคลจะทำหน้าที่เป็นตัวเกณฑ์ที่ทำให้บุคคลคงระดับการแสดงออก และยังเป็นตัวจูงใจให้บุคคลกระทำพฤติกรรมไปสู่มาตรฐาน

3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy)

การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนที่จะจัดการและกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์ที่บางครั้งอาจมีความคลุมเครือหรือไม่ชัดเจน มีความแปลกใหม่ที่ไม่สามารถทำนายในสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งมักทำให้บุคคลเกิดความเครียดได้ การรับรู้ความสามารถของตนเองไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่บุคคลมีอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับกระบวนการตัดสินใจของบุคคลว่าเขาสามารถทำอะไรได้ด้วยทักษะที่เขามีอยู่ (Bandura, 1986)

แบนดูราเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นมีผลต่อการกระทำของบุคคล ซึ่งบุคคล 2 คนอาจมีความสามารถที่ไม่แตกต่างกันแต่แสดงในคุณภาพที่แตกต่างกัน ถ้าพบว่าใน 2 คนนี้มี การรับรู้ความสามารถของตนเองที่แตกต่างกัน ซึ่งในคน ๆ เดียวก็เช่นกัน ถ้ารับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละสภาพการณ์ที่แตกต่างกันก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกัน แบนดูราเห็นว่าความสามารถของคนเรามีความไม่ตายตัวแต่สามารถยืดหยุ่นได้ตามสภาพการณ์ ดังนั้นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออกขึ้นอยู่กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในสภาพการณ์คือถ้าเรารู้ว่าเรามีความสามารถในการเล่นดนตรีได้ดี ก็แสดงออกถึงความสามารถทางดนตรีนั้นออกมาเล่นดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งคนที่รู้ว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน อุทิศหา ไม่ท้อถอย และประสบความสำเร็จในที่สุด

แบนดูราได้กล่าวถึงการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีผลต่อบุคคลในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ผลต่อการเลือกกระทำในชีวิตประจำวัน ซึ่งบุคคลต้องตัดสินใจอยู่ตลอดเวลาในการกระทำพฤติกรรมใดและอีกนานเท่าไร รวมทั้งต้องตัดสินใจเลือกกิจกรรมต่าง ๆ การที่บุคคลตัดสินใจว่าจะแสดงพฤติกรรมใดในสภาพการณ์นั้นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้ความสามารถของตนเอง

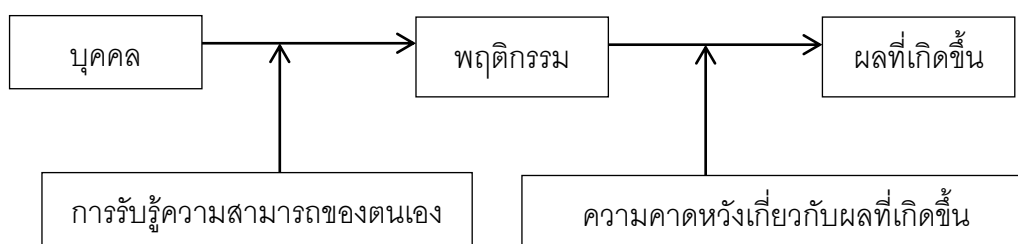
2) ผลต่อการใช้ความพยายามและมุมนานะในการทำงาน การรับรู้ความสามารถของตนเองของบุคคลเป็นตัวกำหนดว่าจะต้องใช้ความพยายาม มุมนานะเท่าไรถึงจะเผชิญกับอุปสรรค หรือประสบความสำเร็จหรือไม่พึงพอใจ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถในตนเองสูงก็จะมี ความพยายามในการ

ทำงานให้บรรลุความสำเร็จ และมีแนวโน้มที่จะทำงานประสบความสำเร็จมากกว่าคนที่มีการรับรู้ความสามารถในตนเองต่ำ

3) ผลต่อการคิดและปฏิกริยาทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีอิทธิพลต่อกระบวนการคิดและปฏิกริยาทางอารมณ์ของบุคคลในขณะที่ทำพฤติกรรมนั้น และมีผลต่อการคาดคะเนเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อม ซึ่งบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถในตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีความพยายามเอาใจใส่ในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ และเมื่อพบอุปสรรคบุคคลก็จะกระตุ้นตนเองให้ใช้ความพยายามมากขึ้น

4) เป็นผู้กำกับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมมากกว่าเป็นผู้ทำนายพฤติกรรม คือบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถในตนเองสูงจะมีความพยายามกระทำพฤติกรรมและยอมรับผลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมของตนเลือกที่จะกระทำในลักษณะที่ท้าทายและใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อให้การกระทำนั้นให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นการที่บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการกระทำพฤติกรรมสูงบุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นสูงด้วยเช่นกันและในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีแนวโน้มในการทำพฤติกรรมนั้นต่ำ บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นต่ำหรืออาจจะไม่ทำพฤติกรรมนั้นเลยก็เป็นได้

การรับรู้ความสามารถในตนเองนั้นมีความแตกต่างจากความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้น กล่าวคือ การรับรู้ความสามารถในตนเอง หมายถึงการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองว่า เขาสามารถกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้สำเร็จหรือไม่ ในระดับใด ส่วนความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นนั้น หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจว่าการกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วจะได้รับผลกรรม ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น

ที่มา: สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคปรับพฤติกรรม*.

แบนดูรา กล่าวว่าการรับรู้ความสามารถในตนเองเป็นการตัดสินความสามารถของตนเองว่าสามารถทำงานได้ในระดับใด ในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการตัดสินว่าผลกรรมใดจะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งการรับรู้ความสามารถในตนเองและความคาดหวังที่จะเกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กันมากโดยที่ความสัมพันธ์ของทั้งสองมีผลต่อการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคล จะเห็นได้ว่า หากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงและมีความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นสูง บุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มในการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นอย่างแน่นอน แต่ถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ และมีความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นต่ำหรือความคาดหวังส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นไปในทางตรงกันข้าม ก็จะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจไม่กระทำพฤติกรรมนั้น

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากการที่บุคคลมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นสาเหตุให้บุคคลมีความสามารถทางดนตรี แบนดูราได้เสนอวิธีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาหรือพฤติกรรม 3 ประการ 1) การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการการสังเกตจากตัวแบบ 2) การกำกับตนเอง เป็นกระบวนการที่บุคคลวางแผน ควบคุม กำกับพฤติกรรมของตนเอง และ 3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนที่จะจัดการและดำเนินพฤติกรรมให้บรรลุได้ตามเป้าหมาย ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเกิดการพัฒนาศักยภาพ โดยบุคคลเกิดการเรียนรู้ได้จากการสังเกตตัวแบบ รวมทั้งบุคคลต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองว่า มีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมตามตัวแบบ เพื่อเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาพฤติกรรมของตนเอง และสามารถควบคุม กำกับพฤติกรรมของตนเองให้มีความคงเส้นคงวา โดยผู้วิจัยคาดว่าสิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพทางดนตรี เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาปัจจัยหรือเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีรวมทั้งกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี

ตอนที่ 4 เงื่อนไขจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี

ความสามารถทางดนตรีนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะทางดนตรีเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากทางสังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา และกระบวนการฝึกทักษะทางดนตรี และนอกจากนี้ ตัวผู้เรียนยังเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพทางดนตรี เพื่อเพิ่มความเข้าใจ และขยายมุมมองรอบด้านของความสามารถทางดนตรี (O'neill, 1997: 49) โดยยึดหลักการของการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการค้นหาเงื่อนไขสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

4.1) เจื่อนใจจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี

ความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ไม่ได้เกิดจากทักษะทางดนตรีเพียงอย่างเดียวจิตลักษณะของตัวผู้เรียนก็มีผลต่อความสามารถทางดนตรี ที่ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีได้อย่างเต็มที่ โดยเจื่อนใจจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีในครั้งนี้ประกอบด้วย แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีรายละเอียดดังนี้

แรงจูงใจต่อดนตรี

ความหมายของแรงจูงใจต่อดนตรี

แรงจูงใจ (Motivation) เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการผลักดัน กระตุ้น ดึงดูดให้บุคคลสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อความต้องการของแต่ละบุคคล (เบญจวรรณ เหมือนสุวรรณ. 2547: 9) จากการศึกษาที่ผ่านมาได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายแตกต่างกัน อาทิ กิลฟอร์ดและเกรย์ (Guilford; & Gary. 1970: 12) กล่าวว่าแรงจูงใจ คือ สิ่งเร้าที่นำทิศทางและเสริมสร้างความปรารถนาในการทำกิจกรรมของบุคคล หรือการที่บุคคลหนึ่งพยายามที่จะกระทำให้อีกบุคคลหนึ่งหรือหลาย ๆ คนมีความเห็นคล้อยตามกัน (Good. 1973: 375) และกระตุ้นให้บุคคลเกิดพลังที่นำไปสู่การกระทำของตนเอง (Hilgrad. 1982: 314) ทำให้การทำงานของแต่ละคนมีพลังมากขึ้นและมีการดำเนินไปอย่างต่อเนื่องจนบรรลุความต้องการของตน (Glueck. 1982: 138) ในด้านของอาร์ พันธ์มณี (2542: 179)อธิบายถึงแรงจูงใจว่าเป็นภาวะใด ๆ ที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา และการจูงใจเป็นการนำปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นแรงจูงใจมาผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือเจื่อนใจที่ต้องการ ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาอาจเป็นรางวัลหรือการลงโทษ เพื่อเป็นการตื่นตัวรวมทั้งทำให้เกิดความคาดหวังในการกระทำส่วนเบญจวรรณ เหมือนสุวรรณ (2547: 10) ได้สรุปว่า แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดความมานะพยายามมีความพร้อม ความพอใจที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางและตอบสนองความต้องการของตน และอภิชัย บัวอยู่ (2551) ได้อธิบายว่า แรงจูงใจเกิดจากแรงกระตุ้นจากภาวะใด ๆ หรือสิ่งใด ๆ ก็ตามไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกตัวเรามีผลให้บุคคลกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ บุคคลที่ได้รับแรงจูงใจจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความกระตือรือร้นและผลจากการกระทำจะมีประสิทธิภาพสูง

แมคเคลแลนด์ (งามตา วนิทานนท์. 2535; อ้างอิงจาก McClelland. 1961) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจของบุคคลที่กระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการความสำเร็จไม่ได้หวังรางวัลตอบแทนจากการกระทำให้สำเร็จผลตามที่ตั้งใจไว้ เมื่อตนทำอะไรสำเร็จได้ก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้ทำอย่างอื่นได้ดี ในส่วนของอาร์ พันธ์มณี (2538: 181)ได้อธิบายถึงแรงจูงใจตามลักษณะของการแสดงออกทางพฤติกรรมได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) เป็นสภาวะที่บุคคล

ต้องการที่จะกระทำหรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตัวเอง ไม่ต้องอาศัยชักจูงจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น ความต้องการเรียนรู้เพื่อต้องการความรู้ ทำงานเพราะต้องการความสนุกและความชำนาญ ความต้องการหรือความสนใจพิเศษตลอดจนความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของแต่ละบุคคล จะผลักดันให้บุคคลสร้างพฤติกรรมขึ้น ได้แก่ ความรัก ความศรัทธา หรือความสนใจ และ 2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก อาทิ สิ่งของหรือเกียรติยศ ใบปริญญา เงินเดือน รางวัล ความก้าวหน้า การแข่งขัน คำชมเชย หรือการติเตียน เพื่อให้บุคคลมองเห็นเป้าหมายจึงเร้าให้บุคคลเกิดความต้องการและแสดงพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมายนั้น ๆ ได้แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถแล้วยังขึ้นอยู่กับแรงจูงใจด้วย ผู้เรียนที่มีความสามารถสูงแต่ขาดแรงจูงใจในการเรียนก็จะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำ ดังนั้นจึงต้องหาวิธีสร้างแรงจูงใจในการเรียนที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความหวัง มีความภาคภูมิใจ มีความพอใจอยากที่จะเรียน รวมทั้งมีความพยายามประสบความสำเร็จในการเรียน (พระมหาสมยศ เฝียสา. 2553: 21) ในทางดนตรี ฌรุต สุธจิตต์ (2541: 98-101) อธิบายว่า แรงจูงใจต่อดนตรีนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการเรียนการสอนดนตรี คือ การทำให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้อย่างตั้งใจเพื่อให้การเล่นดนตรีมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ศศิรักษ์ เอี่ยมพิชัยฤทธิ์ (2559: 16) อธิบายว่า แรงจูงใจต่อดนตรีเกิดขึ้นได้ทั้งภายในและภายนอก ทำให้นักเรียนมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนดนตรี ทำให้นักเรียนสามารถเรียนดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว

จากความหมายของแรงจูงใจต่อดนตรีข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจต่อดนตรีหมายถึง การที่นักเรียนมีจุดมุ่งหมาย ความมุ่งมั่น และความตั้งใจในการเล่นเปียโน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพยายามในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการให้ตนเองประสบความสำเร็จในการเล่นดนตรีในระดับที่สูงขึ้น

การวัดแรงจูงใจต่อดนตรี

จากการศึกษาการวัดแรงจูงใจต่อดนตรี พบว่า เบ็ญจวรรณ เหมือนสุวรรณ (2547) ได้สร้างและพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจในการเล่นเปียโนให้ได้เกณฑ์มาตรฐานขั้นสูง โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การพึ่งตนเองทางการเล่นเปียโน ความทะเยอทะยานทางการเล่นเปียโน ความกระตือรือร้นทางการเล่นเปียโน และการวางแผนทางการเล่นเปียโน จำนวน 33 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดลิเคิร์ท 5 ระดับตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .93 เช่นเดียวกับงานวิจัยของเกษมสรรค์ เขตบุญไสย (2555) ได้สร้างและพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจในการเรียนดนตรีไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนที่มีความปรารถนาต่อการเรียนดนตรีเพื่อให้เกิดผลสำเร็จต่อการเรียนดนตรีไทย จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87 และโจนส์และส

แก็กส์(Jones; & Skaggs. 2016) ได้พัฒนาแบบวัดแรงจูงใจในการเรียนดนตรี โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การเสริมสร้างพลังอำนาจ การใช้ประโยชน์ ความสำเร็จ ความสนใจ และความใส่ใจ จำนวน 26 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับตั้งแต่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง .91-.96

ในการวัดแรงจูงใจต่อดนตรี ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจต่อดนตรีจากงานวิจัยของเบญจวรรณ เหมือนสุวรรณ (2547) มีลักษณะเป็นมาตรวัดลิเคิร์ต 5 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจต่อดนตรีมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจต่อดนตรี

จากงานวิจัยของอุมาภรณ์ สุขารมณ (2550) ศึกษาและการสร้างโปรแกรมการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้วยโปรแกรมการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้มีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สุวิไล เรียงวัฒนสุขและอุมาภรณ์ สุขารมณ (2556) ได้ศึกษาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน มีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50

เนื่องจากแรงจูงใจต่อดนตรีครั้งนี้ ถูกประสานเข้าไปในโปรแกรมการทดลอง การวัดแรงจูงใจต่อดนตรีจึงกระทำในลักษณะของการตรวจสอบการจัดกระทำ (Manipulation check) โดยได้ตรวจสอบแรงจูงใจต่อดนตรีจากแบบวัดแรงจูงใจต่อดนตรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นว่า หลังจากได้รับโปรแกรมการพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ นักเรียนมีแรงจูงใจต่อดนตรีเพิ่มขึ้นหรือไม่

การกำกับตนเอง

ความหมายของการกำกับตนเอง

การกำกับตนเอง (Self-regulation) เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่สัมพันธ์กันระหว่างความคาดหวังกับความจริง พฤติกรรมในการกำกับตนเองเป็นพื้นฐานที่มั่นคงภายในจิตใจบุคคลที่สามารถกำกับตนเองได้ในชีวิตประจำวัน จะทำให้พฤติกรรมที่สม่ำเสมอและมีความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองหรือการรับรู้ความสามารถของบุคคลอื่น โดยพฤติกรรมเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นเป้าหมายที่เด่นชัดและปรับตัวสู่พฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน (Hoyle. 2010: 1) นอกจากนี้ พาปาเลียและโอลด์ส (Papalia; & Olds. 1990) อธิบายการกำกับตนเองเป็นการควบคุมหรือกำหนดพฤติกรรมตนเองให้สอดคล้องกับสิ่งที่สังคมคาดหวังด้วยความสมัครใจ โดยมี การเรียนรู้ตามลำดับขั้น ต่อมาซุงและซิมเมอร์แมน (Schunk; & Zimmerman. 1994) กล่าวว่า การกำกับตนเองเป็นความคิด ความรู้สึก หรือการกระทำที่เกิดขึ้นในตัวนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุถึง

เป้าหมายของตนเองด้วยโครงสร้างของการกำกับตนเองซึ่งถึงความสามารถของบุคคลในการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น มีแรงจูงใจและแสดงออกมาในเชิงพฤติกรรมส่วนซิมเมอร์แมน (Zimmerman. 1998) อธิบายว่าการกำกับตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลตั้งเป้าหมาย บันทึกพฤติกรรมและคิดกลวิธีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง โดยบุคคลเป็นผู้ควบคุมกระบวนการนี้ด้วยตนเองในส่วนวิลาวรรณ บุญซึ้ง (2546: 13) กล่าวว่า การกำกับตนเองอาจเป็นสิ่งเฉพาะเจาะจงในสถานการณ์พิเศษบางอย่างหรืออาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปในหลายสถานการณ์ เช่น นักดนตรีฝึกซ้อมเพลงอย่างขมวดเพื่อเตรียมทำการแสดงดนตรีต่อผู้ฟังควบคุมตนเองของบุคคลอย่างเป็นระบบ ในด้านความคิด การกระทำ และความรู้สึก เพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการ (พลรพี ทูมาพันธ์. 2554: 59) โดยมีการกำหนดเป้าหมาย แสวงหาทรัพยากรอย่างเหมาะสม รวมไปถึงเลือกใช้กลยุทธ์ในการกำกับตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนเองหวังไว้ (เนาวรัตน์ เลิศมณีพงศ์. 2555: 9) สรุปได้ว่า การกำกับตนเอง หมายถึง กระบวนการที่บุคคลควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง การกำกับตนเองไม่สามารถบรรลุได้ด้วยอำนาจทางจิต หากแต่ต้องฝึกฝนและพัฒนา ตั้งใจและความปรารถนาที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ฉะนั้นบุคคลควรได้รับการฝึกฝนกลไกของการกำกับตนเอง ซึ่งประกอบด้วย

1) กระบวนการสังเกตตนเอง (Self-observation) บุคคลไม่มีอิทธิพลใด ๆ ต่อการกระทำของตนเองถ้าหากเขาไม่สนใจว่ากำลังทำอะไรอยู่ จุดเริ่มต้นของการกำกับตนเองคือ บุคคลจะต้องรู้ว่ากำลังทำอะไรอยู่ เพราะความสำเร็จของการกำกับตนเองนั้น ส่วนหนึ่งมาจากความชัดเจน ความสม่ำเสมอ ความแม่นยำของการสังเกตและการบันทึกตนเอง ในกระบวนการสังเกตนั้นแบนดูราได้เสนอว่าควรพิจารณา 4 ด้านด้วยกัน คือ ด้านการกระทำ ผู้สังเกตต้องเลือกว่าจะทำการสังเกตในมิติใดของการกระทำของตนเองซึ่งควรพิจารณาดังนี้ มิติด้านคุณภาพ อัตราความเร็ว ความคิดริเริ่มความสามารถในการเข้าสังคม จริยธรรมและความเบี่ยงเบน ทั้งนี้ในการสังเกตจะเลือกมิติใดนั้นขึ้นอยู่กับเป้าหมายของผู้สังเกตและลักษณะของพฤติกรรมเป็นหลัก เช่น ถ้าต้องการสังเกตความแม่นยำของการเล่นเปียโน ก็ต้องทำการสังเกตในมิติของด้านคุณภาพ เป็นต้น นอกจากด้านของการกระทำแล้วยังมีด้านของความสม่ำเสมอ ด้านความใกล้เคียง และด้านความถูกต้องอีกด้วย แบนดูราได้แบ่งกระบวนการสังเกตออกเป็น 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1) การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) จะช่วยให้บุคคลได้รู้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการกระทำอย่างชัดเจน และมีเกณฑ์ในการประเมินเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่บุคคลกระทำแบนดูรา (Bandura. 1986) เสนอว่าการตั้งเป้าหมายควรตั้งเป้าหมายให้มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และมีทิศทางในการกระทำที่แน่นอน มีลักษณะท้าทาย ระยะเวลาสั้น ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และสามารถปฏิบัติได้ ซึ่งวิธีการตั้งเป้าหมายทำได้ 2 วิธีคือ การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง มีข้อดีคือ เป็นการทำให้บุคคลรู้สึกที่ตนเองเป็นผู้กระทำและเป็นผู้ตัดสินใจ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกสบายใจและพยายามทำพฤติกรรมให้

บรรลุเป้าหมายที่ตนได้กำหนดไว้ และการตั้งเป้าหมายโดยบุคคลอื่น มีข้อดีคือ ช่วยแก้ไขให้บุคคลที่ไม่สามารถตั้งเป้าหมายด้วยตนเองให้สามารถตั้งเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง เช่น ครูช่วยนักเรียนสังเกตตนเองและแนะนำในการตั้งเป้าหมายให้กับนักเรียน เป็นต้น

2) การเตือนตนเอง (Self-monitoring) เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายที่เกิดขึ้น และใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับให้รู้ว่าตนเองทำพฤติกรรมลักษณะใดและจะทำอะไรต่อไปเพื่อนำไปสู่พฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย แบนดูรายยังได้เสนอว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสังเกต คือ 1) เวลาที่ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ 2) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ทำให้บุคคลทราบว่าพฤติกรรมที่กระทำนั้นเป็นอย่างไร ตรงตามเป้าหมายหรือไม่ และจะพัฒนาไปในทิศทางใดต่อ 3) ระดับของแรงจูงใจ บุคคลที่มีแรงจูงใจที่จะมีการตั้งเป้าหมาย พยายามสังเกต และบันทึกพฤติกรรมของตนเองเพื่อที่ความต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง 4) คุณค่าของพฤติกรรมที่สังเกต บุคคลจะสังเกตพฤติกรรมที่มีคุณค่าต่อตนเอง 5) ความสำเร็จและความล้มเหลวของพฤติกรรม 6) ระดับของความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่สังเกต

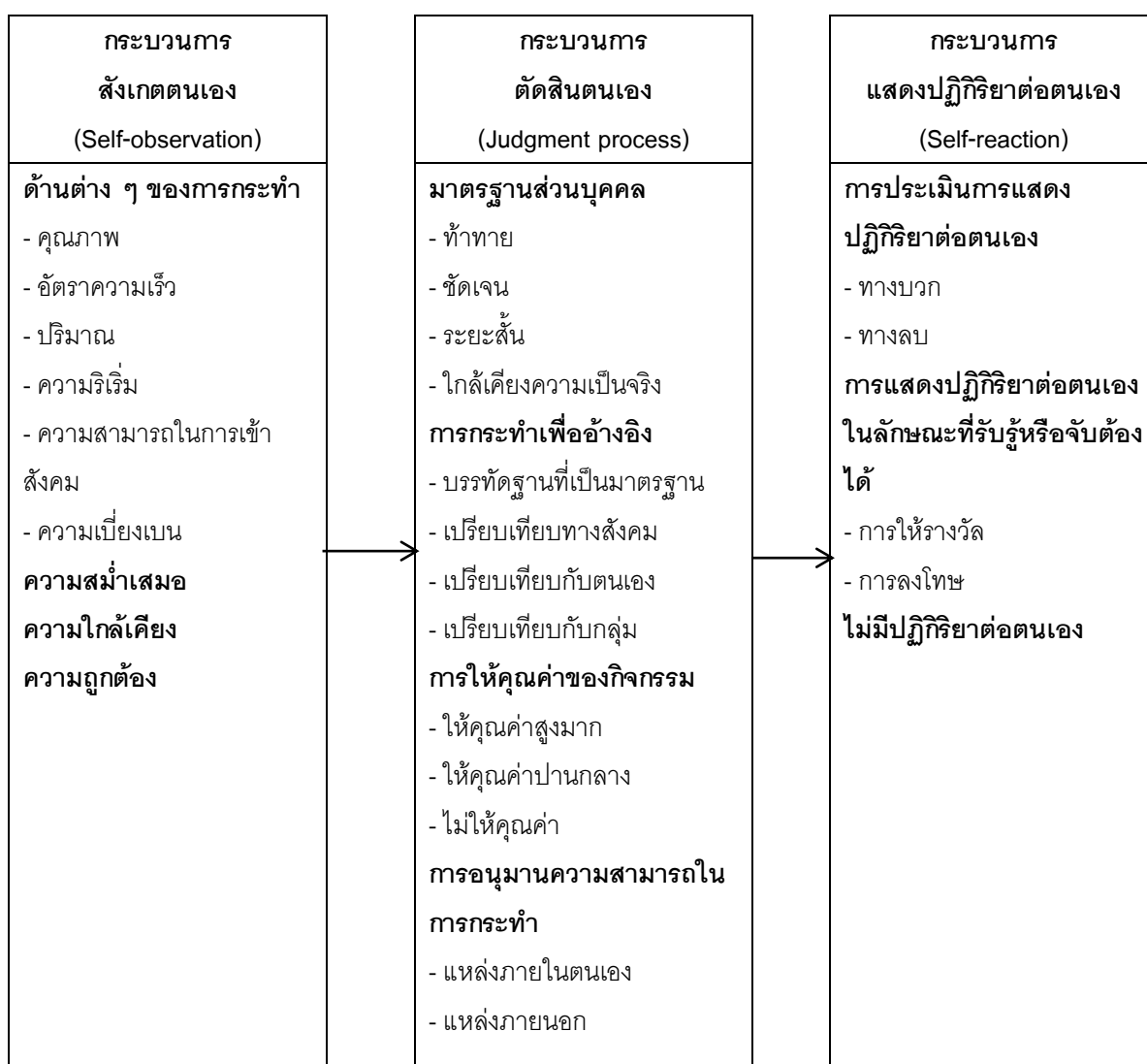
2) กระบวนการตัดสิน (Judgment process) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตนั้นจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไม่มากถ้าปราศจากกระบวนการตัดสิน ถ้าข้อมูลนั้นเป็นที่พอใจหรือไม่พอใจ โดยอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลที่ได้มาจากการถูกสอนโดยตรง การประเมินปฏิกริยาตอบสนองต่อทางต่อพฤติกรรมนั้น ๆ และการสังเกตจากตัวแบบแบนดูราให้ความสำคัญต่อการถ่ายทอดมาตรฐานจากกระบวนการตัวแบบ นอกจากการตัดสินใจที่ต้องอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลแล้วนั้น การเปรียบเทียบกลุ่มอ้างอิงทางสังคม ได้แก่ การเปรียบเทียบบรรทัดฐานของสังคม การเปรียบเทียบทางสังคม การเปรียบเทียบกับตนเอง และการเปรียบเทียบกลุ่มก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสิน (Bandura. 1986) เมื่อเป้าหมายหรือบรรทัดฐานของพฤติกรรมใด ๆ ไม่ได้รับการยอมรับหรือไม่มีความชัดเจนบุคคลก็จะใช้มาตรฐานไม่สมบูรณ์ซึ่งเกิดจากวิธีการเปรียบเทียบทางสังคม แบนดูรากล่าวว่า 1) การเปรียบเทียบอ้างอิงทางสังคม เมื่อบุคคลทราบผลการกระทำต่าง ๆ ของตนเองจากการวัดและการประเมินก็จะมีการเปรียบเทียบการกระทำของตนเองกับผู้อื่นด้วย เพื่อที่จะได้ทราบว่า การกระทำของตนเองสูงหรือต่ำกว่าของคนอื่น เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นในการประเมินการกระทำพฤติกรรมของตนเองโดยการเปรียบเทียบกับผู้อื่นนั้น บุคคลสามารถเลือกเกณฑ์ในการเปรียบเทียบได้ใน 4 ลักษณะ คือ การเปรียบเทียบบรรทัดฐานที่เป็นมาตรฐานของกลุ่มต่าง ๆ (เช่น กลุ่มอายุ กลุ่มการศึกษา กลุ่มเพศ หรือกลุ่มสภาพที่อยู่อาศัย เป็นต้น) การเปรียบเทียบกับตนเอง การเปรียบเทียบกับสังคม และการเปรียบเทียบกับกลุ่ม เป็นต้น 2) คุณค่าของกิจกรรม และ 3) การอนุมานสาเหตุของพฤติกรรม เป็นการแสดงปฏิกริยาต่อตนเองขึ้นอยู่กับการรับรู้ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม บุคคลมักจะมีคามภาคภูมิใจเมื่อตนเองประสบความสำเร็จแล้วระบุสาเหตุว่าเป็นเพราะ

ความสามารถและความพยายาม แต่จะมีความรู้สึกพึงพอใจกับงานไม่มากถ้าระบุสาเหตุว่าเป็นปัจจัยภายนอก เพราะคิดว่าความสำเร็จนั้นไม่ได้มาจากความสามารถและความพยายาม

3) การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-reaction) การพัฒนามาตรฐานการประเมินทักษะในการตัดสินใจจะนำไปสู่การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่จะนำไปสู่ผลทางบวก ทั้งในด้านผลที่ได้รับเป็นสิ่งของที่จับต้องได้หรือเป็นความพึงพอใจในตนเอง ส่วนมาตรฐานภายในบุคคลเป็นเกณฑ์ที่ทำให้บุคคลแสดงออกและเป็นสิ่งจูงใจให้ทำพฤติกรรมที่นำไปสู่มาตรฐานนั้น กระบวนการนี้ทำหน้าที่ 2 ประการคือ 1) ตอบสนองผลการประเมินพฤติกรรมของตนเองจากกระบวนการตัดสินใจ ถ้าบุคคลทำพฤติกรรมตามเป้าหมายได้เท่ากับหรือสูงกว่าที่ตั้งไว้ ก็จะแสดงปฏิกิริยาทางบวกต่อตนเองหรือให้รางวัลกับตนเอง แต่ถ้าบุคคลกระทำพฤติกรรมต่ำกว่าเป้าหมายก็จะแสดงปฏิกิริยาทางลบต่อตนเองหรือการลงโทษตนเอง หรืออาจไม่แสดงปฏิกิริยาต่อตนเองก็ได้ และ 2) เป็นตัวจูงใจสำหรับการกระทำพฤติกรรมของตนเอง ถ้าบุคคลกระทำพฤติกรรมได้ตามเป้าหมายแล้วให้สิ่งจูงใจกับตนเอง ทั้งสิ่งจูงใจภายนอก ได้แก่ วัตถุสิ่งของที่จับต้องได้หรือการให้เวลาอิสระกับตนเอง การกระทำในสิ่งที่ตนเองชอบ และสิ่งจูงใจภายใน เป็นผลกรรมที่บุคคลให้กับตนเองหลังจากประเมินการทำพฤติกรรมของตนเอง คือ การแสดงปฏิกิริยาทางบวกเป็นการที่บุคคลแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองเมื่อกระทำพฤติกรรมได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น การยกย่อง ชื่นชมตนเอง และการแสดงปฏิกิริยาทางลบเป็นการที่บุคคลแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองทางลบเมื่อกระทำพฤติกรรมต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น การตำหนิตนเอง การวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง การละอายใจ และการเสียใจ บุคคลแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองทางบวกเป็นกลไกการส่งเสริมส่วนการแสดงปฏิกิริยาทางลบต่อตนเองเป็นกลไกป้องกันตนเองจากการที่ถูกสังคมหรือบุคคลภายนอกลงโทษ ดังนั้นปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำกับตนเองมีดังนี้ 1) ประโยชน์ส่วนตัว (Personal benefits) เมื่อบุคคลมีการกำกับตนเองแล้ว บุคคลจะได้รับประโยชน์โดยตรง ตัวบุคคลก็จะยึดมั่นต่อการกำกับตนเองจะทำให้กระบวนการกำกับตนเองคงอยู่ได้ 2) รางวัลทางสังคม (Social reward) การที่บุคคลมีการกำกับตนเองแล้วบุคคลในสังคมให้การยกย่อง ชมเชย สรรเสริญ ให้เกียรติ ให้การยอมรับหรือให้รางวัลซึ่งการให้รางวัลก็จะมีส่วนช่วยให้กระบวนการกำกับตนเองของบุคคลคงอยู่ได้ 3) การสนับสนุนจากตัวแบบ (Modeling support) บุคคลที่มีมาตรฐานในการกำกับตนเอง เช่น การพูดจาไพเราะ หากได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่รอบด้านล้วนแต่มีการพูดจาไพเราะด้วยกัน คนที่พูดจาไพเราะก็จะมีส่วนช่วยเป็นตัวแบบที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน 4) ปฏิกิริยาทางลบจากผู้อื่น (Negative sanctions) บุคคลที่มีมาตรฐานในการกำกับตนเองขึ้นมาแล้วหากภายหลังให้รางวัลตนเองพฤติกรรมต่ำกว่ามาตรฐานก็จะทำให้บุคคลในสังคมแสดงปฏิกิริยาทางลบ 5) การสนับสนุนจากสภาพแวดล้อม (Contextual support) บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีเคยส่งเสริมให้กำกับตนเองด้วยมาตรฐานระดับหนึ่งย่อมมีโอกาสดำเนินการกำกับตนเองด้วยมาตรฐานนั้นอีก และ 6)

การลงโทษตนเอง (Self-inflicted punishment) เป็นหนทางที่ช่วยให้บุคคลลดความไม่สบายใจจากการกระทำผิดมาตรฐานของตน และเป็นการลดปฏิกิริยาทางลบจากผู้อื่นได้ (Bandura. 1986)

จากกรอบแนวคิดการศึกษาการกำกับตนเองในปัจจุบันมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1986: 336-362) ได้เสนอว่ากระบวนการในการกำกับตนเองประกอบด้วยกระบวนการสังเกตตนเอง (Self-observation) กระบวนการตัดสินตนเอง (Judgment process) และกระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-reaction) โดยแต่ละกระบวนการจะมีกระบวนการย่อยและมีความสัมพันธ์กันตามภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 กระบวนการย่อยในกระบวนการกำกับตนเอง

ที่มา: แบนดูรา. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. หน้า 337

นอกจากนี้แบนดูรา (Bandura. 1986: 369-372) กล่าวว่า ได้มีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำกับตนเอง คือ 1) ประโยชน์ส่วนตัว (Personal benefits) เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมกำกับตนเองแล้ว บุคคลจะได้รับประโยชน์โดยตรงต่อตัวเอง เขาจะยึดมั่นต่อการกำกับตนเองจะทำให้กระบวนการกำกับตนเองคงอยู่ได้ 2) รางวัลทางสังคม (Social reward) การที่บุคคลมีพฤติกรรมกำกับตนเองแล้วบุคคลในสังคมให้การยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติ ให้การยอมรับหรือให้รางวัล การให้รางวัลทางสังคมเหล่านี้จะมีส่วนช่วยให้กระบวนการกำกับตนเองของบุคคลคงอยู่ได้ 3) การสนับสนุนจากตัวแบบ (Modeling supports) บุคคลที่มีมาตรฐานในการกำกับตนเอง อาทิ การพูดจาไพเราะ หากได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่คนอื่น ๆ รอบด้านล้วนพูดจาไพเราะด้วยกัน สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนช่วยเป็นตัวแบบที่จะสนับสนุนซึ่งกันและกัน 4) ปฏิกริยาทางลบจากผู้อื่น (Negative sanctions) บุคคลที่พัฒนามาตรฐานในการกำกับตนเองขึ้นมาแล้วหากภายหลังให้รางวัลกับตนเองต่อพฤติกรรมที่ต่ำกว่ามาตรฐาน จะทำให้บุคคลในสังคมแสดงปฏิกริยาทางลบต่อตัวบุคคล ปฏิกริยาเหล่านี้จะส่งผลย้อนกลับไปใช้มาตรฐานของเดิมอีก 5) การสนับสนุนจากสภาพแวดล้อม (Contextual supports) บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่อดีตเคยส่งเสริมให้ตนกำกับตนเองด้วยมาตรฐานระดับหนึ่งย่อมมีโอกาสกำกับตนเองด้วยมาตรฐานนั้นอีก บุคคลเช่นนี้มีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่มีอิทธิพลให้ตนต้องลดมาตรฐานลงไป และ 6) การลงโทษตัวเอง (Self-inflicted punishment) จะเป็นหนทางที่จะช่วยให้บุคคลลดความไม่สบายใจจากการทำผิดมาตรฐานของตนเองได้ ในหลาย ๆ กรณียังเป็นการลดปฏิกริยาทางลบจากผู้อื่นได้ แทนที่จะถูกคนอื่นเหล่านั้นลงโทษ โดยคนส่วนมากจะมีความรู้สึกว่าการลงโทษตนเองมีความไม่พอใจน้อยกว่าการถูกผู้อื่นลงโทษ และในบางกรณีการลงโทษตนเองเป็นการกระทำที่ได้รับการชมเชยจากผู้อื่น

การกำกับตนเองเป็นแนวคิดที่สำคัญอีกแนวคิดหนึ่งของทฤษฎีเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) โดยแบนดูรา (Bandura. 1986) มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์เรานั้นไม่สามารถเป็นผลพวงของการเสริมแรงและการลงโทษจากภายนอกแต่เพียงอย่างเดียว แต่ว่ามนุษย์เราสามารถกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อควบคุมความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเอง ด้วยผลกรรมที่เข้ามาเองเพื่อตนเอง โดยความสามารถในการดำเนินการดังกล่าวนี้แบนดูราเรียกว่าเป็นการกำกับตนเอง (พลรพี ทูมมาพันธ์. 2554: 59)

จากความหมายของการกำกับตนเองข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การกำกับตนเองหมายถึง การที่นักเรียนมีวิธีการจัดการ ควบคุมความคิด ความรู้สึกและการกระทำ มีการวางแผน และแก้ไขปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง ให้ตนเองสามารถบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีที่ตั้งไว้

การวัดการกำกับตนเอง

จากการศึกษาการวัดการกำกับตนเอง พบว่า ไอเฟน ตนสาลี (2549) ได้พัฒนาแบบวัดการกำกับตนเองในการเรียน จำนวน 22 ข้อ รูปแบบของข้อคำถาม ผู้ตอบต้องตัดสินใจว่าตนเองมีลักษณะเหมือนข้อคำถามที่อธิบายกลุ่มทางด้านซ้ายมือ (ข้อคำถามทางบวก) หรือขวามือ (ข้อคำถามทางลบ) โดยตอบว่ามีลักษณะตรงหรือใกล้เคียงกับผู้ตอบ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .97 นอกจากนี้ อรุณจันทร์ นามรักษ์ (2555) ได้พัฒนาแบบวัดการกำกับตนเองในการเรียน จำนวน 25 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “เป็นประจำ” ถึง “ไม่เคย” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .90 และนริศรา คิดเห็น (2557) ได้สร้างและพัฒนาแบบวัดการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียนวัยรุ่น แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การสังเกตตนเอง การตัดสินใจตนเอง และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง จำนวน 35 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง .73-.79 นอกจากนี้ มิคซซา (Mikszsa. 2011) ได้พัฒนาและทดสอบเครื่องมือวัดการกำกับตนเองในการฝึกซ้อมของนักเรียนดนตรีระดับชั้นต้นและระดับชั้นกลาง โดยใช้แนวคิดของแมคเพอร์สันและซิมเมอร์แมน (McPherson; & Zimmerman. 2002) ประกอบด้วยด้านแรงจูงใจ วิธีการ พฤติกรรม การบริหารเวลา และองค์ประกอบทางสังคม บอนเนวิลล์รอซซีและบอฟฟาร์ด (Bonnevillle - Rossy; & Bouffard. 2014) ได้สร้างเครื่องมือวัดวิธีการกำกับตนเองโดยใช้แบบวัดของบอฟฟาร์ด (Bouffard et al. 1995) ประกอบด้วยการจัดการและการวางแผน แรงจูงใจ และการหลีกเลี่ยงสิ่งที่ทำให้ไขว้เขว โดยแบบวัดเป็นแบบสอบถามมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “เป็นประจำ” ถึง “ไม่เคยเลย” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .78 แมคเพอร์สันและแมคคอร์มิก (McPherson; & McCormick. 1999) ได้สร้างแบบวัดการกำกับตนเอง ประกอบด้วย กระบวนการรู้คิดและการกำกับตนเองในการฝึกซ้อม โดยเป็นแบบวัดประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ “ไม่จริงเลย” ถึง “จริงที่สุด” และอราวจ (Araujo. 2015) ได้สร้างแบบวัดการกำกับตนเองสร้างโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม จิตวิทยาการศึกษา และงานวิจัยทางจิตวิทยาดนตรีเน้นในการของการฝึกซ้อม ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมาย การวางแผนด้านเวลาและสภาพแวดล้อม การรับรู้ความสามารถของตนเองสำหรับเป้าหมาย การได้รับความช่วยเหลือและการใช้แหล่งทรัพยากร โดยเป็นแบบวัดประมาณค่า 5 ระดับตั้งแต่ “เป็นประจำ” ถึง “ไม่เคยเลย”

ในการวัดการกำกับตนเอง ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวัดการกำกับตนเองจากแนวคิดของซุงและซิมเมอร์แมน (Schunk; & Zimmerman. 1994) มีลักษณะเป็นมาตราวัดลิเคิร์ต 5 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการกำกับตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง

จากงานวิจัยของแมคเพอร์สันและแมคคอร์มิก (McPherson; & McCormick. 1999) พบว่าแรงจูงใจในการเรียนและการกำกับตนเองในการฝึกซ้อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนดนตรี ซึ่งในการกำกับตนเองในด้านการฝึกซ้อม พบว่า วิธีการวางแผนในซ้อม ประกอบด้วย 1) การฝึกซ้อม โดยการใช้อีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ (Informal/Creative activity) เช่น การเล่นจากการฟัง (Playing by ear) และการเล่นโดยไม่ได้เตรียมตัวล่วงหน้า (Improvising) 2) ฝึกซ้อมบทเพลง (Repertoire) เช่น บทเพลงใหม่ที่ยังไม่เคยเรียน และบทเพลงที่เคยเรียนมาแล้ว 3) ฝึกซ้อมเทคนิค เช่น ฝึกซ้อม Scales & Arpeggios การเล่นแบบฝึกหัด (Etude) การฝึกอ่านโน้ตโดยจับพลัน (Sight reading) ในส่วนของบอนเนวิลล์-รอสซีและบอฟฟาร์ด (Bonnevill-Rossy;&Bouffard. 2014) ได้ทำการศึกษากำกับตนเอง วิธีการฝึกซ้อมอย่างรอบคอบ และระยะเวลาในการฝึกซ้อมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี ผลการวิจัยพบว่า วิธีการกำกับตนเองและวิธีการฝึกซ้อมอย่างรอบคอบมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี นอกจากนี้เพอร์รี่ (Perry. 1998: 715-729) ทำการศึกษากำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยให้นักเรียนทำงานเขียนสัปดาห์ละ 1 ครั้งและรวบรวมเป็นแฟ้มสะสมผลงานใช้เวลาทั้งสิ้น 6 เดือนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 2 จำนวน 35 คนและนักเรียนเกรด 3 จำนวน 59 คนผลการวิจัยพบว่านักเรียนเกรด 2 และเกรด 3 ที่อยู่ในห้องเรียนที่มีระดับของการกำกับตนเองสูงจะพัฒนาทักษะและทัศนคติที่เป็นลักษณะของผู้เรียนที่มีการกำกับตนเองในขณะที่นักเรียนที่อยู่ในห้องเรียนที่มีระดับการกำกับตนเองต่ำเมื่อเกิดอุปสรรคจะปรับทัศนคติและการกระทำที่เนื่องมาจากการปกป้องตนเองและการศึกษานี้ได้เน้นการจัดสภาพห้องเรียนและการจูงใจนักเรียนเพื่อเพิ่มการกำกับตนเอง ส่วนปิยวรรณพันธุ์มงคล (2542: 59-60) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมกำกับตนเองที่มีต่อวินัยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองมีวินัยและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองมีวินัยและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ต่อมาศิริลักษณ์ ศรีกันต์ (2552: 61) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูลอำเภอพลจังหวัดขอนแก่นพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการกำกับตนเองมีความรับผิดชอบด้านการเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เนื่องจากการกำกับตนเองครั้งนี้ ถูกประสานเข้าไปในโปรแกรมการทดลอง การวัดการกำกับตนเองจึงกระทำในลักษณะของการตรวจสอบการจัดกระทำ (Manipulation check) โดยได้ตรวจสอบการกำกับตนเองจากแบบวัดการกำกับตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นว่า หลังจากได้รับโปรแกรมการพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ นักเรียนมีการกำกับตนเองเพิ่มขึ้นหรือไม่

การรับรู้ความสามารถของตนเอง

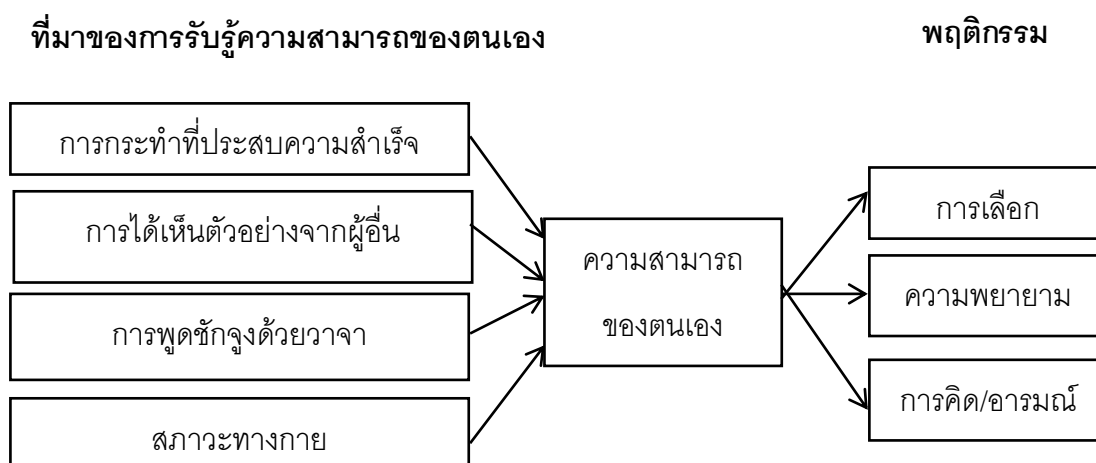
ความหมายของการรับรู้ความสามารถ

การรับรู้ความสามารถของตนเองจะช่วยให้บุคคลไม่รู้สึกลัวท้อถอยและทำให้เกิดความเพียรพยายามไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ยิ่งบุคคลมีความรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูงยิ่งมีความพยายามและกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น การที่บุคคลมีความพยายามทำงานในสภาพที่บีบคั้นให้สำเร็จและได้ผลตามที่ได้อคาดหวังไว้จะเป็นแรงเสริมในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทำให้บุคคลเกิดความกลัวน้อยลงเมื่อต้องประสบกับสภาพการณ์เดิม (Bandura. 1977: 78-80) Perceived self-efficacy หรือเป็นที่รู้จักกันกับคำว่า Self-efficacy แปลว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง เรื่องนี้ได้รับการศึกษาที่มีความหลากหลาย โดยมีทำให้คำนิยามหรือความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนได้ดังนี้

แบนดูรา (Bandura. 1986: 391) ให้คำนิยามว่าเป็นการตัดสินใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตนเองในการจัดการระบบและพฤติกรรมเพื่อให้ได้ผลเป็นไปตามแบบแผนที่กำหนดไว้ในขณะที่วัดและล็อก (Wood; & Locke. 1987: 103-104) กล่าวว่า เป็นความเชื่อในความสามารถ แต่ละบุคคลว่าตนมีความสามารถในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ ความเชื่อในความสามารถเกิดจากองค์ประกอบของคุณลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความเชื่อและสามารถในการเข้าใจ การดัดแปลงเกี่ยวกับการสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองโดยผ่านแรงจูงใจและประสบผลสำเร็จในการกระทำของบุคคลรวมถึงความพยายามของบุคคลที่ทุ่มเทลงไป รวมถึงระยะเวลาที่บุคคลยืนหยัดต่อสิ่งนั้น ประเมินทักษะและความสามารถของบุคคลออกมาเป็นการกระทำตามลำดับความสามารถที่มีอยู่ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะมีความพยายามที่จะกระทำให้สำเร็จมากกว่าบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ (Schunk. 1983; Wood; & Bandura. 1989) ส่วนประทีป จินนี่ (2540: 110) อธิบายว่า เป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนที่จัดการและกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์ที่มีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน มีความแปลกใหม่ที่ไม่สามารถทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ สถานการณ์เหล่านี้มักจะทำให้เกิดความเครียดได้ การรับรู้ความสามารถของตนไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะในตัวบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับความตัดสินใจว่าเขาสามารถจะทำอะไรได้ด้วยทักษะที่เขาอยู่นอกจากนี้วิลลาสลักซ์ ฌัวลลี (2542: 29) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตน เป็นความเชื่อของบุคคลในความสามารถที่จัดการระบบและกระทำเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายได้ ประเมินว่าตนเองจะประสบความสำเร็จเพียงใดในแต่ละสถานการณ์ส่งผลต่อความคิด ความรู้สึก แรงจูงใจ และสามารถที่จะประสบความสำเร็จของบุคคลและการรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลต่อความพยายามในการกระทำ สามารถใช้ทำนายพฤติกรรมบุคคลอื่นได้ (พรทิพย์ อนุชาติบุตร. 2546: 10; ราชบัณฑิตยสถาน. 2550: 359) ในทางดนตรีมีผู้ได้กล่าวถึงการรับรู้ความสามารถของตนเอง ไว้ว่า

เป็นความเชื่อเกี่ยวความสามารถของบุคคลที่ไปสูเป้าหมายความสำเร็จทางดนตรี ซึ่งมาจากประสบการณ์และการมีส่วนร่วมทางดนตรี โดยการเปรียบเทียบกับเพื่อน และมีการประเมินผลความสามารถทางดนตรีของตนเองอย่างต่อเนื่อง (Woody. 2004; Hallam. 2009; Ritchie; &Williamon. 2011)

แบนดูรา (Bandura. 1986: 399-401) อธิบายว่าการรับรู้ความสามารถของบุคคลพัฒนามาจากปัจจัยหลักด้วยกัน 4 ประการ คือ 1) ประสบการณ์จากความสำเร็จ (Enactive attainment) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวบุคคลมากที่สุด เพราะความสำเร็จจากการกระทำเป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับโดยตรงและเป็นข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงสูง การที่บุคคลได้รับความสำเร็จจากการทำงานหลาย ๆ ครั้ง ทำให้บุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองมากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าบางครั้งจะเกิดข้อผิดพลาดบ้างแต่ไม่ส่งผลมากนัก เพราะบุคคลจะมองว่าความล้มเหลวที่เกิดมักมาจากสาเหตุอื่น ๆ 2) การได้เห็นตัวแบบประสบความสำเร็จ (Vicarious experience) การรับรู้ความสามารถของบุคคลส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลจากการได้เห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จ การได้เห็นบุคคลอื่นกระทำพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันแล้วประสบความสำเร็จ จะทำให้บุคคลนั้นรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มมากขึ้น หากแต่ว่าบุคคลจะต้องมีความสามารถในการทำกิจกรรมนั้นได้เมื่อถูกเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ถ้ามีความพยายามหรือตั้งใจเขาจะสามารถทำงานนั้นได้ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน 3) การพูดชักจูงจากผู้อื่น (Verbal persuasion) การที่ผู้อื่นใช้คำพูดชักจูงให้บุคคลเชื่อว่าเขามีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งสำเร็จ ช่วยให้บุคคลมีกำลังใจ มีความเชื่อมั่นในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ มีการรับรู้ความสามารถของตนเองได้มากขึ้น ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับ การที่บุคคลชักจูงด้วย บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพูดชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่ผู้ถูกชักจูงให้ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ และมีความสำคัญต่อตัวเขา เช่น พ่อ แม่ ครู เพื่อน หรือบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อเขา และ4)สภาวะทางกาย (Physiological state) เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจความสามารถของบุคคล การรับรู้ความสามารถของบุคคลจะสูงหรือต่ำ ส่วนหนึ่งมาจากสภาวะทางกายของเขาเอง คือ ในสภาวะที่ร่างกายเกิดการตื่นตัว เช่น เครียด วิตกกังวล ตื่นเต้น อ่อนเพลีย หรืออยู่ในสภาพการณ์ที่ถูกดู การว่ากล่าวตักเตือน มักจะทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรมได้ไม่ดีเท่าที่ควร จะส่งผลให้บุคคลรับรู้ความสามารถของตนต่ำ

ภาพประกอบ 5 ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ที่มา: วิลลาสลักษณะณ์ ชั่ววัลลี. (2542). *ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อแรงจูงใจภายในของนักเรียน.*

จะเห็นได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองสามารถเกิดขึ้นจากหลายปัจจัยดังข้างต้นที่กล่าวมา ทั้งจากประสบการณ์ส่วนตัวและอิทธิพลจากบุคคลอื่น การรับรู้ความสามารถของตนอาจเกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งหรือหลายปัจจัยก็ได้ ซึ่งความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเองจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของบุคคลมากที่สุด

ประสบการณ์ของเด็กในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นพื้นฐานของพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Bandura. 1986: 414; Citing Finkelstein; & Ramey. 1977; Ramey; & Finkelstein. 1978) การรับรู้ความสามารถของตนเองของเด็กจะมีการเพิ่มขึ้นพร้อม ๆ กับการพัฒนาทางด้านร่างกาย พ่อแม่มีส่วนสำคัญที่จะตอบสนองต่อการแสดงออกรวมทั้งการกระตุ้นและจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีอารมณ์อย่างเหมาะสม ครอบครัวมีส่วนสำคัญในการพัฒนาทางสังคมซึ่งเด็กจะมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้เพื่อนจะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทต่อการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ส่วนของโรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา ได้ฝึกทักษะในการแก้ไขปัญหาเพื่ออยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นต่อไป

จากความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเองข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความเชื่อ แน่วแน่มที่จะกระทำ และตัดสินใจในความสามารถต่อการเล่นเปียโนของตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จได้และพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองในระดับต่อไป

การวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง

จากการศึกษาการวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง พบว่า สุซาดา เจริญไวก (2551) ได้พัฒนาแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองทางการเรียน ประกอบด้วย การฟัง การอ่าน การเขียน การคำนวณ และการทำข้อสอบ จำนวน 30 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับตั้งแต่ “มั่นใจมากที่สุด” ถึง “มั่นใจน้อยที่สุด” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .93 นอกจากนี้ วิไลลักษณ์ ดังกา (2554) ได้สร้างและพัฒนาแบบวัดการรับรู้ความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การแสวงหาและรับความรู้ จริยธรรมในการเรียนรู้ การจัดการข้อมูล ความรู้ และการประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้ให้เกิดประโยชน์ จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับตั้งแต่ “มั่นใจมาก” ถึง “ไม่สามารถทำได้” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .82 เช่นเดียวกับอรพรรณ พงศ์ประยูร (2559) ได้สร้างและพัฒนาแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้แบบนักวิทยาศาสตร์จำนวน 19 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .90 นอกจากนี้ นีลเซน (Nielsen. 2004) ได้สร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยปรับแบบวัดมาจากแบบวัด MSLQ ด้านแรงจูงใจ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงที่สุด” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .81

ในการวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองจากแนวคิดของวิลาสลักษณ์ ชวัลลลี (2542) มีลักษณะเป็นมาตรวัดลิเคิร์ต 5 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง

จากงานวิจัยของมาลพาส (วัฒนา เตชะโกมล. 2541: 39; อ้างอิงจาก Malpass. 1994) ได้ทำการศึกษารูปแบบโครงสร้างของการรับรู้ความสามารถแห่งตนการตั้งเป้าหมายทางการเรียน ความวิตกกังวลการกำกับตนเองในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ผลการวิจัย พบว่าการรับรู้ความสามารถแห่งตนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ซิมเมอร์แมนและมาร์ติเนซ-พอนส์ (Zimmerman; & Martinez-Pons. 1990) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความแตกต่างของนักเรียนในการกำกับตนเองในการเรียนในด้านระดับชั้น เพศและความเชื่อที่มีต่อการรับรู้ความสามารถแห่งตนและกลวิธีที่ใช้ในการเรียนผลการวิจัยพบว่า นักเรียนปัญญาเลิศจะมี การรับรู้ความสามารถด้านภาษาการรับรู้ความสามารถด้านคำนวณและใช้ กลวิธีที่สูงกว่านักเรียนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่พินทริชและดีกรูท (Pintrich; & De Groot. 1990: 33) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจการกำกับตนเองในการเรียนและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 178 คนโดยมีมาตรการ

รายงานตนเองด้วยการรับรู้ความสามารถของตนเองคุณค่าในตนเองความวิตกกังวลการกำกับตนเอง การใช้กลวิธีในการเรียนและผลการเรียนพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองและคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนส่วนแมคเพอร์สันและแมคคอร์มิก (McCormick; & McPherson. 2003) ได้ทำการศึกษารับรู้ความสามารถของตนเองในการทดสอบความสามารถทางดนตรี โดยทำการศึกษากับนักเรียนดนตรีที่เรียนเครื่องดนตรีประเภทเปียโน เครื่องสาย เครื่องเป่าลมทองเหลือง และเครื่องเป่าลมไม้ ที่ทำการสอบเกรดของสถาบันจัดสอบต่างประเทศ Trinity College, London ที่มีอายุ 9-18 ปี จำนวน 332 คน พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทดสอบความสามารถทางดนตรี ต่อมาเนียลเซน (Nielsen. 2004) ได้ทำการศึกษาวิธีการและความเชื่อในการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักเรียนดนตรี โดยทำการศึกษากับนักเรียนที่เรียนดนตรีในปีแรกที่มีอายุ 18-43 ปี จำนวน 130 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะที่มีกระบวนการรับรู้และการรู้คิดในความพยายามในการเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ และแมคเพอร์สันและแมคคอร์มิก (McPherson; & McCormick. 2006) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการแสดงดนตรีของนักเรียน (ในด้านของการสอบวัดความสามารถทางดนตรี) ผลการศึกษาพบว่าวิธีการกำกับตนเองมีผลทางอ้อมต่อการแสดงดนตรีโดยผ่านการรับรู้ความสามารถทางดนตรีและการฝึกซ้อม

เนื่องจากการรับรู้ความสามารถของตนเองครั้งนี้ ถูกประสานเข้าไปในโปรแกรมการทดลอง การวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองจึงกระทำในลักษณะของการตรวจสอบการจัดกระทำ (Manipulation check) โดยได้ตรวจสอบการรับรู้ความสามารถของตนเองจากแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นว่า หลังจากได้รับโปรแกรมการพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้นหรือไม่

4.2 เจ็อนไขสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี

เจ็อนไขสภาพแวดล้อม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาและความสำเร็จทางดนตรีแมนเทอซซูกา (Moore; Burland; & Davidson. 2003; citing Manturzewska. 1990) ได้กล่าวว่า ปัจจัยทางสังคมซึ่งประกอบด้วย ครอบครัว ครู และเพื่อน ต่างมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการทางดนตรี เช่น การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวและครู ซึ่งครอบครัวและครูเป็นผู้ที่มีส่วนในการส่งเสริมความมั่นใจในการเรียนและเพิ่มความเชื่อมั่นในการเรียนดนตรีของนักเรียน (Moore; Burland; & Davidson. 2003) ผลการศึกษาของด็อกซีและไรท์ (Doxey; & Write. 1990) พบว่าสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ เจตคติต่อดนตรี การส่งเสริมสนับสนุน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ความพร้อมของเครื่องดนตรีที่บ้านและที่นั่งที่เรียนดนตรี มีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของเด็กได้ ส่วนโฮวีและสโลโบดา (Howe; & Sloboda. 1991) ได้ศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนดนตรีของนักเรียนดนตรีที่มีอายุ 10-18 ปี ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคม เช่น ลักษณะนิสัยครู การดูแลการฝึกซ้อมของผู้ปกครองส่งผลต่อกระบวนการเรียนดนตรีตั้งแต่เริ่มเรียนดนตรี จากการศึกษาของเดวิดสันและคณะ (Davidson; et al. 1996) ได้ทำการศึกษาบทบาทของครอบครัวที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยทำการศึกษากับนักเรียนดนตรีและครอบครัวจำนวน 257 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ประสบความสำเร็จทางดนตรีพบว่า การสนับสนุนของครอบครัวส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยครอบครัวให้ความใส่ใจต่อลูกทั้งในด้านการเรียนตั้งแต่เริ่มเรียน การฝึกซ้อม การมีส่วนร่วมทางดนตรี โดยการรับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จากครูผู้สอนหลังจากจบชั้นเรียนหรือจุดไหนที่เมื่ออยู่ในชั้นเรียนกับลูก การศึกษาของแมคเพอร์สัน (McPherson. 2009) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของครอบครัวที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของลูก ประกอบด้วยความคาดหวังของครอบครัวเป็นความต้องการของครอบครัวที่จะให้ลูกประสบความสำเร็จ รูปแบบของครอบครัววิธีการของครอบครัวที่จะส่งเสริมให้ลูกเรียนดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการปฏิบัติของครอบครัว (Parent practice) เป็นการปฏิบัติของครอบครัวที่แสดงให้เห็นความรู้สึกที่มีต่อการกระทำของลูก ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวส่งผลต่อความสามารถทางดนตรีและประสบความสำเร็จทางดนตรีซึ่งจะทำให้บุตรเป็นผู้ที่มีความสามารถทางดนตรี ประสบความสำเร็จทางดนตรี และมีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม มีความพยายามเอาชนะอุปสรรค และประสบความสำเร็จทางดนตรีได้ สอดคล้องกับครีชและฮอลล์แฮม (Creech; & Hallam. 2003) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ของครอบครัว ครู และนักเรียนในการเรียนดนตรี พบว่า การมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน ครู และผู้ปกครองในการเรียนดนตรีประกอบด้วย การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการเรียน การสื่อสารระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน การมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบของครอบครัว การเห็นคุณค่า บทบาท และเจตคติ จากการศึกษาของเดวิดสันและคณะ (Davidson; et al. 1998) ที่ได้ทำการศึกษาลักษณะนิสัยของครูสอนดนตรีกับกระบวนการเรียนดนตรีของนักเรียนดนตรี พบว่า ลักษณะนิสัยของครูส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน โดยเฉพาะครูที่เป็นมิตรและเป็นผู้ผลักดันนักเรียนมีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนมากที่สุด และการศึกษาของมัวร์และเดวิดสัน (Moore; & Davidson. 2003) ได้ทำการศึกษาความสำคัญขององค์ประกอบทางสังคมที่สัมพันธ์กับการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ผลการศึกษาพบว่าเป็นการสนับสนุนจากครอบครัวและครูผู้สอนมีความเป็นมิตรและให้การสนับสนุนนักเรียน ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี รวมทั้งประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2553) ได้กล่าวถึงปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลที่ส่งผลต่อความสามารถทางดนตรี โดยการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนดนตรีที่ดีที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการเรียนดนตรี ทั้งสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านอุปกรณ์ สถานที่ในการซ้อมดนตรี ลักษณะการซ้อมดนตรี การวางแผนการซ้อมดนตรี และสภาพแวดล้อมการใช้จิตวิทยาการสร้างแรงจูงใจ

จากการศึกษาเงื่อนไขทางสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี พบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมส่งผลต่อความสามารถทางดนตรีของนักเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การสนับสนุนทางสังคม

ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

แนวคิดเรื่องการสนับสนุนทางสังคมนั้นมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีที่เป็นผลมาจากการศึกษาทางสังคมจิตวิทยา พบว่าการตัดสินใจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของบุคคลที่มีความสำคัญและมีอำนาจเหนือกว่าตัวเรา การสนับสนุนทางสังคมมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของคนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ หลักการที่สำคัญของการสนับสนุนทางสังคมจะต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้และผู้ที่ได้รับ การสนับสนุน โดยลักษณะของการติดต่อนั้นจะต้องประกอบด้วยข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ “ผู้รับ” เชื่อหรือรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุน อาจอยู่ในรูปแบบของข่าวสาร สิ่งของหรือทางด้านจิตใจ และการสนับสนุนต้องช่วยให้ผู้รับได้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ (พลรพี ทุมมาพันธ์. 2554: 77) การสนับสนุนทางสังคม (Social support) จึงเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคม มีลักษณะเป็นเครือข่ายที่ต้องการพึ่งพาอาศัยกันและกัน มีการช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกต่าง ๆ ต่อกันเพื่อความต้องการของตนในด้านสรีระวิทยา ทำให้เกิดความรู้สึกที่มั่นคงทางจิตใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคม จะทำให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีความหมาย นอกจากนี้การสนับสนุนทางสังคมยังช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการเผชิญกับความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยช่วยลดความเปราะบางและคลายจากความเครียดได้ในลักษณะของการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือการระบายปัญหา ช่วยให้บุคคลมีความเข้าใจถึงปัญหาหรือความกดดันที่เผชิญอยู่จนกระทั่งพัฒนากลไกในการต่อสู้ได้ดีขึ้น (ยศวรรณ นิพัฒน์ศิริผล. 2541: 81; อ้างอิงจาก Norbeck. 1985: 225-227) คอบบ์ (Cobb. 1976: 200) อธิบายความหมายของการสนับสนุนทางสังคมว่าเป็นข้อมูลหรือข่าวสารที่จะทำให้ตัวบุคคลมีความเชื่อว่ามีคนรักและสนใจ มีคนยกย่องและมองเห็นคุณค่า จนรู้สึกว่าตนเองนั้นได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความผูกพันต่อกัน ทอยส์ (Thoits. 1983: 147) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการที่บุคคลในเครือข่ายสังคมได้รับการช่วยเหลือทางด้านอารมณ์ สังคม สิ่งของ หรือข้อมูล โดยการสนับสนุนทางสังคมนี้จะช่วยให้ตัวบุคคลสามารถเผชิญและตอบสนองต่อความเจ็บปวดและความเครียดได้ ฮับบาร์ด, มูเลนแคมป์ และบราวน์ (Hubbard; Muhlenkamp; & Brown. 1984: 266) ได้อธิบายว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นโครงสร้างที่มีหลายมิติ ประกอบด้วย การติดต่อสื่อสารในแง่ดีจนทำให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันโดยมีการคำนึงถึงแหล่งที่มาเสมอ และดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543) ให้ความหมายว่า การสนับสนุนทางสังคมแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ เช่น การพูดปลอบโยน ให้กำลังใจ ห่วงใย การให้ความรัก ความอบอุ่น และการยอมรับ 2) การสนับสนุนด้าน

ข้อมูลข่าวสาร เช่น การช่วยเหลือในการแก้ปัญหา หาทางออกที่ดี การให้คำแนะนำเมื่อเกิดปัญหา การลงโทษหรือการให้รางวัล การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจตรงกันหรือการตัดสินใจที่ดี และ 3) การสนับสนุนด้านวัสดุ เครื่องใช้ ต่อมา นีออน พินประดิษฐ์ และคณะ (2546) สรุปว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นโครงสร้างที่มีหลายมิติ ประกอบด้วย การติดต่อสื่อสารในแง่ดีทำให้มีความรู้สึกผูกพันเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับจอร์จ ภิบาลจันทร์ (2551) ได้กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการที่บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารและเข้าใจว่าบุคคลที่ให้ความรัก ความเอาใจใส่ เห็นคุณค่าในตนเอง และรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ผูกพันคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กฤตธี สีมมนตรี (2557: 23-24) ได้ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมในการเรียนดนตรีแก่นักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านอารมณ์ เช่น การเอาใจใส่ ความห่วงใย ให้กำลังใจ และปลอบโยนเมื่อนักเรียนประสบปัญหาในการเรียน 2) ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารในการเรียนวิชาดนตรี เช่น อธิบาย แนะนำ เกี่ยวกับดนตรี การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่มเติม และ 3) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และการเงิน เช่น จัดสรรงบประมาณในการเรียนดนตรี จัดหาเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนอย่างครบครัน และสาลินี จงใจสุธรรม (2559: 67) สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมของนักเรียน คือ สิ่งที่นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

การสนับสนุนทางสังคมที่นักเรียนได้รับจากพ่อแม่ ครู และเพื่อนร่วมชั้น มีผลต่อการใช้กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Zimmerman; & Martinez-Pons. 1990) มีงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนรู้และการสนับสนุนทางสังคม พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความถี่และความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคมกับการใช้กลวิธีการกำกับตนเอง (Schunk; & Zimmerman. 1994) และมีงานวิจัยพบว่าการสนับสนุนทางสังคมจากครูและเพื่อนที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากขึ้น นักเรียนมีความผูกพันในงานและใช้กลวิธีการกำกับตนเองมากขึ้นเมื่อได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครูและเพื่อน (Patrick; Ryan; & Kaplan. 2007) จากการวิจัยการสนับสนุนทางสังคมสะท้อนผลที่เกิดประสิทธิภาพ คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนทำได้ดี (Labuhn; Zimmerman; & Hasselhorn. 2010) มีการสะท้อนในสิ่งที่นักเรียนจำเป็นต้องปรับปรุงหรือพัฒนาในงานนั้น (Hattie; & Timperley. 2007) การสะท้อนผลนั้นมักจะเป็นการสะท้อนของความก้าวหน้า (Duijnhouwer; Prins; & Stokking. 2010) และยังสามารถส่งเสริมในเรื่องของแรงจูงใจและการกำกับตนเองของนักเรียนได้อีกด้วย (Wigfield; Klaua; & Cambria. 2011)

หากจะศึกษาและพิจารณาความสัมพันธ์ของการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจกล่าวได้ว่าสังคมแบ่งได้เป็นหลายระดับ ซึ่งสังคมแต่ละระดับนั้นจะมีอิทธิพลแตกต่างกันออกไปตามความใกล้ชิดของบุคคลในสังคมนั้น ๆ เช่นเดียวกับการสนับสนุนทางสังคมที่โกทท์ลิป (ภัทรพงศ์ ประกอบผล. 2534: 43; อ้างอิงจาก Gottlip. n.d.) ได้อธิบายระดับของ

การสนับสนุนทางสังคมเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับลึกหรือระดับแคบ (Micro level) เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวบุคคลที่มีความใกล้ชิด เช่น สมาชิกในครอบครัว เป็นผู้สนับสนุนทางจิตใจ แสดงความรัก และความห่วงใย 2) ระดับกลุ่มหรือข่าย (Mezzo level) เป็นการมองโครงสร้างและหน้าที่ของเครือข่ายสังคม ด้วยวิธีการวัดเฉพาะกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ เช่น กลุ่มเพื่อน การสนับสนุนในระดับนี้ได้แก่ การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในด้านของวัตถุ ความเป็นมิตร การยกย่อง และการสนับสนุนทางอารมณ์ และ 3) ระดับกว้าง (Macro level) เป็นการมีส่วนร่วมในสังคม วัดได้จากความสัมพันธ์ของสถาบันในสังคม การเข้าร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ ดังนั้นการสนับสนุนทางสังคมทั้ง 3 ระดับที่กล่าวมาข้างต้นนั้นคือ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากเพื่อน และการสนับสนุนจากโรงเรียน

จากความหมายของการสนับสนุนทางสังคมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการยกย่อง เอาใจใส่ในด้านอารมณ์ การรับรู้ข่าวสาร และอุปกรณ์มองเห็นคุณค่าจนทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผูกพันจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยการสนับสนุนทางสังคมจะช่วยให้นักเรียนสามารถเผชิญและตอบสนองต่อความต้องการ และการกระทำเพื่อที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง

การวัดการสนับสนุนทางสังคม

จากการศึกษาการวัดการสนับสนุนทางสังคม พบว่า ริทพงศ์ บำเพ็ญทาน (2558) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนการเรียนจากผู้ปกครอง จำนวน 11 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .92 และกฤตธี สีสมนตรี (2559) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนด้านการเรียนดนตรีจากผู้ปกครองและครู จำนวน 12 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .83

ในการวัดการสนับสนุนทางสังคม ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากแนวคิดของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543) มีลักษณะเป็นมาตรวัดลิเคิร์ต 5 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม

จากงานวิจัยของรูเบล (Rubel. 2008) ศึกษาการรับรู้การสนับสนุนของพ่อแม่ครูและเพื่อนร่วมชั้นและทักษะการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียนเกรด 6-8 ผลการศึกษาพบว่า การใช้กลวิธีทางปัญญาและอภิปัญญา มีความสัมพันธ์กับความถี่และความสำคัญของการสนับสนุนของพ่อแม่ครูและเพื่อนร่วมชั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เดอมาเรย์และมาเลคกี (Demaray; & Malecki. 2002) ได้ศึกษาโดยใช้แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของเด็กและวัยรุ่นกับนักเรียนเกรด 3-12 พบว่า

การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเช่นทักษะทางสังคมความคิดรวบยอดและทักษะการปรับตัวของนักเรียนในการเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของพลพี ทุมมาพันธ์ (2554) ศึกษาผลการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมของครูที่มีต่อผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยพฤติกรรมขณะเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการกำกับตนเองร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมของครูและกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการกำกับตนเองเพียงอย่างเดียวสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เนื่องจากการสนับสนุนทางสังคมครั้งนี้ ถูกประสานเข้าไปในโปรแกรมการทดลอง การวัดการสนับสนุนทางสังคมจึงกระทำในลักษณะของการตรวจสอบการจัดกระทำ (Manipulation check) โดยได้ตรวจสอบการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากการวัดการสนับสนุนทางสังคมว่า ในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์นั้นนักเรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคมในความสามารถทางดนตรีตามกระบวนการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหรือไม่

ตอนที่ 5 การพัฒนาความสามารถทางดนตรี

การพัฒนาความสามารถทางดนตรีจะขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการคือ พรสวรรค์ และการเรียนรู้ การฝึกฝนในด้านดนตรีเพื่อให้เกิดทักษะและความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรี ดังนั้นการพัฒนาความสามารถทางดนตรีต้องพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) การพัฒนาการรับรู้ด้านการดู มองเครื่องมือที่ตนเองเล่น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีได้ดียิ่งขึ้นด้วยการสร้างมโนภาพของเพลงที่เล่น โดยการหลับตา 2) การพัฒนาการฟัง เป็นการฝึกให้ตนเองฟังในสิ่งที่ตนกำลังเล่น 3) การพัฒนาความรู้สึก เป็นการฝึกฟังเพลงที่ตนแสดงเพื่อหาว่าเพลงนั้นแสดงออกถึงอารมณ์เช่นใด เช่น รัก โกรธ ตื่นเต้น สุข ทุกข์ เป็นต้น พยายามเล่นเครื่องดนตรีและถ่ายทอดความรู้สึกของเพลงมากกว่าความเข้าใจของตัวโน้ต 4) การพัฒนาด้านความเข้าใจ นักดนตรีจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเพลงที่ตนเล่น โดยการศึกษาโครงสร้าง เนื้อหาของเพลง เพื่อเป็นพื้นฐานในการเล่นเพลงได้อย่างถูกต้อง และ 5) การพัฒนาด้านความมีสติ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการเล่นดนตรีของตนเอง เพื่อแสดงให้เห็นถึงจุดเด่นหรือข้อผิดพลาดที่ควรปรับปรุง และแนวทางในการปรับปรุงการเล่นเปียโนของตนเอง ดังนั้นในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีนั้นจะต้องพัฒนาทั้งทางด้านการรับรู้ การฟัง ความรู้สึก ความเข้าใจ และความมีสติ เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะและความเข้าใจในเพลง และเล่นเพลงออกมาได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้การทำ ความเข้าใจพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กก็มีส่วนสำคัญในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2541: 34)

พัฒนาการทางดนตรีตามช่วงวัย

การพัฒนาและการฝึกฝนเป็นไปตามช่วงวัยซึ่งเป็นผลมาจากวุฒิภาวะและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีเป็นการแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าของความสามารถทางดนตรี ฌูรท์ สุธจิตต์ (2541: 9-15) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางด้านดนตรีสามารถแบ่งออกได้เป็นช่วงวัยโดยยึดหลักทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ดังนี้ 1) ช่วงในครรภ์มารดา เป็นช่วงที่มีการพัฒนาการในทุกด้านและช่วงระยะการตั้งครรภ์เดือนที่ 5 เป็นระยะที่มีผลต่อพัฒนาการทางด้านดนตรี เพราะเป็นระยะที่เด็กสามารถได้ยินเสียงต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อม 2) ช่วง 0-2 ปี พัฒนาการในช่วงวัยนี้มีพื้นฐานมาจากประสาทสัมผัส (Sensorimotor stage) ประสบการณ์หรือการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เด็กใช้ประสาทสัมผัสเป็นสื่อ พัฒนาการทางด้านดนตรีของเด็กในวัยนี้ เป็นการตอบสนองทางดนตรีด้วยการเคลื่อนไหวทางร่างกาย เด็กในวัยนี้เริ่มมีพัฒนาการทางด้านจังหวะและทำนอง 3) ช่วง 2-7 ปี ในวัยนี้จะเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของสัญลักษณ์ในความคิดของตนเอง มีความสามารถทางด้านภาษาเพิ่มมากขึ้น ส่วนพัฒนาการทางด้านดนตรีจะคล้ายกับในวัยที่ผ่านมา คือมีพัฒนาการทางด้านจังหวะและทำนอง ซึ่งเด็กในวัยนี้จะทำได้ดีกว่าแต่ยังไม่สม่ำเสมอ 4) ช่วง 7-12 ปี เด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการทางด้านความคิด สามารถคิดเกี่ยวกับด้านรูปธรรมได้อย่างมีเหตุมีผล พัฒนาการทางด้านดนตรีมีความก้าวหน้ามากขึ้น สามารถตอบสนองจังหวะที่ซับซ้อน มีความคงที่ของจังหวะ มีสมาธิในการฟัง สามารถฟังเพลงบรรเลงได้ดีขึ้น มีความเข้าใจในเรื่องระดับเสียง สามารถเล่นเครื่องดนตรีทำนอง เช่น คีย์บอร์ดในวัยนี้จะเริ่มมีพัฒนาการทางด้านการประสานเสียง 5) ช่วง 12-15 ปี ในวัยนี้พัฒนาการทางด้านความคิดมีการพัฒนาถึงจุดที่สมบูรณ์สามารถคิดแบบผู้ใหญ่ได้เนื่องจากมีความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนามธรรมได้มากขึ้น พัฒนาการทางด้านดนตรีในวัยนี้ เริ่มมีความลึกซึ้งในด้านแนวคิดและทักษะทางดนตรี เด็กสามารถแสดงความรู้สึกตามบทเพลงได้มากขึ้น สามารถเล่นเครื่องดนตรีต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และรับรู้เสียงประสานได้ ซึ่งเด็กในวัยนี้จะมีการรับรู้ทางด้านดนตรีได้อย่างครบถ้วน มีความเข้าใจในองค์ประกอบของดนตรีในเรื่องจังหวะ (Rhythm) ระดับเสียง (Pitch) รูปแบบ (Structure or Form) เสียงประสาน (Harmony) รูปพรรณ (Texture) สีสัน (Tone color) และลักษณะของเสียง (Characteristics of sound) 6) ช่วงวัยรุ่นและผู้ใหญ่ ในวัยนี้พัฒนาการวัยรุ่นจะคาบเกี่ยวในช่วงอายุ 12 ปี จนถึงวัยผู้ใหญ่อายุ 20 ปี พัฒนาการในวัยนี้สามารถคิดแบบวิเคราะห์วิจารณ์ได้ เริ่มมีแนวความคิดเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เนื่องจากในวัยนี้มีความพร้อมทางด้านความคิดและด้านปฏิบัติ กิจกรรมทางดนตรีของเด็กในวัยนี้ ควรเป็นในเรื่องของการเสริมทักษะ เน้นทักษะการเล่นดนตรีเพื่อคุณภาพของสิ่งที่กระทำได้ ดังนั้นพัฒนาการทางด้านดนตรีจะเริ่มตั้งแต่ การฟัง การเคลื่อนไหว การรับรู้ด้านจังหวะและทำนอง การเล่นเครื่องดนตรี

ดังนั้นเด็กในวัย 7-12 ปี เด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการทางด้านความคิดอย่างมีเหตุผล สามารถคิดเกี่ยวกับด้านรูปธรรมได้อย่างมีเหตุมีผล พัฒนาการทางด้านดนตรีมีความก้าวหน้ามากขึ้น ตอบสนองจังหวะที่ซับซ้อน มีจังหวะที่คงที่ มีสมาธิในการฟัง สามารถฟังเพลงบรรเลงได้ดีขึ้น เข้าใจในเรื่องระดับเสียง เล่นเครื่องดนตรีทำนอง เช่น คีย์บอร์ด เด็กในวัยนี้จะเริ่มมีพัฒนาการทางการประสานเสียง

โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี

การสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีในกลุ่มนักเรียนเป็ยโนที่มีอายุ 7-12 ปี ในการวิจัยระยะที่ 2 ผู้วิจัยนำแนวคิดความสามารถทางดนตรี และผลการวิจัยระยะที่ 1 มาใช้ในการออกแบบและสร้างโปรแกรมฯ จึงเลือกใช้แรงจูงใจต่อดนตรีการกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นเทคนิคในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยได้แนวคิดจากทฤษฎีทางปัญญาสังคม ในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายมีความสามารถทางดนตรีตามเกณฑ์มาตรฐานสากล โดยมีหลักการสร้างโปรแกรมดังนี้

โปรแกรมพัฒนาเป็นชุดกิจกรรมในการใช้สื่อการสอนอาศัยการบูรณาการหลายสื่อเข้าด้วยกัน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน และเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (สุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2533: 1) หรือแบบแผนโครงการที่ใช้ในการสอน ซึ่งเป็นรูปแบบ กระบวนการ วิธีการที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง และพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม นอกจากนี้ยังส่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมพึงประสงค์ และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการปรับตัว (วิวัฒนาพร ระจับทุกข์. 2542) บุญเลิศ บุญประกอบ (2542: 8) กล่าวว่าโปรแกรมพัฒนาเป็นอุปกรณ์ที่มีการกำหนดขั้นตอนอย่างชัดเจนในการนำสื่อและกิจกรรมเข้ามาใช้ในการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะทำการฝึกอบรมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้รับการอบรมมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักสูตรและทฤษฎีการเรียนรู้เป็นแนวทางในการสร้างเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ด้วยตนเองเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติตามที่หลักสูตรมุ่งหวัง

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี เป็นชุดกิจกรรมในการใช้สื่อการสอน กิจกรรม หรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางดนตรีและมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความสามารถทางดนตรี การสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านดนตรี ควรมีหลายรูปแบบ มีความยาก-ง่ายของกิจกรรม และมีความหลากหลาย นอกจากนี้ ยังต้องมีการฝึกทักษะด้านต่าง ๆ ไปพร้อมกัน (เพียรจิต อึ้งโพธิ์. 2529: 43) หลักในการสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี มีนักวิชาการได้กล่าวถึงหลักในสร้างโปรแกรมพัฒนาไว้ดังนี้

สุณีย์ เหมะประสิทธิ์ (2533: 35) กล่าวถึงหลักการในการสร้างชุดกิจกรรม ดังนี้ 1) ชุดกิจกรรมต้องมีลักษณะสื่อประสมที่เป็นรูปธรรม เรียงลำดับจากง่ายไปยากและไม่ซับซ้อน 2) ผู้เรียนจะต้องทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ 3) กิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ 4) ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จในกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถ 5) ให้ผู้เรียนทราบผลของการเรียนทันทีในกิจกรรมนั้น เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน 6) การฝึกปฏิบัติและทำซ้ำโดยคำนึงถึงการจัดลำดับขั้นตอน และระยะเวลาการฝึก และ 7) มีการสรุปบทเรียนและการทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมประเภทวรรณคดี (2537: 35) ได้สรุปหลักการในการสร้างชุดกิจกรรม ดังนี้ 1) ชุดกิจกรรมควรมีรูปแบบและกิจกรรมหลากหลาย 2) การสร้างชุดกิจกรรมควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถ 3) เนื้อหาในชุดกิจกรรมเนื้อหาควรมีเหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก และ 4) ชุดกิจกรรมเน้นให้เด็กเกิดความคิดมากกว่าเน้นให้เกิดความจำ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537: 115-116) เสนอแนวทางการสร้างชุดกิจกรรมดังนี้ 1) ประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยคำนึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ มนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกันในความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม ซึ่งวิธีการที่เหมาะสมที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล 2) ปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน ครูเป็นแหล่งความรู้หลักในการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน ด้วยการนำแหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งต้องจัดให้ตรงกับเนื้อหาและประสบการณ์ตามเนื้อหาการสอน ผู้เรียนต้องศึกษาด้วยตนเอง จากสิ่งที่ครูผู้สอนได้เตรียมไว้ให้ 3) การใช้สื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบของการจัดกระบวนการจัดการ การใช้สื่อการสอนที่มีความหลากหลายมาช่วยสอนให้เหมาะสม การจัดการเรียนการสอนนี้เป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดกิจกรรม 4) ปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับสภาพแวดล้อม เป็นการเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และ 5) การจัดสภาพการเรียนการสอนที่ยึดหลักการจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจ และปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอนของตนเอง ครูจะเป็นผู้คอยที่ให้การเสริมแรงเพื่อเป็นกำลังใจและบุญเกื้อ ควรหาเวช (2530: 71-72; กิดานันท์ มลิทอง. 2536: 181; ประยูทธ เกิดนวล. 2540: 276-283) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรมสามารถจำแนกได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้ 1) คู่มือเป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอนหรือผู้เรียนตามแต่ชนิดของชุดกิจกรรม ภายในคู่มือจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดกิจกรรมอย่างละเอียด 2) บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ เป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ 3) เนื้อหาสาระและสื่อที่บรรจุไว้ในรูปแบบของสื่อการสอน ประกอบด้วย บทเรียน โพรแกรมสไลด์ เทปบันทึกเสียง แผ่นภาพ รูปภาพ เป็นต้น และ 4) แบบประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลความรู้ด้วยตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี เป็นชุดกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ด้วยแนวคิดทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ ได้แก่ แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม ใช้เทคนิคที่ให้นักเรียนเข้าร่วมและปฏิบัติด้วยตนเองในทุกกิจกรรม มีการฟังและเล่นดนตรี แลกเปลี่ยนความคิดการเรียนรู้ด้วยกันในการจัดการสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อมของตนเอง ฝึกประเมินการเล่นดนตรีของตนเองเพื่อแก้ไขและพัฒนาการเล่นดนตรีของตนเอง และการให้กำลังใจในการเล่นดนตรีแก่นักเรียนเปียโน โดยหลักในการสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี ต้องคำนึงถึงความยาก-ง่ายของกิจกรรมและมีหลายรูปแบบ โดยมีหลักในการสร้างโปรแกรมคือ 1) มีลักษณะเป็นสื่อประสม มีความหลากหลายในรูปแบบของกิจกรรม 2) เนื้อหาและกิจกรรมมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย 3) การมีส่วนร่วมของผู้เรียนหรือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และ 4) มีการประเมินผลของกิจกรรม จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี พบว่า แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมส่งผลต่อความสามารถทางดนตรี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดแรงจูงใจต่อดนตรีการกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม มาสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน

รูปแบบการจัดกิจกรรมจากการประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนดนตรี

จากการศึกษางานวิจัยที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนดนตรีในการพัฒนารูปแบบกิจกรรม พบว่า ต้องจิตต์ จิตดี (2547) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 3 จำนวน 20 คน ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40 นาที ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ มีพฤติกรรมวินัยในตนเองได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ การรู้จักเวลา ความอดทน อดกลั้น ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำผู้ตามสูงขึ้นมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงการจัดกิจกรรม โดยลักษณะของกิจกรรมเป็นกิจกรรมดนตรีที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ได้แก่ คำพูด (Speech) การร้องเพลง (Solfege) ลีลาและการเคลื่อนไหว (Movement) การใช้ร่างกายทำจังหวะ (The use of body percussion) การคิดแต่งทำนองหรือทำทางแบบทันทีทันใด (Improvisation) กิจกรรมดนตรีประกอบด้วยกิจกรรมรวมทั้งสิ้น 24 กิจกรรม ส่วนวินัย สิริเตชะ (2550) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวออร์ฟซูเวิร์ค ทำการศึกษากับเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษา

อยู่ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนศรีตรัง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 คน จัดกิจกรรมเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40 นาที ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางดนตรีตามแนวออร์ฟชูคเวิร์คมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ได้แก่ ด้านการจัดหมวดหมู่ การรู้ค่าจำนวน การเปรียบเทียบ อนุกรม สูงกว่าก่อนการทดลอง โดยลักษณะกิจกรรมเป็นการผสมกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ คำพูด (Speech) การร้องเพลง (Singing) ลีลาและการเคลื่อนไหว (Movement) การใช้ร่างกายทำจังหวะ (The Use of Body in Percussion) และการคิดแต่งทำนองหรือทำทางแบบทันทีทันใด (Improvisation) และวรรณวุฒิ วรรณารุณ (2553) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของโคโคที่มีต่อทักษะทางดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทองธรรม อําเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยทำการศึกษา กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีทักษะทางดนตรีน้อย จำนวน 20 คน โดยใช้ระยะเวลาในการทดลอง 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของโคโคมีทักษะทางดนตรีมากขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ ในกิจกรรมการสอนดนตรีตามแนวคิดของโคโคประกอบด้วย โทนิคซอล-ฟา สัญญาณมือ สัญลักษณ์ของจังหวะ และการร้อง เพื่อพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาดนตรี พัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาดนตรีกับการร้อง และพัฒนาทักษะด้านการร้อง

จากการศึกษาวิจัยที่นำเทคนิคการสอนดนตรีมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่าการใช้เทคนิควิธีการสอนดนตรีมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นเทคนิควิธีการสอนที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นเทคนิคที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในการเรียนดนตรี โดยยึดหลักให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้เรื่องเสียงเป็นอันดับแรกก่อนที่จะเรียนรู้เรื่องสัญลักษณ์ นอกจากนี้ผู้เรียนจะมีประสบการณ์ในเรื่องของการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ดนตรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเทคนิคการสอนวิธีต่างๆ มาใช้ในการฝึกและพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยการประยุกต์เทคนิควิธีการสอนต่างๆ มาใช้ในการสร้างกิจกรรมพัฒนาความสามารถทางดนตรี

รูปแบบกิจกรรมจากการประยุกต์ใช้แรงจูงใจต่อดนตรี

จากงานวิจัยที่ประยุกต์ใช้แรงจูงใจต่อดนตรีในการพัฒนารูปแบบกิจกรรม พบว่า อุมารณ สุขารมณ (2550) ศึกษาและการสร้างโปรแกรมการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้วยโปรแกรมการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้มีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมแรงจูงใจต่อดนตรี พบว่าโปรแกรมพัฒนาแรงจูงใจต่อดนตรีส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรม ดังนั้นในการจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดแรงจูงใจต่อดนตรีมาใช้ในการ

จัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถทางดนตรีประกอบด้วย การเล่นนิทานประกอบเสียงดนตรีเพื่อเป็นแรงจูงใจว่าดนตรีสามารถเล่นได้หลายแบบและการเห็นตัวแบบที่ดีเพื่อพัฒนาทักษะด้านดนตรีให้มีความก้าวหน้าในอนาคต

รูปแบบกิจกรรมจากการประยุกต์ใช้การกำกับตนเอง

จากการศึกษางานวิจัยที่ประยุกต์ใช้แนวคิดการกำกับตนเองในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมพบว่า พลรพี ทูมมาพันธ์ (2554) ได้ทำศึกษาผลการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองร่วมกับการสนับสนุนของครูที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการกำกับตนเองร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมของครู โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง จำนวน 19 คน 3 ห้องเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการกำกับตนเองร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมของครู กลุ่มที่ได้โปรแกรมการกำกับตนเองอย่างเดียว และกลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการกำกับตนเองร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง โดยเทคนิคการกำกับตนเองมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ การสำรวจตนเอง การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การควบคุมตนเองและบันทึกพฤติกรรม การประเมินตนเอง และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง Pratontep (2007) ได้ทำการศึกษาผลของการอ่านแบบกว้างและการเขียนแบบกำกับตนเองต่อการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อทำความเข้าใจของนิสิตไทยและการใช้กลวิธีกำกับตนเอง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นิสิตปริญญาตรี จำนวน 76 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตกลุ่มการอ่านแบบกว้างที่ใช้การเขียนแบบกำกับตนเองมีคะแนนสอบภาษาอังกฤษเพื่อทำความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยนิสิตใช้กลวิธีกำกับตนเองในการเรียน ได้แก่ การตั้งเป้าหมายการเรียน การจัดสภาพแวดล้อม และการแสดงผลสัมฤทธิ์ในการเรียนด้วยตนเอง ชนัดดา พรมมี (2550) ได้ทำการศึกษา ผลของการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อวินัยในการฝึกซ้อมกีฬาของนักกีฬาประเภททีมอายุ 12-15 ปี โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาที่มีวินัยในการฝึกซ้อมต่ำ โดยกิจกรรมที่นำมาสร้างโปรแกรมการกำกับตนเองคือ การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมของตนเอง และการประเมินพฤติกรรมตนเอง ผลการศึกษาพบว่า นักกีฬาที่ได้รับโปรแกรมการกำกับตนเองมีคะแนนวินัยในการฝึกซ้อมกีฬาและคะแนนการกำกับตนเองสูงกว่าในระยะหลังการทดลอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้โปรแกรมการกำกับตนเองพบว่า โปรแกรมการกำกับตนเองส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรม ดังนั้น ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดการกำกับตนเองมาใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถทางดนตรีมีกระบวนการการกำกับตนเอง

ดังนั้น กระบวนการสังเกตตนเอง (Self-observation) ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมาย และการเตือนตนเอง กระบวนการตัดสิน (Judgment process) และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-reaction)

รูปแบบกิจกรรมจากการประยุกต์ใช้การรับรู้ความสามารถของตนเอง

จากงานวิจัยที่ประยุกต์ใช้การรับรู้ความสามารถของตนเองในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมพบว่ามณฑล อนุรัตน์ศรี (2546) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองมีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ส่วนเกศรา น้อยมานพ (2548) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 58-135 คะแนน มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน โดยกิจกรรมประกอบด้วย ความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเอง การเห็นประสบการณ์ของผู้อื่นประสบความสำเร็จ การชักจูงด้วยคำพูด และการกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวทางอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองพบว่า โปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรม ดังนั้นในการจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเองมาใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถทางดนตรีประกอบด้วย ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ การใช้ตัวแบบ การใช้คำพูดชักจูง และการกระตุ้นทางอารมณ์

หลักการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี

หลักการจัดกิจกรรมหรือการสอนพัฒนาความสามารถทางดนตรีสามารถทำได้โดยผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ด้วยวิธีการต่างๆ ที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมกับการพัฒนาต่างๆ อย่างไรก็ตามในการเรียนการสอนควรเลือกรูปแบบการสอนหลายๆ วิธีเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ประมวลวิธีการสอนวิธีต่างๆ โดยมีวิธีการสอนดังนี้ (ทิตินา แชมมณี. 2556: 325-369)

1) การบรรยาย (Lecture) การสอนด้วยวิธีการบรรยายช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระหรือข้อความรู้จำนวนมากพร้อมๆ กันในเวลาเดียวกันในเวลาจำกัด โดยผู้สอนเป็นผู้บอกเล่า อธิบายเนื้อหาหรือเรื่องเล่าต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้ปัญหาสิ่งเร้า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การใช้สื่อประกอบ การใช้การซักถามประกอบกับการบรรยาย

การยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถาม นอกจากนี้ในการบรรยายจะต้องมีการอภิปรายสรุป มีการซักถามและประเมินผล

2) การสาธิต (Demonstration) การสอนด้วยวิธีการสาธิตเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเห็นการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ทำให้เกิดการความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ปฏิบัติและสามารถปฏิบัติได้ วิธีการสอนโดยการสาธิต ผู้สอนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้แสดงหรือกระทำให้เป็นตัวอย่างพร้อมกับการบอก อธิบาย แสดงวิธีการอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรม โดยใช้วิธีการ ซึ่งผู้สอนจะใช้วิธีการบรรยายประกอบ ภาพ หรือแผนภูมิมาช่วยในการใช้สาธิต

3) การทดลอง (Experiment) วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นผลประจักษ์ชัดเจนในการคิดการกระทำของตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการทดลอง มีความหมายกับผู้เรียน และทำให้จำได้นาน และผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยผู้สอนและผู้เรียนเป็นผู้กำหนดสมมติฐานในการทดลอง ผู้สอนให้ความรู้และขั้นตอนและรายละเอียดของการทดลอง โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม และให้ผู้เรียนลงมือทดลอง วิเคราะห์และสรุปผลการทดลอง วิธีการสอนวิธีนี้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ให้พิสูจน์ ทดสอบ และเห็นผลด้วยตนเอง ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้และพัฒนากระบวนการจำนวนมาก และผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทำให้เกิดการกระตุ้นการเรียนรู้

4) การนิรนัย (Deduction) เป็นวิธีการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลักการเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ กฎหรือข้อสรุปในเรื่องที่เรียน โดยผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ทฤษฎี หลักการ โดยการให้ตัวอย่างสถานการณ์ที่หลากหลายและสามารถนำความรู้ที่ได้นำไปใช้ และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติโดยนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ และวิเคราะห์และอภิปรายการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ซึ่งวิธีการนี้เป็นวิธีการสอนที่ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้อย่างรวดเร็วและไม่ยุ่งยาก ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนโดยการนำหลักการทฤษฎีไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถหรือเรียนรู้ได้เร็ว

5) การอภิปราย (Inductive) เป็นวิธีการช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถจับหลักการหรือประเด็นสำคัญและสรุปหลักการได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้หลักการ แนวคิด หรือความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเข้าใจ โดยผู้สอนหรือผู้เรียนยกตัวอย่าง ข้อมูล สถานการณ์ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ ความคิดที่ต้องการสอนให้แก่ผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้หลักการ แนวคิดความรู้ต่าง ๆ อย่างเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้

6) การอภิปราย (Discussion) เป็นวิธีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะความสามารถ

7) การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) เป็นวิธีการให้ผู้เรียนสวมบทบาทที่มีสถานการณ์ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนโดยการสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นหรือยกเหตุการณ์ ประเด็น ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ผู้เรียนเข้าไปเกี่ยวข้อง และแสดงออกตามที่ผู้เรียนคิดว่าควรจะเป็นซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเหตุการณ์นั้น รู้จักปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

8) กรณีตัวอย่าง (Case study) เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรื่องราวจากความเป็นจริง วิเคราะห์และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อสร้างความเข้าใจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เรียนรู้ความคิดของผู้อื่น และมีมุมมองที่กว้างขวางขึ้น

9) การใช้เกม (Game) เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติให้ผู้เรียนได้เล่นภายใต้ข้อตกลงหรือกติกา โดยการนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลของการเล่นไปใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้ เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง และได้รับประสบการณ์โดยตรง

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า วิธีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถทางดนตรีมีหลากหลายวิธีการ ทั้งในด้านที่ผู้เรียนไม่มีบทบาท มีส่วนร่วม ไปจนถึงการที่ผู้เรียนได้ลงปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งในแต่ละวิธีต่างมีจุดประสงค์ในแต่ละระดับที่แตกต่างกันไป ดังนั้นในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีผู้สอนควรเลือกวิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ของผู้เรียน

ตอนที่ 6 การวิจัยผสมวิธี

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบเป็นการวิจัยผสมวิธี (Mixed methods research) เพื่อบรรลุปัญหาการวิจัยและได้ความสมบูรณ์ของคำตอบการวิจัย การวิจัยผสมวิธีเป็นแบบของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีวิทยา (Methodology) ได้แก่ ข้อตกลงทางปรัชญาที่เป็นตัวกำหนดทิศทางของการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวมกระบวนการที่ค้นของการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าไว้ด้วยกัน และวิธีการ (Method) เน้นที่กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการผสมผสานข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพไว้ในการศึกษาเรื่องเดียวกัน (Creswell; & Plano Clark. 2007)

จากการศึกษารูปแบบผสมวิธีการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเครสเวล (Creswell. 2009: 206-210) ได้กล่าวถึงรูปแบบการวิจัยผสมวิธีพิจารณาจากวิธีการที่ผู้วิจัยนำมาผสมกันมี 4 ลักษณะคือ

1) ช่วงเวลาของการดำเนินการวิจัย (Timing) เป็นช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลซึ่งจะเกิดขึ้นเป็นลำดับก่อนหลังหรือในช่วงเวลาเดียวกัน

2) การให้ความสำคัญของวิธีวิจัย (Weighting) โดยให้ความสำคัญไปที่วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณเป็นหลัก หรือแต่ละวิธีการวิจัยมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

3) ลักษณะการผสมผสาน (Mixing) เป็นการเชื่อมโยงบูรณาการของวิธีการวิจัยเช่น การคำถามวิจัยเดียวกัน เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน เป็นต้น หรือมีวิธีการวิจัยหนึ่งเป็นหลักและมีอีกวิธีการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการวิจัย

4) ทฤษฎี (Theorizing or Transforming perspective) ความชัดเจนของแนวคิดทฤษฎีในการวิเคราะห์ข้อมูลจากวิธีวิจัยที่นำมาผสมผสาน หรือมีนัยเชิงทฤษฎีระหว่างวิธีวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มีรูปแบบผสมผสานวิธีตามรูปแบบ Exploratory sequential mixed method Design เพื่อตอบความมุ่งหมายในการศึกษา โดยทำการศึกษาคำถามพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยทำการศึกษาวิจัยคุณภาพในระยะที่ 1 และนำผลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 นำมาสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีในการศึกษาระยะที่ 2

การศึกษาระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาเป็นวิธีการวิจัยที่เน้นการศึกษากรณีที่เฉพาะเจาะจง จุดเน้นอยู่ที่สิ่งที่ศึกษา (Case) ต้องมีลักษณะที่เฉพาะเจาะจง มีขอบเขตกำหนดชัดเจน มีความสมบูรณ์ในตัวเอง โดยมีรูปแบบการศึกษาคำถามวิจัยเชิงคุณภาพอยู่ 3 รูปแบบ (ชาย โปธิสิตา. 2552: 167-168) ดังนี้

1) การศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive) เป็นการศึกษามุ่งแสดงรายละเอียดพร้อมทั้งบริบทอย่างสมบูรณ์ของปรากฏการณ์ที่เลือกมาศึกษา นักวิจัยนำเสนอด้วยเทคนิคการบรรยาย สิ่งสำคัญอยู่ที่การให้รายละเอียดพร้อมด้วยบริบทของกรณีศึกษา

2) การศึกษาแบบมุ่งค้นหา (Exploratory) เป็นกรณีศึกษาที่มีลักษณะเป็นวิจัยนำร่อง เพื่อหานิยามสำหรับมโนทัศน์ที่ยังไม่ชัดเจน หรือเพื่อสร้างสมมติฐานสำหรับการวิจัยแบบสำรวจที่ตามมาภายหลัง นักวิจัยอาจทำการศึกษาเพื่อค้นหาประเด็นที่แท้จริงของปรากฏการณ์ หรือเพื่อค้นหาประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาให้ลึกเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หลังจากนั้นจึงทำการออกแบบการวิจัยมุ่งทำความเข้าใจหรือหาทางแก้ปัญหา นั้น ๆ อีกทีหนึ่ง

3) การศึกษาแบบมุ่งหาคำอธิบาย (Explanatory) การศึกษาแบบนี้ไม่ได้มุ่งที่จะเปิดเผยหรือทำความเข้าใจปรากฏการณ์เพียงอย่างเดียว แต่เพื่อหาคำอธิบายที่ยังไม่เคยมีมาก่อนหรืออาจจะมีอยู่แต่ยังไม่เป็นที่พอใจ กรณีศึกษาเชิงคุณภาพแบบนี้มีประโยชน์สำหรับหาคำอธิบายข้อค้นพบจากการศึกษาเชิงปริมาณ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการศึกษาคกรณี (Case study) ด้วยการศึกษแบบมุ่งการค้นหาค้นหา (Exploratory) เพื่อค้นหาเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีและกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนแข่งเปียโนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้มีความสามารถทางดนตรีจากการตัดสินการแข่งขันเปียโน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพรูปแบบการศึกษาคกรณี มีวิธีดำเนินการวิจัยใช้หลักการพรรณนาคล้ายกับการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา โดยอาศัยแนวคิดกรณีศึกษาของ Stake (ชาย โฟธิลิตา. 2552; อ้างอิงจาก Stake.1995)

1) เลือกกรณีสำหรับการศึกษา เป็นการเลือกกรณีศึกษาที่ต้องการทำความเข้าใจเปิดเผยรายละเอียดของกรณีที่ศึกษาเป็นกรณีที่มีขอบเขตชัดเจน มีความสมบูรณ์ในตัวเองทั้งในแง่เนื้อหา เวลา และสถานที่ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ กลุ่มชนที่มีลักษณะเฉพาะโครงการหรือกิจกรรม

2) รวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลายเกี่ยวกับกรณีศึกษา ใช้เทคนิคหลายแบบในการรวบรวมข้อมูล โดยการรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ ค้นคว้าจากเอกสาร หรือไลตทัศน์กรณีอื่น

3) พรรณนารายละเอียดของสิ่งที่ต้องการศึกษา เป็นการพรรณนาเกี่ยวกับกรณีที่ศึกษาอย่างละเอียดเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจน เป็นการนำเสนอเรื่องราวของกรณีที่ศึกษาอย่างมีจุดมุ่งหมาย

4) วิเคราะห์และตีความข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลต้องคำนึงจุดมุ่งหมาย คำถาม และวัตถุประสงค์ในการศึกษา ตลอดจนบริบทของกรณีที่ศึกษา โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ3 ประการคือ 1) การจัดระเบียบข้อมูล 2) การแสดงข้อมูล และ3) การหาข้อสรุป การตีความและการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นนักเรียนแข่งเปียโนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันเปียโน เพื่อทำความเข้าใจ และเปิดเผยรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและความสามารถทางดนตรีของนักเรียนแข่งเปียโน โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึก และทำการวิเคราะห์และตีความข้อมูล

การศึกษาระยะที่ 2 แบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและมีการเก็บก่อนการทดลองและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Nonrandomized Design)

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนว่ามีผลอย่างไร โดยคาดหวังว่าโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ จะช่วยพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน โดยใช้แบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและมีการเก็บก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยการนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาระยะที่ 1 นำมาสร้างและศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีโดยทำการศึกษากับนักเรียนเปียโน ที่มีอายุ 7-12 ปี ที่กำลังเรียนเรียนเปียโนเพื่อเตรียมเข้าสอบวัดความสามารถทางดนตรีของสถาบันจัดสอบจากต่างประเทศ The Associated Board of the Royal School of Music (ABRSM) และ Trinity College London ในระดับเกรด 1-3

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความสามารถทางดนตรีด้วยกระบวนการผสมวิธีตามรูปแบบ Exploratory sequential mixed method design โดยในการวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาเพื่อค้นหาเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี เพื่อนำผลที่ได้มาศึกษาต่อในการวิจัยระยะที่ 2 โดยสร้างเป็นโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ และทำการทดสอบประสิทธิผลของโปรแกรมหดงกล่าว

ตอนที่ 7 นิยามปฏิบัติการ

โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน หมายถึง ชุดกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ด้วยแนวคิดทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ ได้แก่ แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม ใช้เทคนิคที่ให้นักเรียนเข้าร่วมและปฏิบัติด้วยตนเองในทุกกิจกรรม มีการฟังและเล่นดนตรี แลกเปลี่ยนความคิดการเรียนรู้ด้วยกันในการจัดการสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อม ฝึกประเมินการเล่นดนตรีเพื่อแก้ไขและพัฒนาการเล่นดนตรีของตนเอง และการให้กำลังใจแก่นักเรียนเปียโน รวมระยะเวลา 7 สัปดาห์

ความสามารถทางดนตรี หมายถึง การแสดงออกทางดนตรี ประกอบด้วย การฟัง การร้อง การเล่น การอ่าน และการเขียน โดยทักษะการฟังสามารถแยกแยะเสียงโน้ตดนตรีและจังหวะของบทเพลง สามารถร้องทำนองดนตรีที่ได้ยินได้อย่างถูกต้อง เล่นเครื่องดนตรีได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว สามารถเล่นเครื่องดนตรีตามเสียงที่ได้ยินได้ การอ่านโน้ตและการอ่านโน้ตโดยขับพลัน และการเขียนโน้ตดนตรี แต่งทำนองและจังหวะ รวมถึงการทำความเข้าใจโครงสร้าง องค์ประกอบของบทเพลงและ

แสดงออกถึงอารมณ์ของบทเพลงได้เป็นอย่างดีถูก การวัดความสามารถทางดนตรีวัดโดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินคะแนนความสามารถทางดนตรีของตนเอง และส่วนผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี วัดความสามารถทางดนตรีซึ่งช่วยในการส่งเสริมหรือพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน

ในการวัดความสามารถทางดนตรี ผู้วิจัยวิธีการวัดความสามารถทางดนตรี 2 วิธี โดยวิธีการที่ 1 ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวัดความสามารถทางดนตรีตามแนวคิดของฮอลล์แลม (Hallam, 2010) มีลักษณะเป็นมาตรวัดลิเคิร์ท 5 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยให้นักเรียนเขียนเป็นผู้ตอบแบบวัดความสามารถทางดนตรี และวิธีการที่ 2 เป็นการวัดความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีเป็นผู้ประเมินความสามารถทางดนตรีด้วยวิธีการดูวิดีโอการเล่นเปียโนของนักเรียนโดยมีเกณฑ์ในการประเมินตามสถาบันจัดสอบต่างประเทศ ประกอบด้วย ความถูกต้อง แม่นยำ ความคล่องแคล่วด้านเทคนิคในการเล่น การตีความและการสื่อสารทางดนตรี และความมั่นใจในการเล่นดนตรี นักเรียนเขียนผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถทางดนตรีมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

แรงจูงใจต่อดนตรี หมายถึง การที่นักเรียนมีจุดมุ่งหมาย ความมุ่งมั่น และความตั้งใจในการเล่นเปียโน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพยายามในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการให้ตนเองประสบความสำเร็จในการเล่นดนตรีในระดับที่สูงขึ้น

ในการวัดแรงจูงใจต่อดนตรี ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจต่อดนตรีจากงานวิจัยของเบญจวรรณ เหมือนสุวรรณ (2547) มีลักษณะเป็นมาตรวัดลิเคิร์ท 5 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจต่อดนตรีมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การกำกับตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีวิธีการจัดการ ควบคุมความคิด ความรู้สึกและการกระทำ มีการวางแผน และแก้ไขปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองให้ตนเองสามารถบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีที่ตั้งไว้

ในการวัดการกำกับตนเอง ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวัดการกำกับตนเองจากแนวคิดของซุงและซิมเมอร์แมน (Schunk; & Zimmerman, 1994) มีลักษณะเป็นมาตรวัดลิเคิร์ท 5 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่มีการกำกับตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความเชื่อ แน่วแน่ที่จะกระทำและตัดสินใจในความสามารถต่อการเล่นเปียโนของตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จได้และพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองในระดับต่อไป

ในการวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองจากแนวคิดของวิลลาสลักซ์ (2542) มีลักษณะเป็นมาตรวัดลิเคิร์ท 5 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการยกย่อง เอาใจใส่ในด้านอารมณ์ การรับรู้ข่าวสาร และอุปการณ์ มองเห็นคุณค่าจนทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผูกพันจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยการสนับสนุนทางสังคมจะช่วยให้ นักเรียนสามารถเผชิญและตอบสนองต่อความต้องการ และการกระทำ เพื่อที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง

ในการวัดการสนับสนุนทางสังคม ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากแนวคิดของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543) มีลักษณะเป็นมาตรวัดลิเคิร์ท 5 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินการสนับสนุนทางสังคม ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ตอนที่ 8 กรอบแนวคิดการวิจัย

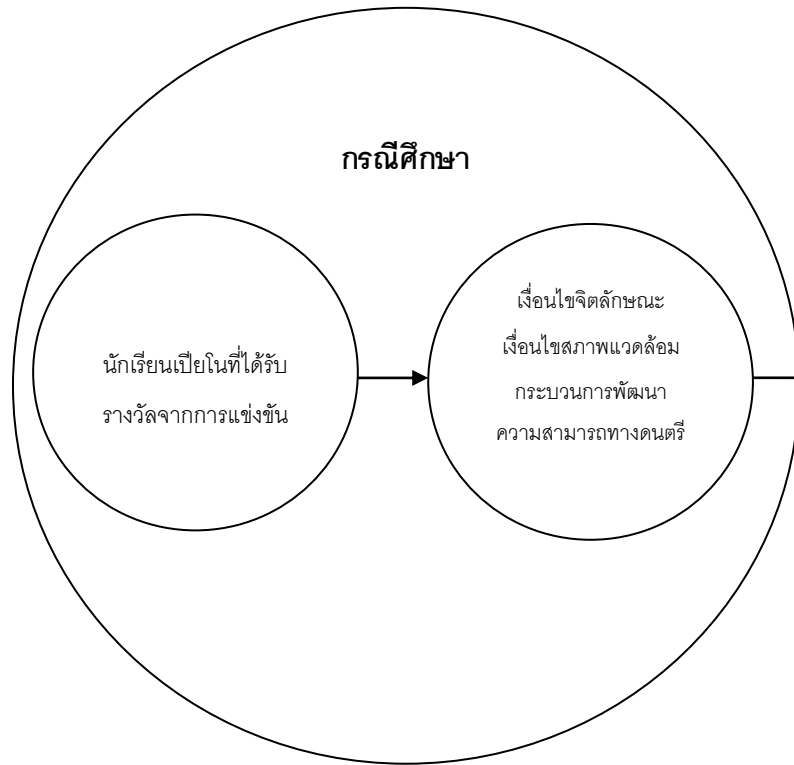
ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบเป็นการวิจัยผสมผสานวิธีรูปแบบ Exploratory sequential mixed methods design (Creswell; & Plano Clark. 2011) โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะเวลา ระหว่างการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แนวคิดทฤษฎีทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1986) เป็นแนวทางในการศึกษาที่กล่าวถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมและปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลซึ่งกันและกันต่อการแสดงพฤติกรรม โดยศึกษาความสามารถทางดนตรีจากแนวคิดของฮอลล์แลม (Hallam. 2010) มาเป็นแนวทางเริ่มต้น

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาก่อนศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนแข่งเปียโนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขัน เพื่อนำมาสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีในการวิจัยระยะที่ 2

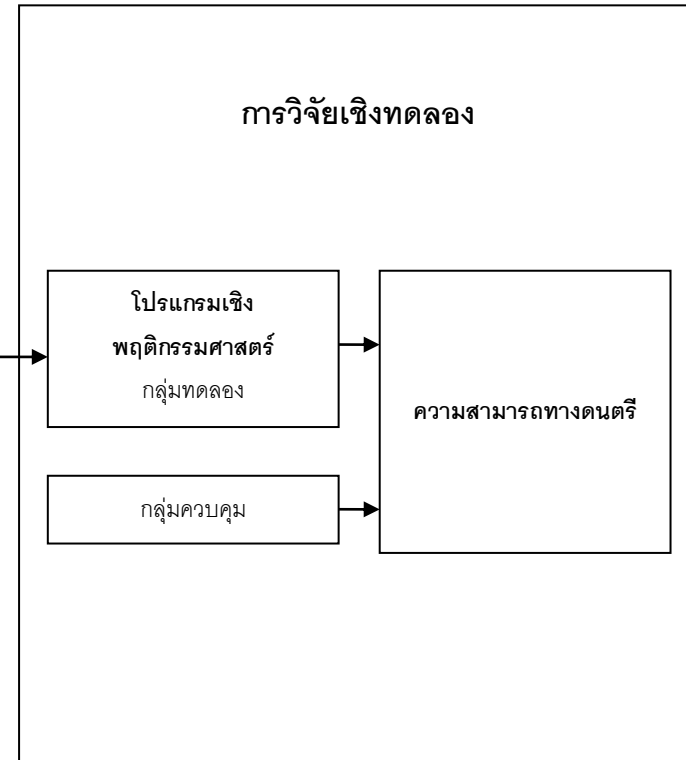
การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 ที่ได้จากการศึกษาเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม กระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี มาใช้ในการสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ และนำไปพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน

การวิจัยระยะที่ 1

การวิจัยระยะที่ 2

ภาพประกอบ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 9 สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีที่พัฒนาขึ้นตามหลักแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1) นักเรียนเปียโนในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีจิตลักษณะ และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

2) นักเรียนเปียโนในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีความสามารถทางดนตรีในระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3) นักเรียนเปียโนที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีคะแนนความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีสูงกว่ากลุ่มควบคุม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยวิจัยผสมผสานวิธี ตามรูปแบบ Exploratory sequential mixed method (Creswell; & Plano Clark. 2011) โดยผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) แบบกรณีศึกษา (Case study) เพื่อศึกษาเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อมและกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันเปียโน และระยะที่ 2 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) ทดสอบประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  2. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย
  3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
  4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
  5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
- ทั้งนี้ มีรายละเอียดในวิธีการดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีของนักเรียนแข่งเปียโน อาศัยการศึกษารายกรณีเป็นแนวทางในการสืบค้นหาความรู้ความจริงอย่างละเอียดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการศึกษารายกรณีของผู้ให้ข้อมูลที่เป็องค์รวมที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง มีขอบเขตกำหนดได้ชัดเจน และมีความสมบูรณ์ในตัวเอง โดยทำการศึกษากับนักเรียนเปียโนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันเปียโนในการจัดเก็บข้อมูลจากนักเรียนผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์โดยตรง ผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อรับรู้เงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนในเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยกระทำโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านความรู้สึกนึกคิด การตีความหมายของผู้ถูกศึกษาที่มีต่อการกระทำและสะท้อนความคิดของตนเอง ข้อมูลดังกล่าวสามารถสะท้อนความจริงที่หลากหลายและยังสามารถนำข้อมูลมาประมวลวิเคราะห์เพื่ออธิบายและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนที่เข้าแข่งขันนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลที่สามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีได้อย่างชัดเจน ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือนักเรียนเปียโนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันเปียโนซึ่งเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์โดยตรงพิจารณาจากคุณลักษณะ คือ เป็นนักเรียนเปียโนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ รองชนะเลิศอันดับ 1 หรือรองชนะเลิศอันดับ 2 จากการแข่งขันเปียโน และผ่านการสอบวัดความสามารถทางดนตรีจากสถาบันจัดสอบต่างประเทศ เป็นผู้ที่มีแรงจูงใจต่อดนตรี มีความผูกพันต่อดนตรี มีการจัดการตนเองต่อดนตรี นอกจากนี้ต้องได้รับการยินยอมเข้าร่วมวิจัยจากครูผู้สอนและผู้ปกครองของนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลรองคือ ผู้ปกครองนักเรียนเปียโน เป็นผู้ให้การสนับสนุน ส่งเสริมในการเข้าสู่การแข่งขันความสามารถทางดนตรีจนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัล การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเลือกกรณีศึกษา เป็นการเลือกตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมสะท้อนให้เห็นถึงเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีผ่านมุมมองและประสบการณ์ของตนในการเข้าสู่การแข่งขันเปียโนการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะดำเนินไปพร้อมกับวิเคราะห์ข้อมูล และผู้วิจัยมั่นใจว่าข้อมูลที่ได้นั้นเกิดขึ้นซ้ำๆ กันจนเป็นแบบแผนที่แน่นอนแม้จะสัมภาษณ์คนอื่นต่อไปก็ไม่ได้ข้อมูลใหม่เพิ่มเติม นั่นคือ ข้อมูลมีความอิมิตัว ผู้วิจัยจึงหยุดเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการจดบันทึกภาคสนามและทำการบันทึกเทป โดยผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมของเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

แบบสัมภาษณ์ความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนและผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ รองชนะเลิศอันดับที่ 1 หรือรองชนะเลิศอันดับที่ 2 ซึ่งเป็นแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ชื่อ อายุ เพศ จำนวนพี่น้อง อาชีพบิดา/มารดา วิชาที่เรียน ระยะเวลาในการเรียนดนตรี ครูผู้สอน และแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ปกครอง ประกอบไปด้วยคำถามหลัก เป็นคำถามที่ถามตรงประเด็นในเรื่องที่ต้องการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี เป็นคำถามที่ใช้เป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์ คำถามขอรายละเอียดความชัดเจน และคำถามตามประเด็น และเมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลจริงมีการปรับเปลี่ยนและสร้างประเด็นคำถามใหม่ ๆ อยู่เสมอตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ข้อมูลที่ได้และลักษณะของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นสำคัญ

ตาราง 3 ตัวอย่างแนวคำถามในการสัมภาษณ์

วัตถุประสงค์	เป้าหมายในการสัมภาษณ์	แนวคำถามในการสัมภาษณ์
1) กระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี	เพื่อทราบถึงกระบวนการที่ทำให้บุคคลได้รับรางวัล	1) กรุณาเล่าถึงประสบการณ์ในการแข่งขัน ตั้งแต่การเตรียมตัว แข่งขัน และภายหลังการแข่งขัน 2) อะไรคือปัญหาในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของคุณ 3) กรุณาเล่าถึงเหตุการณ์ประทับใจในการเล่นดนตรีของคุณ
2) เจ็อนไซด้านจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรี	เพื่อให้ทราบว่าในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีมีปัจจัยหรือเจ็อนไซใดที่เกี่ยวข้องให้ประสบความสำเร็จ	1) หนูคิดว่าเพราะอะไรหนูถึงได้รางวัลนี้ 2) อะไรคือแรงบันดาลใจหรือสิ่งกระตุ้นที่ทำให้หนูสามารถเล่นดนตรีได้นาน และรักในดนตรี 3) ใครมีส่วนช่วยผลักดันให้หนูได้รับรางวัลนี้บ้าง/อย่างไร 4) เวลาที่หนูเหนื่อยหรือท้อแท้ในการเล่นดนตรี หนูนึกถึงสิ่งใด/หนูทำอะไร 5) เมื่อหนูเจอเหตุการณ์ที่มีผลต่อการเล่นเปียโนของหนู หนูทำอะไร 6) หนูมีวิธีการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของหนูอย่างไรบ้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลขนาดเล็ก โดยไม่แยกขั้นตอนของการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลออกจากกัน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไปพร้อมกับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกทำการศึกษากับนักเรียนเปียโนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ปกครองของนักเรียน ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นแบบสนทนาโต้ตอบกันทั้งสองฝ่าย โดยผู้วิจัยมีแนวคำถามที่กำหนดขึ้นอย่างครอบคลุมประเด็นปัญหาวิจัย ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความหมายของความสามารถทางดนตรี เจ็อนไซจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีสู่การแข่งขันในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยยึดหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างเคร่งครัด เช่น ไม่ใช้คำถามที่ขึ้นนำคำตอบทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือคำถามที่เป็นคำถาม

ปลายเปิดให้ผู้ตอบตอบเพียงแค่ใช่หรือไม่ใช่เพียงเท่านั้น แต่ผู้วิจัยจะใช้คำถามแบบเปิดกว้างเพื่อให้ผู้ตอบมีโอกาสเล่าได้อธิบายเรื่องราวได้อย่างอิสระ ผู้วิจัยสามารถขยายความในประเด็นคำถามเพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจถึงประเด็นของคำถามและสามารถซักถามเพิ่มเติมเพื่อหาข้อมูลรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงการสัมภาษณ์เพื่อเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการได้อย่างลึกซึ้ง และมีการสรุปในสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเป็นระยะ ผู้วิจัยขอให้เครื่องบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ พร้อมกับจดบันทึกประเด็นสำคัญ เพื่อจัดทำบันทึกช่วยจำในการสัมภาษณ์ที่จะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วผู้วิจัยได้ทำการถอดถอดคำสัมภาษณ์ จัดแยกเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งนักวิจัยพึงกระทำเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำการถอดคำสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล และตรวจสอบข้อผิดพลาดของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เมื่อผู้วิจัยถอดคำสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลที่ไปให้ผู้ข้อมูลตรวจสอบ (Member check) คือ ทุกครั้งหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ผู้วิจัยรีบถอดคำให้สัมภาษณ์และส่งให้ผู้ให้ข้อมูลได้อ่านตรวจสอบว่าผู้วิจัยถอดคำให้สัมภาษณ์ถูกต้องตรงตามที่ผู้ให้ข้อมูลตอบมาหรือไม่ ถ้าไม่ตรงหรือมีความบิดเบือนจากที่ให้สัมภาษณ์จะได้ทำการปรับแก้ให้ถูกต้อง โดยการให้นักเรียนเป็นผู้อ่านประเด็นสำคัญด้วยตนเอง หรือผู้ปกครองของนักเรียนเป็นผู้อ่านประเด็นสำคัญให้กับนักเรียน และผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาต่างกัน คือ การสัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียน และจากการสังเกตวิธีการฝึกซ้อมของนักเรียน โดยให้นักเรียนสาธิตวิธีการฝึกซ้อมของนักเรียนในแต่ละเพลง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลหลังสิ้นสุดการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน ผู้วิจัยดำเนินการถอดเทปและเขียนรายละเอียดของการสัมภาษณ์ออกมาทันที เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการปรับแนวคิดและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อปรับปรุงวิธีในการเก็บข้อมูลใหม่ให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วน โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการตีความให้ความหมายแก่ข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องและกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีที่ได้จากการถอดคำสัมภาษณ์และการจดบันทึก ผู้วิจัยมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ (สธัญ ภูคัง; และอ้อมเดือน สดมณี. 2550: 62-89)

1) การจัดระบบข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาถอดคำสัมภาษณ์ออกมาในรูปแบบของข้อความตัวอักษรที่พร้อมในการอ่านและวิเคราะห์หลังจากเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาอ่านทานข้อมูลและจดบันทึกข้อมูล โดยอ่านข้อมูลทั้งหมดหลายครั้งเพื่อทำความเข้าใจในบทสัมภาษณ์พร้อมทั้งเขียนบันทึกประกอบเพื่อตั้งข้อสังเกตหรือบันทึกช่วยจำ ทำการจดบันทึกสิ่งที่ค้นพบในเบื้องต้นผู้วิจัยทำการร่างข้อสรุปเพื่อแสดงให้เห็นว่ายังมีสิ่งใดที่ยังขาดตกบกพร่องเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งต่อไป

2) การสร้างรหัส แสดงข้อมูล และเชื่อมโยงข้อมูล ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสร้างรหัสเริ่มต้นชั่วคราวก่อนการลงเก็บข้อมูล โดยพิจารณาจากคำถามการวิจัย เช่น “จิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี” “สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี” และ “กระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี” หลังจากผู้วิจัยเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการลงรหัสหลังจากอ่านข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และให้รหัสกับข้อความที่ปรากฏโดยพิจารณาจากข้อมูลที่เกิดขึ้นมาได้ จากนั้นผู้วิจัยทำการแสดงข้อมูลโดยการสร้างข้อมูลในรูปแบบตารางเพื่อเป็นแนวทางที่นำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล และผู้วิจัยทำการเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเพื่อใช้ในการอ้างอิงหรืออธิบายความต่อไป

3) การแปลความ สร้างข้อสรุปและพิสูจน์ข้อสรุป ผู้วิจัยต้องเข้าใจความหมายของข้อมูลและทำการแปลความหมายของข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลที่สามารถวิเคราะห์สามารถนำไปอธิบายหรือนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วและมีรหัสเดียวกันมาทำการวิเคราะห์ตีความแปลความหมายโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีมาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์มาเทียบเคียงกับแนวคิดของความสามารถทางดนตรีที่ทบทวนไว้ในบทที่ 2 เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และอภิปรายผลการวิจัย เมื่อได้ข้อสรุปผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อสรุปด้วยการให้ที่ปรึกษางานวิจัยและเพื่อนนักวิจัยช่วยในการตรวจสอบความถูกต้องและนำมาแก้ไข

ในการวิจัยในระบะที่ 1 ทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีในด้านเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีโดยผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาในระบะที่ 1 มาสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเป็ยโนในการศึกษาระบะที่ 2 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง

การวิจัยระยะที่ 2

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนมีผลอย่างไรต่อความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ผู้วิจัยคาดหวังว่าโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์จะช่วยพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ใช้แบบแผนการทดลองแบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการเก็บก่อนการทดลองและหลังการทดลอง (Pretest-posttest nonrandomized design) โดยการนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาระยะที่ 1 นำมาสร้างและศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนเปียโนที่มีอายุ 7-12 ปีที่กำลังเรียนเปียโนเพื่อเตรียมสอบวัดความสามารถทางดนตรีของสถาบันจัดสอบจากต่างประเทศ The Associated Board of the Royal School of Music (ABRSM) และ Trinity College London ในระดับเกรด 1-3

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนเปียโนที่มีอายุ 7-12 ปีที่กำลังเรียนเปียโนเพื่อเตรียมสอบวัดความสามารถทางดนตรีของสถาบันจัดสอบต่างประเทศ The Associated Board of the Royal School of Music (ABRSM) หรือ Trinity College London โดยวิธีการจัดเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน จัดนักเรียนเปียโนทั้ง 2 กลุ่มมีเพศและระดับเกรดเตรียมสอบวัดความสามารถทางดนตรีจำนวนเท่ากัน และนักเรียนเปียโนมีความสมัครใจที่ยินดีเข้าร่วมกิจกรรมจนเสร็จสิ้นการทดลอง ได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองและครูผู้สอนในการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้ก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ ประโยชน์และรายละเอียด ขั้นตอนในการทำกิจกรรมตลอดการวิจัย รวมทั้งมีหนังสือแสดงความยินยอมจากผู้ปกครองหรือครูผู้สอนดนตรีของนักเรียนเปียโน

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีการวัดผลการทดลองเป็น 2 ระยะ คือ ก่อนการทดลอง ภายหลังจากทดลองทันทีสัปดาห์ที่ 7 ผู้วิจัยจึงใช้แบบแผนการทดลองแบบวัดผลก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีการเก็บก่อนการทดลองและหลังการทดลอง (Pretest-posttest nonrandomized design) (ผ่องพรรณ ตริยมงคลกุล; และสุภาพ ฉัตรภากรณ์. 2555: 64-65) โดยมีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

	Pretest	Treatment	Posttest 1
กลุ่มทดลอง	O1	X1	O2
กลุ่มควบคุม	O1		O2

O = การวัดผลการทดลอง

X = การให้โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์

ผู้วิจัยจัดให้มีการเก็บข้อมูลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 2 ครั้ง ได้แก่ การเก็บข้อมูลก่อนการทดลองเป็นการเก็บข้อมูลทั่วไปด้านความสามารถทางดนตรี จากนั้นให้โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์หลังจากจบเวลาเรียนเปียโนของนักเรียนให้กับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมนักเรียนเรียนเปียโนตามปกติแต่ไม่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เป็นระยะเวลา 7 สัปดาห์ และทำการเก็บข้อมูลหลังการทดลองเสร็จสิ้นทันทีที่สัปดาห์ที่ 7 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

- 1) ตัวแปรจัดกระทำ คือ โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์
- 2) ตัวแปรตาม คือ ความสามารถทางดนตรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความสามารถทางดนตรีแบบวัดแรงจูงใจต่อดนตรี แบบวัดการจัดการตนเอง แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม มีรายละเอียดดังนี้

1) โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ชุดกิจกรรมที่จัดขึ้นให้กับนักเรียนเปียโนเพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนด้วยแนวคิดทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ โดยเนื้อหาและกิจกรรมพัฒนาขึ้นจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ระยะที่ 1 ศึกษาเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนแข่งเปียโน พบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง กระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนแข่งเปียโนแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ระยะเริ่มต้นของการเรียนดนตรี ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาความสามารถทางดนตรี และระยะที่ 3 ระยะคงความสามารถทางดนตรีและพัฒนาความสามารถทางดนตรีอย่างต่อเนื่อง โดยนำผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวมาใช้ในการสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ได้ชุดกิจกรรมในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีให้กับนักเรียนเปียโน ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาทีหลังจากจบ

เวลาเรียนเปียโนของนักเรียน เนื่องจากการจัดระยะเวลาในการทำกิจกรรมจำเป็นต้องจัดให้มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ไม่ทำกิจกรรมเดิม ๆ ในครั้งเดียว เพราะนักเรียนอาจเกิดความเบื่อและไม่ให้ความร่วมมือ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540: 23) มีความสอดคล้องกับเยาเวพา เดชะคุปต์ (2542: 62) ที่อธิบายว่า การฝึกฝนไม่ควรใช้เวลานาน ๆ เด็กจะเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย เพราะเด็กในวัยนี้มีความสนใจต่ำ เมื่อเริ่มรู้สึกว่าการฝึกฝนน่าเบื่อ ควรเปลี่ยนกิจกรรมอย่างอื่นมาพัฒนาทักษะและความสามารถของเด็ก ประกอบไปด้วยกิจกรรมการสร้างแรงจูงใจต่อดนตรีมีการฟังนิทาน ฟังดนตรี และเล่นดนตรี การจัดการตนเองเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดการเรียนรู้ด้วยกันในการจัดการสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อม และการประเมินตนเอง ฝึกประเมินการเล่นดนตรีเพื่อแก้ไขและพัฒนาการเล่นดนตรีของตนเอง และการให้กำลังใจแก่นักเรียนเปียโน โดยให้นักเรียนเข้าร่วมและปฏิบัติด้วยตนเองในทุกกิจกรรม มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยนำข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดตัวแปรเป้าหมาย คือ ความสามารถทางดนตรี ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แนวคิดความสามารถทางดนตรีของ ฮอลแลม (Hallam, 2010) และผลการศึกษาระยะที่ 1 โดยใช้แนวคิดแรงจูงใจต่อดนตรี การจัดการตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมเป็นหลักในกำหนดรูปแบบกิจกรรมของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างกิจกรรมในโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน

ในการสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ผู้วิจัยสร้างกิจกรรมอย่างครอบคลุมองค์ประกอบของความสามารถทางดนตรี และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี จากผลการวิจัยระยะที่ 1 มาประกอบในการสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี ประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมการพัฒนาความสามารถทางดนตรีและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยมีโครงสร้างของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีดังตาราง 4

ตาราง 4 โครงสร้างกิจกรรมพัฒนาความสามารถทางดนตรี

ที่	ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	สื่อ/อุปกรณ์	เวลา (นาที)
	การวัดความสามารถทางดนตรี	เพื่อทราบความสามารถทางดนตรีก่อนการทดลอง และสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน	แบบวัดความสามารถทางดนตรี	30
1	นิทานดนตรี (เล่านิทานเล่นเสียงโน้ตประกอบการเล่านิทาน, สร้างบรรยากาศการเล่นดนตรี)	ให้นักเรียนดนตรีเกิดความรู้สึกรักผูกพัน และรักต่อดนตรี เห็นคุณค่าของดนตรี มีแรงจูงใจในการเล่นดนตรี	1) นิทานเรื่อง “ผจญภัยในป่าใหญ่” 2) รูปภาพสุนัขสีขาวลายจุด (เจ้าหมาน้อย) 3) รูปภาพประกอบการเล่านิทาน ได้แก่ กระรอกน้อย และหมี 4) โน้ตประกอบการเล่านิทาน 5) โน้ตเพลง Twinkle Little Stars 6) เครื่องบันทึกเสียง	30
2	นักดนตรีของฉัน (นักเรียนเห็นถึงความสามารถทางดนตรีของนักดนตรี, ความพยายามมุ่งมั่นของนักดนตรี)	เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการประสบความสำเร็จ จากต้นแบบที่ตนเองชื่นชอบ สร้างเป้าหมายทางดนตรี ให้กับตนเอง	1) ประวัติโดยย่อของ “Wolfgang Amadeus Mozart” 2) รูปภาพประกอบการเล่าประวัติ โดยย่อของ Wolfgang Amadeus Mozart 3) ไฟล์เพลง Variations Twinkle Little Stars 4) เครื่องบันทึกเสียง	30
3	ฉันจะทำอย่างไร (1) (แก้ไขสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อม)	เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการวางแผนการซ้อม และจัดอุปสรรคจากสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์	1) บัตรคำสถานการณ์สมมติที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อม 2) บัตรคำอุปสรรคลักษณะใช้ในการตอบในการแก้ไขสถานการณ์ 3) เครื่องบันทึกเสียง	30
4	ฉันจะทำอย่างไร (2) (แก้ไขสถานการณ์ทางอารมณ์ในการฝึกซ้อม)	เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการจัดการทางอารมณ์ของตนเองในการเล่นหรือการฝึกซ้อมดนตรีของนักเรียนเปียโน	1) บัตรคำสถานการณ์สมมติทางอารมณ์ที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อม 2) บัตรคำอุปสรรคลักษณะใช้ในการตอบในการแก้ไขสถานการณ์สมมติทางอารมณ์ 3) เครื่องบันทึกเสียง	30

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	สื่อ/อุปกรณ์	เวลา (นาที)
5	มาหาโน้ต (ผิด) กัน (นักเรียนอ่านโน้ต และอธิบายวิธีการเล่นโน้ตที่ผิด)	เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกสมาธิในการเล่นดนตรีและพัฒนาทักษะการเล่นดนตรี	1) โน้ตเพลงจำนวน 3 เพลง ที่มีจุดผิด 2 จุด 2) โน้ตเพลงเฉลย 3 เพลง ที่มีจุดผิด 2 จุด 3) เครื่องเล่นเพลง 4) ไฟล์เสียงเพลงที่ถูกต้อง 3 เพลง 5) ปากกาสีแดง	30
6	ฉันได้คะแนนเท่าไรนะ (ให้คะแนนการเล่นเปียโนของตนเอง)	เพื่อให้นักเรียนสามารถรับรู้และประเมินความสามารถของตนเอง รวมถึงการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองอย่างต่อเนื่องในอนาคต	1) คลิปจำลองการสอบเปียโนของนักเรียน 2) แบบประเมินความสามารถทางดนตรีของตนเอง 3) เครื่องบันทึกเสียง	30
7	กำลังใจของฉัน (ได้รับกำลังใจในการเล่นเปียโน)	เพื่อนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้างทั้งทางด้านสื่อ และกำลังใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการรักษาจุดมุ่งหมายทางดนตรีในระยะยาวต่อไป	1) คลิปเสียงที่ให้กำลังใจจากครูหรือผู้ปกครองของนักเรียน 2) สมุดบรรทัด 5 เส้น 3) เครื่องบันทึกเสียง	30

ขั้นตอนที่ 3 การปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ

หลังจากสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี ประกอบด้วย เนื้อหาของกิจกรรม วิธีดำเนินกิจกรรม และการประเมิน ผู้วิจัยนำโปรแกรมที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี จิตวิทยา และการสร้างมือวัดจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหา โครงสร้าง แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ รูปแบบและความเหมาะสมของกิจกรรม หลังจากนั้นนำโปรแกรกดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้กับนักเรียนเปียโนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อทำการประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา ความยากง่ายของการใช้ภาษาและการสื่อความหมาย ลำดับขั้นของกิจกรรม ชัดเจน ความเข้าใจในแต่ละกิจกรรม แล้วจึงนำโปรแกรกดังกล่าวมาแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ครั้งนี้เป็นแบบวัดประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความสามารถทางดนตรีและแบบวัดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 6 ตอนทั้งหมด 48 ข้อ ดังนี้

1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักเรียนเปียโน ประกอบด้วย ชื่อ นักเรียน อายุ เพศ สถาบันสอบวัดความสามารถทางดนตรี ระดับเกรดทางดนตรีที่กำลังเตรียมสอบ

ตัวอย่าง แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อนักเรียน .....
2. อายุ ..... ปี
3. เพศ
 ชาย   หญิง
4. สถาบันสอบวัดความสามารถทางดนตรี
 Trinity College London
 Associated Board of the Royal School of Music (ABRSM)
5. ระดับเกรดทางดนตรีที่กำลังเตรียมสอบ
 เกรด 1
 เกรด 2
 เกรด 3

2) แบบวัดความสามารถทางดนตรี

แบบวัดความสามารถทางดนตรี เป็นแบบวัดการแสดงออกทางดนตรี ซึ่งประกอบไปด้วย การฟัง การร้อง การเล่น การอ่าน และการเขียน โดยสามารถแยกแยะเสียงโน้ตดนตรีจังหวะของเพลง และร้องทำนองดนตรีที่ได้ยินได้อย่างถูกต้อง เล่นเครื่องดนตรีได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่วสามารถเล่นเครื่องดนตรีตามเสียงที่ได้ยินได้ การอ่านโน้ตและการอ่านโน้ตโดยจับพลัน และการเขียนโน้ตดนตรี แต่งทำนองและจังหวะ ยังรวมไปถึงการทำความเข้าใจโครงสร้าง องค์ประกอบของบทเพลง และแสดงออกถึงอารมณ์ของบทเพลงได้เป็นอย่างดี โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของฮอลแลม (Hallam, 2010) และผลการศึกษาระยะที่ 1 ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จาก "จริงที่สุด" (5 คะแนน) ถึง "ไม่จริงเลย" (1 คะแนน) จำนวนทั้งหมด 16 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .27-.72 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดทั้งหมดเท่ากับ .87 โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินความสามารถทางดนตรีด้วยการประเมินตนเอง ส่วน

ผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีเป็นผู้ประเมินความสามารถทางดนตรีด้วยวิธีการดูวิดีโอการเล่นเปียโนของนักเรียน โดยมีเกณฑ์ในการประเมินตามสถาบันจัดสอบต่างประเทศ ประกอบด้วย ความถูกต้อง แม่นยำ ความคล่องแคล่วด้านเทคนิคในการเล่น การตีความและการสื่อสารทางดนตรี และความมั่นใจในการเล่นดนตรีการแปลความหมายของคะแนนพิจารณาจากผู้ที่ได้คะแนนรวมมากกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถทางดนตรีมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่า

ตัวอย่าง แบบวัดความสามารถทางดนตรี

	ข้อคำถาม	จริงที่สุด	จริง	ปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
						
0	หนูเล่นเปียโนได้ตรงจังหวะ					
00	หนูแต่งจังหวะใหม่ในบทเพลงได้					

3) แบบวัดแรงจูงใจต่อดนตรี

แบบวัดแรงจูงใจเป็นแบบวัดที่วัดจุดมุ่งหมาย ความมุ่งมั่น และความตั้งใจในการเล่นเปียโน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพยายามในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการให้ตนเองประสบความสำเร็จในการเล่นดนตรีในระดับที่สูงขึ้น เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของเบญจวรรณ เหมือนสุวรรณ (2547) และผลการศึกษาระยะที่ 1 ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (5 คะแนน) ถึง “ไม่จริงที่สุด” (1 คะแนน) จำนวนทั้งหมด 9 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .34-.82 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดทั้งฉบับ เท่ากับ .85 โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินแรงจูงใจต่อดนตรี การแปลความหมายของคะแนนพิจารณาจาก ผู้ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมมาก แสดงว่าเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจต่อดนตรีมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่า

ตัวอย่าง แบบวัดแรงจูงใจต่อดนตรี

	ข้อคำถาม	จริงที่สุด	จริง	ปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
						
0	หนูพยายามฝึกซ้อมบทเพลงในครั้งต่อไปอย่างเต็มที่					
00	หนูอยากเล่นเปียโนให้ได้ในระดับสูง					

4) แบบวัดการกำกับตนเอง

แบบวัดการกำกับตนเอง เป็นแบบวัดวิธีการจัดการ การควบคุมความคิด ความรู้สึก การกระทำ การวางแผนและแก้ไขปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของซุงและซิมเมอร์แมน (Schunk; & Zimmerman. 1994) และผลการศึกษาในระยะที่ 1 ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (5 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) จำนวนทั้งหมด 9 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .29-.70 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดทั้งฉบับ เท่ากับ .79 โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินการจัดการตนเอง การแปลความหมายของคะแนนพิจารณาจาก ผู้ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีการกำกับตนเองมากกว่าผู้ที่ตอบแบบวัดได้คะแนนรวมน้อยกว่า

ตัวอย่าง แบบวัดการกำกับตนเอง

	ข้อคำถาม	จริงที่สุด 	จริง 	ปานกลาง 	ไม่จริง 	ไม่จริงเลย
0	หนูซ้อมเปียโนทุกวัน					
00	เมื่อหนูเล่นบทเพลงไม่ได้ หนูจะหยุดเล่นเปียโนทันที					

5) แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง

แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นแบบวัด ความเชื่อ แนวโน้มที่จะกระทำ และตัดสินใจในความสามารถต่อการเล่นเปียโนของตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จได้และพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองในระดับต่อไป ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของวิลลาสลักซ์ (2543) และผลการศึกษาในระยะที่ 1 ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (5 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) จำนวนทั้งหมด 9 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .29-.68 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดทั้งฉบับ เท่ากับ .85 โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินการรับรู้ความสามารถของตนเอง การแปลความหมายของคะแนนพิจารณาจาก ผู้ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองมากกว่าผู้ที่ตอบแบบวัดได้คะแนนรวมน้อยกว่า

ตัวอย่าง แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง

	ข้อคำถาม	จริงที่สุด 	จริง 	ปานกลาง 	ไม่จริง 	ไม่จริงเลย
0	หนูไม่ชอบเพลงที่หนูคิดว่าหนูเล่นไม่ได้					
00	หนูมั่นใจว่าหนูจะสอบเปียโนให้ได้คะแนนตามที่หนูตั้งใจไว้					

6) แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม

แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบวัดการได้รับการยกย่อง เอาใจใส่ในด้านข้อมูล อารมณ์และอุปกรณ์ มองเห็นคุณค่าในตัวนักเรียน จนทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผูกพันจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยการสนับสนุนทางสังคมจะช่วยให้เด็กเรียนสามารถเผชิญและตอบสนองต่อความต้องการ และการกระทำ เพื่อที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543) และผลการศึกษาระยะที่ 1 ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (5 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) จำนวนทั้งหมด 7 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .37-.80 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดทั้งฉบับ เท่ากับ .83 โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินการสนับสนุนทางสังคม การแปลความหมายของคะแนนพิจารณาจาก ผู้ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีการสนับสนุนทางสังคมมากกว่าผู้ที่ตอบแบบวัดได้คะแนนรวมน้อยกว่า

ตัวอย่าง แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม

	ข้อคำถาม	จริงที่สุด 	จริง 	ปานกลาง 	ไม่จริง 	ไม่จริงเลย
0	คุณพ่อคุณแม่ให้กำลังใจในการเล่นเปียโนของหนูเสมอ					
00	ทุกครั้งที่หนูเล่นเปียโน คุณพ่อคุณแม่จะพูดและสร้างความมั่นใจกับหนูเสมอ					

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในแต่ละตัวแปร นำมาสร้างเป็นนิยามปฏิบัติการของแต่ละตัวแปรและนำไปสู่การสร้างข้อคำถามเพื่อใช้วัดตัวแปรดังกล่าว

2) การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยนำแบบวัดให้ผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี จิตวิทยา และการสร้างมือวัดจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของการนิยามพฤติกรรม ความเหมาะสมของข้อคำถาม และความครอบคลุมของเนื้อหา จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาทำการหาค่าความสอดคล้อง โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 (อรพินทร์ ชูชม. 2545: 340) มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

4) การหาค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (r) แล้วทำการปรับปรุงข้อคำถามโดยการตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำหรือมีค่าคำถามไม่ชัดเจน โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไป (ดุจเดือน พันธมนาวิน. 2551)

5) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total correlation) ของข้อคำถามโดยคำนวณหาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .70 ขึ้นไป (ดุจเดือน พันธมนาวิน. 2551)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนโดยแบ่งเป็น 3 ระยะ มีรายละเอียดดังนี้

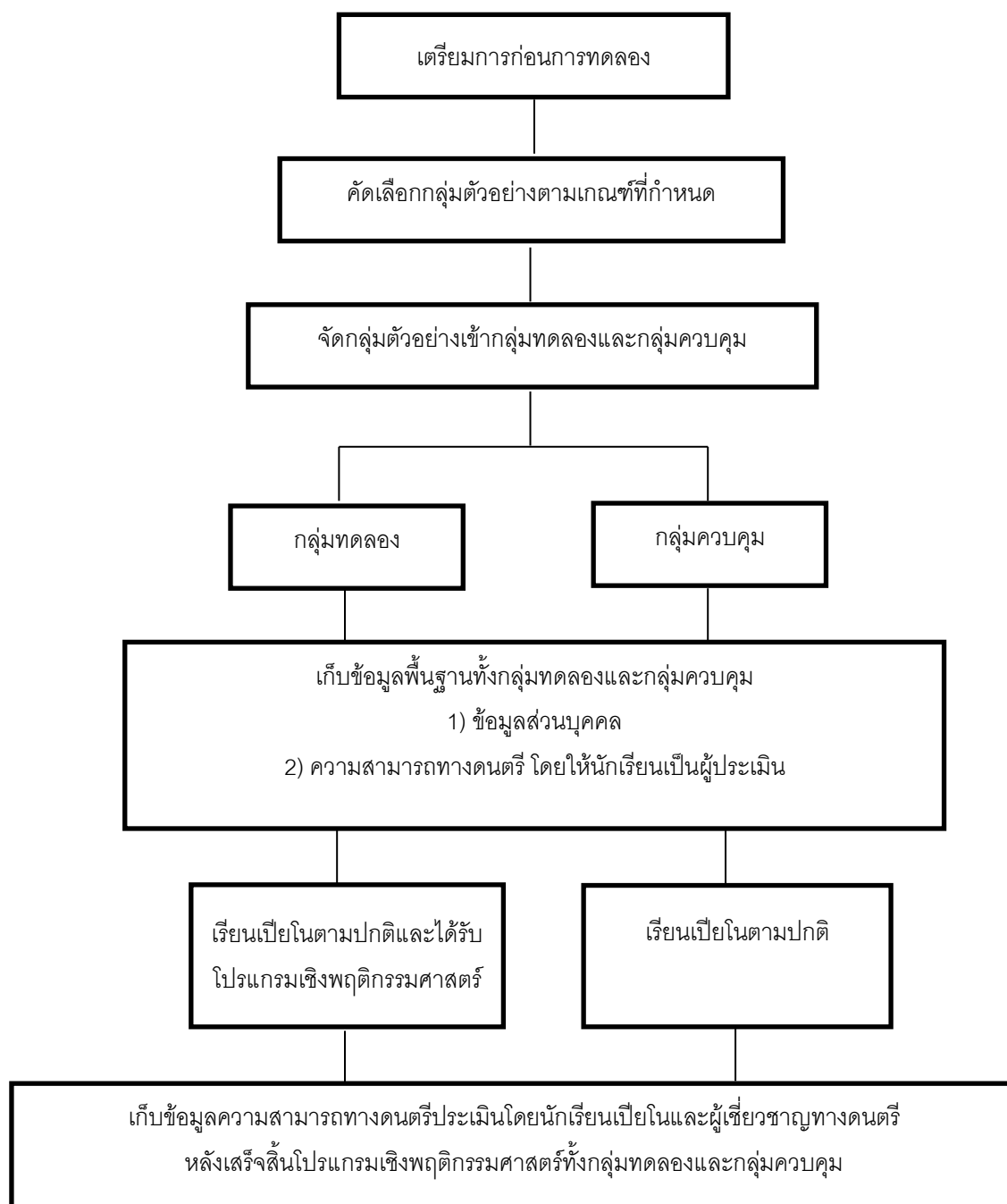
1) ระยะเตรียมการก่อนการทดลอง ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับนักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอนเพื่อชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนในการทำวิจัยและขอความร่วมมือในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ระยะดำเนินการทดลอง

1) ระยะเก็บข้อมูลพื้นฐาน เป็นระยะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลตัวแปรตามของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งดำเนินการก่อนการใช้โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ตัวแปรตามในระยะนี้ประกอบไปด้วยความสามารถทางดนตรี

2) ระยะดำเนินการพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีมีการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาทีหลังจากจบเวลาเรียนเปียโนของนักเรียน ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนเปียโนตามปกติไม่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองระหว่างเดือน มีนาคม 2561 จนถึงเดือน เมษายน 2561

3) ระยะหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการวัดความสามารถทางดนตรีกับกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ร่วมกับการเรียนการสอนเปียโนและกลุ่มควบคุมที่เรียนเปียโนตามปกติไม่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ เมื่อได้คะแนนทั้งหมดแล้ว นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 แผนผังขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้จัดกระทำข้อมูลด้วยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและลักษณะพื้นฐานของตัวแปร วิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาประสิทธิผลโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ การเปรียบเทียบสองกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน (Paired sample t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานในโปรแกรมสำเร็จรูป และใช้การคำนวณหาขนาดอิทธิพล (Effect size) ตามสูตรการหาขนาดอิทธิพลของเฮดเจส (Hedges; & Olkin. 1985) เนื่องจากวิธีนี้เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน โดยค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ .20 แสดงว่ามีค่าขนาดอิทธิพลต่ำ ค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ .50 แสดงว่ามีค่าขนาดอิทธิพลปานกลาง และค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ .80 แสดงว่ามีค่าขนาดอิทธิพลสูง (Cohen. 1988)

สูตรการคำนวณ Effect Size ของ Hedges' g

$$g = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{S^*}; S^* = \sqrt{\frac{S_1^2(n_1 - 1) + S_2^2(n_2 - 1)}{n_1 + n_2 - 2}}$$

สรุปความสัมพันธ์ของขั้นตอนการดำเนินการวิจัยทั้ง 2 ระยะ

การวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ โดยการวิจัยในระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน นำมาสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนในการวิจัยในระยะที่ 2 และการวิจัยระยะที่ 2 เป็นการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน การดำเนินการทั้ง 2 ระยะต่างมีความสัมพันธ์และสนับสนุนซึ่งกันและกัน

การวิจัยระยะที่ 1 ทำให้ทราบเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนที่ได้รับรางวัลจากการเข้าแข่งขันเปียโน ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 จะมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในการสร้างและพัฒนาโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน สำหรับการวิจัยในระยะที่ 2 ดังนั้นในการวิจัยในระยะที่ 1 จึงมีความสำคัญในการออกแบบกิจกรรมการพัฒนาความสามารถทางดนตรีและวางแผนในการวิจัยในระยะที่ 2

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการสร้างและตรวจสอบประสิทธิผลโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน มีความสำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน เพื่อให้นักเรียนเปียโนสามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองสู่เกณฑ์มาตรฐานสากลต่อไป ดังนั้นการวิจัยในระยะนี้จึงมีความสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน

การพิทักษ์สิทธิ์และจรรยาบรรณการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลจากนักเรียน เพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิ์และรักษาจรรยาบรรณในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำเรื่องขออนุมัติโครงการต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยงานวิจัยในครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในมนุษย์ของคณะกรรมการจริยธรรมในการวิจัยในมนุษย์ เพื่อให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามหลักการและแนวทางการพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล เมื่อผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ข้อเสนอการวิจัยที่รับรองจริยธรรม: SWUEC/E- 142/2559 ผู้วิจัยเริ่มต้นเก็บข้อมูลจากการแนะนำตัวผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยวิธีการวิจัย ประสิทธิภาพความปลอดภัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยทราบ นักเรียนและผู้ปกครองลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ หากผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างไม่ยินดีเข้าร่วมการวิจัย สามารถปฏิเสธหรือขอยกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับ เปิดเผยเฉพาะผลสรุปการวิจัยในภาพรวม และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยและงานวิชาการเท่านั้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน เป็นการวิจัยผสมวิธีแบบสำรวจแบบต่อเนื่อง (Exploratory sequential mixed methods design) โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะตามลำดับดังนี้ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนแข่งเปียโนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันเปียโน และระยะที่ 2 เป็นการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ดังนี้

ผลการวิจัยระยะที่ 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น 9 คน ในระยะนี้ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ เพื่อศึกษาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ประกอบด้วย จิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนแข่งเปียโนเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ ซึ่งผลการวิจัยในระยะที่ 1 นี้ผู้วิจัยมุ่งนำไปใช้ในการสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ในการวิจัยระยะที่ 2 ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ผลการวิจัยเชิงคุณภาพในระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 4 ส่วนหลัก ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักมีคุณสมบัติไปตามเกณฑ์ในการคัดเลือก มีจำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กรณีศึกษาที่ 1 เด็กหญิงอายุ 12 ปี เข้าเรียนดนตรีตั้งแต่อายุ 3 ขวบ 8 เดือน จากความชอบเปียโนของคุณแม่ เริ่มต้นการเรียนเปียโนแบบกลุ่มต่อมาจึงได้เรียนเปียโนเดี่ยวเพิ่มเติม เมื่อเริ่มเรียนเปียโนไปได้ระยะหนึ่งจึงได้มีการเริ่มเข้าแข่งขัน Piano Duet ในรายการ Yamaha Thailand Music Festival (YTMF) หลังจากนั้นเข้าร่วมแข่งขันเปียโนอย่างต่อเนื่องและได้รับรางวัลในหลายรายการทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น รางวัลชนะเลิศ Macau Asia Pacific Youth Piano Competition รางวัลชนะเลิศรายการ Grand Prize Virtuoso เป็นต้น นอกจากการแข่งขันในเวทีต่าง ๆ แล้ว ยังผ่านการสอบวัดความสามารถทางดนตรีจากสถาบันจัดสอบต่างประเทศ The Associates Board of the Royal School of Music (ABRSM) ในระดับเกรด 8 และสถาบันดนตรียามาฮ่า (YAMAHA)

กรณีศึกษาที่ 2 เด็กชายอายุ 13 ปี เป็นพี่ชายคนโต และมีน้องสาวอีก 1 คน เข้าเรียนดนตรีตั้งแต่อายุ 3 ขวบครึ่ง จากตอนเด็กคุณแม่ให้ฟังดนตรีของโมสาร์ท เลยทำให้เป็นคนที่ชอบฟังดนตรี เกิดความรักและชอบดนตรี เริ่มต้นการเรียนดนตรีจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ต่อมาเรียนเปียโนเพิ่มควบคู่ เมื่อเริ่มเรียนดนตรีได้ระยะหนึ่งจึงได้มีการเข้าแข่งขัน Electone Ensemble จากรายการ Yamaha Thailand Music Festival (YTMF) และได้แข่งเปียโนควบคู่ไปกับการแข่งอิเล็กทรอนิกส์ หลังจากนั้นเข้าร่วมการแข่งขันอย่างต่อเนื่อง ได้รับรางวัลจากการแข่งขันเปียโนและอิเล็กทรอนิกส์หลายรายการ เช่น รางวัลชนะเลิศจากรายการ ACT (ACT Music Festival) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 3 รายการ International Chopin Competition และได้ร่วมแสดงเปียโนที่ประเทศญี่ปุ่น นอกจากการแข่งขันในเวทีต่าง ๆ แล้ว ยังผ่านการสอบวัดความสามารถทางดนตรีจากสถาบันจัดสอบต่างประเทศ The Associates Board of the Royal School of Music (ABRSM) และ Trinity Guildhall College และสถาบันดนตรียามาฮา (YAMAHA)

กรณีศึกษาที่ 3 เด็กชายอายุ 10 ปี เข้าเรียนดนตรีตั้งแต่อายุ 5 ขวบครึ่ง จากที่บ้านมีคีย์บอร์ด (Keyboard) และมีความชอบที่จะค้นหาเสียงในคีย์บอร์ด เริ่มต้นการเรียนเปียโนในหลักสูตร Alfred เมื่อเริ่มเรียนได้ระยะหนึ่งจึงได้มีการเข้าแข่งขันเปียโนในรายการแรกของ KPN และได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 หลังจากนั้นเข้าแข่งขันเปียโนอย่างต่อเนื่องและได้รับรางวัลหลายรายการ เช่น รางวัลชนะเลิศ รายการ Siam International Piano Competition รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 3 รายการ Thailand International Piano Competition เป็นต้น นอกจากการแข่งขันในเวทีต่าง ๆ แล้ว ยังผ่านการสอบวัดความสามารถทางดนตรีจากสถาบันจัดสอบต่างประเทศของสถาบัน Trinity Guildhall College

กรณีศึกษาที่ 4 เด็กชายอายุ 14 ปี เข้าเรียนดนตรีตั้งแต่อายุ 4 ปี จากคุณพ่อคุณแม่ต้องการที่จะดูความถนัดทางด้านต่าง ๆ เริ่มต้นการเรียนดนตรีจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และ 2 ปีต่อมาได้หันมาเรียนเปียโน เมื่ออายุ 11 ปี เมื่อเรียนเปียโนไปได้ระยะหนึ่งจึงได้มีการเข้าแข่งขันเปียโน หลังจากนั้นเข้าร่วมการแข่งขันอย่างต่อเนื่องและได้รับรางวัลหลายรายการทั้งรายการที่จัดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น รางวัลชนะเลิศ รายการ Set Youth Musician Competition รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 รายการ International Chopin Competition และรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 รายการ Steinway Competition (Thailand) เป็นต้น นอกจากการแข่งขันในเวทีต่าง ๆ แล้ว ยังผ่านการสอบวัดความสามารถทางดนตรี และทฤษฎีดนตรีจากสถาบันสอบจากต่างประเทศ The Associates Board of the Royal School of Music (ABRSM)

กรณีศึกษาที่ 5 เด็กหญิงอายุ 13 ปี เข้าเรียนดนตรีตั้งแต่อายุ 4 ปี นอกจากเรียนเปียโนแล้วยังเรียนฟลูทและไวโอลิน เข้าสู่การแข่งขันเปียโนตอนอายุ 7 ปี เข้าแข่งขันอย่างต่อเนื่องและได้รับรางวัลจากการแข่งขันทั้งรายการที่จัดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น รางวัลชนะเลิศรายการ The 14th OSAKA International Music Competition รางวัลชนะเลิศรายการ Recital Cate – Junior Class C: Competition for Young Pianist ที่ประเทศฮ่องกง และรางวัลชนะเลิศรายการ Steinway and Sons Piano Competition เป็นต้น นอกจากการแข่งขันในเวทีต่าง ๆ แล้ว ยังผ่านการสอบวัดความสามารถทางดนตรีของสถาบันจัดสอบต่างประเทศ The Associates Board of the Royal School of Music (ABRSM) และในระดับ Piano Diploma ของ Trinity Guildhall College

กรณีศึกษาที่ 6 เด็กหญิงอายุ 8 ปี เป็นพี่สาวคนโต และมีน้องสาวอีก 1 คน เข้าเรียนดนตรีตั้งแต่อายุประมาณ 3 ขวบกว่า ๆ มีความสนใจทางดนตรีจากการได้ยินเสียงเปียโนจากเพื่อนบ้านและขอคุณแม่เรียนเปียโน เริ่มต้นการเรียนเปียโนจากการเรียนเปียโนเดี่ยวกับครูสอนเปียโนใกล้บ้าน ต่อมาได้เข้าไปเรียนกลุ่มควบคู่กับการเรียนเปียโนเดี่ยวเพิ่มเติม เมื่อเริ่มเรียนเปียโนได้ระยะหนึ่งจึงได้มีการเข้าแข่งขัน Piano Duet จากรายการ Yamaha Thailand Music Festival (YTMF) หลังจากนั้นเข้าแข่งขันเปียโนอย่างต่อเนื่องในหลายรายการที่จัดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้รับเชิญให้ไปแสดงเปียโนที่ต่างประเทศ เช่น รางวัลชนะเลิศรายการ Grand Prize Virtuoso รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 3 รายการ Churairat Piano Competition เป็นต้น นอกจากการแข่งขันเปียโนในเวทีต่าง ๆ แล้ว ยังผ่านการสอบวัดความสามารถทางดนตรีจากสถาบันจัดสอบต่างประเทศ The Associates Board of the Royal School of Music (ABRSM)

กรณีศึกษาที่ 7 เด็กหญิงอายุ 12 ปี เข้าเรียนเปียโนตั้งแต่อายุ 4 ปี มีความสนใจทางดนตรีเนื่องจากความชอบเสียงเปียโน เริ่มต้นการเรียนเปียโนจากการเรียนแบบกลุ่ม ต่อมาได้เรียนเปียโนเดี่ยวเพิ่มเติม และเรียนฟลูตเป็นเครื่องดนตรีชิ้นที่ 2 เมื่อเรียนเปียโนได้ระยะหนึ่งได้เข้าร่วมการแข่งขันและได้รับรางวัลจากการแข่งขันเปียโนในหลายรายการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น รางวัลชนะเลิศ รายการ Yamaha Thailand Music Festival (YTMF) รางวัลชนะเลิศรายการ FRANZ LISZT Music Competition รางวัลชนะเลิศอันดับ 1 รายการ Osaka International Music Competition และรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 รายการ American Protégé Competition เป็นต้น นอกจากการแข่งขันเปียโนในเวทีต่าง ๆ แล้ว ยังผ่านการสอบวัดความสามารถทางดนตรีทั้งทางด้านทฤษฎีดนตรีและปฏิบัติ ทั้งของสถาบันดนตรียามาฮา และสถาบันจัดสอบต่างประเทศ The Associates Board of the Royal School of Music (ABRSM)

กรณีศึกษาที่ 8 เด็กชายอายุ 13 ปี เป็นพี่ชายคนโต และมีน้องชายอีก 2 คน เข้าเรียนเปียโนตั้งแต่อายุ 4 ปี จากที่คุณแม่ให้คุณแม่ให้เรียนกิจกรรมเสริมหลายอย่าง เริ่มต้นการเรียนดนตรีจากการเรียนแบบกลุ่ม ต่อมาได้เรียนเปียโนเดี่ยวเพิ่มเติม เมื่อเรียนเปียโนได้ระยะหนึ่งได้เข้าร่วมการแข่งขัน

เปียโน และเข้าแข่งขันอย่างต่อเนื่องจนได้รับรางวัลจากการแข่งขันในรายการที่จัดขึ้นในประเทศไทย และต่างประเทศ เช่น รางวัลชนะเลิศรายการ Beethoven Competition Thailand รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 รายการ Kawai Piano Competition รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 รายการ Steinway and Sons Piano Competition และ เป็นต้น นอกจากการแข่งขันในเวทีต่าง ๆ แล้ว ยังผ่านการสอบวัดความสามารถทางดนตรีทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติจากสถาบันดนตรียามาฮา และสถาบันจัดสอบต่างประเทศ The Associates Board of the Royal School of Music (ABRSM)

กรณีศึกษาที่ 9 เด็กชายอายุ 10 ปี เป็นพี่ชายคนโต และมีน้องสาวอีก 1 คน เข้าเรียนเปียโน ตั้งแต่อายุ 4 ปี จากการเรียนไวโอลินเป็นเครื่องดนตรีชิ้นแรก และหันมาเรียนเปียโนแทนโดยเริ่มต้น การเรียนเปียโนจากการเรียนแบบกลุ่ม ต่อมาได้เรียนเปียโนเดี่ยวเพิ่มเติม เมื่อเรียนเปียโนได้ระยะหนึ่ง ได้เข้าร่วมการแข่งขันเปียโน ในรายการ Yamaha Thailand Music Festival (YTMF) หลังจากนั้นเข้า แข่งขันอย่างต่อเนื่องในอีกหลายรายการที่จัดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น รางวัลชนะเลิศ รายการ America Protégé Competition รางวัลชนะเลิศรายการ AADGT International Young Musicians Festival รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 3 รายการ Set Youth Musician Competition นอกจาก การแข่งขันในเวทีต่าง ๆ แล้ว ยังผ่านการสอบวัดความสามารถทางดนตรีจากสถาบันดนตรียามาฮา (YAMAHA)

ตาราง 5 แสดงรายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์นักเรียนแข่งเปียโน

ลำดับที่	อายุ	เพศ	รายการแข่งขันเปียโน	รางวัลที่ได้รับจากการแข่งขัน
กรณีศึกษาที่ 1	12	หญิง	- Macau Asia Pacific Youth Piano Competition - Grand Prize Virtuoso	รางวัลชนะเลิศ รางวัลชนะเลิศ
กรณีศึกษาที่ 2	13	ชาย	- ACT (ACT Music Festival) - International Chopin Competition	รางวัลชนะเลิศ รางวัลชนะเลิศอันดับ 2
กรณีศึกษาที่ 3	10	ชาย	- Siam International Piano Competition - Thailand International Piano Competition	รางวัลชนะเลิศ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2
กรณีศึกษาที่ 4	14	ชาย	- International Chopin Competition - Steinway and Sons Piano Competition (Thailand)	รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับที่	อายุ	เพศ	รายการแข่งขันเปียโน	รางวัลที่ได้รับจากการแข่งขัน
กรณีศึกษาที่ 5	13	หญิง	- The 14 th OSAKA International Music Competition - Recital Cate-Junior Class C: Competition for Young Pianist (ประเทศฮ่องกง)	รางวัลชนะเลิศ รางวัลชนะเลิศ
กรณีศึกษาที่ 6	8	หญิง	- Churairat Piano Competition - Grand Prize Virtuoso	รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 3 รางวัลชนะเลิศ
กรณีศึกษาที่ 7	12	หญิง	- Osaka International Music Competition - American Protégé Competition	รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2
กรณีศึกษาที่ 8	13	ชาย	- Beethoven Competition Thailand - Steinway and Sons Piano Competition	รางวัลชนะเลิศ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2
กรณีศึกษาที่ 9	10	ชาย	- A merican Protégé Competition - AADGT International Musicians Festival	รางวัลชนะเลิศ รางวัลชนะเลิศ

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนแข่งเปียโนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันเปียโนจำนวน 9 คน โดยเป็นเพศชาย 5 คน และเพศหญิง 4 คน มีอายุระหว่าง 8-14 ปี เข้าเรียนเปียโนตั้งแต่อายุประมาณ 4 ปี โดยส่วนใหญ่เริ่มต้นการเรียนเปียโนจากการเรียนแบบกลุ่ม และเรียนเปียโนเดี่ยวเพิ่มเติม มีบางคนเรียนเครื่องดนตรีอื่นเพิ่มนอกเหนือจากเรียนเปียโน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้ที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันเปียโนและผ่านการสอบวัดความสามารถทางดนตรีจากสถาบันจัดสอบวัดความสามารถทางดนตรี

ส่วนที่ 2 เจื่อนใจจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี

เจื่อนใจจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี พบว่า นักเรียนมีความรัก ความชอบต่อดนตรี มองเห็นประโยชน์ของการเล่นดนตรี เล่นดนตรีด้วยความสุข เมื่อนักเรียนมีความรักความชอบต่อดนตรี มองเห็นประโยชน์ของการเล่นดนตรี นักเรียนจะมีการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองที่เพิ่มมากขึ้น ไม่ล้มเลิกความตั้งใจในระหว่างการพัฒนาความสามารถทางดนตรี และสามารถคงความสามารถทางดนตรีได้อย่างต่อเนื่อง

1) **แรงจูงใจต่อดนตรี** คือ การที่นักเรียนมีความรัก ความชอบต่อดนตรีเกิดความสนใจในการเล่นเปียโน และมีความมุ่งมั่นพยายามที่จะพัฒนาการเล่นเปียโนของตนเอง โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความรักความชอบต่อดนตรี มาจากการชอบฟังดนตรีหรือเสียงของเปียโน เกิดความรู้สึกรักในเสียงดนตรี และมีความชื่นชอบในตัวนักดนตรี อยากที่จะเล่นดนตรีได้ตามนักดนตรีที่ตนเองชื่นชอบ และมีความมุ่งมั่น พยายามในการที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองต่อไป ดังคำพูด

“เราก็ชอบฟังดนตรีก็เลยชอบฟังในสิ่งที่เราเล่น ก็เลยทำให้ซ้อมเพลลิ่งซ้อมแล้วทำให้ชอบฟังที่ตัวเองเล่น มันก็เลยทำให้ชอบเรียนดนตรีตั้งแต่วันนั้นจนถึงตอนนี้ครับ” (กรณีศึกษาที่ 2)

“ตอนนั้นผมได้ดูการแสดงของ Yun Di Lee ครับ นักเปียโนชาวจีนที่ได้ที่ 1 ของ Chopin Competition ที่ Warsaw ทำให้ผมเริ่มคิดว่า อู๋!! วันหนึ่งอยากจะเล่นให้ได้แบบเค้า อยากจะเล่นเพลง Repertoire ที่ดีแบบเค้า อยากเป็นนักเปียโนที่ดีเหมือนเค้า” (กรณีศึกษาที่ 4)

2) การกำกับตนเอง

จากผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีการกำกับตนเองให้ปฏิบัติตามแผนการที่ตนเองวางไว้ เพื่อไปถึงเป้าหมายหรือความสำเร็จที่แต่ละคนมุ่งหวัง ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของแบนดูรา พบว่า การกำกับตนเองประกอบด้วย

2.1) **การสังเกตตนเอง** พบว่า นักเรียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสังเกตตนเองโดยการตั้งเป้าหมายในการเล่นเปียโน และการเตือนตนเอง โดยนักเรียนมีการกำหนดเป้าหมายในการซ้อมทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีการเตือนตนเองโดยการสังเกตการณ์ซ้อมของตนเองว่าตนเองมีอุปสรรคอะไรในการซ้อมและจะแก้ไขอย่างไร เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายในการเล่นเปียโนของตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- **การตั้งเป้าหมาย** คือ การที่นักเรียนมีการกำหนดเป้าหมายในการฝึกซ้อมทั้งระยะสั้นและระยะยาว เป็นเป้าหมายทั้งในด้านการฝึกซ้อม และเป้าหมายในการเล่นดนตรีของตนเอง ทำให้นักเรียนมุ่งมั่นในการซ้อมเปียโนเพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง โดยพบว่า นักเรียนมีการตั้งเป้าหมายในการเล่นเปียโนให้ได้ตามต้นแบบที่ตนเองชื่นชอบ หรือมีความตั้งใจในการเล่นเปียโนของตนเอง ทำให้นักเรียนสร้างเป้าหมายในการซ้อมเปียโนของตนเอง วางเป้าหมายในมาตรฐานการเล่นเปียโนของตนเองที่สูงขึ้น มีเป้าหมายที่จะไปแข่งเปียโนในรายการระดับโลก ดังคำพูด

“ผมจะมีเป้าหมายว่าเราจะต้องเล่นเพลงอะไรให้ได้ คือต้องมี Idol ของเราว่า เราจะตามใครอันนี้จะทำให้เราพัฒนาครับ มันจะยิ่งทำให้ตัวเองยังมี Target ของการซ้อมมากขึ้นแล้วก็แบบมีเป้าหมายที่สูงขึ้น มีมาตรฐานที่สูงขึ้นครับ” (กรณีศึกษาที่ 2)

“ถ้าเรามีเป้าหมายในหัวครับว่าเป็นยังไงเราก็จะเล่นได้ ทำได้ดีกว่าเราไม่มีเป้าหมายอะไรพวกนี้ครับแล้วพออันนั้นมันก็เป็นการบีบให้ตัวเองต้องทำงานหนักขึ้น....เป้าหมายของผมจริง ๆ คืออยากจะเป็นคนไทยที่ได้ไป Chopin competition ที่ Warsaw ครับ คือครั้งหนึ่งในชีวิตผมต้องไปให้ได้ อันนั้น ซึ่งมันยาก อภิมหายากมากเลยครับแต่ผมรู้สึกว่ามันต้องเป็นอย่างนั้น ต้องไปให้ได้อย่างนั้นก็เลยทำให้ต้องซ้อมเยอะขึ้น ต้องอะไรพวกนี้ ต้องซ้อม ต้องค้นหาต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ผมไม่รู้” (กรณีศึกษาที่ 4)

- **การเตือนตนเอง** คือ การที่นักเรียนมีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง นักเรียนจะสังเกตในด้านการซ้อมของตนเอง หากซ้อมไม่ได้ตามเป้าหมายจะกลับมานึกย้อนถึงเป้าหมายในการเล่นเปียโนของตนเอง ทำให้นักเรียนกลับมาซ้อมแล้วทำได้ตามเป้าหมายที่ตนเองตั้งใจไว้ เมื่อนักเรียนเล่นเปียโนไม่ได้ตามเป้าหมายของตนเอง นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีและรู้ตัวว่าตนเองต้องซ้อมเปียโนให้มากขึ้น ดังคำพูด

“บางทีก็แบบเล่นแบบลูกไปนาที่สองนาที่รู้สึกผิดคือ แล้วคิดว่า เราต้องทำให้ได้นะแบบนี้บางครั้งไปส่งการบ้านครูแล้วแบบทำไม่ได้แบบนี้มันก็จะรู้สึกไม่ดีไม่ตรงเป้าหมายที่เราต้องการอย่างนี้เราก็เหมือนเป็นจิตสำนึกว่า ต้องซ้อมนะ” (กรณีศึกษาที่ 1)

“การชอบก็เริ่มทำให้มีการจุดประกายคือผมจะมีเป้าหมายว่าอยากจะเก่ง อยากจะเล่นให้มันเก่ง เหมือนกับพวกระดับ Yun Di Lee ระดับพวกอะไรพวกนี้ คืออยากจะเก่งเหมือนกับพวกนั้นอะครับ ถ้าวันไหนเราชี้เกี้ยว ผมก็จะมานั่งอยู่คนเดียวแล้วนั่งนึก เฮ้ย!! ว่าจริง ๆ ทำไมเป้าหมายจริง ๆ ของเราคืออะไร พอผมนึกได้ว่า อ้อ เป้าหมายต้องเป็นอย่างนี้” (กรณีศึกษาที่ 4)

2.2) การตัดสินใจตนเอง คือ การที่นักเรียนแสดงความพึงพอใจ ไม่พึงพอใจในการเล่นหรือการฝึกซ้อมดนตรีของตนเอง โดยวิธีการตัดสินใจตนเองนักเรียนจะตัดสินใจจากการเล่นดนตรีของตนเองมาเปรียบเทียบกับเพื่อนคนอื่นที่เล่นดนตรีด้วยกัน และอยากที่จะเก่งกว่าหรือเท่ากับคนอื่นทำให้นักเรียนต้องข้มเปียโนให้เท่ากับคนอื่น

“คือถ้าไม่ทำมันจะไม่ Smooth เสียเพียงจุด ๆ หนึ่ง อย่างนี้แล้วถ้าสมมติว่าเราไปสู้กับเค้า แต่แบบจุดนั้นเค้าดีกว่าเรา เราก็เสียตายเราทำไมได้อย่างนี้คะ ว่าเออแบบเราซ้อม ทำไมไม่ฝึกจุดนี้ให้มันดีกว่านี้แบบที่ครูเคยบอกอะไรอย่างนี้คะ เราก็จะแบบ Push ตัวเองขึ้นมา” (กรณีศึกษาที่ 1)

“เห็นเค้าเล่นเก่ง ๆ ก็อยากทำให้เรา เก่งกว่าเค้าไม่กี่เก่งพอ ๆ กับเค้าอะไรอย่างนี้ อยากให้เท่า ๆ กันไม่ได้อยากด้อยกว่าเค้า ก็ต้องซ้อมให้พอกัน” (กรณีศึกษาที่ 7)

2.3) การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง คือ การที่นักเรียนประเมินผลการเล่นหรือการฝึกซ้อมเปียโนของตนเองว่า ตนเองสามารถทำได้ตามเป้าหมายที่ตัวเองตั้งไว้หรือไม่ หากทำได้ตามเป้าหมายและเล่นเปียโนได้ดีจะได้รับรางวัลหรือคำชื่นชม แต่หากทำไม่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายของตนเองหรือไม่ได้รับรางวัลจากการเล่นเปียโนของตนเองนักเรียนจะตำหนิตนเอง และกระตุ้นให้ตนเองฝึกซ้อมเพิ่ม ดังคำพูด

“มันก็จะภูมิใจเพราะเวลาอัดคลิปตั้งแต่ก่อนที่จะทำ กับหลังทำเรารู้ Before กับ After ว่ามันแตกต่างกันแค่ไหน ว่าแบบผลลัพธ์อะไรอย่างนี้ระหว่างที่เราทำจะเหนื่อยแต่ผลลัพธ์ดี แบบ Compare ของเรามันก็จะมีผลลัพธ์ดีก็แบบมีค่า มีกำลังใจในการทำครั้งต่อไป” (กรณีศึกษาที่ 1)

“อ่านโน้ตไม่เป็น ยังไม่ค่อยอ่านโน้ตอะครับ คือ ยังต้องมาแกะในคาบอยู่ เพราะฉะนั้นการแข่งขันครั้งนั้นทำให้ผมเริ่มมีการกระตือรือร้นในการซ้อม” (กรณีศึกษาที่ 4)

“ทุกครั้งที่อัดเราก็จะ คือ ความที่เราจะแปะ Sticker นี่แหละ แล้วก็ดูว่าเราเล่นดีหรือยัง ถ้ายังเล่นไม่ดีก็ไม่นับ” (กรณีศึกษาที่ 9)

3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง คือ การที่นักเรียนตัดสินความสามารถทางดนตรีของตนเอง นักเรียนมีความเชื่อต่อความสามารถของตนเองในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง โดยนักเรียนเชื่อว่าตนเองมีความสามารถทางดนตรี สามารถเล่นดนตรีได้ดี และตนเองมีความสามารถทางดนตรีอยู่ในระดับใด หากตนเองไม่ได้รับรางวัลจากการแข่งขัน รับรู้ได้ว่าตนเองต้องพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองเพิ่มมากขึ้น และเมื่อได้รับรางวัลนักเรียนมีความมั่นใจว่าตนเองสามารถเข้าแข่งขันในรายการต่อไปที่สูงขึ้นได้ เมื่อเห็นคนอื่นทำได้นักเรียนก็เชื่อว่าตนเองก็สามารถทำได้เหมือนกับเพื่อน และมีความมั่นใจในการเล่นดนตรีของตนเอง ดังคำพูด

“เวทีต่อไปถ้าเราได้อันนี้ก็เหมือนแบบเราสามารถแข่งกับคนอื่นได้ ไม่ใช่ว่าแบบเราอ่อนอะไรอย่างนี้ แต่แบบบางที่ถ้าเราไม่ได้ก็มันก็เป็นบทเรียนที่ดีที่เราต้องแบบฝึกซ้อมต่อให้มันแบบดีมากขึ้นอะไรอย่างนี้ค่ะ” (กรณีศึกษาที่ 1)

“ตอนหลังจากที่แข่งแล้วก็ซ้อมหนัก เพราะว่าด้านเปียโน ความสามารถทางด้านเปียโน มันนำด้านอื่นของผมไปครบ ก็เลยเลือกที่จะมาด้านนี้เลย” (กรณีศึกษาที่ 8)

“คิดว่าตัวเองเป็นคนหูดี ฟังเพลงก็สามารถนำมาแกะเล่นได้เลย แล้วสามารถ Improvise chord เองได้ บางทีให้คุณแม่ปรีนท์เพลงที่ชอบ ก็เอามาเล่นได้เลย เพราะอาจจะอ่านโน้ตได้เร็ว” (กรณีศึกษาที่ 9)

เงื่อนไขจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรี จากการศึกษาพบว่าในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี นักเรียนมีแรงจูงใจต่อดนตรี เกิดจากความรักความชอบต่อดนตรี กระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรี มีความพยายาม มุมานะในการฝึกซ้อม เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง และการพัฒนาความสามารถทางดนตรี นักเรียนจะต้องกำกับตนเองในการฝึกซ้อม ตั้งเป้าหมายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในการฝึกซ้อมและเล่นดนตรี ขณะที่ฝึกซ้อมมีการสังเกตตนเองในการเล่นหรือการฝึกซ้อม เมื่อมีการสังเกตตนเองและมีการตัดสิน และลงมือกระทำต่อสิ่งนั้นเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเองในการเล่นดนตรี เมื่อนักเรียนเรียนดนตรีได้ในระยะหนึ่งแล้ว เข้าสู่การแข่งขันหรือเข้าสอบวัดความสามารถทางดนตรี นักเรียนจะรับรู้ความสามารถของตนเอง เมื่อนักเรียนทำได้ในระดับหนึ่งนักเรียนจะเกิดความอยากที่จะพัฒนา

ความสามารถทางดนตรีของตนเองในระดับที่สูงขึ้นต่อไป จากผลการวิเคราะห์ พบว่า เจื่อนไซจิต ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี ประกอบไปด้วย แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ส่วนที่ 3 เจื่อนไซสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรี

การพัฒนาความสามารถทางดนตรี เมื่อนักเรียนเข้าสู่การเรียนดนตรี นักเรียนจะได้เรียนรู้ทักษะทางดนตรีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเล่น การฟัง การร้องโน้ต การอ่านโน้ต และการเขียนโน้ต ประกอบขึ้นเป็นความสามารถทางดนตรี ซึ่งจะต้องได้รับการฝึกฝนและพัฒนาอย่างเต็มที่ ในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน พบว่า เจื่อนไซสภาพแวดล้อมมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน มีดังนี้

3.1) ครูสอนดนตรี ครูสอนดนตรี เป็นเจื่อนไซที่มีความสำคัญในการเรียนการสอนดนตรี ซึ่งในการเรียนการสอนดนตรี ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เทคนิคในการเล่นดนตรีตั้งแต่พื้นฐานและพัฒนาขึ้นในระดับต่อไปให้กับนักเรียน

3.1.1) ครูมอบหมายเพลงที่เหมาะสม สอนวิธีที่ง่าย ให้คำแนะนำในการซ้อม ในการสอนดนตรีของครูผู้สอน ครูจะสอนด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีการประเมิน มอบหมายเพลงที่มีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถทางดนตรีของนักเรียน ให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาการฝึกซ้อม เพื่อให้ให้นักเรียนแก้ไขการเล่นดนตรีได้อย่างถูกต้องและพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังคำพูด

“อันนี้แบบเด็กก็ไม่วู้หรือกว่าจะต้องซ้อมยังไงเพื่อพัฒนาให้มันดีแต่อาจจะต้องเป็นแบบครูผู้สอนบอก เราต้องมีวิธีการยังไงที่เราจะต้องซ้อมจะได้แบบนี้ละ จะได้โน้ตที่เคลียร์ตรงจังหวะ” (กรณีศึกษาที่ 1)

“ไปถึงคุณครูก็จะเล่นเพลงทั้งเพลงเลยแล้วเค้าก็จะบอกว่าตรงไหนไม่ดี เหมือนต้องให้แก้ค่ะ ก็ต้องค่อยๆ ไปทีละ Part ของเพลง แล้วก็ก่อนที่จะเรียนจบคุณครูเค้าก็จะบอกว่าต้องซ้อมตรงไหน” (กรณีศึกษาที่ 5)

“คือเพลงเนี่ยที่ครูเลือกมันไม่ได้หมายถึงเพลงที่จะเอาไปชนะคนอื่น แต่มันคือเป็นชนะตัวเอง คือเรื่องจริงอย่างเพลงคือถ้ามันไหวแล้วแข็งแรงนะ เพลงเร็วมันก็จะเหมาะกับเค้าอยู่แล้วแต่เพลงช้าเนี่ยมันก็คือท้าทายเค้า เพลงที่เป็นจังหวะ มีอะไรที่มันก็ท้าทายเค้า” (ผู้ปกครองของกรณีศึกษาที่ 9)

3.1.2) ใช้เทคนิคการสอนแบบไม่อ่อนไม่แข็ง ในการเรียนการสอนครูผู้สอนจะมีรูปแบบการสอนที่มีทั้งความเข้มงวดและการให้กำลังใจในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี เมื่อนักเรียนไม่สามารถเล่นในจุดที่ยากของเพลงได้นักเรียนจะเกิดความท้อถอย ครูผู้สอนจะเป็นผู้ให้กำลังใจในการฝึกซ้อมหรือการเล่นเปียโนของนักเรียน เป็นการสร้างความมั่นใจและความพยายามในการฝึกซ้อม การเล่นเปียโนของนักเรียนให้สามารถเล่นโน้ตในจุดที่ยากได้ตามโน้ตเพลง หากนักเรียนยังทำได้ไม่เต็มที่ครูจะคอยกระตุ้นให้นักเรียนรับรู้ว่าตนเองยังสามารถทำได้มากกว่านี้ และเมื่อทำได้แล้วก็จะเด่นกว่าคนอื่น

“ตอนนั้นผมก็ซีก็เกียจคืออยากเก่งแต่ก็ซีก็เกียจ ตอนนั้นผมอยู่ ป.6 พอมาเรียน ครูก็บอกว่า เนี่ยถ้าไม่อ่านโน้ตนะ เล่นเพลงยากไม่ได้หรอก อย่าหวังว่าจะเล่นเพลงยากซึ่งคำพูดนั้นมันทำให้ผมเฮ้ย!! เราต้องอ่านโน้ต เราต้องซ้อมเราต้องอะไรพวกนี้อะฮะ” (กรณีศึกษาที่ 4)

“แบบเวลาที่เราทำไม่ได้เราก็จะรู้สึกแบบ Fail แล้วก็ไม่อยากทำแต่ก็แบบ คือที่จริงก็แบบ ถ้าเราทำได้มันจะดีมาก ๆ ครูเค้าก็บอก เนี่ยถ้าทำได้ก็จะพิเศษ จะเด่นคือจริง ๆ มันก็เด่นกว่าคนอื่น” (กรณีศึกษาที่ 1)

“ครูก็ให้พักตั้งสติให้ดี ๆ ค่ะ ครูให้กำลังใจ บอกหนูว่าสู้ ๆ หนูต้องทำให้ได้ หนูก็มีกำลังใจ แล้วอยากจะทำต่อ” (กรณีศึกษาที่ 6)

3.1.3) สนับสนุนในการสอบและการเข้าแข่งขันเมื่อนักเรียนฝึกพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองในระดับหนึ่งแล้ว ครูมีการส่งเสริมสนับสนุนเข้าร่วมการแข่งขัน หรือการเข้าสอบวัดความสามารถทางดนตรี เพื่อเป็นการวัดความสามารถทางดนตรีของนักเรียนอยู่ในระดับใด และเป็นการเปิดประสบการณ์ทางดนตรีที่เพิ่มมากขึ้นให้กับนักเรียน ยังเป็นการเสริมความมั่นใจในการเล่นเปียโนให้กับนักเรียน ดังคำพูด

“ครูต้องให้เด็กไปลองลงสนามจริงครับแล้วเด็กเค้าจะรู้ว่าแข่งขันเป็นยังไง มันเป็น Experience ที่แบบสุดยอดมาก ๆ สำหรับทุกคน สำหรับการแข่งครั้งแรก แข่งครั้งแรกอาจจะตื่นตื่นแต่ได้เห็นบรรยากาศ ได้เพื่อน ได้รางวัลหรือเปล่าไม่รู้ ไม่เป็นไรแต่ว่ามันเสริมความมั่นใจให้เราว่า ทำให้เราเจเนเวท ทำให้เราขึ้นเวทีได้เรื่อย ๆ ตรงนี้” (กรณีศึกษาที่ 2)

“พออายุประมาณ 7 ขวบ ก็เห็นว่าเล่นได้ค่อนข้างดี แบบถ้าเทียบกับเพื่อนในห้องครับครู ก็เลยส่งแข่งรายการยามาฮ่านี้แหละครับ” (กรณีศึกษาที่ 8)

3.2) ครอบครั ครอบครัเป็นผู้เริ่มต้นส่งเสริมกิจกรรมดนตรีให้กับนักเรียน สร้างให้เกิดความรักความชอบต่อดนตรี สนับสนุนในการเรียนดนตรี ให้ความช่วยเหลือในด้านการฝึกซ้อม นอกจากนี้ครอบครัวยังช่วยสนับสนุนด้านกำลังใจในการเล่นดนตรี

3.2.1) การดูแลฝึกซ้อม เมื่อนักเรียนได้รับเพลงที่ได้จากครูผู้สอนในห้องเรียน ครอบครัจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลการฝึกซ้อมเพื่อให้นักเรียนทำได้ตามเป้าหมายตามที่ครูกำหนดหรือมอบหมาย ให้ฝึกซ้อม โดยครอบครัจะเป็นผู้ช่วยในการจดบันทึกในการเรียน ทบทวนเนื้อหา สังเกตข้อผิดพลาดในการเล่นการฝึกซ้อมให้กับนักเรียน ดังคำพูด

“คุณแม่ออกไปช่วยหนูจดไป เหมือนกับครูพูดอะไรบ้าง คุณแม่ก็จดแล้ว พอซ้อมที่บ้านคุณแม่เค้าก็พูดก็บอกก็เหมือนนั่งซ้อมนะคะ แล้วก็ตรงไหนที่เค้าคิดว่ามันผิดหรือว่ามันไม่ถูกเค้าก็บอกหนูให้มาแก้” (กรณีศึกษาที่ 5)

“คุณพ่อก็จะมานั่งฟังคุณแม่ด้วยคะ ก็จะมานั่งฟังแล้วก็บอก Comment นิดหน่อยก็จะส่วนใหญ่ก็จะก่อนแข่งก็จะเรียกพ่อแม่มาฟังว่ามันโอเคหรือยังคะ แล้วก็บางครั้งก็จะ Comment ว่าตรงไหนมันยังไม่ดี เพื่อที่ปรับปรุง” (กรณีศึกษาที่ 7)

3.2.2) กำลังใจในการเล่นดนตรี ในระหว่างการเรียนการฝึกซ้อมดนตรี เมื่อนักเรียนเกิดความผิดพลาดในการเล่น ครอบครัจะเป็นผู้ให้กำลังใจ ไม่ซ้ำเติมในความผิดพลาด ในเรื่องของผลการแข่งขัน ผลการสอบ หรือแม้ในขณะที่ซ้อมดนตรี การส่งเสริมให้กำลังใจของครอบครั ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกภูมิใจในความสามารถทางดนตรีของตนเอง อยากที่จะพัฒนาตนเองเข้าสู่ในระดับต่อไปและไม่ล้มเลิกความพยายามในการเล่นดนตรี ดังคำพูด

“ถึงผมจะไม่ได้รางวัลคุณพ่อคุณแม่ก็ไม่เคยว่า บอกว่าเนี่ยทำให้ดีที่สุดก็พอ เพราะสุดท้ายรางวัลนะมันก็ไม่มีอะไรสำคัญหรอก ถึงเราจะเป็นยังไง พ่อแม่ก็คือไม่ได้มีความคาดหวังมาก เพราะว่าเราทำให้ดีที่สุดนะ พ่อแม่ก็ภูมิใจแล้ว” (กรณีศึกษาที่ 4)

“คุณแม่ก็มาพูดว่าพยายามต่อไปถ้าหนูทำไม่ได้จริง ๆ ก็ให้หยุดซ้อมแล้วมาตั้งสติก่อน” (กรณีศึกษาที่ 6)

3.3) บรรยากาศในการซ้อม ในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีบรรยาการเป็นอีกเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการฝึกซ้อม เนื่องจากการเรียนดนตรีการฝึกซ้อมเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ดังนั้นบรรยากาศหรือห้องซ้อมดนตรีจะต้องมีบรรยากาศที่เรียบง่าย ไม่มีเสียงรบกวน เพื่อนักเรียนมีสมาธิในการฝึกซ้อมจดจ่ออยู่กับเพลงที่เล่น นอกจากบรรยากาศที่เรียบง่ายแล้ว อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกซ้อมก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ซึ่งอุปกรณ์ในการซ้อมจะต้องครบและพร้อมที่จะใช้งาน ดังคำพูด

“เวลาน้องส่งเสียงดังคะรุ่มั้ยใครดู หนูจะดูน้อง เพราะว่ารบกวนหนูค่ะ ต้องมีเสียงเบา มากเลยคะถึงจะมีสมาธิคะ...รวมถึงเครื่องดนตรีด้วยคะ ที่บ้านจะมีเปียโน 2 เครื่องจะแยกห้องซ้อมกัน สลับกันซ้อม ระหว่างเครื่องใหญ่กับเล็กแยกเป็นห้องเปียโนโดยเฉพาะ” (กรณีศึกษาที่ 6)

“สำคัญคือเราต้องมีอุปกรณ์การซ้อมของตัวเองไม่ใช่ที่บ้านไม่มีเปียโน จะพัฒนาตัวเองได้ยังไง ยิ่งไง เพื่อซ้อมอาทิตย์ละ 5 นาทีหรือว่าอาทิตย์ละชั่วโมงเนี่ย ให้อี๊ นี่ไม่มีทางเลยที่ไปได้ไกลเพราะว่าทุกอย่างมันต้องเป็นการซ้อมจริง ๆ” (กรณีศึกษาที่ 2)

นอกจากนี้ ยังพบว่า การที่มีผู้อื่นมานั่งในห้องซ้อมหรือมานั่งจับผิดทำให้เกิดความรู้สึกกดดัน และเสียสมาธิในการซ้อมดนตรี ซึ่งเป็นบรรยากาศที่ทำลายสมาธิในการซ้อมเปียโนของนักเรียน เป็นอุปสรรคในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนได้

“หนูไม่ค่อยชอบให้มีใครมานั่งดูหนูเล่นเปียโนเท่าไรเพราะว่าหนูจะโยกแบบโยกไปเลย หนูไม่ค่อยชอบแบบคุณแม่มานั่งดูตอนเล่นป๊อปอะไรอย่างนี้...หนูไม่ค่อยชอบให้คุณแม่มานั่งใกล้ ๆ มาดูหนูซ้อม คือมันดูกดดันนิดหน่อย หนูชอบให้คุณแม่ไปอยู่ในห้องมากกว่า” (กรณีศึกษาที่ 1)

ดังนั้นในการเรียนดนตรี เมื่อนักเรียนเริ่มเรียนดนตรีแล้ว ครูผู้สอนจะเป็นผู้ที่เลือกเพลงและมอบหมายเพลงที่มีความเหมาะสม มีวิธีการสอนที่เข้าใจง่าย แนะนำเทคนิควิธีการเล่นให้กับนักเรียน เมื่อนักเรียนได้รับเพลงจากครูผู้สอนเรียบร้อย ในส่วนของครอบครัวจะเป็นผู้ดูแลการฝึกซ้อม ให้กำลังใจในการเล่นเปียโน ร่วมกับการมีบรรยากาศการฝึกซ้อมที่เรียบง่าย อุปกรณ์ครบและพร้อมใช้งาน มีส่วนช่วยให้ นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีได้มากขึ้น จากผลการวิเคราะห์ พบว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน ประกอบไปด้วย ครูสอนดนตรี ครอบครัว และบรรยากาศในการซ้อมดนตรี

ส่วนที่ 4 กระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี

จากข้อค้นพบเงื่อนไขจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบดังกล่าวมาศึกษากระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

กระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน คือ การเล่นเปียโนไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด เล่นได้ตามมาตรฐานของตนเอง สื่อสารและดึงอารมณ์ของผู้ฟังจนผู้ฟังเกิดความชื่นชอบรวมถึงตนเองเกิดความรักความชอบต่อดนตรีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนจะพัฒนาใน 3 ด้าน คือ มีความรักความชอบดนตรี เล่นดนตรีด้วยความสุข เล่นเพลงได้อย่างถูกต้อง และสื่อสารอารมณ์เพลงได้สอดคล้องกับโน้ตเพลง ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในระยะที่ 1 เป็นข้อมูลสำคัญในการออกแบบโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีให้กับนักเรียนเปียโนต่อไป โดยกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีจะแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะเริ่มต้นในการเรียนดนตรี

ในระยะนี้เป็นช่วงของการเริ่มต้นของนักเรียนที่ทำความรู้จัก ให้ความสนใจกับดนตรี เกิดความรักความชอบต่อดนตรี อยากที่จะเล่นดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้นักเรียนอยากเล่นดนตรี มุ่งมานะ พยายามในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง

แรงจูงใจต่อดนตรี พบว่า ในระยะแรกผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจต่อดนตรี ในเรื่องการมีความรักและความชอบต่อดนตรีทำให้เกิดความสนใจต่อการเล่นเปียโน และจูงใจให้เกิดการพัฒนาการเล่นเปียโนของตนเอง โดยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความรักความชอบต่อดนตรี ประกอบด้วย การชอบฟังดนตรีหรือเสียงของเปียโน และการชื่นชอบในตัวนักดนตรี เห็นคุณค่า ซ้อมดนตรีอย่างมีความสุข ดังคำพูด

“ชอบเปียโนเพราะว่าเกิดจากการที่ผมฟังเยอะ พอยิ่งฟังเยอะ มันยิ่งซึมซับยิ่งรู้สึกว่ามันรู้สึกว่ามันเพราะดี จริง ๆ มันเพราะมาก เปียโน ดนตรีคลาสสิกมันมีหลายอารมณ์ มันเป็นอะไรที่มัน Wonderful สุด ๆ ครับ คือมันเพราะมากอะครับคือประเด็นที่ทำให้เรารักดนตรี” (กรณีศึกษาที่ 4)

“ไม่รู้สิคะตอนนั้นมันได้ยินเสียงดนตรีแล้วมันนี่ก็อยากเรียนนะคะมันมีบ้านหนึ่งที่แต่ก่อนหนูได้ยินคะ หนูเลยอยากเรียนคะ ตอนนั้นหนูจำได้เลยคะเดินมาหาครู อ ไม่อยู่บ้านก็เดินกลับเศร้าเลย

...หนูอยากเล่นเพราะได้ยินเสียงเปียโนแล้วชอบ อยากลองเล่นพอเล่นแล้วชอบก็เลยเรียนต่อมา”
(กรณีศึกษาที่ 6)

“ครั้งนั้นผมฟัง Zimmerman รู้สึก อึ้ง รู้ละมันเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญเลยครับ เริ่มรู้สึก
ว่า ชักวันนึงอยากจะให้มันเป็นเหมือน Zimmerman อยากจะเล่น เล่นให้ได้เหมือนเค้า” (กรณีศึกษาที่
4)

ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาความสามารถทางดนตรี

ระยะนี้ในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจกับเพลง ให้
ความสำคัญในด้านของการฝึกจะต้องเล่นโน้ตให้ถูกต้องทั้งในเรื่องของระดับเสียง จังหวะของเพลงซึ่ง
เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเล่นดนตรี ทำความเข้าใจโครงสร้างของเพลง สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ
โน้ตเพลง ดังนั้นในระยะของการพัฒนาความสามารถทางดนตรีเน้นในเรื่องของการฝึกซ้อม ซึ่งในการ
ฝึกซ้อมนักเรียนจะให้ความสำคัญกับความถูกต้องของโน้ต จังหวะของเพลง มีสมาธิในการเล่น รวมไปถึง
ถึงการวางนิ้วมือให้ถูกต้อง ควบคุมการเล่นของตนเองทั้งในด้านเทคนิคและน้ำเสียงของโน้ต ในการ
ฝึกซ้อมดนตรีนักเรียนจะต้องมีการจัดการตนเองทั้งในด้านการจัดสรรเวลาในการฝึกซ้อม เพื่อที่ตนเอง
จะได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถทางดนตรี และการจัดการอารมณ์ของตนเองในการซ้อมเปียโน
รายละเอียดดังนี้

1) **การจัดสรรเวลาในการฝึกซ้อม** ในการเรียนดนตรีนั้นการฝึกซ้อมเป็นสิ่งสำคัญในการ
พัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถซ้อมเปียโนได้ตามเป้าหมายของ
ตนเอง ในการฝึกซ้อมเปียโนนั้นต้องเสมือนเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ฝึกซ้อมดนตรีได้อย่างเต็มที่
และทำได้ตรงตามที่ครูผู้สอนได้มอบหมายเพลงในห้องเรียน นอกจากนี้ไม่กระทบต่อการใช้
ชีวิตประจำวันของตนเอง ซึ่งนักเรียนต้องมีการวางแผนให้เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน และทำให้มี
ความสมดุลทั้ง 3 ด้าน คือ การเรียน การฝึกซ้อม และการพักผ่อน ดังคำพูด

“จัดเวลาซ้อมโดยเฉพาะอะคะให้มันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน” (กรณีศึกษาที่ 1)

“การแบ่งเวลาบางที่ผมเข้าใจว่าการซ้อมอย่างนั้นมันใช้เวลาหลายชั่วโมงอยู่ เราจะแบ่ง
ยังไงให้เรานอนพอ เราทำการบ้านเสร็จ...ว่าง่าย ๆ ก็คือ เราจะแบ่งภายในวันอาทิตย์ผมไม่ซ้อม ผมจะ
แบ่งเวลาสำหรับอาทิตย์หน้า ซ้อมยังไงให้มันลงตัว ไม่งั้นมันจะเลอะ” (กรณีศึกษาที่ 2)

“ก็ตอนแรกก็จะทำการบ้านให้เสร็จก่อนครับแล้วก็ค่อยมาซ้อมเปียโน...คิดว่ามีวินัยดีพอสมควรแบ่งเรื่องเรียนมาก่อน เพราะเรียนโรงเรียนไทยต้องทำการบ้าน ทำงานให้เรียบร้อยหลังจากนั้นจะได้มีเวลาซ้อมอย่างเต็มที่ ทุกวัน วินัยในการซ้อมต้องมีทุกวัน” (กรณีศึกษาที่ 9)

อย่างไรก็ตาม พบว่าในความเป็นจริงมักมีสถานการณ์ที่สอดคล้องและกระทบกับเวลาการฝึกซ้อมของนักเรียน เช่น การได้รับมอบหมายงานพิเศษ การเรียนในระดับที่สูงขึ้น พบว่า นักเรียนมีการจัดการกับสถานการณ์ในเรื่องเวลาการซ้อมด้วยการเพิ่มเวลาการซ้อมที่มากขึ้น ซ้อมอย่างมีคุณภาพ ชดเชยเวลาในการซ้อม แบ่งการซ้อมออกเป็นช่วงเวลาย่อย ๆ หรือใช้วิธีการอ่านโน้ตทดแทนการซ้อมกับเปียโน จัดเวลาในการซ้อมเปียโนกับเวลาในการทำการบ้านที่โรงเรียน ดังคำพูด

“ต้องเพิ่มเวลาซ้อมมากขึ้นเรื่อย ๆ ถึงเวลาชั่วโมง สองชั่วโมง หรือไม่กี่คือจัดเวลาถ้าแบบอันนี้ส่งพรุ่งนี้ต้องทำก่อน แต่ถ้าอันนี้อีกอาทิตย์นึง ค่อยส่ง จะค่อย ๆ ทำแบบทีละวัน ๆ ค่อย ๆ ทำทีละนิด ๆ แต่ว่าถ้าวันไหนจริง ๆ แบบงานเยอะจริง ๆ ก็คือจะไม่ซ้อม แล้วก็มานั่งชดเชยวันอื่น ทบไปเรื่อย ๆ” (กรณีศึกษาที่ 1)

“เหมือนกับที่ผมทำทุกวันนี้เวลาที่ไปโรงเรียนครับ ก็จะไม่ได้อ่านเปียโนในชั่วโมงครับ ก็จะติดโน้ตไปอย่างมากที่สุดก็อ่านวันละหน้า แล้วก็พอมีเปียโนก็ไปเก็บทีละหน้า ๆ มันก็จะแบบว่าอาทิตย์/สองอาทิตย์อะครับ ก็จะเก็บเพลงเป็นสิบ ๆ หน้าได้หลังจากนั้นค่อยเก็บรายละเอียด” (กรณีศึกษาที่ 2)

2) จัดการตนเองในการฝึกซ้อมเปียโน นอกจากการจัดการสรรเวลาในการฝึกซ้อม ขณะฝึกซ้อมนักเรียนต้องมีการจัดการตนเองในด้านของร่างกายและความคิดด้วยเช่นกัน เช่น การซ้อมให้ครบทุกหัวข้อยังไม่ว่าจะเป็นการเล่นScale เล่นเพลง การฝึกให้ร่างกายมีความสัมพันธ์กันทุกส่วนของร่างกาย คือ ระบบนิ้ว (Fingering) และการฝึกความคิด คือ คิดตามโน้ตตลอดเวลาของการซ้อม และฝึกความจำร่วมไปกับการฝึกซ้อมการเล่นเปียโน ไม่เล่นแบบความจำของกล้ามเนื้อ (Muscle Memory) นอกจากนี้ นักเรียนมีการสังเกตตนเองในการเล่นเพื่อที่แก้ไขในส่วนที่ผิดพลาดของตนเองโดยการซ้อมซ้ำ ๆ เพราะหากเล่นผิดพลาดบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ จะทำให้นิ้วเกิดความเคยชิน แก้ไขยาก และใช้เวลานาน นอกจากนี้ในการฝึกซ้อมหรือการเล่นเปียโน ต้องเล่นเพลงให้มีมาตรฐานเท่ากันทั้งเพลง คือ มีความคงที่สม่ำเสมอของโน้ต จังหวะ และอารมณ์เพลง ดังคำพูด

“เวลาหนูต่อเพลงทุกเพลงเลย หนูก็จะแบบทำให้มันดีทุกเพลงเพราะว่าหนูไม่ค่อยชอบต่อเพลงแบบปล่อยปละละเลย คือถ้าจะทำก็จะทำให้มันดีไปเลย...คือต้องการให้มันเป็นมาตรฐานเท่ากันทั้งเพลงไม่ใช่จุดนี้เราถนัดเราก็เล่นดีมาเลย จุดนี้เราไม่ถนัดก็แบบต่ำลงมากก็ควรที่นั่นจะทำให้มันเท่ากันทั้งเพลงเป็นมาตรฐาน” (กรณีศึกษาที่ 1)

“การซ้อมดนตรีการจัดการของผมแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ครับ 1) คือการซ้อมกลั่มเนื้อครับเน้นนอนอยู่แล้วว่าการซ้อมดนตรีโดยเฉพาะ Classic จะเน้นที่ความคล่องตัวของกลั่มเนื้อและมี Technique การเล่นต่าง ๆ 2) การซ้อมสมองครับ นี่คือนี่ที่บางคนอาจจะมองข้ามว่าสมองก็สำคัญมาก ๆ เหมือนกันการซ้อมสมองคือการฟังเพลงแนวอะไรก็ได้ แล้ววิเคราะห์ทุกอย่าง การซ้อม Jazz หรือ Cover คือการฝึกสมองที่ดีมาก ๆ ครับ ถ้าเราเล่นแล้วคิด เข้าใจทุกอย่างที่เราเล่น 2 อย่างนี้ ถ้าผสมกันเราจะพัฒนาได้มาก ๆ ครับ” (กรณีศึกษาที่ 2)

“แต่ส่วนใหญ่พื้นฐานต้องแกะโน้ตให้ได้ก่อนแล้วเสร็จแล้วก็ซ้อมให้มันเข้าหัว คือ อย่าให้มัน Autopilot (เล่นด้วยความเคยชินของกลั่มเนื้อ)อย่าให้มันเล่นไปเรื่อย ๆ แล้วหัวไม่คิด หัวต้องคิดตลอดเวลาแต่ในขณะเดียวกันต้องจำได้ด้วย” (กรณีศึกษาที่ 3)

“ก็ดูว่าเราผิดตรงไหนถ้าเพลงมันยากก็ซ้อมซ้ำ ๆ แล้วตรงไหนไม่เคลียร์ก็เล่นซ้ำ ๆ เพื่อให้มันเคลียร์แล้วก็เพิ่มจังหวะ” (กรณีศึกษาที่ 5)

นอกจากการจัดการซ้อมในด้านการเล่น การเคลื่อนไหวของร่างกาย ในระหว่างการฝึกซ้อม อารมณ์ก็มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน เมื่อนักเรียนไม่สามารถซ้อมเพลงนี้ได้หรือเพลงนี้มีความยาก ทำให้นักเรียนไม่อยากซ้อมและเลิกเล่นเพลงนั้นไปได้ ซึ่งในการฝึกซ้อมเพลงในแต่ละเพลงนั้น ต้องใช้ความพยายาม ความอดทนในการฝึกซ้อม หากนักเรียนไม่มีความอดทนในการเล่นทำให้นักเรียนเลิกซ้อมเพลงนี้ได้ การที่จะพัฒนาความสามารถของตนเองที่ทำหายมากขึ้นหายไป เล่นเพลงที่ซ้ำอยู่เดิม ดังนั้นในการจัดการอารมณ์ในการซ้อมนักเรียนจะต้องมีสมาธิในการซ้อม สร้างความคิดเชิงบวกในการซ้อมมองว่า ถ้าหากตนเองเล่นได้แล้วมองว่าเป็นสิ่งที่พิเศษมาก ทำให้นักเรียนมีความพยายามในการเล่นเพลง และพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองเพิ่มมากขึ้น

“เวลาที่เล่นหนูจะไม่คิดอะไรเลย ก็คือจะโฟกัสแต่เพลงอย่างเดียวเพราะถ้าเรามัวแต่ไปโฟกัสแต่อย่างอื่น มันไม่มีวันที่จะได้อยู่แล้วมันไม่มีวันที่สามารถเล่นออกมาได้ดี เราจะแบบกังวลอยู่นี่” (กรณีศึกษาที่ 1)

“พอรู้ว่าเราไม่ได้ความรู้สึกเราทำยังไงเราและแก้ปัญหาความรู้สึกนั้นยังไงต่อก็จริง ๆ สุดท้ายแล้วเราก็ต้องดูว่าดนตรีคืออะไรดนตรีไม่ใช่การเอาชนะหรืออะไรอย่างนั้นเพราะฉะนั้นเวลาเล่นพยายามเล่นให้มีความเป็นดนตรีมากที่สุด” (กรณีศึกษาที่ 2)

“ตอนที่ยากส่วนมากจะเป็นตอนที่คนกลัวกังวล เวลาเล่น เคื่ก็จะเล่นแบบเหมือนกลัว ๆ อะครับ เพราะว่ามันเคยผิดมาเยอะซึ่งทางที่แก้ที่ดีที่สุดก็คือ ยิ้ม ๆ เราจะยิ้ม สร้างบวกเข้าไปเอาความรู้สึกบวกเข้าไปแล้วเราจะไม่รู้สึกลายาก” (กรณีศึกษาที่ 4)

ระยะที่ 3 ระยะคงความสามารถทางดนตรีและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เมื่อนักเรียนฝึกหัดโน้ตได้ถูกต้องและขั้นต่อไปเป็นการสื่อสารทางดนตรีให้เล่นเพลงให้อยู่ในภาพรวม มีการประเมินตนเองในการเล่นเพลง โดยในการประเมินการเล่นของนักเรียนว่าตนเองมีข้อผิดพลาดอย่างไรบ้าง และต้องแก้ไขจุดใด โดยนักเรียนมีการประเมินด้วยตนเอง และการประเมินผ่านครูผู้สอน

1) การประเมินความสามารถทางดนตรีด้วยตนเอง เป็นการเปรียบเทียบความสามารถของตนเองกับคะแนนที่เป็นเกณฑ์ตามมาตรฐาน นักเรียนดนตรีคนอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน โดยการฟังและวางมาตรฐานให้กับตนเอง ให้คะแนนกับตนเองเพื่อประเมินว่าตนเองอยู่ในระดับมาตรฐานใดให้ผลสะท้อนต่อตัวเองว่า ที่หักคะแนนนั้นเพราะอะไร ต้องแก้ไขจุดผิดพลาดในการเล่นอย่างไร และการประเมินตนเองในการเปรียบเทียบกับคนอื่น เพื่อให้ตนเองสามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีให้เทียบเท่ากับคนอื่นได้ ดังนั้นการประเมินความสามารถของตนเองก่อนจะเข้ารับการทดสอบหรือแข่งขัน ถือเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ เพื่อลดความผิดพลาดในการเล่นดนตรี ซึ่งหากเล่นผิดพลาดมากทำให้ส่งผลเสียมากกว่าผลดีในการเล่นเปียโน ดังคำพูด

“เวลาซ้อมคือจะมีมาตรฐานว่ารอบไหนดี รอบไหนไม่ดี คือมันจะฟังออกเวลาถ้าเล่นรอบไหนเล่นดีรอบไหนเราเล่นไม่ดี ถ้าดีก็ประมาณแบบจังหวะเรื่องหลัก ๆ ที่หนูแบบต้อง Focus คือโน้ตต้องถูกอยู่แล้ว แต่อาจจะหลุดบ้าง หนูไม่ค่อยนั้นเท่าไร แต่ว่าหลุดแบบทั้งแผงรอบนั้นหนูก็จะลดเปอร์เซ็นต์ลงมา แต่ถ้าหลุดแบบประปรายไม่ได้เยอะ 4-5 จุด ก็โอเค...หนูจะให้รวมเลยมากกว่าเพลงนี้รอบนี้ควรได้เท่าไร ก็จะลองให้คะแนนตัวเองดูก็เล่นเสร็จก็แบบเออเราให้คะแนนเท่าไรลดคะแนนตรงนี้ไปเพราะอะไร” (กรณีศึกษาที่ 1)

“เพื่อนที่ร่วมเล่นดนตรีด้วยกัน คือวงดนตรีจะพัฒนาในแต่ละรุ่นนะครับ ผมคิดว่าในทุก ๆ รุ่นนะครับมันจะมีคนที่เก่งๆอยู่ทุกรุ่นแล้วเราก็จะเห็นคนในรุ่นเดียวกันเค้าเล่นแบบ เค้าเล่นเก่งแล้วที่นี้ เราก็จะพัฒนาตัวเอง เหมือนกับคนอื่นทุก ๆ คนเค้าก็จะแบบพัฒนาตัวเองเพื่อไล่กันทัน” (กรณีศึกษาที่ 2)

2) การประเมินผ่านครูผู้สอน โดยพบว่า นักเรียนมีการทำการบ้านด้วยการตีความเรื่องการสื่อสาร ใช้การประเมินการเทียบกับครูเพื่อให้ครูตรวจสอบความถูกต้องในการเล่นเพลง การสื่อสารของตนเอง รวมถึงอัดคลิปไปสอบถามครูเพื่อให้ครูประเมินการเล่นพร้อมทั้งแนะนำวิธีการแก้ไข ดังคำพูด

“คิดว่าตรงนี่คือมาตรฐานเวลาหนูเล่นเพลงอะไรอย่างนี้คะ ถ้าทำได้สุดๆ อย่างนี้ครูก็จะชมอะแบบเวลาที่เค้าบอกว่ายังไม่ดีคือหนูสามารถทำได้มากกว่านี้ก็คือเรายังทำไม่ได้มาตรฐานที่แบบเราควรจะได้ในเพลงนี้อะไรอย่างนี้เราก็อาจจะไม่ได้ ร้อยเปอร์เซ็นต์ที่เราทำได้” (กรณีศึกษาที่ 1)

“สมมติหนูมีคำถามก็จะโทรไปหาครูแล้วก็ให้ครูฟัง แล้วก็เล่นให้ครูฟังว่าตรงนี่มันดีหรือยังหรือไม่ก็เวลาไปเรียนก็จะเล่น ถ้าเกิดครูบอกว่ามันผิด ครูก็จะสอนวิธีการเค้าก็จะลองฟังแล้วก็บอกว่าอันไหนถูก อันไหนผิดช่วยให้เราเรียนรู้ว่าอันไหนถูกอันไหนผิด แล้วเราก็กลับมาซ้อมที่บ้านเองได้” (กรณีศึกษาที่ 5)

กระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ระยะเริ่มต้นเป็นระยะที่นักเรียน โดยนักเรียนมีความรักความชอบต่อดนตรี ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาความสามารถทางดนตรี เป็นระยะที่นักเรียนอยู่ในขั้นของการฝึกซ้อม ต้องมีการจัดการตนเองในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ทั้งในด้านการจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้อม การจัดการอารมณ์ในการฝึกซ้อมดนตรีของตนเอง ระยะที่ 3 ระยะคงความสามารถทางดนตรีและพัฒนาความสามารถทางดนตรีอย่างต่อเนื่อง ระยะนี้นักเรียนได้รับการฝึกฝนความสามารถทางดนตรี โดยการเล่นให้ถูกต้อง ทำความเข้าใจโน้ตเพลง สื่อสารอารมณ์เพลงให้สอดคล้องกับโน้ตเพลงทำให้ผู้ฟังมีความคล้อยตาม ตลอดจนนักเรียนมีการประเมินการเล่นของตนเองเพื่อให้รู้ถึงระดับความสามารถทางดนตรีของตนเอง

จากการศึกษาในระยะที่ 1 พบว่า เงื่อนไขจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน คือ แรงจูงใจต่อดนตรี นักเรียนมีความรักความชอบต่อดนตรี ซึ่งกระตุ้นให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นอยากพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง การกำกับตนเอง ควบคุมตนเองให้

ฝึกซ้อมและปฏิบัติตามเป้าหมายในการเล่นดนตรีของตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นความเชื่อในความสามารถทางดนตรีของนักเรียน โดยนักเรียนจะประเมินความสามารถทางดนตรีของตนเอง ส่วนเงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี คือ ผู้ปกครอง ครูสอนดนตรี และบรรยากาศในการฝึกซ้อมดนตรี เป็นการสนับสนุนทางสังคม โดยนักเรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านข้อมูล คือ โน้ตเพลงที่มีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถทางดนตรีของนักเรียนหรือคำแนะนำในการฝึกซ้อม ด้านอารมณ์ คือ กำลังใจในการเรียนดนตรีและการฝึกซ้อมดนตรีของนักเรียนเปียโน ด้านวัสดุอุปกรณ์ คือ เครื่องดนตรีและค่าใช้จ่ายในการเรียนดนตรี และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน พบว่า มี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นระยะที่นักเรียนมีความรักความชอบต่อดนตรี ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาความสามารถทางดนตรี เป็นระยะที่นักเรียนฝึกหัดเล่นเพลง ฝึกซ้อมเพลงที่ได้รับมอบหมาย และระยะที่ 3 ระยะคงความสามารถทางดนตรีและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะที่นักเรียนเล่นโน้ตเพลงได้ถูกต้อง ทำความเข้าใจและสื่อสารอารมณ์เพลงสู่ผู้ฟัง และประเมินการเล่นดนตรีของตนเอง

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 ทำให้ได้ทราบถึงเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ผู้วิจัยได้นำมาสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนในการวิจัยระยะที่ 2 ซึ่งได้นำกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี 3 ระยะ มาสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรี มี 7 กิจกรรมดังนี้ ในระยะเริ่มต้นเป็นการสร้างแรงจูงใจต่อดนตรี ในกิจกรรมด้วยวิธีการให้นักเรียนฟังนิทานและเล่นดนตรีประกอบการเล่านิทาน เป็นการสร้างให้นักเรียนเกิดความรักความชอบต่อดนตรี รู้สึกสนุกต่อดนตรี ฟังประวัตินักดนตรีที่มีชื่อเสียงที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของนักดนตรี นักเรียนเห็นถึงความพยายามและความสำเร็จของนักดนตรีที่มีชื่อเสียง และเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนมีความพยายามเพื่อที่จะประสบความสำเร็จทางดนตรี ระยะที่ 2 ระยะการพัฒนาความสามารถทางดนตรี เป็นการฝึกให้นักเรียนสามารถบริหารจัดการตนเองในการฝึกซ้อมทั้งด้านสถานการณ์ อารมณ์ และฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การเล่น การสังเกตโน้ตเพลง และแก้ไขอธิบายจุดที่ผิดของโน้ตให้ถูกต้องได้ ส่วนในระยะที่ 3 ระยะคงความสามารถทางดนตรีและพัฒนาความสามารถทางดนตรีอย่างต่อเนื่อง เป็นการฝึกให้นักเรียนประเมินการความสามารถทางดนตรีของนักเรียนอยู่ในระดับใด และต้องพัฒนาแก้ไขในการเล่นของตนเองต่อไป ซึ่งจากกระบวนการดังกล่าว ผู้วิจัยนำเงื่อนไขจิตลักษณะมาพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน นอกจากนี้ได้นำเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม โดยการให้กำลังใจจากครูและผู้ปกครองร่วมด้วย โดยใช้วิธีการบันทึกเสียงการให้กำลังใจจากผู้ปกครองและครูผู้สอน

ผลการวิจัยระยะที่ 2

การวิจัยระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน โดยเปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน ในการสร้างโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ส่วนหนึ่งมาจากการวิจัยเชิงคุณภาพในระยะที่ 1 และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี ซึ่งมีการนำเสนอ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
df	แทน	องศาอิสระ (Degree of Freedom)
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบ t
d	แทน	ค่าอิทธิพล (Effect size)

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร และตอนที่ 2 ผลการศึกษาและทดสอบสมมติฐาน โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนเปียโนที่กำลังเตรียมสอบวัดความสามารถทางดนตรีจากสถาบันจัดสอบต่างประเทศในระดับเกรด 1-3 จำนวน 30 คน จัดเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน โดยเพศและระดับเกรดการสอบวัดความสามารถทางดนตรีในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีจำนวนเท่ากัน

การวิจัยครั้งนี้ได้ออกแบบการวิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบวัดผลก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีการเก็บก่อนการทดลองและหลังการทดลอง (Pretest-posttest nonrandomized design) ซึ่งทำการวัดลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม 2 ครั้ง ได้แก่ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนเป็ยโนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับเกรดการสอบวัดความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเป็ยโน นำเสนอตาราง 6 สำหรับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง นำเสนอตาราง 7

ตาราง 6 ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง (n=15)		กลุ่มควบคุม (n=15)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	6	40.00	6	40.00
หญิง	9	60.00	9	60.00
รวม	15	100.00	15	100.00
อายุ				
7	-	0.00	5	33.33
8	4	26.67	2	13.33
9	4	26.67	3	20.00
10	2	13.33	1	6.67
11	2	13.33	-	0.00
12	3	20.00	4	26.67
รวม	15	100.00	15	100.00
ระดับเกรดการสอบวัดความสามารถทางดนตรี				
เกรด 1	6	40.00	6	40.00
เกรด 2	5	33.33	5	33.33
เกรด 3	4	26.67	4	26.67
รวม	15	100.00	15	100.00

จากตาราง 6 พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ นักเรียนเป็ยโนในกลุ่มทดลอง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.00) และกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.00) เมื่อจำแนกตามอายุ นักเรียนเป็ยโนในกลุ่มทดลอง ส่วนใหญ่มีอายุ 8 ปี และอายุ 9 ปี มีสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 26.67) รองลงมาคือ อายุ 12 ปี (ร้อยละ 20.00) ส่วนกลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่มีอายุ 7 ปี (ร้อยละ 33.33) รองลงมาคือ อายุ 12 ปี (ร้อยละ 26.67) เมื่อจำแนกตามระดับเกรดการสอบวัดความสามารถทางดนตรี นักเรียนเป็ยโน

กลุ่มทดลอง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเกรด 1 (ร้อยละ 40.00) รองลงมาอยู่ในระดับเกรด 2 (ร้อยละ 33.33) ส่วนกลุ่มควบคุมมีสัดส่วนเท่ากับกลุ่มทดลอง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองและการสนับสนุนทางสังคมของนักเรียนเปียโน

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (n=15)		กลุ่มควบคุม (n=15)		กลุ่มรวม (n=30)	
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
ความสามารถทางดนตรี						
ก่อนการทดลอง	3.39	.43	3.41	.39	3.40	.40
หลังการทดลอง	3.83	.35	3.46	.48	3.64	.46
แรงจูงใจต่อดนตรี						
ก่อนการทดลอง	3.71	.63	3.81	.44	3.76	.54
หลังการทดลอง	4.19	.62	4.00	.45	4.10	.54
การกำกับตนเอง						
ก่อนการทดลอง	3.41	.37	3.52	.36	3.47	.36
หลังการทดลอง	3.99	.42	3.56	.36	3.78	.44
การรับรู้ความสามารถของตนเอง						
ก่อนการทดลอง	3.30	.30	3.27	.39	3.28	.34
หลังการทดลอง	3.52	.21	3.46	.49	3.54	.37
การสนับสนุนทางสังคม						
ก่อนการทดลอง	4.18	.75	4.28	.63	4.23	.68
หลังการทดลอง	4.24	.76	4.30	.64	4.27	.69

จากตาราง 7 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความสามารถทางดนตรีในกลุ่มทดลอง พบว่า เพิ่มขึ้นในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 และ 3.83) กลุ่มควบคุมเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 และ 3.46) คะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจต่อดนตรีในกลุ่มทดลอง พบว่า เพิ่มขึ้นในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และ 4.19) กลุ่มควบคุมเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 และ 4.00) คะแนนเฉลี่ยของการกำกับตนเองในกลุ่มทดลอง พบว่า เพิ่มขึ้นในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 และ 3.99) กลุ่มควบคุมเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 และ 3.56) คะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถของตนเองในกลุ่มทดลอง พบว่า เพิ่มขึ้นในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ

3.30 และ 3.52) กลุ่มควบคุมเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 และ 3.46) และคะแนนเฉลี่ยของการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มทดลอง พบว่า เพิ่มขึ้นในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และ 4.24) กลุ่มควบคุมเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และ 4.30)

ตาราง 8 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของนักเรียนเปียโน

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1) ความสามารถทางดนตรีก่อนการทดลอง	1									
2) แรงจูงใจต่อดนตรีก่อนการทดลอง	.65**	1								
3) การกำกับตนเองก่อนการทดลอง	.54**	.53**	1							
4) การรับรู้ความสามารถของตนเองก่อนการทดลอง	.46*	.72**	.69**	1						
5) การสนับสนุนทางสังคมก่อนการทดลอง	.35	.57**	.21	.20	1					
6) ความสามารถทางดนตรีหลังการทดลอง	.60**	.55**	.33	.50**	.34	1				
7) แรงจูงใจต่อดนตรีหลังการทดลอง	.48**	.64**	.24	.40*	.41*	.70**	1			
8) การกำกับตนเองหลังการทดลอง	.26	.34	.49**	.58**	.18	.62**	.51**	1		
9) การรับรู้ความสามารถของตนเองหลังการทดลอง	.38*	.40	.42*	.45*	.12	.58**	.46**	.54**	1	
10) การสนับสนุนทางสังคมหลังการทดลอง	.26	.57**	.20	.21	.86**	.30	.59**	.28	.18	1

* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า ความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมของนักเรียนเปียโนก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .60, .64, .49, .45 และ .86 ตามลำดับ ดังนั้นความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงจึงสามารถนำมาวิเคราะห์ต่อได้

จากตาราง 6 ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เพศและระดับเกรดการสอบวัดความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนทั้งสองกลุ่มมีความเท่าเทียมกัน เมื่อเปรียบเทียบอายุของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม พบว่า นักเรียนเปียโนทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันของอายุ โดยส่วนใหญ่ นักเรียนอยู่ในช่วงอายุ 7-9 ปี จำนวน 18 คน (กลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 10 คน) และช่วงอายุ 10-12 ปี จำนวน 12 คน (กลุ่มทดลอง 7 คน กลุ่มควบคุม 5 คน) ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความ

แตกต่างกันในระดับของอายุ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม เพื่อควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนในการทดลอง นำเสนอในตาราง 9

ตาราง 9 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมหลังการทดลองของนักเรียนเปียโน

ตัวแปร	อายุ
1) ความสามารถทางดนตรี	.24
2) แรงจูงใจต่อดนตรี	-.12
3) การกำกับตนเอง	.14
4) การรับรู้ความสามารถของตนเอง	.16
5) การสนับสนุนทางสังคม	-.32

* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า อายุของนักเรียนเปียโนทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมหลังทดลอง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย

โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน โดยใช้แนวคิดจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมที่สำคัญต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบสองกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน (Paired sample t-test) มีรายละเอียดการวิเคราะห์ตามสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนเปียโนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีจิต
ลักษณะ และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีในระยะหลังการ
ทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

ตาราง 10 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างแรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้
ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม จำแนกตามกลุ่มการทดลองและ
ระยะการทดลอง

ตัวแปร	ช่วงเวลา	$\bar{X}$	SD	t	df
แรงจูงใจต่อดนตรี					
กลุ่มทดลอง	ก่อนการทดลอง	3.71	.63	-4.54**	14
	หลังการทดลอง	4.19	.62		
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	3.81	.44	-1.57	14
	หลังการทดลอง	4.00	.45		
การกำกับตนเอง					
กลุ่มทดลอง	ก่อนการทดลอง	3.41	.37	-6.55**	14
	หลังการทดลอง	3.99	.42		
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	3.52	.36	-.54	14
	หลังการทดลอง	3.56	.36		
การรับรู้ความสามารถของตนเอง					
กลุ่มทดลอง	ก่อนการทดลอง	3.27	.30	-3.81**	14
	หลังการทดลอง	3.52	.21		
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	3.27	.39	-2.35*	14
	หลังการทดลอง	3.56	.49		
การสนับสนุนทางสังคม					
กลุ่มทดลอง	ก่อนการทดลอง	4.18	.75	-.61	14
	หลังการทดลอง	4.23	.76		
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	4.28	.63	-.20	14
	หลังการทดลอง	4.30	.64		

* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 นักเรียนเปียโนในกลุ่มทดลองมีแรงจูงใจต่อดนตรีและการกำกับตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และ 3.99 ตามลำดับ) ส่วนนักเรียนเปียโนในกลุ่มควบคุมมีแรงจูงใจต่อดนตรีและการกำกับตนเองหลังการทดลองไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนเปียโนในกลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถของตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99) ส่วนนักเรียนเปียโนในกลุ่มควบคุมมีการรับรู้ความสามารถของตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56) นักเรียนเปียโนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการสนับสนุนทางสังคมหลังการทดลองไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ส่งผลให้นักเรียนเปียโนมีการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจต่อดนตรีและการกำกับตนเองสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 บางส่วน

สมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนเปียโนในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีความสามารถทางดนตรีในระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ตาราง 11 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน จำแนกตามกลุ่มการทดลองและระยะการทดลอง

ตัวแปร	ช่วงเวลา	$\bar{X}$	SD	t	df
ความสามารถทางดนตรี					
กลุ่มทดลอง	ก่อนการทดลอง	3.39	.43	-5.31*	14
	หลังการทดลอง	3.83	.35		
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	3.40	.39	-.54	14
	หลังการทดลอง	3.46	.45		

* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า นักเรียนเปียโนในกลุ่มทดลองมีความสามารถทางดนตรีหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83) แสดงว่า นักเรียนเปียโนในกลุ่มทดลองหลังได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีความสามารถทางดนตรีหลังการทดลองเพิ่มมากขึ้น ส่วนนักเรียนเปียโนในกลุ่มควบคุมมีความสามารถทางดนตรีหลังการทดลองไม่แตกต่างจาก

ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ส่งผลให้นักเรียนเป็ยโนมีการเปลี่ยนแปลงความสามารถทางดนตรี **สอดคล้องตามสมมติฐานข้อที่ 2**

สมมติฐานข้อ 3 นักเรียนเป็ยโนที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีคะแนนความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ในการวิเคราะห์สมมติฐานดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำวัดความสามารถทางดนตรี โดยให้นักเรียนเป็ยโนเป็นผู้ประเมินความสามารถทางดนตรีของตนเอง และให้ผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีเป็นผู้ประเมินความสามารถทางดนตรีของนักเรียนแต่ละคน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบความสอดคล้องกันระหว่างผู้ประเมิน ดังตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเป็ยโน

หลังการทดลองกับคะแนนความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี

ตัวแปร	N	1	2
1) ความสามารถทางดนตรีหลังการทดลอง	19	1	
2) ความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี	19	.44*	1

* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า คะแนนความสามารถทางดนตรีจากการวัดโดยนักเรียนประเมินตนเองของนักเรียนเป็ยโนมีความสัมพันธ์กับคะแนนความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การประเมินความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเป็ยโนมีความสอดคล้องกับคะแนนการประเมินความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี จากผลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนเป็ยโนและผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี มีการประเมินความสามารถทางดนตรีที่สอดคล้องในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	d
คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี	กลุ่มทดลอง	12	37.50	2.43	.85	.40
	กลุ่มควบคุม	7	36.29	3.86		

* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนเปียโนในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีสูงกว่ากลุ่มควบคุม (กลุ่มทดลอง 37.50 และ กลุ่มควบคุม 36.29) แสดงว่า นักเรียนเปียโนในกลุ่มทดลองมีความสามารถทางดนตรีสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยมีค่าอิทธิพล (Effect Size) มีค่าเท่ากับ .40 ดังนั้นความแตกต่างของความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนดังกล่าวมาจากการจัดกระทำด้วยโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ แสดงให้เห็นว่า ความสามารถทางดนตรีจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี เป็นผลมาจากโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ที่มีการฝึกจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลให้นักเรียนเปียโนเกิดการพัฒนาความสามารถทางดนตรี สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทาง
ของนักเรียนเปียโน: การวิจัยผสมวิธี เป็นการวิจัยผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัย
เชิงปริมาณ ที่ดำเนินการตามลำดับ 2 ระยะ หรือ การวิจัยสำรวจแบบต่อเนื่อง (Exploratory
sequential mixed methods design) ศึกษาในกลุ่มนักเรียนเปียโนที่มีอายุระหว่าง 7-12 ปี โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทาง
ดนตรีของนักเรียนเปียโน ในบทนี้จะกล่าวถึง ความมุ่งหมายในงานวิจัย สมมติฐานการวิจัย
วิธีดำเนินการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลตามสมมติฐาน และข้อเสนอแนะ
ในการวิจัย โดยมีรายละเอียด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1

1) เพื่อศึกษาเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทาง
ดนตรีของนักเรียนแข่งเปียโนสู่ความสำเร็จ

การวิจัยระยะที่ 2

1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทาง
ดนตรีของนักเรียนเปียโน

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลเป็นนักเรียนเปียโนที่ได้รับรางวัล
ชนะเลิศ รองชนะเลิศอันดับ 1 หรือ รองชนะเลิศอันดับ 2 จากการแข่งขันเปียโนที่จัดขึ้นทั้งในประเทศ
และต่างประเทศ ผ่านการสอบวัดความสามารถทางดนตรีจากสถาบันจัดสอบวัดความสามารถทาง
ดนตรีจำนวน 9 คน

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเปียโนที่มีอายุ 7-12 ปี
กำลังเรียนเปียโนตามแนวการสอนวัดความสามารถทางดนตรีของสถาบันจัดสอบต่างประเทศ เพื่อ
เตรียมเข้าสอบวัดความสามารถทางดนตรีของสถาบันจัดสอบต่างประเทศ The Associated Board of
the Royal School of Music (ABRSM) หรือ Trinity College London จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก

การวิจัยระยะที่ 2 โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ และแบบสอบถามความสามารถทางดนตรี แรงจูงใจต่อดนตรี การจัดการตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามทั้งหมด มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง .79-.87

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามระยะของการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content Analysis)

การวิจัยระยะที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลสถิติสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ ได้แก่ การเปรียบเทียบ 2 กลุ่มมีความสัมพันธ์กัน (Pair sample t-test) ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอการสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย โดยเรียงลำดับจากการวิจัยระยะที่ 1-2 ดังนี้

สรุปผลการวิจัยระยะที่ 1

การศึกษาระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม กระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันเปียโน

การพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน มีเป้าหมายแห่งความสำเร็จ ตามนิยามความหมาย พบว่าต้องประสบความสำเร็จใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) เล่นเพลงด้วยความสุขและมีความรักต่อดนตรี 2) ความสามารถในการเล่นเพลงได้อย่างถูกต้อง และ 3) การสื่อสารได้สอดคล้องกับเนื้อเพลง โดยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย เงื่อนไขจิตลักษณะ เงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี สามารถสรุปได้ดังนี้

เงื่อนไขจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรี จากการศึกษาพบว่าในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี นักเรียนมีแรงจูงใจต่อดนตรี เกิดจากความรักความชอบต่อดนตรี กระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรี มีความพยายาม มุ่งมั่นในการฝึกซ้อม เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง และการพัฒนาความสามารถทางดนตรี

นักเรียนจะต้องกำกับตนเองในการฝึกซ้อม ตั้งเป้าหมายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในการฝึกซ้อมและเล่นดนตรี ขณะที่ฝึกซ้อมมีการสังเกตตนเองในการเล่นหรือการฝึกซ้อม เมื่อมีการสังเกตตนเองและมีการตัดสินใจ และลงมือกระทำต่องานนั้นเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเองในการเล่นดนตรี เมื่อนักเรียนเรียนดนตรีได้ในระยะหนึ่งแล้ว เข้าสู่การแข่งขันหรือเข้าสอบวัดความสามารถทางดนตรี นักเรียนจะรับรู้ความสามารถของตนเอง เมื่อนักเรียนทำได้ในระดับหนึ่งนักเรียนจะเกิดความอยากที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองในระดับที่สูงขึ้นต่อไป จากผลการวิเคราะห์ พบว่า เจ็อนไซจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรี ประกอบไปด้วย แรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ดังนั้นในการเรียนดนตรี เมื่อนักเรียนเริ่มเรียนดนตรีแล้ว ครูผู้สอนจะเป็นผู้ที่เลือกเพลงและมอบหมายเพลงที่มีความเหมาะสม มีวิธีการสอนที่เข้าใจง่าย และแนะนำเทคนิควิธีการเล่นให้กับนักเรียน เมื่อนักเรียนได้รับเพลงจากครูผู้สอนเรียบร้อยแล้วในส่วนของการครอบครัวยังจะเป็นผู้ดูแลการฝึกซ้อม ให้กำลังใจในการเล่นเปียโน ร่วมกับการมีบรรยากาศการฝึกซ้อมที่เงียบสงบ อุปกรณ์ครบและพร้อมใช้งานมีส่วนช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีได้มากขึ้น จากผลการวิเคราะห์ พบว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน ประกอบไปด้วย ครูสอนดนตรี ครอบครัว และบรรยากาศในการซ้อมดนตรี

กระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ระยะเริ่มต้นเป็นระยะที่นักเรียน โดยนักเรียนมีความรักความชอบต่อดนตรี ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาความสามารถทางดนตรี เป็นระยะที่นักเรียนอยู่ในขั้นของการฝึกซ้อม ต้องมีการจัดการตนเองในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ทั้งในด้านการจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้อม การจัดการอารมณ์ในการฝึกซ้อมดนตรีของตนเองระยะที่ 3 ระยะคงความสามารถทางดนตรีและพัฒนาความสามารถทางดนตรีอย่างต่อเนื่อง ระยะนี้นักเรียนได้รับการฝึกฝนความสามารถทางดนตรี โดยการเล่นให้ถูกต้อง ทำความเข้าใจโน้ตเพลงสื่อสารอารมณ์เพลงให้สอดคล้องกับโน้ตเพลงทำให้ผู้ฟังมีความคล้อยตาม ตลอดจนนักเรียนมีการประเมินการเล่นของตนเองเพื่อให้รู้ถึงระดับความสามารถทางดนตรีของตนเอง

สรุปผลการวิจัยระยะที่ 2

การศึกษาวิจัยระยะที่ 2 เป็นการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน สรุปได้ดังนี้

1) ผลการทดสอบการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม พบว่า นักเรียนเปียโนที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ มีการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง

2) ผลการทดสอบความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน พบว่า นักเรียนเปียโนที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีความสามารถทางดนตรีเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองและมีความสามารถทางดนตรีสูงกว่านักเรียนเปียโนที่ไม่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์

3) ผลการทดสอบคะแนนความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี พบว่า นักเรียนเปียโนที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีคะแนนความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีสูงกว่านักเรียนเปียโนที่ไม่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยระยะที่ 1

จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 สามารถอธิบายเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขัน โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อค้นพบดังนี้ เงื่อนไขที่สนับสนุนต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ประกอบด้วย เงื่อนไขจิตลักษณะ และเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีปัญญาทางสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1986) ที่กล่าวว่า การเกิดพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อม และปัจจัยภายในบุคคล จะเห็นได้ว่า ในการเรียนดนตรีจะต้องมีการฝึกซ้อมเป็นประจำทั้งที่บ้านและในห้องเรียน การฝึกซ้อมเฉพาะในห้องเรียนไม่เพียงพอต่อการเล่นดนตรี ดังนั้น การกลับไปฝึกซ้อมที่บ้านจึงเป็นสิ่งจำเป็นมากต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี หากไม่ฝึกซ้อมที่บ้านจะทำให้ นักเรียนไม่สามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีได้อย่างเต็มความสามารถของตนเอง ส่วนนักเรียนที่มีการฝึกซ้อมเป็นประจำจะมีการพัฒนาความสามารถทางดนตรีที่สูงกว่านักเรียนที่ฝึกซ้อมเพียงแต่ในห้องเรียนเท่านั้น ซึ่งเงื่อนไขจิตลักษณะมีความสำคัญต่อการฝึกซ้อมที่บ้านและเงื่อนไขสภาพแวดล้อมมีส่วนสนับสนุนในการฝึกซ้อมของนักเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1) **เงื่อนไขจิตลักษณะ** เป็นเงื่อนไขภายในตัวบุคคลที่ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนส่งผลให้นักเรียนไม่ล้มเลิกความตั้งใจในการเล่นดนตรี ขยันฝึกซ้อม รวมถึงมีความมั่นใจในการเล่นดนตรี สามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีได้อย่างต่อเนื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนประกอบด้วย

1.1) **แรงจูงใจต่อดนตรี** มีความสำคัญต่อความสามารถทางดนตรี ในฐานะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียน พยายาม มุ่งมั่นในการฝึกซ้อมเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตนเองตั้งใจไว้ หากนักเรียนที่ขาดแรงจูงใจต่อดนตรีจะมีลักษณะคือ ไม่ให้ความสำคัญในการฝึกซ้อม ขาดการฝึกซ้อมดนตรีเพลงที่เรียนในห้องเรียนฝึกซ้อมแบบไม่ตั้งใจ ขาดความละเอียดในการฝึกซ้อม ฝึกซ้อมเพียงรอบเดียวต่อวัน เมื่อเจอสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคในการซ้อมหรือกระทบเวลาในการฝึกซ้อมก็จะไม่ฝึกซ้อมเปียโนและมีข้ออ้างในการฝึกซ้อมอยู่เสมอทำให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีได้

อย่างเต็มที่หรือมีการพัฒนาที่ช้าไม่มีความต่อเนื่องในการเล่นเพลง ในทางกลับกันนักเรียนที่มีแรงจูงใจต่อดนตรีจะมีลักษณะ คือ ใฝ่หาความรู้ทางดนตรีตลอดเวลา เช่น ศึกษาประวัติเพลง ศึกษาเทคนิคการเล่นดนตรีจากนักดนตรีต้นแบบ ให้ความสำคัญในการซ้อม จัดตารางการฝึกซ้อมของตนเองให้เป็นระบบ ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ในการฝึกซ้อม มีความพยายาม มุ่งมั่นในการเล่นเพลงที่ยากให้ได้ตามโน้ตเพลง พยายามพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองให้ได้ตามเป้าหมาย เล่นเพลงได้อย่างต่อเนื่องจะเห็นได้ว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจต่อดนตรีสูงจะขยันฝึกซ้อมดนตรี มีความรักความชอบต่อดนตรี โดยนักเรียนชอบฟังเสียงดนตรีที่ตนเองเล่น เมื่อนักเรียนมีความรักความชอบต่อดนตรี ทำให้ตนเองอยากที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองเพิ่มมากขึ้น เกิดความสนุกที่อยากจะทำฝึกร่วม มีความสุขที่ได้เล่นและเรียนดนตรี เห็นประโยชน์ของการเล่นดนตรี นอกจากนี้ยังมีการชื่นชมนักดนตรีที่มีชื่อเสียง ทำให้นักเรียนอยากที่เล่นเปียโนได้เหมือนกับนักดนตรีที่ตนเองชื่นชอบ และกระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะเล่นดนตรีให้ได้ตามเป้าหมายที่ตนเองวางไว้ ผลักดันให้นักเรียนเกิดความพยายามตามที่ตนเองคาดหวังไว้ตามแนวคิดทฤษฎีของแมคเคลแลนด์ (งามตา วณิชานนท์. 2535; อ้างอิงใน McClelland. 1961) ที่ได้กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ ไม่ได้หวังรางวัลตอบแทนจากการกระทำ ซึ่งความต้องการของความสำเร็จนี้ ในแง่ของการทำงาน หมายถึงความต้องการที่จะทำงานให้ดีที่สุดและทำให้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ เมื่อทำได้สำเร็จก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้ทำงานอื่นต่อไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤติ สีนมนตรี (2557) พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนดนตรีอย่างมีความรับผิดชอบ และการศึกษาฮอลแลม (Hallam. 2010) ที่พบว่า แรงจูงใจต่อดนตรีเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความสามารถทางดนตรีของนักดนตรี

1.2) การกำกับตนเอง ในงานวิจัยนี้ เป็นการกำกับตนเองใน 2 รูปแบบ คือ การจัดสรรเวลา และการกำกับตนเองในการฝึกซ้อม ในการจัดสรรเวลา เนื่องจากการเรียนดนตรีไม่ใช่การเรียนวิชาพื้นฐานของนักเรียนแต่เป็นกิจกรรมเสริมที่เพิ่มเติมจากการเรียนที่โรงเรียน ทำให้ความสำคัญของกิจกรรมดนตรีมีความสำคัญน้อยกว่าการเรียนที่โรงเรียน ทำให้นักเรียนต้องรู้จักการแบ่งเวลาในการฝึกซ้อมและการเรียนที่โรงเรียนนักเรียนที่ไม่สามารถแบ่งเวลาระหว่างการเรียนและการฝึกซ้อมมีลักษณะ คือ ไม่มีเวลาในการฝึกซ้อมแม้จะอยากซ้อม หรือในทางตรงกันข้ามก็จะมุ่งฝึกซ้อมดนตรีอย่างเดียว โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนที่โรงเรียนทำให้ผลการเรียนลดลง ในขณะที่นักเรียนที่สามารถแบ่งเวลาในการฝึกซ้อมได้ จะมีลักษณะวางแผนในการซ้อม วางแผนการเรียนวิชาพื้นฐานที่โรงเรียน ใ้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีการจัดสรรเวลาในการทำการบ้านและการฝึกซ้อมให้เหมาะสม และเมื่อนักเรียนสามารถจัดการเวลาในการฝึกซ้อมได้นักเรียนจะมีเวลาฝึกซ้อมที่มากขึ้น ส่วนในการกำกับตนเองในการฝึกซ้อม เริ่มต้นนักเรียนส่วนใหญ่มักใช้การซ้อมแบบซ้อมทั้งเพลงตั้งแต่ต้นเพลงจนจบเพลงและนับจำนวนการซ้อมเป็นรอบ ซึ่งนักเรียนจะพยายามซ้อมให้ได้ตามจำนวนรอบที่ตนเองได้

ตั้งเอาไว้ ต่อมานักเรียนพบว่า การซ้อมวิธีนี้เป็นการซ้อมที่ไม่เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี นักเรียนจึงเปลี่ยนวิธีการฝึกซ้อมด้วยวิธีการมุ่งแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเอง ซึ่งการมุ่งแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเองทำให้นักเรียนเล่นเพลงอย่างต่อเนื่อง มีความไพเราะ และมีประสิทธิภาพในการเล่นดนตรี ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการกำกับตนเองที่ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมาย การสังเกตตนเอง การหาวิธีไปสู่เป้าหมาย การเลือกวิธีไปสู่เป้าหมาย และการติดตามผล สอดคล้องกับที่ ซิมเมอร์แมน (Zimmerman, 1998) ได้กล่าวไว้ว่า การกำกับตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลตั้งเป้าหมาย บันทึกพฤติกรรมและคิดทบทวนวิธีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง โดยบุคคลจะเป็นผู้ควบคุมกระบวนการนี้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของแมคเพอร์สันและแมคคอร์มิก (McPherson; & McCormick, 1999) พบว่าแรงจูงใจในการเรียนและการกำกับตนเองในการฝึกซ้อม ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนดนตรี ซึ่งในการกำกับตนเองในด้านการฝึกซ้อม พบว่า วิธีการวางแผนในซ้อม ประกอบไปด้วย 1) การฝึกซ้อมโดยการใช้กิจกรรมที่สร้างสรรค์ (Informal/ Creative Activity) เช่น การเล่นจากการฟัง (Playing by ear) และการเล่นโดยไม่ได้เตรียมตัวล่วงหน้า (Improvising) 2) ฝึกซ้อมบทเพลง (Repertoire) เช่น บทเพลงใหม่ที่ยังไม่เคยเรียน และบทเพลงที่เคยเรียนมาแล้ว 3) ฝึกซ้อมเทคนิค เช่น ฝึกซ้อม Scales & Arpeggios การเล่นแบบฝึกหัด (Etude) การฝึกอ่านโน้ตโดยจับพลัน (Sight Reading) บอนเนวิลล์โรสซีและบอฟฟาร์ด (Bonneville-Rossy; & Bouffard, 2014) ได้ทำการศึกษาการกำกับตนเอง วิธีการฝึกซ้อมอย่างรอบคอบระยะเวลาในการฝึกซ้อมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี ผลการวิจัยพบว่า วิธีการกำกับตนเองและวิธีการฝึกซ้อมอย่างรอบคอบมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี

1.3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง ผลจากการฝึกซ้อมดนตรีส่งผลให้นักเรียนสามารถเล่นเพลงได้อย่างถูกต้อง มีความเข้าใจ และสื่อสารอารมณ์เพลงได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการเล่นหรือการแสดงดนตรีของตนเอง ซึ่งความมั่นใจเหล่านี้ส่งผลให้ผู้เรียนอยากที่จะเล่นเพลงอื่นที่ท้าทายความสามารถทางดนตรีของตนเอง เพราะมั่นใจว่าตนเองสามารถเล่นดนตรีได้ดี นักเรียนที่มีความมั่นใจในความสามารถทางดนตรีของตนเองจะมีลักษณะ คือ มีความมั่นใจในการเล่นดนตรีของตนเอง เชื่อว่าตนเองสามารถเล่นเพลงที่เกินความสามารถของตนเองมีความสามารถทางดนตรีที่เท่าเทียมกับคนอื่น ๆ สามารถที่เข้าแข่งขันกับผู้อื่นได้ รู้ว่าตนเองจะต้องพัฒนาความสามารถทางดนตรีในด้านใดเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ได้คะแนนในการแข่งขัน ไม่มีความกังวลในการเล่นเปียโนในการทำการแสดงดนตรีมีความต่อเนื่องและทำให้เกิดการพัฒนาตนเองต่อไป ในทางกลับกัน นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำจะมีความกังวล กัดดันในการเล่นดนตรี มีความไม่มั่นใจในการเล่นดนตรี กลัวที่จะเล่นผิด ทำให้การแสดงดนตรีหรือการเล่นดนตรีมีข้อผิดพลาดมากสอดคล้องกับทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura, 1986: 391) ที่กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการตัดสินใจของบุคคลที่เกี่ยวกับความสามารถของตนเองในการจัดการ

ระบบและพฤติกรรมเพื่อให้ได้ผลเป็นไปตามแบบแผนที่กำหนดไว้ และวูดและล็อก (Wood; & Locke. 1987: 103-104) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นความเชื่อในความสามารถแต่ละบุคคลว่าตนมีความสามารถในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ ความเชื่อในความสามารถเกิดจากองค์ประกอบของคุณลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความเชื่อและสามารถในการเข้าใจ การดัดแปลงเกี่ยวกับการสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของแมคคอร์มิคและแมคเฟอร์สัน (McCormick; & McPherson. 2003) ได้ทำการศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการทดสอบความสามารถทางดนตรี โดยทำการศึกษากับนักเรียนดนตรีที่เรียนเครื่องดนตรีประเภทเปียโน เครื่องสาย เครื่องเป่าลมทองเหลือง และเครื่องเป่าลมไม้ ที่ทำการสอบเกรดของสถาบันจัดสอบต่างประเทศ Trinity College, London ที่มีอายุ 9-18 ปี จำนวน 332 คน ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทดสอบความสามารถทางดนตรี และนิลเซน (Nielsen. 2004) ได้ทำการศึกษาวิธีการและความเชื่อในการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักเรียนดนตรี โดยทำการศึกษานักเรียนที่เรียนดนตรีในปีแรกที่มีอายุ 18-43 ปี จำนวน 130 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะที่มีกระบวนการรับรู้และการรู้คิดในความพยายามในการเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ

2) **เงื่อนไขสภาพแวดล้อม** ในการเรียนดนตรี ครูสอนดนตรีและผู้ปกครองมักมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนให้เกิดการพัฒนาความสามารถทางดนตรี โดยหน้าที่ของครูจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ สอนทักษะทางดนตรี ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขการเล่นดนตรีของนักเรียน พิจารณาและมอบหมายเพลงที่เหมาะสมให้กับนักเรียนในการฝึกซ้อม ส่วนหน้าที่ของผู้ปกครองจะเป็นผู้ดูแลการฝึกซ้อมนักเรียน ให้การสนับสนุนเงินทองในการเรียนดนตรี ซึ่งรูปแบบการสนับสนุนเหล่านี้สอดคล้องกับการสนับสนุนทางสังคมของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ เช่น การพูดปลอบโยนให้กำลังใจ ห่วงใย การให้ความรัก ความอบอุ่น และการยอมรับ 2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การช่วยเหลือในการแก้ปัญหา หาทางออกที่ดี การให้คำแนะนำเมื่อเกิดปัญหา การลงโทษหรือการให้รางวัล การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจตรงกันหรือการตัดสินใจที่ดี และ 3) การสนับสนุนด้านวัสดุ เครื่องใช้ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า การสนับสนุนด้านข้อมูล เช่น การพานักเรียนไปชมการแสดงดนตรีหรือการเข้าค่ายดนตรี การสนับสนุนด้านอารมณ์ เช่น การให้กำลังใจในการฝึกซ้อมหรือกำลังใจในการแข่งขันเปียโนของนักเรียน การสนับสนุนด้านทรัพยากร เช่น ห้องซ้อมดนตรีและอุปกรณ์การซ้อมดนตรี การสนับสนุนทางสังคมจะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี คือ ในด้านข้อมูล ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และมีเทคนิคในการเล่นดนตรีที่ตนคิดว่าสูงอยากที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง เห็นข้อบกพร่องในการเล่นดนตรีของตนเอง และก่อให้เกิด

แรงจูงใจต่อการเล่นดนตรี ในด้านอารมณ์ ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการเล่นดนตรี ลดความกังวล ในการแสดงดนตรี ควบคุมอารมณ์ในการฝึกซ้อม ส่วนในด้านทรัพยากร ทำให้นักเรียนได้เรียนดนตรี อย่างต่อเนื่องจากการสนับสนุนด้านเงินทองมีอุปกรณ์ที่พร้อมในการฝึกซ้อม สอดคล้องกับงานวิจัย ของมัวร์และเดวิดสัน (Moore; &Davidson. 2003) ได้ทำการศึกษาความสำคัญขององค์ประกอบทาง สังคมที่สัมพันธ์กับการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ผลการศึกษาพบว่าเป็นการสนับสนุนจาก ครอบครัวและครูผู้สอนมีความเป็นมิตรและให้การสนับสนุนนักเรียน ส่งผลต่อการพัฒนา ความสามารถทางดนตรีและโซสนิแอก (Sosniak. 1987) ได้อธิบายถึงการที่ครอบครัวและครูผู้สอน ให้ความใส่ใจในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของเด็ก จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นแรงจูงใจและ ความพยายามในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีเพื่อไปสู่ความสำเร็จได้

3) **กระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรี** ในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี จะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามระยะของการเริ่มต้นของการเรียนดนตรี ระยะการพัฒนา ความสามารถทางดนตรี และระยะคงความสามารถทางดนตรีและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และในการฝึก พัฒนาความสามารถทางดนตรีจะต้องฝึกทีละด้าน โดยเริ่มฝึกในเรื่องของความถูกต้องในการเล่นเพลง ทั้งในด้านของโน้ตเพลงและจังหวะ เมื่อฝึกโน้ตเพลงและจังหวะได้ถูกต้อง ต่อมานักเรียนจะฝึกในด้าน ของการสื่อสารอารมณ์ของเพลงให้ผู้ฟังเข้าถึงดนตรี เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการพัฒนาความสามารถ ทางดนตรี พบว่าเป็นการฝึกสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอนทีละขั้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างจิต ลักษณะของนักเรียน เริ่มต้นจากการฝึกให้นักเรียนชอบการเรียนดนตรีจนก่อให้เกิดแรงจูงใจต่อดนตรี เมื่อนักเรียนมีแรงจูงใจต่อดนตรีนักเรียนอยากที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง โดยการ บริหารจัดการตนเอง เพื่อใช้ในการบริหารจัดการเวลาหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนกำลังประสบใน การฝึกซ้อม เมื่อนักเรียนสามารถจัดการบริหารตนเองได้แล้วนักเรียนจะมีความมั่นใจในการเล่นดนตรี ของตนเองทำให้นักเรียนพัฒนาและเล่นดนตรีได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับเยาวกา เดชะคุปต์ (2542) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาควรจัดเป็นลำดับขั้นตอนและไม่ซับซ้อน โดยเริ่มจากระดับที่ง่ายไป ระดับยาก ในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี นอกจากที่จะฝึกทักษะทางดนตรีแล้ว ควรที่จะต้อง เสริมสร้างจิตลักษณะให้กับนักเรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะทางดนตรีด้วยเช่นกัน ในการฝึกจิต ลักษณะจะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และพัฒนาความสามารถทางดนตรีได้ด้วยตนเอง ตามที่ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543) ได้ กล่าวถึงปัจจัยทางจิตลักษณะ จะส่งผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งก็คือการจัดเวลาในการฝึกซ้อม ของตนเอง

การอภิปรายผลการวิจัยระยะที่ 2

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน จากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนเปียโนที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีแรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเองหลังการทดลองสูงกว่าเมื่อเทียบกับก่อนการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเองหลังการทดลองเมื่อเทียบกับก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่การสนับสนุนทางสังคมหลังการทดลองไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การที่นักเรียนเปียโนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองเป็นผลมาจากโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ที่ช่วยเสริมสร้างตัวแปรทางจิตลักษณะดังกล่าว โดยชุดกิจกรรมนี้ฝึกให้นักเรียนมีแรงจูงใจต่อดนตรีที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนเปียโนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ได้เล่นดนตรีประกอบการเล่นนิทานทำให้นักเรียนเกิดความสุขในการเล่นดนตรี ได้คิดได้จินตนาการเสียงต่าง ๆ ประกอบในการทำกิจกรรม สร้างความสุขและเกิดความสุขในการเล่นดนตรี ทำให้นักเรียนเกิดความรักความชอบในการเล่นดนตรี มีความสุขที่ได้เล่นดนตรีและอยากที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองเพิ่มมากขึ้น นอกจากการสร้างความสุขในการเรียนดนตรีแล้วนั้นชุดกิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้รับรู้ถึงความสำคัญของนักดนตรีที่มีชื่อเสียงและเป็นตัวอย่างนักดนตรีที่ประสบความสำเร็จในการเล่นดนตรีเป็นแบบอย่างของความสำเร็จทางดนตรี นักเรียนจะเห็นถึงความพยายามของตัวแบบที่ประสบความสำเร็จ และเกิดความพยายามที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองให้เล่นดนตรีได้เหมือนหรือใกล้เคียงกับนักดนตรีต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ นักเรียนเกิดความตั้งใจที่จะเล่นดนตรีและอยากที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพให้ได้ตามนักดนตรีต้นแบบ การที่นักเรียนมีแรงจูงใจต่อดนตรีเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพยายามที่จะพัฒนาความสามารถของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับธนุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2541: 98-101) กล่าวว่า แรงจูงใจต่อดนตรีนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญทำให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้อย่างตั้งใจ เพื่อให้การเล่นดนตรีมีประสิทธิภาพ และศศิรัักษ์ เอี่ยมพิชัยฤทธิ์ (2559: 16) อธิบายว่า แรงจูงใจต่อดนตรีจะทำให้นักเรียนมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนดนตรี สามารถเรียนดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาวสอดคล้องกับแนวคิดของคอกดิลล์ (Cogdill, 2014) ที่ได้อธิบายว่า เด็กนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีจะมีความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถที่จะเรียนรู้ดนตรีและความเชื่อนั้นส่งผลให้เด็กเกิดแรงจูงใจต่อดนตรี

ในด้านการกำกับตนเอง นักเรียนเปียโนที่เข้าร่วมโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ได้รับการฝึกให้สามารถจัดการตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่าง ๆ ในการฝึกซ้อมดนตรีของตนเองทั้งในด้านการจัดสรรเวลาและการจัดการอารมณ์ในการฝึกซ้อม นักเรียนได้ฝึกการสังเกตโน้ตเพลงในขณะที่เล่นดนตรี ได้รับการฝึกให้มีสมาธิในการเล่นดนตรี โดยการฟังดนตรีและอ่านโน้ตไปพร้อมกัน การที่จัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการจัดการตนเองในสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อมจะช่วยฝึกให้นักเรียนได้คิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาในการฝึกซ้อมของตนเอง เพราะในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีสิ่งสำคัญที่สุดก็คือการฝึกซ้อม หากนักเรียนไม่ฝึกซ้อมดนตรีจะทำให้ความสามารถทางดนตรีไม่พัฒนาหรือพัฒนาได้ช้าและไม่เต็มที่เหมาะสมตามวัยของนักเรียน เพราะหากนักเรียนไม่มีการจัดการสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อมดนตรี ทำให้นักเรียนขาดการซ้อมการที่นักเรียนมีการบริหารจัดการตนเองส่งผลให้นักเรียนสามารถฝึกซ้อมได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการนักเรียนต้องมีการบริหารจัดการทั้งในด้านเวลา วิธีการฝึกซ้อม หากนักเรียนไม่มีความสามารถในการกำกับตนเองจะทำให้นักเรียนไม่สามารถแบ่งเวลาฝึกซ้อมดนตรีได้ ส่งผลให้ไม่เกิดการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน ดังนั้นการฝึกความสามารถในการกำกับตนเองจึงเป็นปัจจัยทางจิตที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของมิกซ์ซา (Miksza, 2013) ที่ได้ทำการศึกษาผลวิธีการสอนการกำกับตนเองที่มีต่อความสำเร็จในการซ้อมและการแสดงดนตรี พฤติกรรมการฝึกซ้อม และการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักเรียนเครื่องเป่า ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับวิธีการสอนการกำกับตนเองจะประสบความสำเร็จในการฝึกซ้อมในแต่ละวัน เลือกวิธีการฝึกซ้อมด้วยตนเอง และมีเป้าหมายในการฝึกซ้อมของที่มากขึ้น ส่วนปิยวรรณ พันธุ์มงคล (2542: 59-60) ทำการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมกำกับตนเองที่มีต่อวินัยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองมีวินัยและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้โปรแกรมการกำกับตนเอง และชนิดดา พรหมมี (2550) ได้ทำการศึกษา ผลของการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อวินัยในการฝึกซ้อมกีฬานักกีฬาประเภททีมอายุ 12-15 ปี โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาที่มีวินัยในการฝึกซ้อมต่ำ โดยกิจกรรมที่นำมาสร้างโปรแกรมการกำกับตนเองคือ การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมของตนเอง และการประเมินพฤติกรรมตนเอง ผลการศึกษาพบว่านักกีฬาที่ได้รับโปรแกรมการกำกับตนเองมีคะแนนวินัยในการฝึกซ้อมกีฬาและคะแนนการกำกับตนเองสูงกว่าในระยะหลังการทดลอง

ในด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง นักเรียนเปียโนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการรับรู้ความสามารถของตนเองหลังการทดลองที่สูงกว่าก่อนการทดลอง เนื่องจากนักเรียนเปียโนทั้ง 2 กลุ่มเรียนดนตรีและได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาทำการทดลอง ทำให้เกิดความ

เชี่ยวชาญในการเล่นดนตรีที่มากขึ้น นักเรียนจึงมีความมั่นใจในการเล่นดนตรีของตนเองที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้นักเรียนรับรู้ถึงความสามารถของตนเองได้ และมีความมั่นใจในการเล่นเปียโน ประเด็นที่ 2 เนื้อหาของบทเพลงมีขอบเขตเป็นเนื้อหาที่ง่าย และเทคนิคในการเล่นที่มีความยากไม่มาก ทำให้นักเรียนสามารถเล่นเพลงนี้ได้ ส่งผลให้นักเรียนสามารถรับรู้ความสามารถของตนเองว่าทำได้เล่นได้ และสามารถเข้าสอบวัดความสามารถทางดนตรีได้ ประเด็นที่ 3 เนื่องจากการรับรู้ความสามารถของตนเองให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินความสามารถของตนเอง ดังนั้นการที่นักเรียนจะประเมินว่าตนเองมีความสามารถหรือไม่นั้นจึงขึ้นอยู่กับนักเรียนเข้าใจตนเองว่าอย่างไร ซึ่งนักเรียนเปียโนที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์จะได้รับข้อมูลย้อนกลับจากเกณฑ์การประเมินความสามารถของตนเองจากครู ก่อนที่จะประเมินความสามารถของตนเองทำให้นักเรียนเปียโนในกลุ่มทดลองรับรู้ความสามารถของตนเองได้อย่างถูกต้อง แต่นักเรียนเปียโนในกลุ่มควบคุมไม่มีเกณฑ์ในการประเมินความสามารถของตนเอง จึงทำให้นักเรียนประเมินตนเองว่าตนเองความสามารถเล่นดนตรีได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของแมคเฟอร์สันและแมคคอร์มิก (McCormick; & McPherson. 2003) ได้ทำการศึกษารับรู้ความสามารถของตนเองในการทดสอบความสามารถทางดนตรี โดยทำการศึกษากับนักเรียนดนตรีที่เรียนเครื่องดนตรีประเภทเปียโน เครื่องสาย เครื่องเป่าลมทองเหลือง และเครื่องเป่าลมไม้ ที่ทำการสอบเกรดของสถาบันจัดสอบต่างประเทศ Trinity College, London ที่มีอายุ 9-18 ปี จำนวน 332 คน พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทดสอบความสามารถทางดนตรี

ในด้านการสนับสนุนทางสังคมนั้น นักเรียนเปียโนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระยะหลังการทดลองไม่แตกต่างจากระยะก่อนการทดลอง เนื่องจากในโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์การจัดกิจกรรมการสนับสนุนทางสังคมให้กับนักเรียนในกลุ่มทดลองเป็นการให้นักเรียนได้ฟังคำพูดการให้กำลังใจจากผู้ปกครอง ครูผู้สอนดนตรี และให้ของรางวัลแก่นักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่นักเรียนได้รับจากครูและผู้ปกครอง จึงทำให้การสนับสนุนทางสังคมของนักเรียน 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่ในการเรียนการสอนดนตรี การสนับสนุนทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นแรงกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนมีกำลังใจ เกิดความภูมิใจ มีความมั่นใจในการเล่นดนตรี และสามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองได้ ซึ่งนักเรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคมทั้งในด้านข้อมูล เทคนิคการเล่นดนตรี การแก้ไขการเล่นดนตรีของนักเรียน ด้านอารมณ์เป็นการให้กำลังใจในการเล่นดนตรีของนักเรียน และทรัพยากร นักเรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านของค่าใช้จ่ายในการเรียนดนตรี หรืออุปกรณ์ในการเรียนดนตรี โดยนักเรียนเปียโนทั้ง 2 กลุ่มได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาในการเรียนเปียโนของนักเรียน ครอบครัวของนักเรียนเองต่างก็มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน สอดคล้องกับแมคเฟอร์สัน (McPherson. 2009) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของครอบครัวที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของลูก ประกอบด้วย

ความคาดหวังของครอบครัวเป็นความต้องการของครอบครัวที่จะให้ลูกประสบความสำเร็จ รูปแบบของครอบครัววิธีการของครอบครัวที่จะส่งเสริมให้ลูกเรียนดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการปฏิบัติของครอบครัว (Parent practice) เป็นการปฏิบัติของครอบครัวที่แสดงให้เห็นความรู้สึกที่มีต่อการกระทำของลูก ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวส่งผลต่อความสามารถทางดนตรีและประสบความสำเร็จทางดนตรีซึ่งจะทำให้บุตรเป็นผู้ที่มีความสามารถทางดนตรี ประสบความสำเร็จทางดนตรี และมีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม มีความพยายาม เอาชนะอุปสรรค และประสบความสำเร็จทางดนตรีได้

สมมติฐานข้อที่ 2 และ 3 นักเรียนเปียโนที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีความสามารถทางดนตรีหลังการทดลองสูงกว่าเมื่อเทียบกับก่อนการทดลอง พบว่า จากการประเมินตนเองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางดนตรีหลังการทดลองเมื่อเทียบกับก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการประเมินคะแนนความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี พบว่า นักเรียนเปียโนที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางดนตรีสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จากศึกษาพบว่า นักเรียนเปียโนในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยความสามารถทางดนตรีสูงกว่ากลุ่มควบคุมเป็นผลมาจากโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ที่ฝึกให้นักเรียนมีแรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งเป็นการฝึกตัวแปรจิตลักษณะสภาพแวดล้อมร่วมกับการที่นักเรียนได้ฝึกทักษะทางดนตรีจากครูสอนเปียโน ทำให้นักเรียนเปียโนสามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง ดังนั้นการที่นักเรียนมีแรงจูงใจต่อดนตรี ทำให้มีความรักความชอบต่อดนตรี สนุกกับการเล่นดนตรี อยากรที่จะเล่นดนตรี ทำทหายความสามารถของตนเองและพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองในระดับที่สูงขึ้น ในด้านการกำกับตนเอง โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ช่วยฝึกให้นักเรียนเปียโนสามารถบริหารจัดการแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นผลกระทบต่อการฝึกซ้อมของตนเอง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาความสามารถทางดนตรี เพราะการเล่นดนตรีต้องอาศัยความเชี่ยวชาญจากการฝึกซ้อมและทำอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นนักเรียนควรที่จะสามารถบริหารจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อม คิดหาวิธีการแก้ไขสถานการณ์ เพื่อให้ตนเองได้ฝึกซ้อมดนตรีอย่างมีประสิทธิภาพ ฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่องและมีสมาธิในการฝึกซ้อม เพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองในระดับต่อไป การรับรู้ความสามารถของตนเอง โปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ช่วยให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการเล่นดนตรีของตนเอง และเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถเล่นดนตรีได้ดี และมีความพร้อมที่เข้าสอบวัดความสามารถทางดนตรีได้ ซึ่งส่งผลต่อการเล่นดนตรีและการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน ดังนั้นในการเรียนการสอนดนตรีควรมีการส่งเสริมทั้งในด้านเทคนิคการเล่นดนตรี และส่งเสริมจิตลักษณะของนักเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางดนตรีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ในการศึกษาของฮอลแลม (Hallam, 2010) ที่ได้

ศึกษาความสามารถทางดนตรี พบว่า ความสามารถทางดนตรีมี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การเล่นและการอ่านโน้ต 2) การสื่อสารทางดนตรี 3) การเห็นคุณค่าทางดนตรี 4) การประพันธ์เพลง 5) ลักษณะส่วนบุคคล และ 6) ทักษะด้านการฟัง ซึ่งในองค์ประกอบของความสามารถทางดนตรีของฮอลแลมนั้น พบว่า จะมีทั้งในด้านทักษะทางดนตรี และจิตลักษณะดังนั้นในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีควรที่ฝึกทั้ง 2 ด้าน นอกจากนี้ในมุมมองอื่นที่นอกเหนือจากการเล่นดนตรี อย่างเช่น การเล่นหมากรูก พบว่า บทบาทของผู้ฝึกควรที่ฝึกทั้งใน 2 มุมมอง ทั้งในด้านของเทคนิคในการเล่นหมากรูกและคุณลักษณะส่วนบุคคล ในด้านการจัดการ การวางแผนของตนเอง (Gobet; & Jansen. 2005)

ในการประเมินความสามารถทางดนตรี มีการประเมินโดยนักเรียนเปียโนเป็นผู้ประเมินด้วยตนเองและมีผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีเป็นผู้ประเมิน และมีรูปแบบการประเมินที่แตกต่างกัน โดยนักเรียนเปียโนประเมินความสามารถทางดนตรีจากการรับรู้ผ่านประสบการณ์ของตนเอง ส่วนผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีประเมินความสามารถทางดนตรีผ่านการแสดงทางดนตรีของนักเรียน พบว่าในการประเมินความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนกับผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีมีความสอดคล้องกัน ดังนั้น การทดสอบสมมติฐานข้อ 2 และ 3 เป็นการยืนยันผลของโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนสอดคล้องกับแมนเทอร์ชีวสกา (Manturzewska. 2011) ที่กล่าวว่า ในการประเมินความสามารถทางดนตรีควรมีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินร่วมกับการประเมินตนเองของนักเรียนเพื่อเป็นการยืนยันผลจากการประเมินด้วยตนเอง

อภิปรายผลการวิจัยผลานวิธิ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผลานวิธิระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณในรูปแบบสำรวจต่อเนื่อง (Exploratory sequential mixed methods design) ช่วยในการตอบคำถามการวิจัยให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและเป็นการตรวจสอบสามเส้าของผลการวิจัยที่ต่างวิธการวิจัย ซึ่งการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางดนตรีในมุมมองทางพฤติกรรมศาสตร์ยังมีไม่มากนัก และในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีการฝึกพัฒนาด้านทักษะทางดนตรีหรือเทคนิคการเล่นดนตรีไม่เพียงพอต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมองหาปัจจัยที่มีอิทธิพลนอกเหนือจากเทคนิคในการเล่นดนตรีที่ส่งเสริมความสามารถทางดนตรีให้กับนักเรียนเปียโนจากการศึกษาในระยะที่ 1 แสดงให้เห็นว่าเงื่อนไขจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนแข่งเปียโน เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนและกระบวนการพัฒนาความสามารถทางดนตรีที่เกิดขึ้นในการศึกษาระยะที่ 2 เป็นการศึกษการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโนในมุมมองเชิงพฤติกรรมศาสตร์ที่ศึกษาทางจิตลักษณะ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน ได้มีการศึกษาแรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน สามารถ

อธิบายได้ว่า การพัฒนาความสามารถทางดนตรีในมุมมองพฤติกรรมศาสตร์ควรที่จะพัฒนาจิตลักษณะ สภาพแวดล้อมควบคู่ไปกับการฝึกทักษะทางดนตรี ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถทางดนตรีที่เพิ่มมากขึ้นและยั่งยืน สอดคล้องกับโอเนล (O'Neill, 1997: 49) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมทั้งทางด้านทักษะ จิตลักษณะ สภาพแวดล้อมเพื่อเพิ่มความเข้าใจและมุมมองรอบด้านต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อจำกัดในงานวิจัย

1) การวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากนักเรียนเปียโนในระยะที่ 2 ทั้งสองกลุ่มเป็นนักเรียนเปียโนที่มีครูสอนเปียโนในการเรียนการสอนเปียโนทางด้านทักษะทางดนตรี ซึ่งครูแต่ละท่านมีประสบการณ์การสอน วิธีการสอนที่แตกต่างกัน ทำให้ปัจจัยทางด้านของครูอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถทางดนตรีของนักเรียนได้

2) ในการวัดความสามารถทางดนตรีในระยะก่อนการทดลอง ไม่มีการวัดความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีก่อนทำกิจกรรมกับนักเรียน จึงทำให้ไม่มีคะแนนความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีก่อนการทดลองเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับหลังการทดลอง

3) เนื่องด้วยระยะเวลาที่มีจำกัด จึงทำให้ไม่สามารถเก็บคะแนนความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีได้ครบตามจำนวนของนักเรียนเปียโน จึงส่งผลกระทบต่อคะแนนความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อยและได้ไม่ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1) จากข้อค้นพบในการวิจัยพบว่า ความสามารถทางดนตรีของนักเรียนจะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของตัวนักเรียน ดังนั้นในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียน ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันดนตรี โรงเรียนสอนดนตรีควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีมาแลกเปลี่ยนความรู้ทางดนตรีให้กับนักเรียน ให้คำแนะนำในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเอง เล่นดนตรีอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จทางดนตรี

2) จากข้อค้นพบในการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนดนตรีมีส่วนในการผลักดันความสามารถทางดนตรีของนักเรียน ทั้งในเรื่องการเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องดนตรีให้กับนักเรียน แนะนำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการเรียนและการฝึกซ้อมดนตรี รวมถึงการให้กำลังใจในการเล่นดนตรีแก่นักเรียนทำให้นักเรียนเกิดความอดทนต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี และการแก้ปัญหาการเล่นของตนเองยังไม่สามารถแก้ไข ครูควรมีการฝึกทักษะของการให้คำแนะนำแก่เด็ก ใช้คำพูดที่สร้างกำลังใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการเล่นดนตรี เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในการเล่นดนตรีของนักเรียนต่อไป

3) จากข้อค้นพบในการวิจัย พบว่า ในการพัฒนาความสามารถทางด้านดนตรีครูผู้สอนนอกจากการพัฒนาทักษะทางดนตรีแล้วนั้น ครูผู้สอนควรมีการสอดแทรกการพัฒนาทางด้านเชิงพฤติกรรมศาสตร์ร่วมกับการเรียนการสอนดนตรีภายในชั่วโมงเรียน เช่น ให้คำแนะนำในบริหารจัดการตนเองในการฝึกซ้อมเปียโนด้วยวิธีอื่น ๆ เมื่อพบเจอกับสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกซ้อมของนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

4) จากข้อค้นพบในการวิจัย พบว่า การพัฒนาความสามารถทางดนตรีนักเรียนควรมีความพยายามมุ่งมั่นในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี มีเป้าหมายในการเรียนดนตรี ดังนั้นในการฝึกซ้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี นักเรียนดนตรีจะต้องบริหารจัดการตนเองทั้งในด้านของเวลาในการฝึกซ้อม และอารมณ์ของตนเองในการฝึกซ้อมหาวิธีการจัดการต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองได้ เพื่อที่นักเรียนจะสามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีในระดับที่สูงขึ้นและเล่นดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) จากผลการวิจัยครูผู้สอนดนตรีสามารถนำแนวทางการพัฒนาความสามารถทางดนตรีในระยะที่ 2 ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะทางดนตรี เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความสามารถทางดนตรีที่ดียิ่งขึ้นและประสบความสำเร็จทางดนตรี

6) การวัดผลความสามารถทางดนตรีซึ่งเป็นการรับรู้ของบุคคลอาจทำให้เกิดอคติจากการวัด ดังนั้นการวัดโดยผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีทำให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักเรียนเปียโนที่ได้รับโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์มีแรงจูงใจต่อดนตรี การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาตัวแปรดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น เช่น จัดกิจกรรมพัฒนาตัวแปรทางจิตลักษณะ สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาตัวแปรดังกล่าวที่ส่งผลต่อความสามารถทางดนตรีของนักเรียน

2) จากผลการศึกษาในระยะที่ 2 พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองของนักเรียนเป็ยโนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองสูงกว่าการควบคุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีการจัดกิจกรรมทำกิจกรรมในด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง อาจจะเป็นวิธีการที่ไม่ชัดเจนหรือนักเรียนในกลุ่มทดลองมีการประเมินตนเองควบคุมไปอยู่แล้ว เพียงแต่นักเรียนในกลุ่มทดลองในการประเมินตนเองนักเรียนได้ทราบถึงหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการประเมินตนเอง แต่ในกลุ่มทดลองนักเรียนไม่ได้ทราบถึงเกณฑ์การประเมินเท่านั้น จึงส่งผลให้การรับรู้ความสามารถของตนเองของนักเรียนในระยะหลังการทดลองสูงขึ้นทั้ง 2 กลุ่ม ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการจัดกิจกรรมในการรับรู้ความสามารถของตนเองให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ในการจัดกิจกรรมนอกเหนือจากที่นักเรียนประเมินตนเองที่นักเรียนเป็นผู้ให้คะแนนด้วยตนเองและควรมีการประเมินให้คะแนนจากครูผู้สอนและนำมาเทียบเคียงกับการที่นักเรียนให้คะแนนตนเอง

3) จากผลการทดลองระยะที่ 2 พบว่า นักเรียนเป็ยโนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการสนับสนุนทางสังคมที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบกิจกรรมการสนับสนุนทางสังคมที่จัดขึ้นในโปรแกรมเชิงพฤติกรรมศาสตร์ยังมีความไม่ชัดเจน ประกอบด้วยนักเรียนเป็ยโนส่วนใหญ่มีความใกล้ชิดอยู่กับครอบครัวและครูผู้สอนอยู่ก่อนแล้ว จึงได้รับการสนับสนุนทางสังคมอย่างต่อเนื่อง ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการจัดกิจกรรมในการสนับสนุนทางสังคมของผู้ปกครองของนักเรียนที่นอกเหนือจากการให้กำลังใจและของรางวัลให้มีความชัดเจนมากขึ้น

4) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจัดให้มีการประเมินความสามารถทางดนตรีจากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีก่อนการทดลองเพื่อนำมาเปรียบเทียบความสามารถทางดนตรีก่อนการทดลองและหลังการทดลอง และมีการวัดการประเมินจากผลคะแนนสอบวัดความสามารถทางดนตรีของนักเรียนจากการสอบวัดความสามารถทางดนตรีจากสถาบันสอบจากต่างประเทศร่วมด้วย

5) ในการวิจัยระยะที่ 2 นักเรียนเป็ยโนมีครูผู้สอนอยู่แล้ว ซึ่งครูผู้สอนแต่ละท่านมีประสบการณ์และวิธีการสอนที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการพิจารณาถึงประสบการณ์การสอนและวิธีการสอนของครูแต่ละท่านให้มีความเท่าเทียมกันหรือคล้ายคลึงกัน เพื่อควบคุมปัจจัยแทรกซ้อนที่มีผลต่อความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเป็ยโน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤตธี สี่หมนตรี. (2557). *สถานการณ์ในการเรียนดนตรีและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรเรียนดนตรีอย่างรับผิดชอบของเยาวชนในโครงการศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2536). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- เกศรา น้อยมานพ. (2548). *ผลของการใช้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อคุณลักษณะการเรียนรู้ด้านการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- โกวิทย์ ชันธิศิริ. (2558). *ดุริยางคศิลป์ตะวันตก (เบื้องต้น)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- งามตา วนิทานนท์. (2535). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เพรสมีเดีย.
- จเร ลำอาจค์. (2550). *สมองดีดนตรีทำได้*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- (2553). *ดนตรีเล่นสมองแล่น*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- จิณพัทธ์ ประเสริฐยิ่ง. (2549). *กระบวนการเรียนรู้ดนตรีของเด็กวัยประถมศึกษาระหว่างผู้มีความสามารถต่างกัน*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- จวีพร ภิบาลจันทร์. (2551). *จิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานของพนักงานปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตพลาสติกที่ผ่านการรับรองมาตรฐานระบบการบริหารงานคุณภาพ ISO 9001: 2000*. ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิดดา พรหมมี. (2550). *ผลของการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อวินัยในการฝึกซ้อมกีฬาของนักกีฬาประเภททีมอายุ 12-15 ปี โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี*. ปริญญาโท ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). *เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชาย โพธิ์สิตา. (2552). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: อมรินทร์
พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ณัฐธิดา สุทธิจิตต์. (2534). *กิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----- (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----- (2542). *ครอบครัวกับดนตรีมีส่วนพัฒนาลูกอย่างไร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----- (2544). *พฤติกรรมการสอนดนตรี*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----- (2555). *ดนตรีศึกษาหลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐวรรณ นีร์ฐรัตน์. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดนตรีไทยกับ
ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกลุ่มเจ้าพระยา
สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิจัยและสถิติทางการศึกษา).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2543). *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ: การวิจัยและพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ:
สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2551). *ตำราขั้นสูงทางระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยหลักและวิธีการประมวล
เอกสารเพื่อความเป็นเลิศในการวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์บริษัทเอ.ที. พรินติ้ง จำกัด.

ต้องจิตต์ จิตดี. (2547). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
ดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ทิสนา แชมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
ครั้งที่ 17*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัช อัสวเดชาฤทธิ์. (2553). *การศึกษาพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนวิชาเปียโนในระดับสูงให้
ประสบความสำเร็จ*. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (ดุริยศิลป์). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยพายัพ. ถ่ายเอกสาร.

ธีรพงศ์ บำเพ็ญทาน. (2558). *สถานการณ์ทางสังคมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใฝ่รู้
ใฝ่เรียนดนตรีของนักเรียนวิชาเอกดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. ปรินญาณินพนธ์
วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นืออน พิณประดิษฐ์; และคณะ. (2546). *ตัวบ่งชี้จิตสังคมของพฤติกรรมการทำงานในข้าราชการ
ตำรวจ สังกัดภูธรภาค 4*. ทูลุณุดหนุนาการวิจัย โครงการวิจัยแม่บท: การวิจัยและพัฒนา
ระบบพฤติกรรมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

- เนารัตน์ เลิศมณีพงศ์. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำกับตนเองในการทำปฏิญยานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปฏิญยานิพนธ์ กศ.บ. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2530). *นวัตกรรมการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์.
- บุญเลิศ บุญประกอบ. (2542). *ชุดฝึกอบรมเรื่องกลยุทธ์ในการแสวงหาเงินฝากสำหรับพนักงานธนาคารพาณิชย์*. ปฏิญยานิพนธ์ ศษ.ม. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- เบ็ญจวรรณ เหมือนสุวรรณ. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเล่นเปียโนให้ได้เกณฑ์มาตรฐานขั้นสูงของผู้เรียนเปียโนสถาบันดนตรีเอกชน กรุงเทพมหานคร*. ปฏิญยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประทีป จินนี่. (2540). *การวิเคราะห์พฤติกรรมและการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. (2553). *บทบาทของผู้ปกครองในการสนับสนุนการเรียนรู้*. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2561, จาก <http://mecbangna.igetweb.com/index.php?mo=3&art=443375>
- (2557). *การศึกษางานวิจัยดนตรีศึกษาในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2554*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ดนตรี). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถ่ายเอกสาร.
- ประภาพรณ เส็งวงศ์. (2537). *การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. สมุทรปราการ: สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- ประยูทธ เกิดนวล. (2540). *พฤติกรรมการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ*. นครสวรรค์: สยามศิลป์การพิมพ์.
- ประยูทธ ไทยธานี. (2546). *การสร้างและพัฒนาแบบสอบความถนัดทางดนตรีไทย*. ปฏิญยานิพนธ์ ค.ด. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปียวรรณ พันธุ์มงคล. (2542). *ผลของการใช้โปรแกรมกำกับตนเองที่มีต่อการมีวินัยในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปฏิญยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล; และสุภาพ ฉัตรภรณ์. (2555). *การออกแบบการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- พรทิพย์ อนุชาติบุตร. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ความสามารถของตนเอง ความคาดหวัง ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นและความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้สูงวัยในชมรมไอพีพีวาย*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรพรรณ แก่นอำพรพรรณ. (2550). *ชุดการสอนวิชาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย เรื่องระดับเสียงและจังหวะ*. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. (ดนตรี). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- พรณี ชูทัย เจนจิต. (2528). *จิตวิทยาการเรียนการสอน: จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครูในชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- พระบรมราชาโชวาท. (2507). *ราชสดุดีคีตมหาราช*. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2560, จาก <http://royalmusic.tkpark.or.th/dumrhi.htm>
- พระมหาสมยศ เขียวสา. (2553). *การศึกษาและพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พลรพี ทุมมาพันธ์. (2554). *ผลการใช้โปรแกรมกำกับตนเองร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมของครูที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง*. ปรินญาณิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิทักษ์ คชวงศ์. (2535). *ทักษะกับกระบวนการปฏิบัติงานทางดนตรี*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- เพียรจิต อึ้งโพธิ์. (2529). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำร้องเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวังสะพุง จังหวัดเลย*. ปรินญาณิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ภัทรพงศ์ ประกอบผล. (2534). *ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของผู้ป่วยเรื้อรัง*. ปรินญาณิพนธ์ ส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- มณฑา อนุรัตน์ศรี. (2546). *ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาการเรียนรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา*. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

- มาลินี จุฑะธพร. (2537). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.
- ยศวรรณ นิพัฒน์ศิริผล. (2541). *ปัจจัยด้านบุคคลและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในหออภิบาลผู้ป่วยหนักในโรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวภา เตชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็ค.
- รังสี เกษมสุข. (2535). *เอกสารประกอบคำสอนวิชาประถม 423: การสอนดนตรีเบื้องต้นสำหรับครูประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2550). *พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา อักษร M-Z ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: ศักดิโสภณาการพิมพ์.
- จำไพพรรณ ศรีโสภาค. (2511). *ดนตรีบำบัด.วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 1: 117-126.*
- วรรณวุฒิ วรรณารุณ. (2553). *ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของโคโตที่มีต่อทักษะทางดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรินทร์ สิริเตชะ. (2550). *การส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวออร์ฟ-ชูล์คเวิร์ค*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา เตชะโกมล. (2541). *ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: คอมพิวเตอร์กราฟฟิกและรูปเล่ม.
- วิลาวรรณ บุญซึ้ง. (2546). *การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและแบบทดสอบวัดกระบวนการในการกำกับตนเองในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิลาสลักษณ์ ชวัลลี. (2542). *ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถของคนที่มีความตั้งใจภายในของนักเรียน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วิไลลักษณ์ ดังกา. (2554). *การศึกษานิเทศศาสตร์ทางสังคมและปัจจัยภายในต่อการเรียนรู้การสร้างสรรคทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. ปรินูญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิรักษ์ เอี่ยมพิชัยฤทธิ์. (2559). *การส่งเสริมและสนับสนุนของครูเพื่อให้นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นเรียนเปียโนอย่างต่อเนื่อง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิ พงศ์สรายุทธ. (2560). *ดนตรียุคตะวันตกยุคบาโรกและยุคคลาสสิก*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริลักษณ์ ศรีกันต์. (2552). *ผลของการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูลอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สถัญญ์ ภูคัง; และอ้อมเดือน สดมณี. (2550). *การวิจัยเชิงคุณภาพเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถน โรจนตระกูล. (2559). *ดนตรีนิยม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาสิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคปรับปรุงพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สโรชรัตน์ นันโท. (2544). *การสร้างแบบวัดทักษะทางดนตรี กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุกรี เจริญสุข. (2544). *พรสวรรค์ศึกษา*. กรุงเทพฯ: Music Talk.
- (2548). *พรสวรรค์สร้างได้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุชา จันทร์อม; และสุรางค์ จันทร์อม. (2518). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- สุชาดา เจริญใจ. (2551). *การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการฟังผ่าอุปสรรคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองทางการเรียนต่างกัน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2533). *การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอนการสร้างแบบฝึกเล่ม 2*. กรุงเทพฯ: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.

- สุนีย์ เหมาะประสิทธิ์. (2533). การพัฒนาชุดการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรวิยา สีมะเตือ. (2546). ชุดการฝึกกิจกรรมทักษะสัมพันธ์ทางดนตรีสากลขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(หลักสูตรและการสอน). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางคนางค์ พิมานแมน. (2539). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางการร้องเพลงของผู้เข้าประกวดร้องเพลงยุวชนชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ประจำปี 2538. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2559). เสริมพัฒนาการเด็กด้วย "ดนตรี". สืบค้นเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2559, จาก <http://www.thaihealth.or.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- อภิชัย บัวอยู่. (2551). แรงจูงใจของนักกีฬาเทนนิสสมัครเล่นที่สนใจเข้าร่วมการแข่งขันเทนนิสระดับอาชีพ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรพรรณ พงศ์ประยูร. (2559). สถานการณ์ในการเรียนและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนวิทยาศาสตร์ของรัฐและโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรพินทร์ ชูชม. (2545). เอกสารคำสอน วิชา วป502 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อริยะ สุพรรณเกษัช. (2543). พัฒนา E.Q. ด้วยเสียงเพลงแนวทางใหม่ของการพัฒนาศักยภาพทางสมอง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี พันธุ์มณี. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.

- อุดม เพชรสังหาร. (2554). *ดนตรีศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพมนุษย์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2560, จาก <https://sites.google.com/site/krusertmusic/1/dntrisuksapheuxsngserimkarphathnasakyphaphmnusy>
- อุมาภรณ์ สุขารมณ. (2550). *การศึกษาและการสร้างโปรแกรมการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถ*. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาภรณ์ สุขารมณ.; และสุวิไล เรียงวัฒนสุข. (2558). *แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. *วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต*. 5(2): 33-39.
- อุรัจจนท์ นามรักษ์. (2555). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28*. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไอฝน ตนสาลี. (2549). *การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสุพรรณบุรี*. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Araujo, M. V. (2015). Measuring Self-Regulated Practice Behaviours in Highly Skill Musicians. *Psychology of Music*. 44(2): 278-292.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- (1989). Social Cognitive Theory. In *Annals of Child Development*. Vol. 6 *Six Theories of Child Development*. Edited by R. Vista (Ed.), pp. 7-32. Greenwich, CT: JAI Press.
- Becker, H. S. (1960). Notes on the Concept of Commitment. *The American Journal of Sociology*. 66(1): 32-40.
- Biasutti, M. (2010). Investigating Trainee Music Teachers' Beliefs on Musical Abilities and Learning: A Quantitative Study. *Music Education Research*. 12(1): 47-69.

- Bonneville-Roussy, A.; & Bouffard, T. (2014). When Quantity is Not Enough: Disentangling the Roles of Practice Time, Self-Regulation and Deliberate Practice in Musical Achievement. *Psychology of Music*. 43(5): 686-704.
- Bouffard, T.; et al. (1995). The Impact of Goal Orientation of Self-Regulation and Performance among College Students. *British Journal of Educational Psychology*. 65(3): 317-329.
- Boyle, D. J.; & Radocy, R. E. (1987). *Measurement and Evaluation of Musical Experience*. New York: Shriver Books.
- Brickman, P. (1987). Commitment. In *Commitment, Conflict, and Caring*. Edited by B. Wortman; & R. Sorrentino (Eds.), pp. 1-18. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Cobb, S. (1976). Social Support as a Moderator of Life Stress. *Psychosomatic Medicine*. 38(5): 300-314.
- Cogdill, S. H. (2014). Applying Research in Motivation and Learning to Music Education: What the Experts Say. *Update: Applications of Research in Music Education*. 33(2): 49-57.
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. 2nd ed. Hilldale, NJ: Lawrence Erlbaum Associate.
- Creech, A.; & Hallam, S. (2003). Parent -Teacher-Pupil Interactions in Instrumental Music Tuition: A Literature Review. *British Journal of Music Education*. 20(1): 29-44.
- Creswell, J. W. (2009). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. 3rd ed. Los Angeles, CA: Sage.
- Creswell, J. W.; & Plano Clark, V. L. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. 2nd ed. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Crider, A. B.; et al. (1983). *Psychology*. Reading, MA: Scott, Foresman and Co.
- Davidson, J. W.; et al. (1996). The Role of Parental Influences in the Development of Musical Performance. *British Journal of Development Psychology*. 14: 399-412.
- (1998). Characteristics of Music Teachers and the Progress of Young Instrumentalist. *Journal of Research in Music Education*. 46(1): 141-160.

- Demaray, M. K.; & Malecki, C. K. (2002). Critical Levels of Perceived Social Support Associated with School Adjustment. *School Psychology Quarterly*. 17: 213-241.
- Deci, L. E.; & Ryan, M. R. (1985). *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. New York: Plenum Press.
- Doxey, C.; & Wright, C. (1990). An Exploratory Study of Children's Music Ability. *Early Childhood Research Quarterly*. 5: 425-440.
- Duijnhouwer, H.; Prins, F. J.; & Stokking, K. M. (2010). Progress Feedback Effects on Students' Writing Mastery Goal, Self-Efficacy Belief, and Performance. *Educational Research and Evaluation*. 16(1): 53-74.
- Glueck, W. F. (1982). *Personal: A Diagnostic Approach*. 3rd ed. Plano, TX: Business Publication, Inc.
- Gobet, F.; & Jansen P. J. (2005). *Training in Chess: A Scientific Approach*. UK: University of Nottingham.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Guilford, J. S.; & Gray, D. E. (1970). *Motivation and Modern Management*. London: Harper & Row Publishers.
- (2004). How Important is Practicing as a Predictor of Learning Outcomes in Instrumental Music?. *Paper presented at the 8th International Conference on Music Perception & Cognition*, Evanston, IL.
- (2006). Conceptions of Musical Ability. *Paper presented at the 9th International Conference on Music Perception and Cognition*, Bologna.
- (2009). Motivation to Learn. In S. Hall; I. Cross; & M. Thaut (Eds.). *The Oxford Handbook of Music Psychology*. New York: Oxford University Press.
- (2010). 21st Century Conceptions of Musical Ability. *Psychology of Music*. 38(3): 308-330.
- Hallam, S.; & Prince. V. (2003). Conceptions of Musical Ability. *Research Studies in Music Education*. 20: 2-22.
- Hammond, S. L.; et al. (1967). *Good School for Young Children*. New York: Macmillan.
- Hattie, J.; & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*. 77(1): 81-112.

- Hedges, L. V.; & Olkin, I. (1985). *Statistical Methods for Meta-Analysis*. San Diego, CA: Academic Press.
- Hilton, V. O. (1960). *The Problem of Teenage Dropout in Private Piano Study*. Thesis for the Degee Master of Arts. The Ohio State University.
- Hubbard, P.; Muhlenkamp, A. F.; & Brown, N. (1984). The Relationship between Social Support and Self-Care Practices. *Nursing Research*. 33(5): 266-270.
- Howe, M. J. A.; & Sloboda, J. A. (1991). Young Musicians' Accounts of Significant Influences in Their Early Lives: 2. Teachers, Practicing and Performing. *British Journal of Music Education*. 8(1): 53-63.
- Hoyle, R. H. (2010). Personality and Self-Regulation. In *Handbook of Personality and Self-Regulation*. Edited by R. H. Hoyle (Ed.), pp. 1-18. Chichester, West Sussex: John Wiley & Sons.
- Jones, B. D.; & Skaggs, G. (2016). Measuring Students' Motivation: Validity Evidence for the MUSIC Model of Academic Motivation Inventory. *International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*. 10(1): 7.
- Kamien, R. (1992). *Music: An Appreciation*. 5th Ed. New York: McGraw-Hill.
- Labuhn, A. S.; Zimmerman, B. J.; & Hasselhorn, M. (2010). Enhancing Students' Self-Regulation and Mathematics Performance: The Influence of Feedback and Self-Evaluative Standards. *Metacognition and Learning*. 5(2): 173-194
- Lovell, R. B. (1980). *Adult Learning*. New York: John Wiley & Sons.
- Manturzewska, M. (2011). The Reliability of Evaluation Musical Performance by Music Experts. *Interdisciplinary Studies in Musicology*. 10(10): 97-109.
- McCormick, J.; & McPherson, G. (2003). The Role of Self-Efficacy in a Musical Performance Examination: An Exploratory Structural Equation Analysis. *Psychology of music*. 31(1): 37-51.
- McPherson, G. E. (1995). The Assessment of Musical Performance: Development and Validation of Five New Measures. *Psychology of Music*. 23(2): 142-161.
- (2009). The Role of Parents in Children's Musical Development. *Psychology of Music*. 37(1): 90-110.

- McPherson, G. E.; & McCormick, J. (1999). Motivational and Self-Regulated Learning Components of Musical Practice. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*. 141: 98-102.
- Meyer, J. P.; & Herscovitch, L. (2001). Commitment in the Workplace: Toward a General Model. *Human Resource Management Review*. 11(3): 299-326.
- Miksza, P. (2011). The Development of a Measure of Self-Regulated Practice Behavior for Beginning and Intermediate Instrumental Music Students. *Journal of Research in Music Education*. 59(4): 321-338.
- (2013). The Effect of Self-Regulation Instruction on the Performance Achievement Musical Self-Efficacy, and Practicing of Advanced Wind Player. *Psychology of Music*. 43(2): 219-243.
- Moore, D. G.; Burland, K.; & Davidson J. W. (2003). The Social Context of Musical Success: A Developmental Account. *British Journal of Psychology*. 94: 529-549.
- Mosing, M. A.; et al. (2014). Practice Does Not Make Perfect: No Causal Effect of Music Practice on Music Ability. *Psychological Science*. 25(9): 1795-1803.
- Nielsen, S. G. (2004). Strategies and Self-Efficacy Beliefs in Instrumental and Vocal Individual Practice: A Study of Students in Higher Music Education. *Psychology of Music*. 32(4): 418-431.
- O'Keefe, E. J.; & Berger, D. S. (1999). *Self-Management for College Student: The ABC Approach*. 2nd ed. Hyde Park, NY: Partridge Hill Publishers.
- O'Neill, S. A. (1997). Gender and Music. In *The Social Psychology of Music*. Edited by D. J. Hargreaves; & A. C. North. (Eds.), pp. 46-66. New York: Oxford University Press.
- O'Neill, S. A.; & McPherson, G. E. (2002). Motivation. In *The Science and Psychology of Music Performance*. Edited by R. Parncutt; & G. McPherson (Eds.), pp. 83-98. New York: Oxford University Press.
- Papalia, D. E.; & Olds, S. W. (1990). *A Child's World: Infancy Through Adolescence*. 5th ed. New York: McGraw-Hill.
- Patrick, H.; Ryan, A. M.; & Kaplan, A. (2007). Early Adolescents' Perception of the Classroom Social Environment, Motivational Beliefs, and Engagement. *Journal of Education Psychology*. 99: 83-98

- Perry, N.E. (1998). Young Children's Self-Regulation Learning and Contexts That Support It. *Journal of Education Psychology*. 90(4): 715-729.
- Pintrich, P. R.; & De Groot, E. V. (1990). Motivational and Self-Regulated Learning Components of Classroom Academic Performance. *Journal of Educational Psychology*. 82(1): 33-40.
- Piro, J.; & Ortiz, C. (2010). No Association between Music Ability and Hand Preference in Children. *Journal of Motor Behavior*. 42(5): 269-275.
- Pratontep, C. (2007). *The Effectiveness of Extensive Reading and Levels of Reading Proficiency on Thai University Students' English Reading Comprehension Using a Self-Regulated Learning Framework*. Dissertation Degree of Doctor of Philosophy Program (English as an International Language). Bangkok: Graduate School, Chulalongkorn University. Photocopied.
- Ritchie, L.; & Williamon, A. (2011). Primary School Children's self-efficacy for music learning. *Journal of Research in Music Education*. 59: 146-161.
- Rubel, D. P. (2008). *Perceived Classmate, Teacher, and Parent Support and Self-Regulated Learning Skills during Middle School*. Dissertation, Ph.D. New York: Graduate School of Education, University of Fordham University.
- Schunk, D. H. (1983). Developing Children's Self-Efficacy Skills: The Roles of Social Comparative Information and Goal setting. *Contemporary Educational Psychology*. 8: 76-86.
- Schunk, D. H.; & Zimmerman, B. J. (1994). *Self-Regulation of Learning and Performance: Issues and Educational Applications*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Scholl, R. W. (1981). Differentiating Organizational Commitment from Expectancy as a Motivating Force. *The Academy of Management Review*. 6(4): 589-599.
- Show, G. L. (2000). *Keeping Mozart in Mind*. San Diego, CA: Academic Press.
- Sloboda, J. (1993). Musical Ability. In *The Origins and Development of High Ability*. Edited by Ciba Foundation, Ciba Foundation Symposium, 178, pp. 106-118. Oxford: John Wiley & Sons.
- Sosniak, L. A. (1987). The Nature of Change in Successful Learning. *Teacher College Record*. 88: 59-535.

- Steinel, D. V. (1984). *Data on Music Education: A National Review of Statistic Describing Education in Music and the Other Arts*. Reston, VA: Music Educators National Conference.
- The Associated Board of the Royal Schools of Music (ABRSM). (2015). *Piano Syllabus 2015*. London: ABRSM.
- Thoits, P. A. (1982). Conceptual, Methodological, and Theoretical Problems in Studying Social Support as a Buffer Against Life Stress. *Journal of Health and Social Behavior*. 23(2): 145-159.
- Timo, K.; et al. (2000). *Cortical Activation Patterns during Complex Motors Tasks in Piano Player and Control Subject. A Functional Magnetic Resonance Imaging Study*. *Neuroscience Letters* 278, no.3.
- Trinity College London. (2015). *Piano Syllabus Grade Exams 2015 – 2017*. London: Trinity College London.
- Wallentin, M.; et al. (2010). The Musical Ear Test, a New Reliable Test for Measuring Musical Competence. *Learning and Individual Differences*. 20(3): 188-196.
- Wigfield, A.; Klauda, S. L.; & Cambria, J. (2011). Influences on the Development os Academic Self-Regulatory Processes. In *Handbook of Self-Regulation of Learning and Performance*. Edited by B. J. Zimmerman; & D. H. Schunk (Eds.). New York: Routledge.
- Wilson, C. R. M. (1992). *QA/ CQI: Strategies in health care quality*. Toronto: W. B. Saunders.
- Wood, R. E.; & Bandura, A. (1989). Social Cognitive Theory of Organizational Management. *The Academy of Management Review*. 14(3): 361-384.
- Wood, R. E.; & Locke, E. A. (1987). The Relation of Self-Efficacy and Grade Goals to Academic Performance. *Educational and Psychological Measurement*. 47: 1013-1024.
- Woody, R. H. (2004). The Motivations of Exceptional Musicians. *Music Education Journal*. 90(3): 17-21.
- Zimmerman, B. J. (1998). Academic Studying and the Development of Personal Skill: A Self-Regulatory Perspective. *Educational Psychologist*. 33: 73-86.

Zimmerman, B. J.; & Martinez-Pons, M.(1990). Student Differences in Self-Regulated Learning: Relating Grade, Sex, and Giftedness to Self-Efficacy and Strategy Use. *Journal of Educational Psychology*. 82(1): 51-59.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คู่มือพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์

คู่มือฉบับนี้เหมาะสำหรับความสามารถทางดนตรี

เชิงปฏิบัติการผสมศาสตร์

ความเป็นมาของโปรแกรม

ในปัจจุบันเราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า เสียงดนตรีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น จะเห็นได้จาก เสียงเรียกเข้าโทรศัพท์ เสียงสื่อโฆษณาตามสถานที่สาธารณะต่าง ๆ นักดนตรี หรือแม้กระทั่ง กิจกรรมทางสังคม จึงทำให้ผู้คนหันมาให้ความสนใจดนตรีกันมากขึ้น ดังนั้นดนตรีจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญ และได้รับการยอมรับว่ามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เมื่อเด็กได้ฟังดนตรีหรือได้เล่นดนตรีก็จะมีอาการเคลื่อนไหวร่างกาย มีความคิดสร้างสรรค์ ลดความเครียด และทำให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้

สำหรับโปรแกรมพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนเป็โนที่มีอายุ 7-12 ปี ในครั้งนี้ใช้แนวคิดการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) มาสร้างกรอบในการ จัดโปรแกรมพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ โดยใช้แนวคิดแรงจูงใจต่อดนตรี การ กำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม ในการสร้างกิจกรรมพัฒนา ความสามารถทางดนตรี เพื่อให้ให้นักเรียนพัฒนาความสามารถทางดนตรีเพิ่มมากขึ้น โดยเริ่มจากการสร้าง แรงจูงใจต่อดนตรี เรียนรู้วิธีการจัดการอุปสรรคต่างที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ตลอดจน การประเมินตนเองเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามารถทางดนตรีในระดับสูงต่อไป โดยชุดกิจกรรมพัฒนา ความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนพัฒนา ความสามารถทางดนตรีตามเกณฑ์มาตรฐานสากล

มราพันธ์ ชะยะมังคะลา
 คุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
กิจกรรมที่ 1 “นิทานดนตรี”	1
กิจกรรมที่ 2 “นักดนตรีของฉัน”	10
กิจกรรมที่ 3 “ฉันจะทำอะไร (1)”	17
กิจกรรมที่ 4 “ฉันจะทำอะไร (2)”	26
กิจกรรมที่ 5 “จับผิดโน้ตกันเถอะ”	34
กิจกรรมที่ 6 “ฉันได้คะแนนเท่าไรนะ”	40
กิจกรรมที่ 7 “กำลังใจของฉัน”	47
ภาคผนวก	

กิจกรรมที่ 1

“นิทานดนตรี”

กิจกรรมที่ 1 “นิทานดนตรี”

เป้าหมายของกิจกรรม: เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผูกพันต่อดนตรี เห็นคุณค่าของดนตรี และมีแรงจูงใจต่อดนตรี

แนวคิดที่ใช้: การสร้างแรงจูงใจต่อดนตรี ผลการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความรักความชอบดนตรีโดยเริ่มมาจาก การฟัง และเป็นแรงจูงใจที่ทำให้นักเรียนอยากที่จะเล่นดนตรี

ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม 30 นาที

บรรยากาศและสื่อประกอบกิจกรรม

1) บรรยากาศผ่อนคลาย แต่เป็นห้องที่เสียงสงบ ไม่มีการรบกวนจากคนภายนอก มีเก้าอี้ที่นั่งสบาย

2) สื่อประกอบกิจกรรม ประกอบด้วย

2.1) นิทานเรื่อง “ผจญภัยในป่าใหญ่”

2.2) รูปภาพสุนัขสีขาวลายจุด (เจ้าหมาน้อย)

2.3) รูปภาพประกอบการเล่านิทาน ประกอบด้วย สุนัข กระรอกน้อย หมี และ

หมีหัวโน

2.4) เปียโน สำหรับเล่นเสียงประกอบการเล่านิทาน

2.5) โน้ตประกอบการเล่านิทาน

2.6) โน้ตเพลง Twinkle Little Stars

2.7) เครื่องบันทึกเสียงใช้สำหรับป้องกันข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล

3) บุคคล ประกอบด้วย

3.1) ผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้เล่านิทานเรื่อง ผจญภัยในป่าใหญ่ตั้งแต่ต้นจนจบ และเป็นผู้เล่นเปียโนเสียงประกอบการเล่านิทาน

3.2) นักเรียนเปียโน ทำหน้าที่เป็นผู้ฟังนิทาน เล่นโน้ตประกอบการเล่านิทาน 3 แบบที่นักเรียนเลือก อธิบายความรู้สึกต่อเปียโน

3.3) ผู้ช่วยผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยอำนวยความสะดวกในการเตรียมอุปกรณ์ การบันทึก และการดูแลอื่น ๆ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 สร้างบรรยากาศและเตรียมความพร้อม ระยะเวลา 5 นาที

- 1) แนะนำตัวและสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนเป็ยโน เพื่อให้เกิดบรรยากาศการผ่อนคลาย เช่น การถามไถ่ถึงชีวิตประจำวัน ถามเรื่องการเรียน เป็นต้น
- 2) แนะนำกิจกรรมที่ 1 คือ การเล่านิทาน ผู้วิจัยได้อธิบายให้นักเรียนเป็ยโนฟังว่าวันนี้จะมาเล่านิทาน เรื่อง “ผจญภัยในป่าใหญ่” โดยให้นักเรียนเล่นไม้ตบประกอบการเล่านิทาน 3 แบบจากตาราง ไม้ตบประกอบการเล่านิทาน และให้นักเรียนเป็ยโนได้บอกว่าเรียนรู้อะไรจากนิทาน รู้สึกอย่างไรต่อตัวละคร
- 3) อธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและวิธีการประเมิน คือ อธิบายว่ากิจกรรมจัดทำเพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงคุณค่าของดนตรี ประโยชน์ของดนตรี และเกิดความรู้สึกดีต่อดนตรี วิธีการประเมินใช้วิธีการเล่าความรู้สึกก่อนและหลังรับฟังนิทานที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้

ขั้นที่ 2 ขั้นการทำกิจกรรม ระยะเวลา 15 นาที

- 4) ให้นักเรียนเป็ยโนเล่าความรู้สึกเกี่ยวกับดนตรีในปัจจุบัน โดยมีคำถาม คือ “ทำไมหนูถึงมาเรียนดนตรี” ผู้วิจัยมีการบันทึกเสียงและให้ผู้ช่วยผู้วิจัยช่วยจดบันทึก
- 5) แสดงไม้ตบและเล่นให้นักเรียนดู ไม้ตบประกอบการเล่านิทาน และให้นักเรียนเลือกไม้ตบที่แสดงแทนการเคลื่อนไหวในการเล่านิทาน 3 แบบ ตามไม้ตบประกอบการเล่านิทาน
- 6) เล่านิทาน เรื่อง “ผจญภัยในป่าใหญ่” ในระหว่างการเล่านิทาน ให้นักเรียนเล่นไม้ตบประกอบการเล่านิทาน 3 แบบ จากไม้ตบดนตรีประกอบการเล่านิทานตามที่นักเรียนได้เลือกไว้ และผู้วิจัยเล่นเป็ยโนไม้ตบประกอบการเล่านิทานแบบอื่นที่นักเรียนไม่ได้เลือก
- 7) หลังจากเล่านิทานจบแล้ว ทำการสรุปเกี่ยวกับดนตรีสามารถแสดงออกให้เห็นถึงการแสดงกิริยาท่าทาง แสดงอารมณ์ บรรยายสิ่งต่าง ๆ ได้
- 8) เมื่อสรุปเกี่ยวกับประโยชน์ของดนตรีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนจินตนาการเสียงที่ชอบ และให้นักเรียนได้ลองเล่นเป็ยโนที่แสดงถึงเสียงที่นักเรียนชื่นชอบ
- 9) แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีหลังจากที่ได้ฟังนิทาน

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผลและสรุปผล ระยะเวลา 10 นาที

10) เมื่อเล่นนิทานเสร็จแล้ว ให้นักเรียนเล่าถึงความรู้สึกที่มีต่อดนตรี

คำถาม	ขอบเขตของคำตอบ
1.นิทานเรื่องนี้สอนอะไรให้กับหนู หรือ หนูได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้	เสียงดนตรีให้ความรู้สึกต่าง ๆ หลากหลายได้ เทคนิคทางดนตรี (Scale, Arpeggios)
2.เสียงเปียโนที่หนูได้ยิน บอกความรู้สึกอะไรกับหนูบ้าง	ดนตรีสามารถเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากมาย
3.หนูได้อะไรจากการเรียนดนตรี	ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ฝึกสมาธิ

ระหว่างนี้ผู้ช่วยวิจัยช่วยบันทึกประเด็นการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเปียโน ก่อนและหลัง และประเด็นที่สำคัญ

11) ผู้วิจัยนำประเด็นที่ผู้ช่วยวิจัยบันทึกไว้ มาสรุปแนวคิด ถึงคุณค่าและประโยชน์ของการเล่นเปียโน เล่าถึงสิ่งดี ๆ ของเปียโน เช่น การเล่นเปียโนช่วยให้รู้สึกผ่อนคลาย ดนตรีมีพลังแห่งการปรับเปลี่ยนอารมณ์ของคนฟัง การเล่นเปียโนสร้างให้บุคคลเกิดความโดดเด่นหรือเป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

12) กล่าวขอบคุณและนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

นิทานเรื่อง ผจญภัยในป่าใหญ่

เช้าวันใหม่ที่สดใส เจ้าหมาน้อยตื่นขึ้นมาด้วยความสดชื่น และตื่นเต้นที่จะได้ออกไปท่องเที่ยวผจญภัยในป่าใหญ่แห่งหนึ่ง ในป่านี้มีความลึกลับ ความเงิบ ความสงบ ร่มเย็น และความมืดมิดที่น่ากลัว เจ้าหมาน้อยรีบเดินทางออกจากบ้านตรงไปที่ป่าแห่งนั้นทันที เมื่อเดินทางถึงทางเข้าป่าแล้วนั้น เจ้าหมาน้อย ก็เกิดความสงสัยขึ้นมาว่า เอ... ในป่าแห่งนี้ข้างในจะมีอะไรบ้างนะ เจ้าหมาน้อยก็ตัดสินใจเดินเข้าไปในป่าลึกขึ้น ลึกขึ้น ลึกขึ้น และมองสำรวจป่าชายที่ ขวาทันใดนั่นเอง เจ้าหมาน้อยก็เห็นเจ้ากระรอกน้อยวิ่งเล่นกระโดด ปีนป่ายบนต้นไม้ไปมาอย่างสนุกสนาน

เจ้าหมาน้อยก็เกิดความรู้สึกอยากรู้อยากเห็นที่จะเข้าไปกระโดดกับเจ้ากระรอกน้อย และแล้วไม่ทันไร เจ้าหมาน้อยก็วิ่งเข้าไปกระโดดกับ เจ้ากระรอกน้อยอย่างสนุกสนานทันที แต่แล้วไม่ทันไร เจ้าหมาน้อยก็เสียท่าผลัดตกลงมา จากต้นไม้เสียงดัง ตูบ!!! เจ้าหมาน้อยรู้สึกเจ็บ และรู้สึกเสียดายความสนุกที่ได้วิ่งเล่นกับเจ้ากระรอกน้อยบนต้นไม้ และมุ่งหน้าเดินทางเข้าไปในป่าใหญ่นั้นต่อไป เมื่อเดินเข้าไปเรื่อย ๆ หมาน้อยก็ได้ยินเสียงประหลาดดังมาจากด้านในป่า เจ้าหมาน้อยรู้สึกตกใจและหวาดกลัวเป็นอย่างมาก และคิดในใจว่าข้างในนั้นจะมีอะไรนะ เจ้าหมาน้อยรวบรวมความกล้าและเดินเข้าไปด้านใน

และพบว่า เสียงนั้นเป็น เสียงร้องของเจ้าหมีตัวใหญ่
ที่กำลังจะเก็บน้ำผึ้งบนต้นไม้ แต่ว่าเจ้าหมีกลับโดนผึ้งผึ้ง
บินเข้ามาต่อยจนหัวโน ปูด บวมและใหญ่มาก
จนร้องเสียงคำรามดังลั่นป่า เมื่อเจ้าหมีมาน้อยเห็นเข้า
จึงเดินเข้าไปถามเจ้าหมีว่า “เป็นอะไรมัย
ฉันเห็นหัวของเธอบวมและแดงมากเลย”
เจ้าหมีตอบกลับมาว่า “ไม่เป็นไรหรอก
ฉันไม่เจ็บเลย มันเป็นธรรมชาติของฉันอยู่แล้ว”

เจ้าหมีมาน้อยตอบกลับไปว่า “ไม่ได้นะเธอต้องไปหา
สมุนไพรมาทาจะได้หายไว ๆ” เจ้าหมีเลยตอบกลับไปว่า “ขอบคุณนะแต่
ฉันจะไปหาสมุนไพรมาทานะ” เมื่อเจ้าหมีมาน้อยกับเจ้าหมีแยกจากกันแล้วนั้น
เจ้าหมีมาน้อยก็เดินเข้าไปในป่าต่อไปเรื่อย ๆ เจ้าหมีมาน้อยได้ยินเสียงน้ำตก
ดังมาจากด้านในป่า รู้สึกอยากที่จะเล่นลงน้ำอย่างสบายใจ และแล้วถึงเวลา
พระอาทิตย์ใกล้จะลาลับขอบฟ้า และเป็นเวลาที่ เจ้าหมีมาน้อยจะต้องกลับบ้านแล้ว
เจ้าหมีมาน้อยเดินออกจากป่ามาด้วยความสุขและความสนุกสนานกับเรื่องราวต่าง ๆ
ที่ได้พบเจอในวันนี้ เมื่อกลับถึงบ้าน เจ้าหมีมาน้อยรู้สึกเหนื่อย
และได้ผละหลับไปพร้อมกับแสงจันทร์และดวงดาวในยาม
ค่ำคืน

<<|| โน้ตประกอบในการเล่นนิทาน ||>>

โน้ต	เสียงประกอบ
	เดิน
	วิ่ง
	ตกต้นไม้
	หมีคำราม
	ฝูงผีบิน
	เสียงน้ำตก
	ดวงดาว

หมายเหตุ: เล่นโน้ตในการเล่นนิทานตามความเหมาะสมของผู้เล่นนิทาน

กิจกรรมที่ 2

“นักดนตรีของฉัน”

กิจกรรมที่ 2 “นักดนตรีของฉัน”

เป้าหมายของกิจกรรม: เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการประสบความสำเร็จจากต้นแบบ และสร้างเป้าหมายทางดนตรีให้กับตนเอง

แนวคิดที่ใช้: การเห็นตัวแบบ ผลการวิจัยในระยะที่ 1 ที่พบว่า การตั้งเป้าหมายของนักเรียนเกิดจากการมีตัวแบบ เช่น นักดนตรีในดวงใจ ครูสอนดนตรี หรือการแข่งขันในระดับโลก ทำให้นักเรียนต้องประสบความสำเร็จตามตัวแบบ

ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม 30 นาที

บรรยากาศและสื่อประกอบกิจกรรม

1) บรรยากาศผ่อนคลาย แต่เป็นห้องที่เงียบสงบ ไม่มีการรบกวนจากคนภายนอก มีเก้าอี้ที่นั่งสบาย

2) สื่อประกอบกิจกรรม ประกอบด้วย

2.1) ประวัติโดยย่อที่สำคัญของ Wolfgang Amadeus Mozart

2.2) รูปภาพประกอบการเล่าประวัตินักดนตรี รูป Mozart (โมซาร์ท), ครอบครัวนักดนตรี, ไวโอลิน, เปียโน, โมซาร์ทกำลังแต่งเพลง, โน้ตเพลง

2.3) ไฟล์เพลง: 12 Variations Twinkle Little Stars: Wolfgang Amadeus Mozart

2.4) เครื่องบันทึกเสียงใช้สำหรับป้องกันข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล

3) บุคคล ประกอบด้วย

3.1) ผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้เล่าประวัติโดยย่อที่สำคัญของโมซาร์ทตั้งแต่ต้นจนจบ

3.2) นักเรียนเปียโน ทำหน้าที่เป็นผู้ฟังประวัติโดยย่อของนักดนตรี, อธิบายความรู้สึกต่อโมซาร์ท

3.3) ผู้ช่วยผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยอำนวยความสะดวกในการเตรียมอุปกรณ์การบันทึกและการดูแลอื่น ๆ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 สร้างบรรยากาศและเตรียมความพร้อม ระยะเวลา 5 นาที

1) แนะนำตัวและสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนเปียโน เพื่อให้เกิดบรรยากาศการผ่อนคลาย เช่น การถามไถ่ถึงชีวิตประจำวัน ถามเรื่องการเรียน เป็นต้น

2) แนะนำกิจกรรมที่ 2 คือ การเล่าประวัติโดยย่อที่สำคัญของโมสาร์ท โดยผู้วิจัยได้อธิบายให้นักเรียนเปียโนฟังว่าวันนี้จะมาเล่าประวัติโดยย่อที่สำคัญของโมสาร์ทให้ฟัง และให้นักเรียนเปียโนบอกว่าเรียนรู้อะไรจากประวัติโดยย่อที่สำคัญของโมสาร์ท รู้สึกอย่างไร ประทับใจอะไรเพิ่มขึ้นในประเด็นของความสำเร็จของโมสาร์ทที่มีการตั้งเป้าหมายหรือความสำเร็จของตนเองไว้ว่าอย่างไร

3) อธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและวิธีการประเมิน คือ อธิบายว่ากิจกรรมนี้จัดทำเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการประสบความสำเร็จของโมสาร์ท และสร้างเป้าหมายทางดนตรีให้กับตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นการทำกิจกรรม ระยะเวลา 15 นาที

4) ผู้วิจัยถามถึงเป้าหมายของการเล่นดนตรีของนักเรียนเปียโน โดยมีคำถาม คือ “หนูมีเป้าหมายอย่างไรในการเล่นดนตรี” ผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นผู้ทำการบันทึกคำตอบของนักเรียน และมีการบันทึกเสียง

5) ผู้วิจัยเล่าประวัติโดยย่อที่สำคัญของโมสาร์ทพร้อมเปิดเพลงของโมสาร์ท และแสดงรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับประวัติของโมสาร์ทในระหว่างการเล่าเรื่อง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ลักษณะบทเพลงของนักดนตรี ในระหว่างการเล่าประวัติโมสาร์ทผู้วิจัยเล่นเพลง “Magic Flute” หลังจากการเล่าประวัติของโมสาร์ทจบแล้ว เปิดเพลง “12 Variations Twinkle Little Stars” ซึ่งเป็นเพลงที่นักเรียนรู้จักและมีความคุ้นเคย

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผลและสรุปผล ระยะเวลา 10 นาที

6) เมื่อผู้วิจัยเล่าประวัติโมสาร์ทโดยย่อเสร็จแล้ว จึงตั้งคำถามให้กับนักเรียน

คำถาม	ขอบเขตของคำตอบ
1) ได้เรียนรู้อะไรจากประวัติของโมสาร์ทบ้าง	ความมุ่งมั่นในการทำให้ตนเองทำตามเป้าหมาย
2) หนูคิดว่าเพราะอะไร โมสาร์ทถึงประสบความสำเร็จ	ความมุ่งมั่นในการเล่นดนตรี
3) จากเป้าหมายที่หนูเล่าให้ครูฟังครั้งแรก หนูมีวิธีการไปสู่เป้าหมายอย่างไร	ความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อ ไม่ท้อถอย

ระหว่างนี้ผู้ช่วยวิจัยช่วยบันทึกประเด็นการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเป็ยโน ก่อน - หลัง และ ประเด็นที่สำคัญ

7) ผู้วิจัยนำประเด็นที่ผู้ช่วยวิจัยบันทึกไว้ มาสรุปแนวคิด ถึงเป้าหมายและวิธีการ ไปสู่ความสำเร็จของนักเรียนเป็ยโน และทำคำสัญญาใจกับผู้วิจัยในการทำตามวิธีการที่ได้วางไว้

8) กล่าวขอบคุณและนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

ประวัติโดยย่อที่สำคัญของโมสาร์ท

โมสาร์ท (Wolfgang Amadeus Mozart) เกิดปี ค.ศ. 1756 - 1791 เกิดที่เมืองซาลซ์บวร์ก ประเทศออสเตรีย โมสาร์ทเป็นเด็กที่มีความอัจฉริยะทางดนตรี และมีทักษะทางดนตรีที่ยอดเยี่ยม โมสาร์ทเกิดในครอบครัวนักดนตรี โมสาร์ทเริ่มต้นชีวิตนักดนตรีเมื่ออายุ 3 ขวบ โดยเริ่มเรียนดนตรีจากการดูพ่อของเขาสอนดนตรีพี่สาวด้วยความสนใจ เมื่อโมสาร์ทอายุ 6 ขวบ สามารถเล่นไวโอลิน Harpsichord

ได้ด้วยตัวเอง สามารถอ่านโน้ตได้อย่างถูกต้องเมื่อเห็นโน้ตครั้งแรก และตระเวนแสดงดนตรีทั่วยุโรป กับพ่อและพี่สาวจนถึง 13 ขวบ

โมสาร์ทเริ่มแต่งเพลง ตั้งแต่อายุ 5 ขวบ โดยเริ่มแต่งเพลง Minuet แต่งเพลงซิมโฟนี (Symphony) ตอนอายุ 8 ขวบ อายุ 12 ขวบสามารถแต่งโอเปร่า ผลงานโอเปร่าที่มีชื่อเสียง คือเรื่อง "Magic Flute" โมสาร์ทยังเป็นนักออร์แกนชั้นเยี่ยมของยุโรป ผลงานการประพันธ์เพลงของโมสาร์ทมีมากมายทั้ง Sonata, Opera 20 เรื่อง, Symphony 41 บท, Concerto 21 บท สำหรับเปียโน ไวโอลิน และเครื่องลมชนิดต่าง ๆ อีกจำนวนมาก, Mess อีก 17 บท และเพลงสุดท้ายของโมสาร์ท

คือ Requiem แมสแห่งความตาย

แต่โมสาร์ทได้สิ้นชีวิตก่อนที่จะประพันธ์ Requiem จบ

โมสาร์ทเสียชีวิตด้วยอายุ 36 ปี ดนตรีของโมสาร์ทมีลักษณะที่สดใส ไพเราะน่ารัก มีแนวทำนองเด่นชัด ทำให้เป็นบทเพลงที่มีความน่าสนใจ

กิจกรรมที่ 3

“ฉันจะทำอย่างไร (1)”

กิจกรรมที่ 3 “ฉันจะทำอย่างไร (1)”

เป้าหมายของกิจกรรม: เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการวางแผนการซ้อม และจัดอุปกรณ์จากสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์

แนวคิดที่ใช้: การจัดการตนเอง ผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่า การฝึกซ้อมมีความสำคัญอย่างมากต่อการประสบความสำเร็จ แต่นักเรียนเปียโนมักจะเจออุปสรรคในการซ้อม เช่น ไม่สามารถซ้อมเพลงได้อย่างต่อเนื่อง การจำโน้ตเพลงไม่ได้ และความยากของบทเพลง เป็นต้น จึงต้องเรียนรู้วิธีการจัดการสถานการณ์หรืออุปสรรค

ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม 30 นาที

บรรยากาศและสื่อประกอบกิจกรรม

1) บรรยากาศผ่อนคลาย แต่เป็นห้องที่เงียบสงบ ไม่มีการรบกวนจากคนภายนอก มีเก้าอี้ที่นั่งสบาย

2) สื่อประกอบกิจกรรม ประกอบด้วย

2.1) บัตรคำขนาด $9\frac{1}{2} \times 22\frac{1}{2}$ เซนติเมตร เขียนสถานการณ์สมมติที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อมดังนี้

สถานการณ์ที่ 1: ไปทำธุระกับคุณพ่อคุณแม่

หากวันนี้หลังจากที่คุณแม่ไปรับที่โรงเรียน แล้วคุณแม่จะพาไปหาเพื่อนซึ่งเป็นเวลาที่หนูซ้อมเปียโน แต่หนูไม่สามารถปฏิเสธคุณแม่ได้ หนูจะมีวิธีการอย่างไร ที่ทำให้หนูได้ซ้อมเปียโนได้ตามตารางการซ้อมเปียโนของหนู

สถานการณ์ที่ 2: คุณพ่อคุณแม่พาไปเที่ยวต่างจังหวัด

ในวันปิดเทอมคุณแม่จะพาไปเที่ยวต่างจังหวัด 3 วัน 2 คืน ซึ่งหนูไม่สามารถปฏิเสธคุณแม่ได้เลย ทำให้หนูไม่สามารถซ้อมเปียโนได้ ซึ่งหลังจากกลับจากไปเที่ยวแล้วนั้น และอีก 1 สัปดาห์หนูจะต้องสอบเปียโน หนูจะมีวิธีการอย่างไรที่ทำให้หนูได้ซ้อมเปียโนก่อนที่หนูจะสอบเปียโน

สถานการณ์ที่ 3: การบ้านที่โรงเรียนเยอะและเป็นช่วงใกล้สอบของที่โรงเรียน

เนื่องจากที่โรงเรียนของหนูมีการบ้านเยอะมากเลย และแถมยังเป็นช่วงที่ใกล้สอบที่โรงเรียนอีกด้วย หนูจะมีวิธีการอย่างไรที่ทำให้หนูได้ซ้อมเปียโนตามตารางซ้อมเปียโนของหนูตามปกติ หรือสามารถทำการบ้านของคุณครูเปียโนของหนูได้

2.2) บัตรคำขนาดสี่เหลี่ยมจัตุรัส $13 \times 15\frac{1}{2}$ เซนติเมตร รูปสัญลักษณ์ใช้ในการตอบในการแก้ไขสถานการณ์

รูป	คำอธิบาย
ซีดี (แผ่นบันทึกเสียง)	ฟังซีดีในรถ
ยูทูป (Youtube)	ดูยูทูปเพลงที่กำลังเล่น
โน้ตเปียโน	อ่านโน้ตเพลงที่เล่น
กากบาท	ไม่ซ้อมเปียโนเลยในวันนั้น
นาฬิกาเครื่องหมาย + (บวก)	เพิ่มเวลาในการฝึกซ้อม
นาฬิกาเครื่องหมาย - (ลบ)	ลดเวลาในการฝึกซ้อม
รูปกากบาททับโทรทัศน์	งดกิจกรรมโปรด

2.3) เครื่องบันทึกเสียงใช้สำหรับป้องกันข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล

3) บุคคล ประกอบด้วย

3.1) ผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้อ่านสถานการณ์สมมติและอธิบายบัตรคำรูปภาพวิธีการแก้ปัญหาจัดการกับสถานการณ์

3.2) นักเรียนเปียโน ทำหน้าที่เป็นผู้แก้ไขสถานการณ์สมมติปัญหาที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นโดยการเลือกบัตรคำรูปภาพการแก้ไขสถานการณ์สมมติ

3.3) ผู้ช่วยผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยอำนวยความสะดวกในการเตรียมอุปกรณ์การบันทึกและการดูแลอื่น ๆ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 สร้างบรรยากาศและเตรียมความพร้อม ระยะเวลา 5 นาที

1) แนะนำตัวและสร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน เพื่อให้เกิดบรรยากาศการผ่อนคลาย เช่น การถามไถ่ถึงชีวิตประจำวัน ถามเรื่องการเรียน เป็นต้น

2) แนะนำกิจกรรมที่ 3 คือ การวางแผนการฝึกซ้อมและการแก้ไขสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อมเปียโน โดยผู้วิจัยได้อธิบายเกี่ยวกับกิจกรรม ให้นักเรียนเลือกสถานการณ์และคิดหาวิธีการแก้ไขสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อมเปียโนของนักเรียน

3) อธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและวิธีการประเมิน คือ กิจกรรมนี้จัดทำเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการวางแผนการซ้อม และขจัดอุปสรรคจากสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์

ขั้นที่ 2 ขั้นการทำกิจกรรม ระยะเวลา 15 นาที

- 4) ให้นักเรียนเล่าถึงกิจกรรมที่นักเรียนทำในแต่ละวันให้ผู้วิจัยฟังว่า นักเรียนทำอะไรบ้าง และผู้วิจัยทำการบันทึกลงในตาราง
- 5) ให้นักเรียนหยิบสถานการณ์สมมติครั้งที่ 1 ที่ผู้วิจัยได้เตรียมไว้ 1 สถานการณ์ ผู้วิจัยอ่านสถานการณ์ที่นักเรียนหยิบขึ้นมาให้นักเรียนฟัง
- 6) ผู้วิจัยนำบัตรคำรูปภาพแก้ไขสถานการณ์ มาอธิบายให้นักเรียนฟังในแต่ละรูปเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างไร
- 7) ให้นักเรียนเลือกบัตรคำรูปภาพ วิธีการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์นั้น พร้อมทั้งให้เหตุผลที่เลือกบัตรคำรูปภาพ นักเรียนสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ภาพ
- 8) เมื่อได้คำตอบในสถานการณ์ครั้งที่ 1 แล้ว ให้นักเรียนหยิบสถานการณ์สมมติซ้ำอีก 2 ครั้ง ในระยะเวลาต่อกัน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผลและสรุปผล ระยะเวลา 10 นาที

- 9) นักเรียนสามารถเลือกวิธีการจัดการปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติในการจัดการสถานการณ์ที่มีผลต่อการฝึกซ้อมเปียโนของนักเรียนได้
- 10) ผู้วิจัยนำประเด็นที่ผู้ช่วยวิจัยบันทึกไว้ มาสรุปแนวคิดถึงวิธีการจัดการสถานการณ์ปัญหาของนักเรียนเปียโน
- 11) กล่าวขอบคุณและนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

บัตรคำการจำลองสถานการณ์สมมติ
ที่เป็นอุปสรรคต่อการซ้อมเปียโน

สถานการณ์ที่ 1:
ไปทำธุระ
กับคุณพ่อคุณแม่

หากวันนี้หลังจากที่คุณแม่ไปรับที่โรงเรียน แล้วคุณแม่จะพาไปหาเพื่อนซึ่งเป็นเวลาที่หนูซ้อมเปียโน แต่หนูไม่สามารถปฏิเสธคุณแม่ได้ หนูจะมีวิธีการอย่างไรที่ทำให้หนูได้ซ้อมเปียโนได้ตามตารางการซ้อมเปียโนของหนู

สถานการณ์ที่ 2:
คุณพ่อคุณแม่พา
ไปเที่ยวต่างจังหวัด

ในวันปิดเทอมคุณแม่พามาเที่ยวต่างจังหวัด 3 วัน 2 คืน ซึ่งหนูไม่สามารถปฏิเสธคุณแม่ได้ ทำให้หนูไม่สามารถซ้อมเปียโนได้อีก 1 สัปดาห์หนูจะต้องสอบเปียโน หนูจะมีวิธีการอย่างไรที่ทำให้หนูได้ซ้อมเปียโนก่อนที่หนูจะสอบเปียโน

สถานการณ์ที่ 3:
การบ้านที่โรงเรียน
เยอะและเป็นช่วงใกล้
สอบของที่โรงเรียน

เนื่องจากที่โรงเรียนของหนูมีการบ้านเยอะมากเลย และยังเป็นช่วงที่ใกล้สอบที่โรงเรียน หนูจะมีวิธีการอย่างไรที่ทำให้หนูได้ซ้อมเปียโนตามตารางซ้อมเปียโนของหนูตามปกติ หรือสามารถทำการบ้านของคุณครูเปียโนของหนูได้

บัตรคำรูปภาพการแก้ไขสถานการณ์สมมติ
ที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกซ้อมเปียโน

ฟัง CD ในรถ

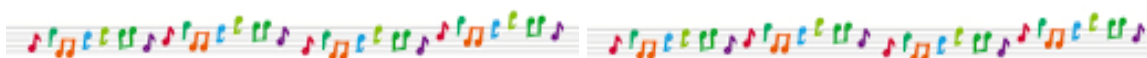
ดู Youtube เพลงที่เล่น

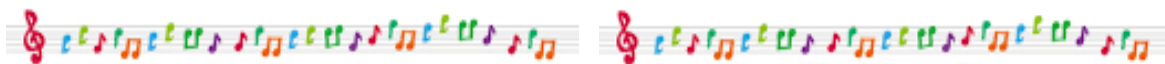

อ่านโน้ตเพลงที่เล่น

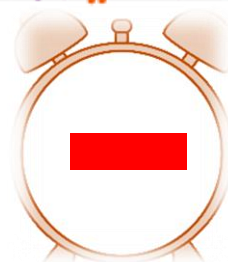

ไม่ซ้อมเปียโนในวันนั้น

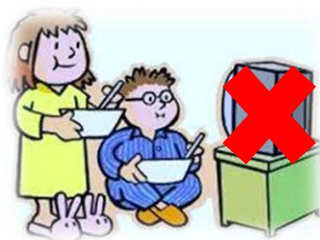
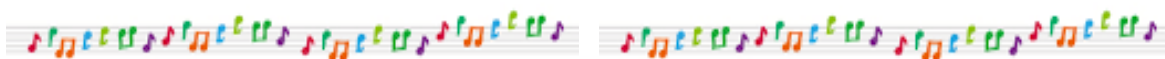

เพิ่มเวลาในการฝึกซ้อม

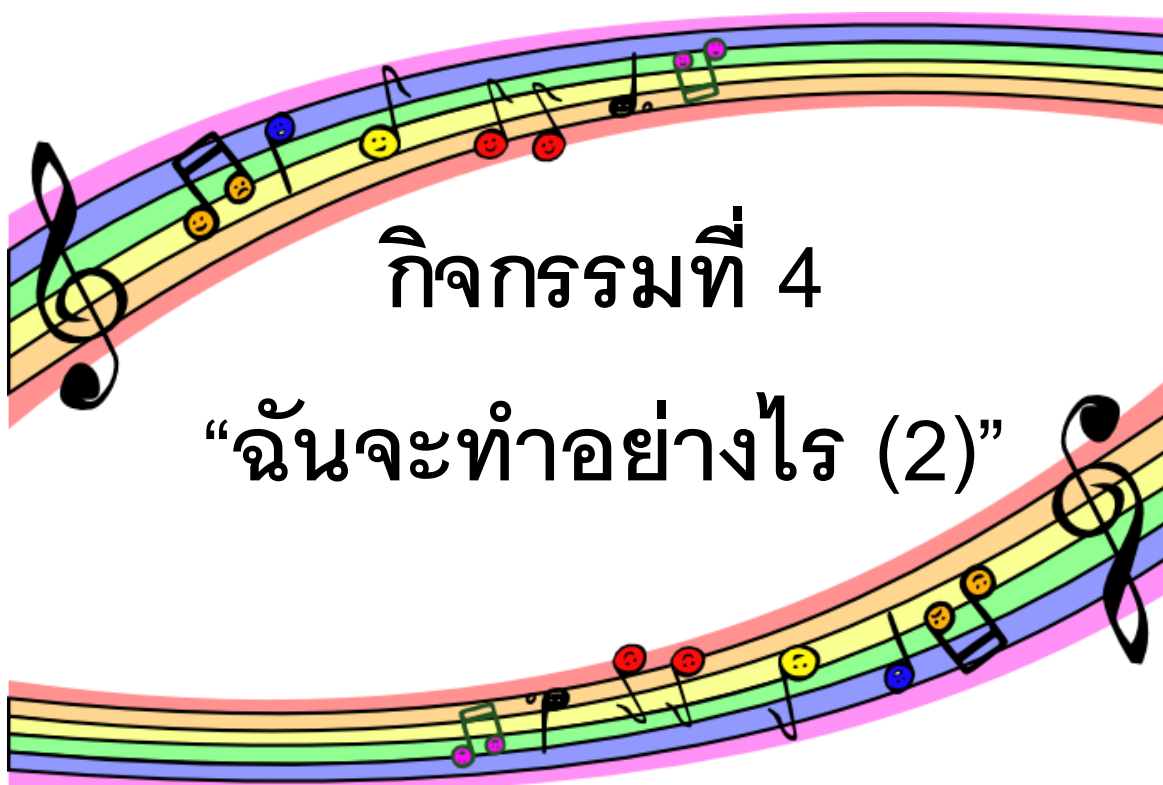

ลดเวลาในการฝึกซ้อม

งดกิจกรรมไปรอด

กิจกรรมที่ 4 “ฉันจะทำอย่างไร (2)”

เป้าหมายของกิจกรรม: เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการจัดการอารมณ์ของตนเองในการเล่นดนตรีของตนเอง

แนวคิดที่ใช้: การจัดการอารมณ์ของตนเอง ผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่า นักเรียนเปียโนสามารถจัดการอารมณ์ของตนเองในการฝึกซ้อม เช่น การมีสมาธิในการฝึกซ้อม การผ่อนคลายความเครียดในการฝึกซ้อม การสร้างสมาธิในการเล่นดนตรี

ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม 30 นาที

บรรยากาศและสื่อประกอบกิจกรรม

1) บรรยากาศผ่อนคลาย แต่เป็นห้องที่เงียบสงบ ไม่มีการรบกวนจากคนภายนอก มีเก้าอี้ที่นั่งสบาย

2) สื่อประกอบกิจกรรม ประกอบด้วย

2.1) บัตรคำขนาด 9 ½*22 ½ เซนติเมตร สถานการณ์สมมติทางอารมณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกซ้อมเปียโนของนักเรียน

สถานการณ์ที่ 1: ความเหนื่อยและอ่อนเพลียจากกิจกรรมที่โรงเรียน

วันนี้หนูเหนื่อยจากกีฬาที่โรงเรียน แต่หนูยังต้องซ้อมเปียโนตามตารางการซ้อมเปียโนของหนู หนูจะมีวิธีการจัดการความความเหนื่อยล้าของหนูได้อย่างไร ที่จะทำให้หนูสามารถซ้อมเปียโนได้อย่างมีสมาธิ และมีคุณภาพ

สถานการณ์ที่ 2: การฟันฝ่าอุปสรรคในการซ้อมเปียโน

วันนี้หนูรู้สึกว่ายากที่หนูซ้อมนั้นยากเหลือเกิน ซึ่งหนูยังไม่สามารถเล่นเปียโนเพลงนี้ได้ และหนูรู้สึกไม่อยากที่จะเล่นเพลงนี้วันนี้ หนูมีวิธีการอย่างไรกลับมาเล่นเพลงนี้ให้ได้

สถานการณ์ที่ 3: พรุ่งนี้ต้องสอบเปียโน

วันพรุ่งนี้หนูจะต้องไปสอบเปียโนแล้ว แต่เพลงที่หนูเล่นยังเล่นไม่ค่อยดีเลย และหนูเกิดความไม่มั่นใจในการเปียโนเลย หนูจะมีวิธีการจัดการความไม่มั่นใจของหนูอย่างไร ที่จะทำให้หนูพร้อมที่จะเข้าไปสอบเปียโน

2.2) บัตรคำขนาดสี่เหลี่ยมจัตุรัส 13*15 ½ เซนติเมตร รูปสัญลักษณ์ใช้ในการตอบในกรอกแก้ไขสถานการณ์

รูปภาพ	คำอธิบาย
แก้วน้ำ	พักเบรก กลับมาซ้อม
หัวใจสีแดงรูปเส้นเปียโนทับบนหัวใจ	เล่นเพลงที่ชอบ
Stop (หยุด)	หยุดการฝึกซ้อมวันนั้น
เล่นเปียโน	เล่นเพลงที่เล่นได้คล่อง
Rubik (ลูกบิด)	ทำกิจกรรมอื่นหรือกิจกรรมโปรด
เด็กผู้หญิงนอนหลับ	นอนหลับพักผ่อน
นั่งสมาธิ	นั่งสมาธิ

2.3) เครื่องบันทึกเสียงใช้สำหรับป้องกันข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล

3) บุคคล ประกอบด้วย

3.1) ผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้อ่านสถานการณ์สมมติทางอารมณ์และอธิบายบัตรคำรูปภาพ การจัดการสถานการณ์สมมติทางอารมณ์

3.2) นักเรียนเปียโน ทำหน้าที่เป็นผู้แก้ไขสถานการณ์สมมติทางอารมณ์ที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น โดยการเลือกบัตรคำรูปภาพการแก้ไขสถานการณ์สมมติทางอารมณ์

3.3) ผู้ช่วยผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยอำนวยความสะดวกในการเตรียมอุปกรณ์ การบันทึก และการดูแลอื่น ๆ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 สร้างบรรยากาศและเตรียมความพร้อม ระยะเวลา 5 นาที

1) แนะนำตัวและสร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน เพื่อให้เกิดบรรยากาศการผ่อนคลาย เช่น การถามไถ่ถึงชีวิตประจำวัน ถามเรื่องการเรียน เป็นต้น

2) แนะนำกิจกรรมที่ 4 คือการแก้ไขสถานการณ์สมมติทางอารมณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกซ้อมเปียโน โดยผู้วิจัยได้อธิบายเกี่ยวกับกิจกรรม ให้นักเรียนเลือกสถานการณ์สมมติทางอารมณ์และคิดหาวิธีการแก้ไขสถานการณ์สมมติทางอารมณ์ที่เป็นอุปสรรคในการฝึกซ้อมเปียโนของนักเรียน

3) อธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและวิธีการประเมิน นั่นคือ อธิบายว่ากิจกรรมนี้จัดทำเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการจัดการอารมณ์ของตนเองในการเล่นหรือฝึกซ้อมเปียโนของนักเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการทำกิจกรรม ระยะเวลา 15 นาที

- 4) ให้นักเรียนหยิบสถานการณ์สมมติทางอารมณ์ครั้งที่ 1 ที่ผู้วิจัยได้เตรียมไว้ขึ้นมา 1 สถานการณ์ ผู้วิจัยอ่านสถานการณ์สมมติทางอารมณ์ที่นักเรียนหยิบขึ้นมาให้นักเรียนฟัง
- 5) ผู้วิจัยนำบัตรคำรูปภาพแก้ไขสถานการณ์สมมติทางอารมณ์ มาอธิบายให้นักเรียนฟังในแต่ละรูปเป็นวิธีการแก้ไขปัญหอย่างไร
- 6) ให้นักเรียนเลือกบัตรคำรูปภาพ วิธีการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์สมมติทางอารมณ์นั้น พร้อมทั้งให้เหตุผลที่เลือกบัตรคำรูปภาพ นักเรียนสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ภาพ
- 7) เมื่อได้คำตอบในสถานการณ์สมมติทางอารมณ์ครั้งที่ 1 แล้ว ให้นักเรียนหยิบสถานการณ์สมมติทางอารมณ์ซ้ำอีก 2 ครั้ง ในระยะเวลาต่อกัน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผลและสรุปผล ระยะเวลา 10 นาที

- 8) นักเรียนสามารถเลือกวิธีการจัดการปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติในการจัดการสถานการณ์ทางอารมณ์ที่มีผลต่อการฝึกซ้อมเปียโนของนักเรียนได้
- 9) ผู้วิจัยนำประเด็นที่ผู้ช่วยวิจัยบันทึกไว้ มาสรุปแนวคิดถึงวิธีการจัดการสถานการณ์ปัญหาทางอารมณ์ของนักเรียนเปียโน
- 10) ให้นักเรียนแจ้ชื่อเพลงที่นักเรียนเล่นในการเตรียมตัวในการเข้าสอบวัดความสามารถทางดนตรี จำนวน 3 เพลง เพื่อใช้ในการเตรียมโน้ตเพลงและไฟล์เสียงในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป
- 11) กล่าวขอบคุณและนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

บัตรคำสถานการณ์สมมติทางอารมณ์
ที่เป็นอุปสรรคในการซ้อมเปียโน

สถานการณ์ที่ 1:
เหนื่อยและอ่อนเพลีย
จากกิจกรรมที่โรงเรียน

วันนี้หนูเหนื่อยจากกีฬาที่โรงเรียน แต่หนูยังต้องซ้อมเปียโนตามตารางซ้อมเปียโนของหนู หนูมีวิธีการจัดการความเหนื่อยล้าของหนูได้อย่างไร ที่จะทำให้หนูสามารถซ้อมเปียโนได้อย่างมีสมาธิ และมีคุณภาพในการซ้อม

สถานการณ์ที่ 2:
การพันฝ่าอุปสรรคใน
การซ้อมเปียโน

วันนี้หนูรู้สึกว่ายากที่หนูซ้อมนั้นยากเหลือเกิน ซึ่งหนูยังไม่สามารถเล่นเปียโนเพลงนี้ได้ และหนูรู้สึกไม่อยากที่จะเล่นเพลงนี้วันนี้ หนูมีวิธีการอย่างไร

สถานการณ์ที่ 3:
พุ่มนี้ต้องสอบ
เดี่ยว

วันพุ่มนี้หนูจะต้องไปสอบเปียโนแล้ว แต่เพลงที่หนูเล่นยังไม่ค่อยดีเลย หนูเกิดความไม่มั่นใจในการเล่นเปียโนของหนูในวันพุ่มนี้ หนูจะมีวิธีการจัดการความไม่มั่นใจของหนูอย่างไรบ้างที่จะทำให้หนูพร้อมที่จะเข้าไปสอบเปียโนในวันพุ่มนี้

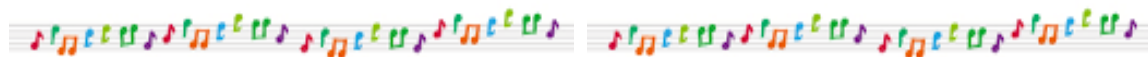
บัตรคำรูปภาพแก้ไขสถานการณ์สมมติทางอารมณ์
ที่เป็นอุปสรรคในการซ้อมเปียโน

พักเบรก กลับมาซ้อมต่อ

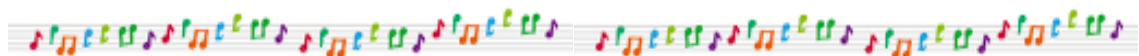
เล่นเพลงที่ชอบ

หยุดการซ้อมในวันนั้น

เล่นเพลงที่เล่นได้คล่อง

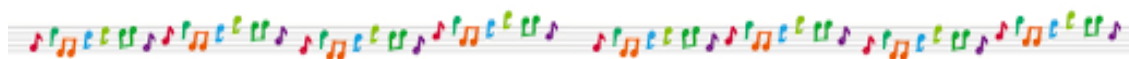

กิจกรรมอื่นหรือกิจกรรมโปรด

นอนหลับพักผ่อน

นั่งสมาธิ

กิจกรรมที่ 5

“มาหา (โน้ต) กันเถอะ”

กิจกรรมที่ 5 “มาหา (โน้ต) กันเถอะ”

เป้าหมายของกิจกรรม: เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกสมาธิในการเล่นเปียโนและพัฒนาทักษะทางดนตรี

แนวคิดที่ใช้: การสร้างสมาธิและการพัฒนาความสามารถทางดนตรี ผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่าการที่มีสมาธิอยู่กับบทเพลงจะทำให้การฝึกซ้อมมีคุณภาพและใช้ระยะเวลาในการแก้ปัญหาในการซ้อมดนตรีได้ดีขึ้น

ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม 30 นาที

บรรยากาศและสื่อประกอบกิจกรรม

1) บรรยากาศผ่อนคลาย แต่เป็นห้องที่เงียบสงบ ไม่มีการรบกวนจากคนภายนอก มีเก้าอี้ที่นั่งสบาย

2) สื่อประกอบกิจกรรม ประกอบด้วย

2.1) โน้ตเพลงที่นักเรียนเล่น โดยโน้ตเพลงนั้นจะมีจุดผิด 2 จุด ประกอบด้วย ระดับเสียง (Pitch) และ จังหวะ (Rhythm) แบ่งเป็น 3 เกรด เกรดละ 9 เพลง 2 สถาบันจัดสอบวัดความสามารถทางดนตรี รวมทั้งหมดจำนวน 54 เพลง

2.2) โน้ตเพลงที่นักเรียนเล่น ที่มีเฉลยจุดผิด 2 จุด แบ่งเป็น 3 เกรด เกรดละ 9 เพลง 2 สถาบันจัดสอบวัดความสามารถทางดนตรี รวมทั้งหมด จำนวน 54 เพลง

2.3) เครื่องเล่นเพลง (วิทยุ)

2.4) ไฟล์เสียงเพลงที่ถูกต้อง แบ่งเป็น 3 เกรด เกรดละ 9 เพลง 2 สถาบันจัดสอบวัดความสามารถทางดนตรีรวมทั้งหมดจำนวน 54 เพลง

2.5) ปากกาสีแดงสำหรับนักเรียนใช้ในการวงจุดที่ผิด

3) บุคคล ประกอบด้วย

3.1) ผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้อธิบายเงื่อนไขของกิจกรรม เปิดเพลง และบอกคำตอบที่ถูกต้อง

3.2) นักเรียนเปียโน ทำหน้าที่เป็นผู้ค้นหาจุดผิดในโน้ตเพลง และเล่นเปียโนแก้ไขจุดที่ผิดในโน้ตเพลง

3.3) ผู้ช่วยผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยอำนวยความสะดวกในการเตรียมอุปกรณ์การบันทึกและการดูแลอื่น ๆ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 สร้างบรรยากาศและเตรียมความพร้อม ระยะเวลา 5 นาที

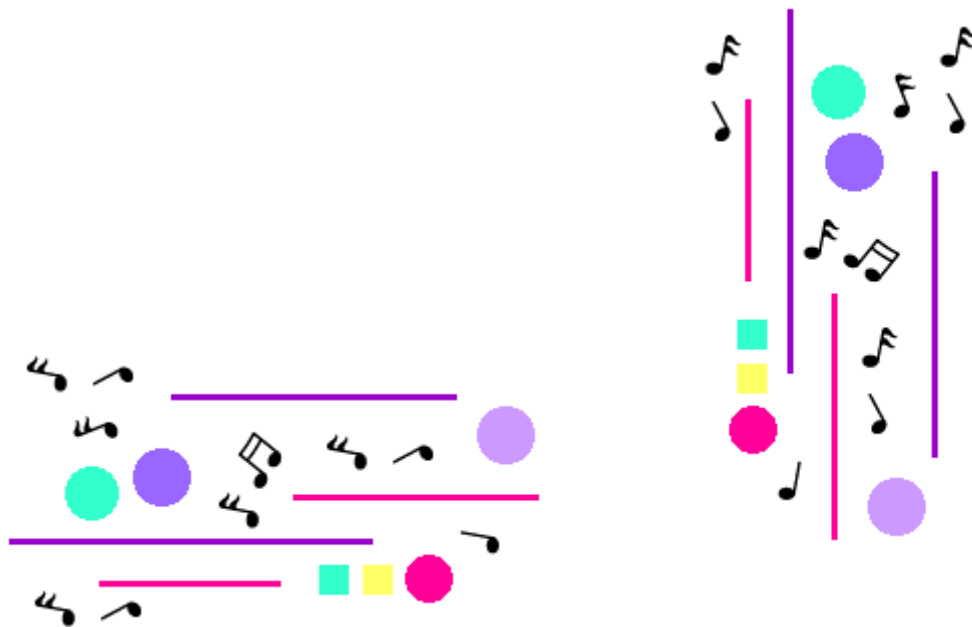
- 1) แนะนำตัวและสร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน เพื่อให้เกิดบรรยากาศการผ่อนคลาย เช่น การถามไถ่ถึงชีวิตประจำวัน ถามเรื่องการเรียน เป็นต้น
- 2) แนะนำกิจกรรมที่ 5 คือ การสร้างสมาธิและการพัฒนาทักษะทางดนตรี โดยการให้นักเรียนฟังเพลงและค้นหาจุดผิด 2 จุดในโน้ตเพลงที่แจกให้
- 3) อธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและวิธีการประเมินกิจกรรมนี้ จัดทำเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกสมาธิและพัฒนาทักษะทางดนตรี

ขั้นที่ 2 ขั้นการทำกิจกรรม ระยะเวลา 15 นาที

- 4) แจกโน้ตเพลงที่มีจุดผิด 2 จุดให้กับนักเรียน เรียงลำดับตามชื่อเพลงที่นักเรียนแจ้ง 3 เพลง
- 5) ให้นักเรียนอ่านโน้ตเพลงที่แจกให้ ในระยะเวลา 1 นาที
- 6) เปิดเพลงที่นักเรียนแจ้งข้างต้นให้นักเรียนฟัง 3 รอบ ให้นักเรียนวงจุดผิดในกระดาษโน้ตเพลงที่เตรียมไว้ โดยการทำทีละ 1 เพลง
- 7) เฉลยจุดผิดในกระดาษโน้ตเพลงที่มีจุดผิด 2 จุด ให้กับนักเรียนทั้ง 3 เพลง
- 8) เมื่อเฉลยจุดผิดของโน้ตครบทั้ง 3 เพลงแล้ว ให้นักเรียนเล่นเปียโนแก้ไขโน้ตที่ถูกต้อง

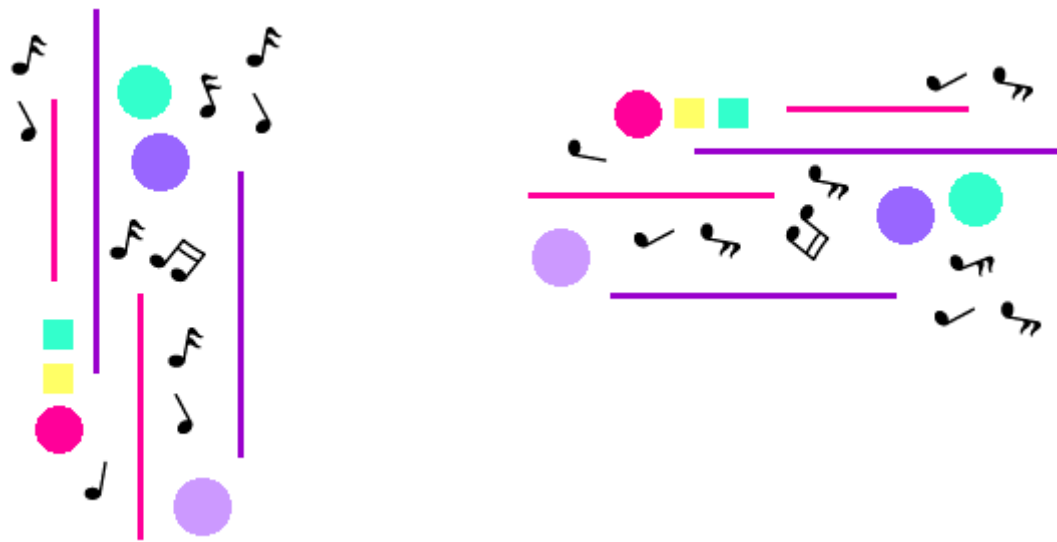
ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผลและสรุปผล ระยะเวลา 10 นาที

- 9) ความถูกต้องในการวงจุดผิด และแก้ไขจุดที่ผิดในโน้ตเพลง
- 10) ผู้วิจัยสะท้อนถึงประโยชน์ของการมีสมาธิและวิธีการเชื่อมโยงทักษะในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญในการเล่นดนตรี คือ ด้านการฟังและการอ่านโน้ต
- 11) แจ้งให้นักเรียนทำการบันทึกคลิปลงสถานการณ์จำลองการสอบเปียโนของนักเรียนและให้ครูผู้สอนทำการประเมินความสามารถทางดนตรีของนักเปียโน ในแบบประเมินความสามารถทางดนตรีของนักเรียนที่แจกให้กับนักเรียน ในการจำลองการสอบวัดความสามารถทางดนตรีของนักเรียน เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมในครั้งต่อไป
- 12) กล่าวขอบคุณและนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

กิจกรรมที่ 6

“ฉันได้คะแนนเท่าไรนะ”

กิจกรรมที่ 6 “ฉันได้คะแนนเท่าไรนะ”

เป้าหมายของกิจกรรม: เพื่อให้นักเรียนสามารถรับรู้และประเมินความสามารถทางดนตรีของตนเอง รวมถึงการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองอย่างต่อเนื่องในอนาคต

แนวคิดที่ใช้: การรับรู้ความสามารถของตนเอง ทั้งนี้จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่า นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเองตามความเป็นจริงจะทำให้นักเรียนทราบถึงปัญหาและแก้ปัญหาได้ตรงจุด รวมถึงทำให้ตนเองมีแรงจูงใจในการบรรลุความสำเร็จของตนเอง

ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม 30 นาที

บรรยากาศและสื่อประกอบกิจกรรม

1) บรรยากาศผ่อนคลาย แต่เป็นห้องที่เงียบสงบ ไม่มีการรบกวนจากคนภายนอก มีเก้าอี้ที่นั่งสบาย

2) สื่อประกอบกิจกรรม ประกอบด้วย

2.1) คลิปจำลองการสอบเปียโนของนักเรียน ประกอบไปด้วย การเล่นเทคนิค (Scales & Arpeggios) เพลงสอบ 3 เพลง การอ่านโน้ตโดยฉับพลัน (Sight Reading) และทดสอบทักษะด้านการฟัง (Aural Test)

2.2) แบบประเมินความสามารถทางดนตรีของตนเอง ประกอบด้วย ทักษะการฟัง การเล่น การสื่อสาร เป็นแบบประเมินตนเองโดยการให้นักเรียนและครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน โดยแบบประเมินเป็นแบบประเมินอ้างอิงจากแบบประเมินของสถาบันจัดสอบวัดความสามารถทางดนตรีตามมาตรฐานสากล

2.3) เครื่องบันทึกเสียงใช้สำหรับป้องกันข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล

3) บุคคล ประกอบด้วย

3.1) ผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้อธิบายเงื่อนไขของกิจกรรม และเปิดคลิปวีดีโอจำลองการสอบเปียโน

3.2) นักเรียนเปียโน ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินความสามารถทางดนตรีของตนเองจากการดูคลิปวีดีโอจำลองการสอบเปียโนของนักเรียน

3.3) ผู้ช่วยผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยอำนวยความสะดวกในการเตรียมอุปกรณ์การบันทึก และการดูแลอื่น ๆ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 สร้างบรรยากาศและเตรียมความพร้อม ระยะเวลา 5 นาที

- 1) แนะนำตัวและสร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน เพื่อให้เกิดบรรยากาศการผ่อนคลาย เช่น การถามไถ่ถึงชีวิตประจำวัน ถามเรื่องการเรียน เป็นต้น
- 2) แนะนำกิจกรรมที่ 6 คือการประเมินและให้คะแนนความสามารถทางดนตรีของนักเรียน ในการเตรียมตัวเข้าสอบวัดความสามารถทางดนตรี
- 3) อธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและวิธีการประเมิน โดยกิจกรรมนี้จัดทำเพื่อให้นักเรียนสามารถรับรู้และประเมินความสามารถของตนเอง รวมถึงการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของตนเองอย่างต่อเนื่องในอนาคต

ขั้นที่ 2 ขั้นการทำกิจกรรม ระยะเวลา 15 นาที

- 4) นักเรียนนำคลิปจำลองการสอบของนักเรียนมาเปิดดู และให้นักเรียนประเมินให้คะแนนการเล่นเปียโนของตนเองจากคลิปจำลองสถานการณ์การสอบของนักเรียนจากคลิปวีดีโอ และนำแบบประเมินการเล่นเปียโนของครูผู้สอนมาเปรียบเทียบ โดยยึดเกณฑ์การให้คะแนนจากเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นจากการเปรียบเทียบจากสถาบันจัดสอบวัดความสามารถทางดนตรีตามมาตรฐานสากล
- 5) ให้นักเรียนบอกถึงจุดเด่นและจุดด้อยในการเล่นเปียโนของนักเรียนจากคลิปจำลองสถานการณ์ การสอบวัดความสามารถทางดนตรีของตนเอง ว่ามีจุดผิดพลาดจุดไหน และจุดไหนที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล ระยะเวลา 10 นาที

- 6) ให้นักเรียนสรุปถึงจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงต่อไป และมีการวางแผนแก้ไขอย่างไรในลำดับต่อไป
- 7) ผู้วิจัยสรุปถึงประเด็นการรับรู้ความสามารถตามความเป็นจริง และเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถทางดนตรี
- 8) กล่าวขอบคุณและนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

แบบประเมินความสามารถทางดนตรี สำหรับนักเรียน

♪♪♪ สำหรับนักเรียน♪♪♪	♪ Points ♪		
Piece 1 (20 Points):			
Piece 2 (20 Points):			
Piece 3 (20 Points):			
Technique (Scales & Arpeggios) (14 Points)			
Sight Reading (14 Points)			
Aural Test (12 Points)			
All Points (100 Points)			

ขอบเขตการให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนของสถาบันจัดสอบวัดความสามารถทางดนตรี
ตามเกณฑ์มาตรฐานสากล

การเล่นเพลง (Pieces)

ขอบเขตการให้คะแนน		
ความถูกต้องแม่นยำ Pitch, Time Value	เทคนิค Dynamics, Articulation, Tempo marks	การสื่อสารและการตีความ Feeling, Mood
6 คะแนน	6 คะแนน	8 คะแนน
เล่นโน้ตเพลงได้ถูกต้อง และตรงจังหวะอย่างดีเยี่ยมตลอดทั้งเพลง	เล่นเทคนิคในบทเพลง และควบคุมน้ำเสียงดัง-เบาในการเล่นได้ดีเยี่ยมตลอดทั้งเพลง	เข้าใจสัญลักษณ์ทางดนตรี และสามารถแสดงออกได้ดีเยี่ยมตลอดทั้งเพลง
5 คะแนน	5 คะแนน	7 คะแนน
เล่นโน้ตเพลงได้ถูกต้อง และควบคุมจังหวะได้ดี	เล่นเทคนิคในบทเพลงและควบคุมน้ำเสียงดัง-เบาในการเล่นได้ดี	เข้าใจสัญลักษณ์ทางดนตรี และสามารถแสดงออกได้ดี
4 คะแนน	4 คะแนน	6 คะแนน
เล่นโน้ตเพลงได้ และตรงจังหวะ เล่นผิด 1-2 จุด จังหวะไม่ต่อเนื่อง และมีการหยุดระหว่างเพลงเล็กน้อย	เล่นเทคนิคในบทเพลงได้และควบคุมน้ำเสียงดัง-เบาแตกต่างกันไม่ชัดเจน	เข้าใจสัญลักษณ์ทางดนตรี และสามารถแสดงออกได้ และมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย
3 คะแนน	3 คะแนน	5 คะแนน
เล่นโน้ตเพลง และจังหวะ ไม่ถูกต้อง เล่นผิด 2 จุดขึ้นไป และเล่นเพลงไม่ต่อเนื่อง	เล่นเทคนิคในบทเพลงและน้ำเสียงดัง-เบาไม่แตกต่างกัน	เข้าใจสัญลักษณ์ทางดนตรี สามารถแสดงออกปานกลาง และมีข้อผิดพลาด

เทคนิค (Scales & Arpeggios)

คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
13 – 14 (Distinction)	-เล่น Scales & Arpeggios ได้อย่างถูกต้องทุก Scale & Arpeggios และตรงจังหวะตามเครื่องหมายที่กำหนดไว้ -ควบคุมเทคนิคได้อย่างดีเยี่ยม -มีความมั่นใจในการเล่นที่ดีเยี่ยม
11 – 12 (Merit)	-เล่น Scales & Arpeggios ได้ถูกต้อง ตรงจังหวะ และมีผิด 1-2 Scales -ควบคุมเทคนิคได้ดี -มีความมั่นใจในการเล่น
9 – 10 (Pass)	-เล่น Scales & Arpeggios ได้ถูกต้อง ตรงจังหวะ มีผิด 2-4 Scales - ควบคุมเทคนิคได้ดี มีบาง Scales & Arpeggios เล่นไม่ต่อเนื่อง -ไม่มั่นใจในการเล่น หรือเริ่มเล่นใหม่
7 – 8 (Below Pass)	-เล่น Scales & Arpeggios ได้ และจังหวะไม่คล่องแคล่ว มีผิด 4 Scales ขึ้นไป -ควบคุมเทคนิคเล่นไม่ต่อเนื่อง -ไม่มั่นใจในการเล่น หยุดระหว่างการเล่น หรือเริ่มเล่นใหม่

การอ่านโน้ตโดยจับพลัน (Sight Reading)

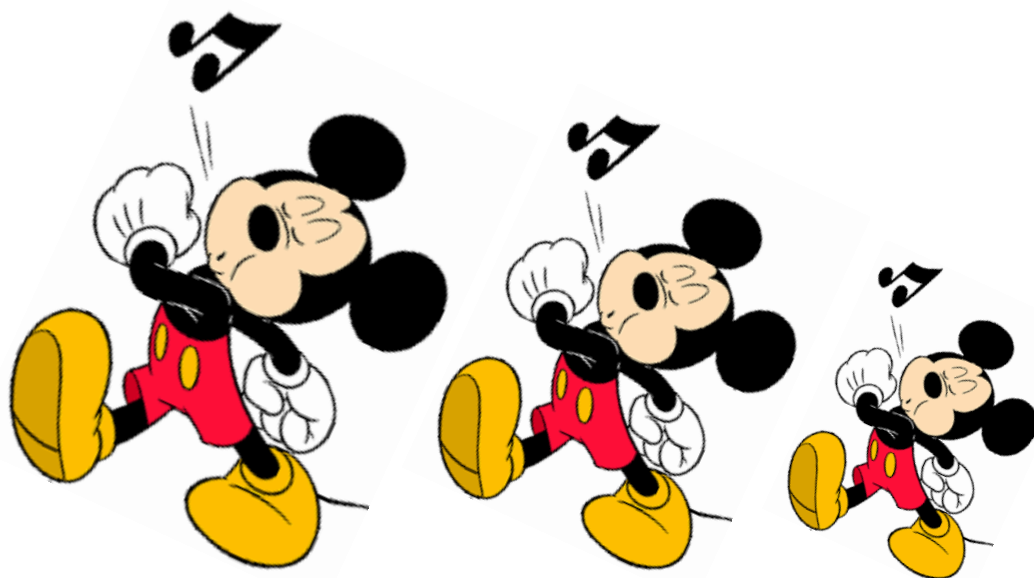
คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
13 – 14 (Distinction)	- เล่นโน้ตเพลง จังหวะ ระดับเสียง ได้ถูกต้องและต่อเนื่อง - เข้าใจถึงสัญลักษณ์ทางดนตรีและเล่นโน้ตได้ดีเยี่ยม - มีความมั่นใจในการเล่น
11 – 12 (Merit)	- เล่นโน้ตเพลง จังหวะ ระดับเสียงดัง-เบา ได้ถูกต้อง และต่อเนื่อง - เข้าใจสัญลักษณ์ทางดนตรี - มีความระมัดระวังในการเล่น
9 – 10 (Pass)	- เล่นโน้ตเพลง จังหวะ ต่อเนื่อง - เข้าใจสัญลักษณ์ทางดนตรี - ไม่เล่นระดับเสียงดัง-เบา
7 – 8 (Below Pass)	- เล่นโน้ตเพลง จังหวะ ไม่ต่อเนื่อง - อ่านและเล่นโน้ตผิดหลายจุด - ไม่มีระดับเสียงดัง-เบา

ทักษะการฟัง (Aural Test)

คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
11 – 12 (Distinction)	- ตอบคำถามได้ถูกต้องทุกคำถาม - การรับรู้ทางดนตรีที่ดีเยี่ยม - มีความมั่นใจในการตอบ
9 – 10 (Merit)	- ตอบคำถามได้ทุกข้อความ - การรับรู้ทางดนตรีได้ดี - ไม่มีความกังวลในการตอบ
7 – 8 (Pass)	- ตอบได้เป็นบางคำถาม - ระมัดระวังในการตอบ
5 – 6 (Below Pass)	- ตอบคำถามไม่ได้ - ไม่แน่ใจในการตอบ

กิจกรรมที่ 7

“กำลังใจของฉัน”

กิจกรรมที่ 7 “กำลังใจของฉัน”

เป้าหมายของกิจกรรม: เพื่อให้นักเรียนได้รับรู้ถึงการสนับสนุนจากคนรอบข้างทั้งในด้านการสื่อสาร การให้กำลังใจ และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนในระยะยาวต่อไป

แนวคิดที่ใช้: การสนับสนุนทางสังคม ทั้งนี้ผลการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่า การที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคมเป็นเงื่อนไขการผลักดันให้นักเรียนพัฒนาความสามารถทางดนตรีได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว

ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม 30 นาที

บรรยากาศและสื่อประกอบกิจกรรม

1) บรรยากาศผ่อนคลาย แต่เป็นห้องที่เงียบสงบ ไม่มีการรบกวนจากคนภายนอก มีเก้าอี้ที่นั่งสบาย

2) สื่อประกอบกิจกรรม ประกอบด้วย

2.1) คลิปเสียงที่ให้กำลังใจจากครูหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่มีต่อการเล่นเปียโนหรือการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของนักเรียนเปียโน

2.2) ของที่ระลึก (สมุดบรรทัด 5 เส้น, ที่คั่นหนังสือรูปเปียโน, สติกเกอร์ Tattoo)

2.3) เครื่องบันทึกเสียงใช้สำหรับป้องกันข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล

3) บุคคล ประกอบด้วย

3.1) ผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้ให้กำลังใจในการเรียนดนตรีแก่นักเรียนจัดหาสมุดบันทึกโน้ต (สมุดบรรทัด 5 เส้น) และของขวัญเพื่อมอบให้กับนักเรียน

3.2) นักเรียนเปียโน ทำหน้าที่เป็นผู้รับและสะท้อนความประทับใจหลังจากที่ได้รับกำลังใจ และคิดว่าจะต่อยอดเป้าหมายทางด้านดนตรีของตนเองอย่างไร

3.3) ผู้ช่วยผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยอำนวยความสะดวกในการเตรียมอุปกรณ์การบันทึกและการดูแลอื่น ๆ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 สร้างบรรยากาศและเตรียมความพร้อม ระยะเวลา 5 นาที

1) แนะนำตัวและสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนเปียนโน เพื่อสร้างและทำให้เกิดบรรยากาศการที่ผ่อนคลาย เช่น การถามไถ่ถึงชีวิตประจำวัน ตามเรื่องการเรียน เป็นต้น

2) แนะนำกิจกรรมที่ 7 คือการให้การสนับสนุนจากคนรอบข้างหลังจากที่ได้รับกำลังใจ โดยให้นักเรียนสะท้อนเป้าหมายในอนาคตทางดนตรีของนักเรียน

3) อธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและวิธีการประเมิน นั่นคือ อธิบายว่ากิจกรรมนี้จัดทำเพื่อให้นักเรียนได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้างทั้งทางด้านสื่อและกำลังใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการรักษาจุดมุ่งหมายทางดนตรีในระยะยาวต่อไป

ขั้นที่ 2 ขั้นการทำกิจกรรม ระยะเวลา 15 นาที

4) ผู้วิจัยเปิดคลิปเสียงการให้กำลังใจจากครูและผู้ปกครองที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นให้นักเรียนฟัง และผู้วิจัยให้กำลังใจในการเรียนดนตรีแก่นักเรียนและมอบของที่ระลึกให้กับนักเรียน

5) ให้นักเรียนบอกถึงความประทับใจหลังจากที่ได้รับกำลังใจและได้รับรางวัลในกิจกรรมครั้งนี้ และนักเรียนคิดว่าจะต่อยอดเป้าหมายทางด้านดนตรีของตนเองอย่างไร

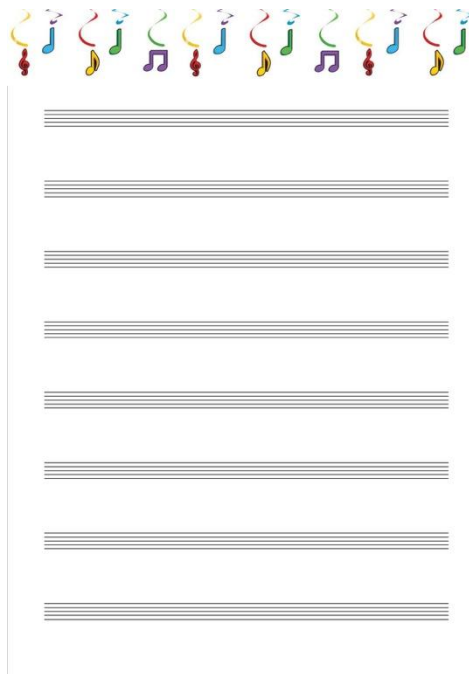
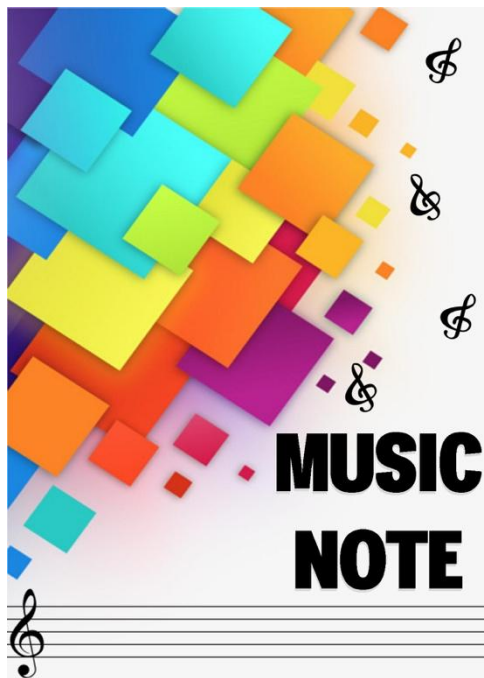
ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผลและสรุปผล ระยะเวลา 10 นาที

6) นักเรียนสามารถบอกถึงความประทับใจในการได้รับการสนับสนุนทางสังคม

7) ผู้วิจัยชี้ให้เห็นถึงว่าการเล่นดนตรีเป็นสิ่งที่สังคมให้การยอมรับและนับถือ นักดนตรีเป็นบุคลากรที่มีคุณค่า

8) กล่าวขอบคุณและมอบของที่ระลึก

ของที่ระลึก

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามความสามารถทางดนตรี

แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถทางดนตรี

นางสาวมราพันธ์ ชะยะมังคะลา
นิสิตปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

แบบสอบถามในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทางดนตรีจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนดนตรี ผู้วิจัยจึงใคร่ครวญขอความกรุณาจากนักเรียนโปรดตอบแบบสอบถามนี้จากความเป็นจริงและขอความกรุณาตอบคำถามทุกข้อเพื่อการนำข้อมูลของนักเรียนไปใช้ประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ผู้วิจัยจะถือว่าข้อมูลที่นักเรียนให้มาเป็นความลับไม่มีการเปิดเผยและนำไปใช้ในกรณีอื่นใดจากการวิจัยครั้งนี้

เนื่องจากแบบสอบถามนี้มีจำนวนข้อค่อนข้างมาก ผู้วิจัยทราบดีว่านักเรียนต้องเสียสละเวลาที่มีค่าและความคิดในการตอบคำถามครั้งนี้เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงรู้สึกขอขอบพระคุณเป็นอย่างมากในการให้ความร่วมมือของนักเรียนไว้ ณ ที่นี้

นางสาวมราพันธ์ ชะยะมังคะลา

นิสิตปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำแนะนำวิธีการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่ 1 อ่านข้อความแต่ละประโยคให้เข้าใจ

ข้อที่ 2 ขอให้คิดว่าข้อความ เป็น “จริงที่สุด” หรือ “ไม่จริงเลย” สำหรับนักเรียน มากน้อยเพียงใด
 “จริงที่สุด” คะแนนเท่ากับ 5 “จริง” คะแนนเท่ากับ 4 “ปานกลาง” คะแนนเท่ากับ 3 “ไม่จริง” คะแนน
 เท่ากับ 2 “ไม่จริงที่สุด” คะแนนเท่ากับ 1

ตัวอย่าง

	ข้อคำถาม	จริงที่สุด 	จริง 	ปานกลาง 	ไม่จริง 	ไม่จริงเลย
1	หนูสามารถเล่นดนตรีได้เก่ง		√			

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

1) ชื่อนักเรียน .....

2) อายุ ..... ปี

3) เพศ

ชาย

หญิง

4) สถาบันสอบวัดความสามารถทางดนตรี

Trinity College London

Associated Board of the Royal School of Music (ABRSM)

5) ระดับเกรดทางดนตรีที่กำลังเตรียมสอบ

เกรด 1

เกรด 2

เกรด 3

♪ ความสามารถทางดนตรีของฉัน ♪

โปรดอ่านข้อความแต่ละประโยคให้เข้าใจชัดเจน และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “จริงที่สุด” “จริง” “ปานกลาง” “ไม่จริง” “ไม่จริงที่สุด” เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยคต่อไปนี้ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ	คำถาม	จริงที่สุด 	จริง 	ปานกลาง 	ไม่จริง 	ไม่จริงเลย
1	หนูเล่นเปียโนได้อย่างถูกต้องตามโน้ตเพลงและสัญลักษณ์ทางดนตรี					
2	หนูเข้าใจคำศัพท์และสัญลักษณ์ทางดนตรีของเพลงที่จะเล่น					
3	หนูอ่านโน้ตและเล่นเพลงไปพร้อมกันได้					
4	หนูบอกอารมณ์ของเพลงได้ว่าเพลงนี้เป็นเพลงเกี่ยวกับอะไร เช่น เศร้า สนุก เป็นต้น					
5	เมื่อหนูได้ยินเสียงเพลง หนูสามารถเล่นโน้ตเพลงนั้นได้ทันที					
6	หนูอ่านโน้ตเพลงทุกโน้ตได้อย่างถูกต้อง					
7	หนูแต่งทำนองเพลงใหม่ได้ด้วยตัวเอง (Melody)					
8	หนูร้องเพลงตามตัวโน้ตได้ตรงกับระดับเสียง (Pitch)					
9	หนูเล่นเปียโนได้ตรงจังหวะ					

ข้อ	คำถาม	จริงที่สุด 	จริง 	ปานกลาง 	ไม่จริง 	ไม่จริงเลย
10	หนูอ่านโน้ตโดยฉับพลัน (Sight Reading) ได้ดี					
11	หนูแต่งจังหวะใหม่โดยใช้โน้ตเดิม ในบทเพลงได้					
12	หนูเขียนโน้ตดนตรีอย่างถูกต้องตามระดับเสียง และสัญลักษณ์ทางดนตรี					
13	หนูเล่นบทเพลงดัง – เบา ตาม dynamics marks ได้					
14	เมื่อหนูเห็นโน้ตดนตรี หนูแบ่งท่อนโน้ตเพลงได้ (Form)					
15	เมื่อหนูได้ยินโน้ตเพลง หนูร้องโน้ตได้อย่างถูกต้อง					
16	หนูเล่นเปียโนตามความรู้สึกของเพลงได้ เช่น เพลง waltz เล่นเป็นจังหวะเต้นรำ เป็นต้น (Mood)					

♪ แรงจูงใจต่อดนตรี ♪

โปรดอ่านข้อความแต่ละประโยคให้เข้าใจชัดเจน และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “จริงที่สุด” “จริง” “ปานกลาง” “ไม่จริง” “ไม่จริงที่สุด” เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยคต่อไปนี้ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ	คำถาม	จริงที่สุด 	จริง 	ปานกลาง 	ไม่จริง 	ไม่จริงเลย
1	ถ้าหนูสอบเปียโน หนูอยากได้คะแนนสอบสูงสุดเท่าที่จะทำได้					
2	หนูพยายามฝึกซ้อมเพลงในครั้งต่อไปอย่างเต็มที่					
3	หนูอยากเล่นเปียโนให้ได้ตามที่หนูตั้งใจไว้					
4	หนูชอบเล่นเปียโน ตามนักเปียโนที่หนูชอบ					
5	หนูอยากเล่นเปียโนให้ได้ในระดับสูง					
6	หนูอยากเป็นนักเปียโนมืออาชีพ					
7	หนูไม่ชอบซ้อมเพลงที่เรียนในห้องเรียน					
8	หนูต้องการประสบความสำเร็จจากการเล่นเปียโน					
9	หนูพยายามฝึกซ้อมเพลงที่เรียนอยู่อย่างเต็มที่					

♪ การกำกับตนเอง ♪

โปรดอ่านข้อความแต่ละประโยคให้เข้าใจชัดเจน และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “จริงที่สุด” “จริง” “ปานกลาง” “ไม่จริง” “ไม่จริงที่สุด” เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยคต่อไปนี้ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ	คำถาม	จริงที่สุด 	จริง 	ปานกลาง 	ไม่จริง 	ไม่จริงเลย
1	หนูซ้อมเปียโนทุกวัน					
2	หนูเล่นเปียโนตามโน้ตเพลงอย่างรอบคอบไม่ให้มีข้อผิดพลาด					
3	เมื่อหนูเล่นเปียโนไม่ได้ หนูจะหาวิธีแก้ไขปัญหากการเล่นเปียโนได้ด้วยตัวเอง เช่น ฟังซีดีเพลงที่หนูเล่น เป็นต้น					
4	หนูพยายามฝึกซ้อมเพลงที่หนูเล่นไม่ได้					
5	หนูมีสมาธิในการเล่นเปียโนทุกครั้ง					
6	หนูจะไม่อดทนฝึกซ้อมเพลงที่หนูไม่ชอบ					
7	เมื่อหนูเล่นเพลงไม่ได้ หนูจะหยุดเล่นเปียโน แล้วกลับมาเล่นใหม่อีกครั้ง					

♪ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ♪

โปรดอ่านข้อความแต่ละประโยคให้เข้าใจชัดเจน และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “จริงที่สุด” “จริง” “ปานกลาง” “ไม่จริง” “ไม่จริงที่สุด” เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยคต่อไปนี้ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ	คำถาม	จริงที่สุด 	จริง 	ปานกลาง 	ไม่จริง 	ไม่จริงเลย
1	หนูไม่ชอบเพลงที่หนูคิดว่าหนูเล่นไม่ได้					
2	หนูมั่นใจว่าหนูเล่นเปียโนได้อย่างคล่องแคล่ว (ดี)					
3	ทุกครั้งที่หนูเล่นเปียโน หนูจะไม่มี ความมั่นใจในตัวเอง					
4	หนูมั่นใจว่าหนูจะสอบเปียโนให้ได้ คะแนนตามที่หนูตั้งใจไว้					
5	หนูมุ่งมั่นและตั้งใจจะเล่นเพลงที่ยาก ให้ได้จนจบเพลง					
6	หนูหัดเล่นเพลงใหม่ได้ด้วยตัวเอง					
7	หนูคิดว่าหนูเล่นเพลงได้ไม่ดี					
8	หนูมั่นใจว่าหนูซ้อมเปียโนได้ตามแผนที่หนูวางไว้					
9	เมื่อหนูเล่นเพลงไหนไม่ได้ หนูจะไม่เล่นเพลงนั้นเลย					

♪ การสนับสนุนทางสังคม ♪

โปรดอ่านข้อความแต่ละประโยคให้เข้าใจชัดเจน และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “จริงที่สุด” “จริง” “ปานกลาง” “ไม่จริง” “ไม่จริงที่สุด” เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยคต่อไปนี้ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ	คำถาม	จริงที่สุด 	จริง 	ปานกลาง 	ไม่จริง 	ไม่จริงเลย
1	คุณพ่อคุณแม่ให้กำลังใจในการเล่นเปียโนของหนูเสมอ					
2	คุณพ่อคุณแม่ดูแลการซ้อมเปียโนของหนูอย่างใกล้ชิด					
3	ทุกครั้งที่หนูเล่นเปียโน คุณพ่อคุณแม่จะพูดและสร้างความมั่นใจกับหนูเสมอ					
4	คุณพ่อคุณแม่จัดหาอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีให้กับหนู					
5	คุณครูให้กำลังใจในการเล่นเปียโนของหนู					
6	คุณครูให้หนูเล่นเพลงที่หนูชอบ					
7	คุณครูให้คำแนะนำทุกครั้ง เมื่อหนูเล่นเพลงไม่ถูกต้อง					

ภาคผนวก ค

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ   ผู้อำนวยการสำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยดา สมบัติวัฒนา   อาจารย์สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

อาจารย์ ดร. พิชญานี พูนผล   อาจารย์สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

อาจารย์ ดร. นัญจิกา สุนทรธนผล   อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล
คณะศิลปกรรมศาสตร์

อาจารย์ ดร. ฌานิก หวังพานิช   อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล
คณะศิลปกรรมศาสตร์

ภาคผนวก ง
ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถทางดนตรี

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)
1	.29
2	.72
3	.59
4	.35
5	.55
6	.49
7	.57
8	.38
9	.67
10	.52
11	.72
12	.55
13	.41
14	.38
15	.53
16	.37
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87	

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแรงจูงใจต่อดนตรี

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)
1	.34
2	.76
3	.58
4	.34
5	.86
6	.68
7	.52
8	.74
9	.56
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85	

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการจัดการตนเอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)
1	.29
2	.53
3	.53
4	.44
5	.56
6	.66
7	.70
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79	

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)
1	.67
2	.51
3	.56
4	.63
5	.68
6	.29
7	.54
8	.60
9	.64
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85	

ตาราง 18 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)
1	.77
2	.65
3	.80
4	.53
5	.63
6	.37
7	.42
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83	

ภาคผนวก จ
จริยธรรมในการทำวิจัย

MF4Version1:15/7/2556

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย   SWUEC- 135/59E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

- ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง:** ประสิทธิภาพของโปรแกรมพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียน
เปียโน : การวิจัยผสมวิธี
- ชื่อผู้วิจัยหลัก:** นางสาวมราพันธ์ ชะยะมิ่งคะลา
- สังกัด:** สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เอกสารที่รับรอง:**
1. แบบเสนอโครงการวิจัย
  2. โครงร่างการวิจัย
  3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
  4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1	วันเดือนปี 18 พ.ค. 2559
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 1	วันเดือนปี 18 พ.ค. 2559
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 1	วันเดือนปี 18 พ.ค. 2559
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1	วันเดือนปี 18 พ.ค. 2559

(ลงชื่อ).....

(อาจารย์ แพทย์หญิงจันทร์ทรา ตันต์อุทวงศ์)
เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรพร ภัทรสุวรรณ)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-142/2559

วันที่ให้การรับรอง : 10/06/2559

วันหมดอายุใบรับรอง : 10/06/2560

MF4Version1:15/7/2556

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบอนุญาต

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย MEDSWUEC- 135/59E (ต่อใบอนุญาตครั้งที่ 1)

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: ประสิทธิภาพของโปรแกรมพัฒนาความสามารถทางดนตรีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนเปียโน : การวิจัยผสานวิธี

ชื่อผู้วิจัยหลัก: นางสาวรณัทธีย์ ชะยะมังคะลา

สังกัด: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เอกสารที่รับรอง: 1. แบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาทั้งหมด

1. แบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัย

(ลงชื่อ)
นายปิยชาติ บุญเพ็ญ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ)
รองศาสตราจารย์ ดร. นิตศิริ เตชะปิยัญญา

รองประธานคณะกรรมการฯ รักษาการแทน
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-142/2559

วันที่ให้การรับรอง : 31/10/2560

วันหมดอายุใบรับรอง : 31/10/2561

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวมราพันธ์ ชะยะมังคะลา
วัน เดือน ปีเกิด	18 ตุลาคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	271 ซ.อินทรามระ 41 ถ.สุทธิสาร ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูสอนเปียโน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนดนตรียามาฮ่า สาขา เดอะคริสตัล
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2551	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล จาก คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2561	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ จาก สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ